ЧАС за углед

Зборник припрема
за угледне часове
разредне и предметне
наставе у основној и средњој школи

7

Eduka portal

eduka

ЧАС ЗА УГЛЕД 7

Зборник припрема за угледне часове
разредне и предметне наставе у основној и средњој школи

Главни уредник
Проф. др Бошко Влаховић

Одговорна уредница
Доц. др Наташа Филиповић

Уреднице
Др Снежана Лакета
Наташа Ковжан Кун
Ивана Милошевић
Др Јелена Журић
Наталија Кантар

Лектура и коректура
Споменка Трипковић

Дизајн
Иван Танић

Издавач
Издавачко предузеће *Едука* д.о.о. Београд
Ул. Змаја од Ноћаја бр. 10/1
Тел./факс: 011 3287 277, 3286 443, 2629 903
Сајт: www.eduka.rs; имејл: eduka@eduka.rs

За издавача
Проф. др Бошко Влаховић

Београд, 2022.

Eduka portal

Поштоване колеґинице и колеґе,

Зборник ЧАС ЗА УГЛЕД 7 настао је као плод наше сарадње са наставницима из Србије, Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине и Црне Горе.

И овогодишњи конкурс уродио је мноштвом пристелих прилога са прилозима, фотографијама, презентацијама и богатим и разноликим примерима електронски подржане наставе. Задатак за комисије и рецензенте био је тежак као и сваки пут досад, али задовољство је све веће јер број наставника који се укључују расте, а квалитет прилога такође. Креативност, промишљање и систематичност видљиви су и у овим приредама. Ове године су се још израженије издвојили примери тематског приступа, интегративне наставе, пројекатског рада, проблемске наставе, унутарпредметних и међупредметних корелација. Укључивање модерних технологија у велико постаје сигуран ослонац наше савремене наставне праксе, а већина пристиглих прилога показује како њихова примена може бити вишеструко функционална и иновативна. У години обележеној пандемијом тиме нарочито дошло до изражаја: уочљиви су високи домети дигиталних компетенција, као и спремности за креативну и функционалну онлајн наставу.

Зборник ЧАС ЗА УГЛЕД у свом путу обухвата већину наставних предмета, разнолике приступе у раду, облике рада, разноврсне наставне методе, припреме за различите одељења и прилоге за рад којима се прате потребе појединачних ученика (диференцирани приступ, припремање прилога за ученике са ИОП).

Осим издање зборника припрема за угледне часове сабира добре примере искуства и креативних идеја у разредној и у предметној настави, у основној и средњој школи. Такође, укључује многе нове сараднике, поред колеґиница и колеґа који на конкурсу успешно учествују од самог почетка. Едука *је поносна на сваког од вас јер у вама препознаје стваралоце новог и напредног и, истовремено, истрајне практичаре посвећене послу и посебно својим ђацима.*

Хвала свима на дивној сарадњи! До скорог виђења у следећем зборнику!

Срдачно,
уреднички тим Едуке

Edukaportal

САДРЖАЈ

РАЗРЕДНА НАСТАВА

ПРВИ РАЗРЕД

Гордана Вучинић, Глас и штампано слово **Њ њ** 11
Прилог за преузимање уз Зборник

ДРУГИ РАЗРЕД

Александра Филиповић, Траговима краља бајки 19
Прилози за преузимање уз Зборник

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Јелена Гајић, „Бајка о дечаку и Месецу” 29
Прилози за преузимање уз Зборник

Миа Кришановић, Копрена животна заједница – шума 39
Прилози за преузимање уз Зборник

Слађана Дринић, Присвојни придеви 44

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Данка Јовановић, Бранка Љубичић, Проблемски задаци 51
Прилози за преузимање уз Зборник

Снежана Лукић, Србија у средњем веку 56
Прилог за преузимање уз Зборник

Сузана Мијаиловић, У царству медоносних пчела 61
Прилози за преузимање уз Зборник

КОМБИНОВАНА НАСТАВА

Звонимирка Јовичић, Пружимо руку помирења
– електронски подржана пројектна настава
(2. и 3. разред) 71

Eduka portal

ПРЕДМЕТНА НАСТАВА

ОСНОВНА ШКОЛА

Српски језик

Весна Андрејевић и **Јелена Ћетковић**, *Мој дека је био трешња*, Анђела Нанети (електронски подржана настава) 81

Јасминка Олић Илчешин, Едукативне игрице у настави српског језика (пројектна настава) 86

Прилог за преузимање уз Зборник

Јасминка Олић Илчешин, Здравка Мајкић, „Чамци од папира", Рабиндранат Тагоре 89

Марија Ристивојевић, „Крвава бајка", Десанка Максимовић 94

Верица Симић и **Иван Јевтовић**, *Доживљаји Тома Сојера*, Марк Твен 98

Прилог за преузимање уз Зборник

Љиљана Ивановић Јованчевић и **Марија Алексић**, Косовски јунаци – легенда и историја 104

Љиљана Ивановић Јованчевић и **Љиљана Глишовић Пантић**, Гласовни систем и гласови 108

Прилог за преузимање уз Зборник

Маријана Јевтовић, **Иван Јевтовић**, Распрострањеност гљива и „Прича о печуркама" Данила Киша 113

Марија Ристивојевић и **Елизабета Милошевић**, „Овај дечак зове се Пепо Крста", Милован Данојлић. Последице које алкохолизам оставља на организам, породицу и друштво 119

Силвана Лесковац, **Сузана Јовановић**, **Марина Милановић**, „Потрага за језичким и књижевним благом" 124

Тања Ђорђевић, „Писмо мајци", Сергеј Јесењин 130

Прилози за преузимање уз Зборник

Александра Томић, Некњижевне речи и туђице и њихова замена језичким стандардом 137

Прилог за преузимање уз Зборник

Маја Живић, Функционални стилови 142

Маја Живић, Писање вишечланих географских имена 147

Јасмина Сенић, Драмска радионица: *Избирачица* Косте Трифковића 152

Прилог за преузимање уз Зборник

Mili Hilmo Selimotić, Antoan Egziperi, *Mali Princ (problemsko-istraživačka nastava domaće lektire)* i Mark Osborn, *Mali Princ*, analiza gledanog filma (dvočas) 157

Eduka portal

Mili Hilmo Selimotić, ROBINZONADA: Danijel Defo, *Robinson Kruso*, interpretacijsko-analitički i stvaralačko-problemski pristup (dvo)času lektire....172

Биљана Вукмановић, Пројектна настава: *Игра за живот* („Богојављенска ноћ", „Вањка", „Аска и вук")....176

Прилози за преузимање уз Зборник

Математика

Данијела Драмићанин Денић, Питагорина теорема....185

Марина Јовановић, Круг (систематизација)....189

Биологија

Јелка Филиповић, Дисање, размена гасова у различитим срединама....193

Сања Парезановић, Грађа ћелије....200

Техника и технологија

Belma Selimotić, Prostorno prikazivanje predmeta (ortogonalna projekcija)....208

Прилози за преузимање уз Зборник

Географија

Савица Ђурђевић и **Славица Миљковић Жикић**, Географске одлике Антарктика и Арктика....214

Енглески језик

Сања Симић де Граф, Уређивање градива употребом веб-алата....220

Руски језик

Данијела Анђелковић, Покупки....229

Прилог за преузимање уз Зборник

Међупредметна корелација

Јелена Јовановић и **Урош Миливојевић**, Свети Сава и хемија....235

Прилог за преузимање уз Зборник

ЧОС

Belma Selimotić, Animirani film....238

Прилози за преузимање уз Зборник

Eduka portal

СРЕДЊА ШКОЛА

Српски језик

Мр Зорица Ивановић, Милош Црњански, *Сеобе* (тема, мотиви, историјска позадина романа, анализа ликова, симболика) 245

Јелена Ђурић, Српска књижевна норма 250

Марина Милошевић, *Преображај* Франца Кафке.....258

Милица Милетић, Споменари пријатељства (пројектна настава).....262

Математика

Данијела Драмићанин Денић, Тригонометрија правоуглог троугла ...266

Прилози за преузимање уз Зборник

Здравствена нега

Никола Савић, Положај болесника у постељи 274

Уметност и дизајн

Јелица Пајић, Одржива мода 283

Eduka portal

Eduka portal

ПРВИ РАЗРЕД

Eduka portal

Eduka portal

Гордана Вучинић

Глас и штампано слово **Ћ ћ**

ОШ „Јован Цвијић”, Зубин Поток

1. Школа:	ОШ „Јован Цвијић”	Место	Зубин Поток
2. Наставница (име и презиме):	Гордана Вучинић		
3. Модел наставе:	Класични (уживо у учионици)		
4. Предмет:	Српски језик		Разред I
5. Наставна тема – модул:	Почетно читање и писање		
6. Наставна јединица:	Глас и штампано слово **Ћ ћ**		
7. Циљ наставне јединице:	Оспособити ученике да препознају и правилно изговарају, читају и пишу глас ***ћ***. Штампано слово Ћ ћ.		
8. Очекивани исходи:	– разликује изговорени глас и написано слово, изговорене и написане речи и реченице; – пише читко и уредно; – разликује слово, реч и реченицу; – влада основном техником читања и писања ћириличног текста; – разуме оно што прочита; – учтиво учествује у вођеном и слободном разговору.		
9. Методе рада:	разговор, илустративна, демонстративна, метода писаних радова		
10. Облици рада:	фронтални, индивидуални		
11. Потребна опрема услови / наставна средства / софтвер – апликације – алати за реализацију часа	пројектор, рачунар, интернет		

Eduka portal

12. Детаљан опис начина употребе дигиталних образовних материјала	У уводном делу часа пројектујем причу са *Јутјуба* у којој ће се ученици сусрести са појмовима који садрже слово ***њ***. У главном делу користим игру меморије у алату *learningapps.org* – сличице са појмовима где се слово ***њ*** налази на почетку, у средини и на крају. Користим дигитални уџбеник (Дигитални Буквар – Едука) за поступак писања слова, а затим едукативне игрице у алату *learningapps.org* у којима ученици испод слике уписују назив појма који је на слици.
13.1. Уводни део часа	
Планиране активности наставника	Обнављамо већ научено: Које смо гласове и штампана слова досад учили? – Пуштам причу о слову ***њ*** (*Њива*). – Започињем разговор о најзаступљенијем гласу у тексту. – Наводим ученике на самостално закључивање које слово се обрађује током часа. – Најављујем наставну јединицу.
Планиране активности ученика	Слушају причу *Њива* и одговарају на питања. Закључују да обрађујемо слово ***њ***.
13.2. Средишњи део часа	
Планиране активности наставника	Изговарам глас ***њ***. – Пројектујем игру меморије. Када створе све карте, налазимо појмове који почињу словом **ња** (*њушка, њива*), појмове који у средини имају слово **ња** (*свиња, муња*) и појмове који на крају имају слово **ња** (*пањ, коњ*). Ученици наводе још предмета чији називи садрже слово **ња** и одређују позицију гласа (на почетку, у средини и на крају). – Записујем наслов на табли: ГЛАС И ШТАМПАНО СЛОВО ***Ња ња*** Пројектујем следеће наставне садржаје из дигиталног уџбеника (Прилог 1):

Eduka portal

Планиране активности ученика	Изговарају глас **њ**. Наводе речи које у себи садрже различито позиционирани учени глас (на почетку, у средини и на крају). Записују наслов у свеске.
Планиране активности наставника	– Коментаришем графичку структуру слова Њ. – Покретима руку у ваздуху исписујемо слово Њ наглашавајући редослед покрета при писању. – Писање слова Њњ: записујем велико и мало слово Њњ на таБли. – Записујем прва слова у реду сваком ученику. – Задајем задатак за рад у свескама – по један ред великог, малог и наизменично великог и малог слова. – Пројектујем едукативну игрицу. 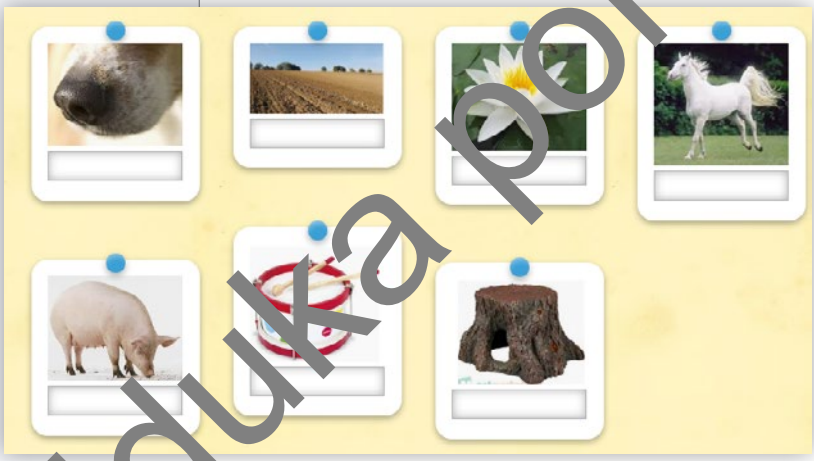
Планиране активности ученика	Коментаришу графичку структуру слова. Понављају редослед покрета приликом писања слова. Посматрају видео-запис записивања слова Њњ, а потом и поступак писања на таБли. Пишу по један ред великог, малог и наизменично великог и малог слова Њњ. Пажљиво слушају упутства за игрице. Пишу назив појма који је на слици испод слике. Преписују речи у своје свеске.

Eduka portal

Планиране активности наставника	Задатак је да напишу назив појма који је на слици испод слике, а затим да речи препишу у своје свеске. Пројектујем следећу едукативну игрицу. 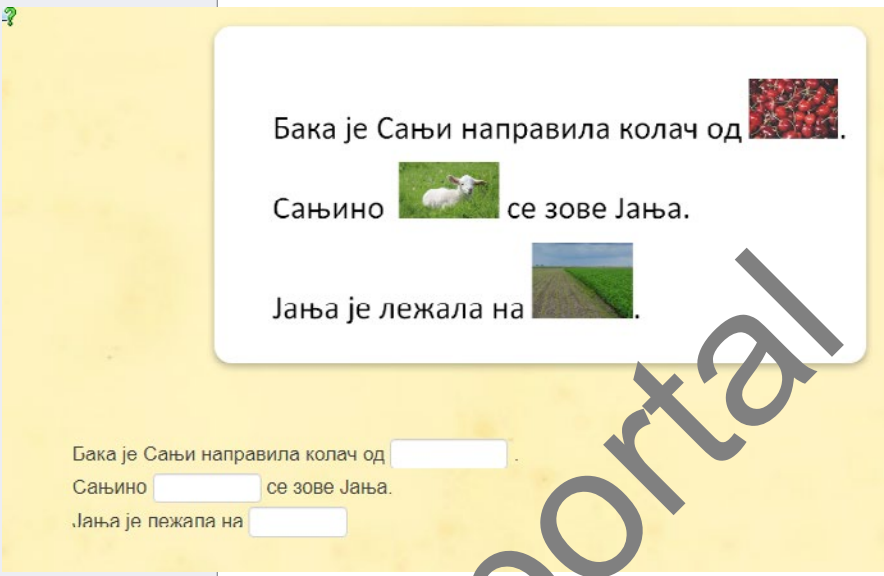 Задатак је да уместо слика у реченицама напишу одговарајуће речи и ове реченице препишу у своје свеске. Реченице су састављене на основу садржаја приче „Ћива“.
Планиране активности ученика	Уместо слика пишу одговарајуће речи. Преписују реченице у своје свеске.
Планиране активности наставника	Пројектујем слагалицу – Патка њорка. 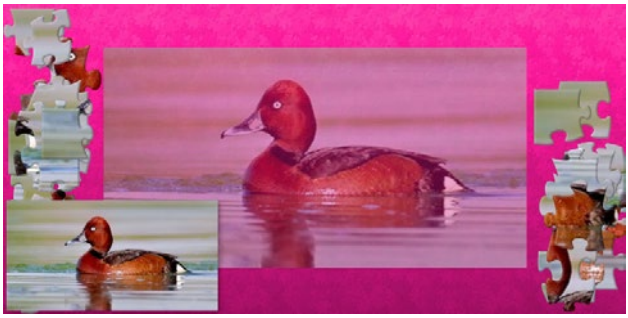 Домаћи задатак: Три реда великог и три реда малог слова Њњ написати у свесци за домаћи рад.

Eduka portal

Планиране активности ученика	Слажу слагалицу.
13.3. Завршни део часа	
14. Линкови**	https://trshow.info/watch/lfUTjlslgO4/njiva-prica-za-decu-slovo-nj.html https://learningapps.org/15125760 https://drive.google.com/file/d/1wGD5ri7DIvAUjMSGnNU4aEuPGpphq_ik/view?usp=sharing https://learningapps.org/display?v=piez6ra2k19 https://learningapps.org/display?v=pjhdqs7pn20 https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=391a248c1edc
15. Начини провере остварености исхода	Препознавање гласа **њ** у речима, писање малог и великог слова Њ њ, писање речи које садрже слово **њ** различито позиционирано (на почетку, у средини и на крају), писање реченица.
16. Остало (нпр. стандарди, кључни појмови, корелација, међупредметне компетенције и сл.)***	Глас, слово, реч, реченица – Дигитални свет – Свет око нас – Компетенција за учење – Дигитална компетенција – Естетичка компетенција
17. Литература	1. Б. Матијевић, Љ. Вдовић, Р. Јанаћковић, *Нови буквар*, Едука, 2020. 2. Б. Матијевић, Љ. Вдовић, Р. Јанаћковић, *Нови буквар* – наставни листови, Едука, 2020.

Eduka portal

Eduka portal

ДРУГИ РАЗРЕД

Eduka portal

Eduka portal

Александра Филиповић

Траговима краља бајки

ОШ „Црњански”, Јагодина

ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДРЖАНА НАСТАВА „Траговима краља бајки”			
Назив школе:	Основна школа „Црњански”, Јагодина		
Ауторка:	Александра Филиповић		
Разред и одељење:	II_1		
Наставни предмет:	Наставна тема:	Наставна јединица:	Тип часа:
Српски језик	Књижевност	Бајке Ханса Кристијана Андерсена (домаћа лектира)	обрада
Математика	Бројеви	Логички задаци	утврђивање
Свет око нас	Човек ствара	Нови начини предмета направљених од различитих материјала	утврђивање
Ликовна култура	Простор	Сцена и реквизити	утврђивање

Циљ часа:	Доживљавање и разумевање стваралачког опуса Ханса Кристијана Андерсена.
Исходи часа:	Ученик ће бити у стању да: – одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – одреди редослед догађаја у тексту; – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у крећу целину; – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; – критички сагледа поступке ликова и изрази своје мишљење; – решава тематски усклађене логичке задатке; – користи већ употребљене материјале за израду декоративних сценских елемената; – осмишљава и изводи драматизацију на основу прочитаних дела.
Наставни облици:	индивидуални, рад у пару, групни рад

Edukaportal

Наставне методе:	метода рада на тексту, метода писаних радова, илустрације, демонстративна, практичних радова, дијалошка
Наставна средства:	Ауторски *Wix* сајт „Траговима краља бајки” (https://afilipovic258.wixsite.com/andersen); Ауторска дигитална библиотека Андерсеновог стваралаштва (https://read.bookcreator.com/library/-MWtK0R22Fx3YqnHHd5w); Дневник читања Андерсенових бајки (https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=EkBBdgxhdxE&feature=youtu.be&ab_channel=%D0%90%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%A4%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%9B); • Материјал за ликовни кутак (картони различитих величина, искоришћени компакт-дискови, темпере, украсни папири и траке, креп-папир, папири у боји, маказе, лепак).
Међупредметне компетенције:	• компетенција за целоживотно учење; • комуникација; • рад с подацима и информацијама; • решавање проблема; • сарадња; • естетичка компетенција.
Активности наставника:	Активности ученика:
• креирање дигиталне библиотеке; • осмишљавање и израда дневника читања; • осмишљавање и израда сајта „Траговима краља бајки”; • координирање рада на сајту; • праћење индивидуалног и групног напретка ученика; • постављање питања.	• читање садржаја дигиталне библиотеке; • вођење дневника читања уз унапред дефинисане критеријуме; • исказивање критичког мишљења о прочитаним садржајима; • рад на сајту „Траговима краља бајки”; • аргументовано одговарање на питања; • сарадња са осталим ученицима; • припремање материјала за ликовну радионицу; • рециклирање старих материјала; • осмишљавање сценографије и драмског текста за оживљавање света Андерсенових бајки.
Коришћена литература:	• Јовичић, З. (2019), *Интегративна настава 1 – приручник за учитеље*, Београд: Едука. • *Књига мојих књига – креативни дневник читања*. • Манојловић, М., Вељковић, Б. (2019), *Свет око нас 2а, уџбеник за други разред основне школе,* промотивни примерак, Београд: Едука.

Eduka portal

Коришћена литература:	• Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања, Службени гласник РС – Просветни гласник, 17. септембар 2018, број 16, година LXVII, 49–81.
АРТИКУЛАЦИЈА РАДА	
ПРИПРЕМНА ЕТАПА:	Рад ученика заснован је на методи изокренуте учионице. Ученици три недеље пре одржавања часа постају чланови дигиталне библиотеке Андерсеновог стваралаштва (линк). Имају задатак да прочитају његове бајке вредно бележећи своја запажања у посебно осмишљен дневник читања (линк). Свакој бајци могу приступити уз помоћ одраслих у дигиталном окружењу скенирањем кодова доступних у самом дневнику, уколико не располажу литературом у штампаном облику. Током припремања за истраживање Андерсеновог опуса акценат је стављен на задатке који подстичу вештину разумевања прочитаног и исказивања критичког мишљења ученика. Листа бајки које треба прочитати и приказати у дневнику читања је следећа: – „Дивљи лабудови” (Дневник читања – Прилог 1);

Edukaportal

– „Снежна краљица” (Дневник читања – Прилог 2);

– „Оловни војник” (Дневник читања – Прилог 3);

– „Царево ново одело” (Дневник читања – Прилог 4);

– „Принцеза на зрну грашка”
(Дневник читања – Прилог 5);

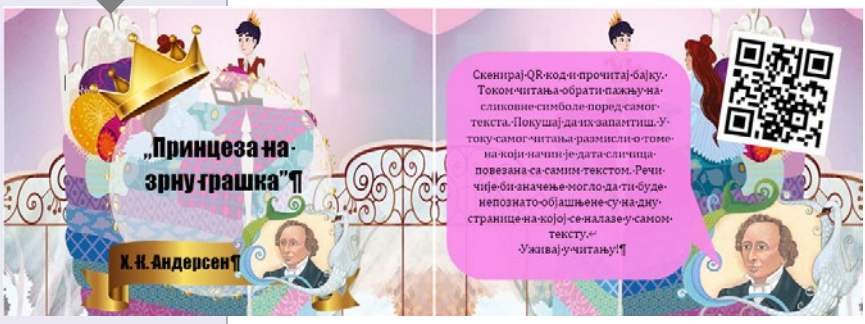

Edukaportal

– „Девојчица са шибицама”
(Дневник читања – Прилог 6);

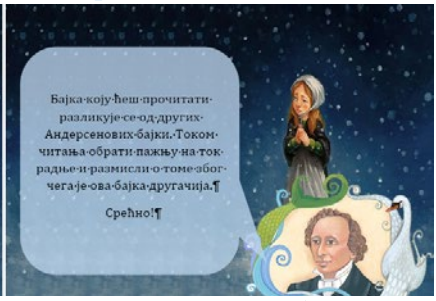

– „Летећи ковчег” (Дневник читања – Прилог 7) и

– „Ружно паче” (Дневник читања – Прилог 8).

Eduka portal

НАСТАВА СРПСКОГ ЈЕЗИКА:

У оквиру блока часова српског језика ученици, радећи у пару, приступају ауторском *Wix* сајту под менторским надзором учитеља. Рад ученика одвија се на виртуелним станицама, при чему свака бајка представља једну станицу. На почетку сваке станице следи уводна дискусија о прочитаном пропраћена краћом садржинском анализом (питања за разговор дата су у оквиру самих страница на сајту).

На самом почетку часа ученицима се објашњава начин рада на сајту. У оквиру прве станице „Андерсеновци" предочавају им се информације о животу и раду овог стваралаца кроз уочавање кључних речи датих у укрштеници.

У циљу даљег доживљавања и разумевања прочитаног на свакој станици ученике очекује квиз знања с питањима различитог нивоа сложености. Сајт је конципиран у виду тзв. форме *Escape Room* – ученици не могу приступити наредној страници све док не превазиђу препреку у виду логичких задатака дату на дну сваке странице. Важан сегмент приликом уписивања тражених кодова за прелазак на наредни корак представља и уважавање свих претходно усвојених правописних правила.

На крају истраживачке мисије ученици добијају задатак да на основу прочитаног садржаја и личних утисака у дневнику читања направе листу седам величанствених бајки – да рангирају прочитане бајке распоређујући их растућим низом од оне која им се највише допала до оне према којој имају најмање интересовања. У наставку би требало да образложе свој избор и евентуално наведу измене које би допринеле стварању бољих утисака након читања бајке која се **није** нашла на листи величанствених.

Наредни корак подразумева да ученици на основу дефинисаних критеријума у оквиру станице „Оживљени свет Андерсенових бајки" осмисле краћи драмски текст и размисле о изгледу сценографије за извођење драматизације.

Eduka portal

НАСТАВА МАТЕМАТИКЕ:	Математички садржаји инкорпорирани су у саму тематику сајта у виду различитих математичких питалица, мозгалица и задатака логичког карактера у циљу подстицања дивергентног и логичког мишљења ученика. Сарађујући у пару приликом решавања различитих задатака који захтевају декодирање, логичко закључивање и међусобно повезивање датих и тражених података, ученици јачају интересовање према садржајима овог наставног предмета и увиђају његову везу и са чудесним светом бајки.
НАСТАВА СВЕТА ОКО НАС И ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ:	На основу претходно постигнутог договора ученици учествују у припремању материјала за креирање сцене за извођење драмског текста „Оживљени свет Андерсенових бајки" који су претходно у групама осмислили на основу прочитаних дела и личних утисака. Примењујући стечена знања о својствима материјала ученици одређују који ће материјал употребити у коју сврху, осмишљавају идејно решење за сценографију и ликове које су одабрали приликом осмишљавања драмског текста. По завршетку израде сцене приступа се извођењу драмског текста по улогама.
ДОДАТНИ САДРЖАЈИ ЗА РАДОЗНАЛЕ:	У циљу проширивања садржаја дат је „Кутак за радозналце" који подразумева упознавање ученика са занимљивостима из живота самог аутора. Ученици имају могућност да погледају неке од његових ликовних остварења у форми животиња од папира и опробају се у изради сличних. Поред тога предвиђен је и задатак који се тиче Андерсенове посете Београду коју је описао у „Базару једног песника".

Фотографије са реализације и прилози доступни су у оквиру самог сајта „Траговима краља бајки".

Edukaportal

Eduka portal

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Eduka portal

Eduka portal

Јелена Гајић

„Бајка о дечаку и Месецу”, Бранко В. Радичевић

ОШ „Црњански”, Јагодина

„Бајка о дечаку и Месецу” из угла интегративне наставе

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Ауторка:	Јелена Гајић
Школа:	Основна школа „Црњански”, Јагодина
Разред:	трећи разред
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Тема:	„Бајка о дечаку и Месецу”
Циљ:	Упознавање ученика са приповом „Бајка о дечаку и Месецу” Бранка В. Радичевића кроз интерпретацију, доживљавање, тумачење и разумевање приче.

Наставни предмет:	Наставна тема:	Наставна јединица:	Тип часа:	Операционализовани исходи учења *Ученик ће бити у стању да:*	Наставна средства и техничка помагала:
Српски језик	Књижевност	„Бајка о дечаку и Месецу”, Бранко В. Радичевић	обрада	➡ разуме и доживи прозни текст кроз анализу тока догађаја и поступака ликова; ➡ одговори на питања након прочитаног уметничког текста; ➡ анализира и дискутује о особинама јунака на основу њихових поступака; ➡ разликује реалне и имагинарне елементе приповедања; ➡ уочи и интерпретира бајковите елементе приче; ➡ обогати свој вокабулар; ➡ препозна персонификацију; ➡ правилно употреби велико слово; ➡ разликује врсте речи;	***Мултимедијална презентација*** у функцији мотивационе и психолошке припреме за рад ученика, интерпретације приче, упознавања са стваралачком биографијом писца, тумачења и анализе садржаја и лоцирања порука књижевног текста. **Метода *Венов дијаграм*; *полупрограмирани материјали* (*лапбукови*)** у функцији вођеног и самосталног рада ученика на усклађеним задацима.

Edukaportal

Наставни предмет:	Наставна тема:	Наставна јединица:	Тип часа:	Операционализовани исходи учења *Ученик ће бити у стању да:*	Наставна средства и техничка помагала:
Математика	Бројеви до 1000	Писмено множење и дељење бројева до 1000	утврђивање	➡ писмено множи и дели двоцифрене и једноцифрене, односно троцифрене и једноцифрене бројеве прве хиљаде; ➡ запише израз на основу тематски усклађеног текста задатка; ➡ формулише текст задатка на основу датог израза у вези са садржајем приче;	***Полупрограмирани материјал*** са задацима на три нивоа сложености; задатак за додатни рад (Месечев судоку).
Природа и друштво	Кретање	Извори светлости. Облик и величина сенке	утврђивање	➡ разликује природне и вештачке изворе светлости; ➡ разуме зависност облика и величине сенки и предмета; ➡ објасни на који начин настаје сенка; ➡ објасни положај сенке у односу на извор светлости према одређеном добу дана; ➡ разуме који предмети могу имати сенку;	**Уџбеник, едукативни видео** о Месецу као *произвођачу* сопствене светлости и о изворима светлости. **Позориште сенки**; ***Merge Cube*** – холограмска коцка ***Escape Room*** образовни софтвер у функцији систематизације садржаја.
Ликовна култура	Споразумевање	Чаролија позоришног представа Плакати	утврђивање	➡ зна шта је позориште; ➡ познаје позоришни бонтон; ➡ креира и распоређује декор (елементе сцене) према задатим мотивима; ➡ правила извођења позоришта сенки; ➡ зна шта је плакат; ➡ одређује изглед плаката; ➡ представља свој ликовни рад; ➡ зна да анализира свој рад и рад других; ➡ схвати значај рециклаже за очување животне средине;	**Плакат** према мотиву „Најмудрија књига малог Радојице”

Eduka portal

Музичка култура	Извођење музике	Обрада песме „Док месец сја”, Жан Б. Лили	обрада	➡ самостално и у групи изводи песму уз пратњу на хармоници; ➡ анализира нотни текст; ➡ разуме појмове *соло певање* и *хорско певање*; ➡ врши компарацију са литерарним текстом; ➡ самостално одсвира мелодију песме према нотном тексту; ➡ зна шта је успаванка;	**Нотни запис песме**; **хармоника**; **мултимедијална презентација** у функцији мотивационе припреме ученика и интерпретације песме; ***Voxellab 3 D*** оловке; **виртуелни музички пиано** доступан на линку: https://www.onlinepianist.com/virtual-piano
Пројектна настава	У свету бајки	Песма „Радојица и ја (креативне игре на рачунару и са роботима)	утврђивање	➡ разуме појам бајки и анализира карактеристике уметничких текстова кроз призму развоја дигиталних компетенција и алгоритамског мишљења; ➡ програмира кретање образовног робота *Про-бот TTC*; ➡ изради дигиталну причу у програму *Power Point*; ➡ конструише и програмира кретање лего робота (***Lego Education WeDo 2.0***) ➡ програмира у програмском језику ***Scratch*** садржаје са циљем истицања васпитног карактера приче; ➡ креира прве филмске кадрове према принципу проширене реалности употребом технике ***Stop Motion***.	образовни робот ***Про-бот TTC***; ***Power Point***, ***Lego Education WeDo 2.0*** сетови за конструисање; програмски језик ***Scratch***; ***Stop Motion*** техника за снимање кратких филмских кадрова.

Edukaportal

Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у пару, групни облик рада
Наставне методе:	монолошка, дијалошка, демонстративна, метода рада на тексту, метода писаних радова, метода практичних радова
Литература:	Јовић, М., Јовић, И. (2020). *Читанка за трећи разред основне школе,* Београд: Едука.

ТОК АКТИВНОСТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

1. Емоционално-интелектуална припрема ученика

Час отпочети фронталним обликом рада с циљем да се истакне задатак ученика. Излагање учитеља током свих фаза обраде књижевноуметничког текста прати мултимедијална презентација. Ученици, ако би знали наслов данашње лекције, треба да открију загонетне речи путем игре креиране у алату *LearningApps* (*Лепа реч гвоздена врата отвара*) да размисле и да покушају да објасне њихово значење (контекстуално или изоловано), а затим и да запишу на радном листу што више синонима у вези са откривеним речима (Прилог 1). Циљ тумачења значења нових речи, осим богаћења вокабулара, јесте и јасније доживљавање интерпретираног текста.

Загонетне речи су: **тврдица, пријатељство и мудрост**. Током проналажења синонима са ученицима започети дискусију у вези са откривеним речима:

- За кога кажемо да је *тврдица*? Како неко добије надимак Тврдица?
- Који могу бити разлози за такво себично понашање?
- Да ли сте се ви понекад некада као *тврдица*? У којим ситуацијама (уколико је одговор потврдан)?
- Објасните шта за вас представља *пријатељство*.
- Која сећања у вама изазива добар пријатељ?
- Шта је мудрост?
- Како постајемо мудрији?

2. Најава наставне јединице и саопштавање биографских података о писцу

На основу претходног разговора најавити ученицима да ће се у наставку часа упознати са причом о необичном пријатељству двојице јунака: „Бајка о дечаку и Месецу” коју је написао Бранко В. Радичевић.

Edukа portal

3. Интерпретација текста

У фази интерпретативног читања текста ученицима усмерити пажњу на поступке јунака и на непознате речи, а затим изражајно прочитати текст „Бајка о дечаку и Месецу". Након читања текста, отпочети разговор о доживљају приче и о првим утисцима:

1. Шта вам се највише допало у причи?
2. Да ли вас је нешто изненадило? Образложити.
3. Који догађај у причи вас је наљутио? Зашто?

4. Самосталан истраживачки рад (тихо читање)

У овој фази ученици имају задатак да прочитају причу и да обележе целине приче, при чему је важно да поред сваке обележене целине у Читанци запишу наслов који јој одговара.

5. Садржајна и идејна анализа књижевноуметничког текста

Дијалог се реализује према утврђеним питањима и задацима који се приказују у оквиру мултимедијалне презентације. Текст се анализира према утврђеним целинама и акценат је на тумачењу догађаја и поступака ликова с циљем разумевања прочитаног и лоцирања идеје и порука приче. Паралелно са током идејно-садржајне анализе, ученици попуњавају материјал у форми лапбука с циљем формирања писаног трага лекције која се обрађује. Код сваког питања које садржи утврђени знак (оловка), биће смерница ученицима да одговоре пишу у лапбук.

6. Синтеза приче (***Тим Месечевих говорника***) реализује се штафетним препричавањем текста према претходно утврђеним логичким целинама. Ученици прате излагање једни других, надовезују се и сарађују. На овај начин добија се повратна информација о степену успешности ученика након самосталног издвајања логичких целина и стиче се увид о запажању хронолошког следа догађаја препричавањем приче кроз подстицање међусобне сарадње и кооперативности.

7. У оквиру фазе **стваралачког рада ученика** – ученици добијају нови материјал за самосталан рад. Лапбук је доступан и путем следећег линка – видео-запис материјала. Задатак ученика је да се на тематски усклађеним задацима подсете претходно усвојеног градива у вези са врстама речи, употребом великог слова и главним реченичним члановима.

Eduka portal

МАТЕМАТИКА

Ученици индивидуално решавају задатке у оквиру претходно наведеног материјала за самосталан рад ученика. Задаци су у вези са писменим множењем и дељењем бројева и диференцирани су према три нивоа сложености. *Први ниво сложености* обухвата примену поступка писменог множења и дељења на једноставнијим примерима и са једном рачунском операцијом, *други ниво* обухвата текстуалне задатке са више рачунских операција и осмишљавање текстова задатака према задатим изразима. *Трећи ниво сложености* подразумева логичке задатке, односно сложеније текстуалне задатке код којих је неопходно применити сложеније методе решавања. Ученици решавају задатке почев од најједноставнијих ка најсложенијим, а затим фронталним обликом рада проверавамо исправност решења и стиче се увид у степен успешности рада ученика (Математички задаци на три нивоа сложености).

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Посматрањем едукативних видеа доступних путем следећих линкова

https://www.youtube.com/watch?v=k72jGYTC_3o&ab_channel=RadimSchreiber

и

https://www.youtube.com/watch?v=tpra4dqNMlw&ab_channel=Paranormal

ученици се упознају са занимљивостима о природним изворима светлости, о различитим вештачким изворима светлости, о свицима као произвођачима сопствене светлости и са занимљивостима о електричној струји која је послужила као инспирација за производњу батерија. На крају дискусије о одгледаним видео-садржајима, ученици су у прилици да скенирањем холограмске коцке ***Merge Cube***, путем проширене реалности сагледају ватру и ватромет из другачијег угла. ***Merge Cube*** (**холограмска коцка**) подразумева дигитално наставно средство, односно једноставан AR/VR (*Augmented Reality/Virtual Reality*) алат путем којег ученици могу учити ступајући у контакт са објектима у виду проширене реалности. Холограмска коцка се састоји из неколико бесплатних тема (које се налазе на њеним странама) и са сваком од њих могуће је остварити интеракцију из угла виртуелне/проширене реалности. Важно је да телефон има инсталирану апликацију (доступну у оквиру платформе *Google Play*) и скенирањем страна холограмске коцке можемо истражити људско тело, завирити у дворац из бајки, упустити се у гусарску пустоловину или одиграти различите игре. Циљ ове активности јесте подстицање мотивације ученика за даљи рад на часу.

Eduka portal

Важан сегмент часа представља и анализа приче „Бајка о дечаку и Месецу” кроз призму науке. Ученици дискутују о изворима светлости који се појављују у причи и класификују их на природне и вештачке изворе, а затим се разговор наставља ради обнављања садржаја о појму сенке:

- Шта је сенка?
- Који предмети могу имати сенку?
- Како се креће сунчева светлост?
- На који начин настаје сенка?
- Од чега зависи облик сенке?
- Објасните повезаност удаљености извора светлости и објекта са аспекта величине сенке.
- Опишите положај сенке објекта у односу на положај сунца (стране света).

Након разговора, ученици имају задатак да на припремљеној сцени *одиграју* позориште сенки водећи рачуна о томе да путем драматизације приче и активностима *истраживачке* радње, гестикулацијом и положајем тела у односу на извор светлости, дочарају Радојичине доживљаје. Ученици ће бити подељени у две групе, при чему сваки ученик у оквиру своје групе има задужења, а акценат је на међусобној сарадњи и договору. Услов је да свако од њих учествује у активностима које они међусобно дефинишу. Време предвиђено за договор јесте пет минута, а затим следи драматизација приче на сцени коју учитељ припреми (могуће је укључити и ученике у креирање декора сцене).

Након драматизације, ученицима путем линка омогућити приступ ауторском образовном софтверу *Escape Room* – Бекство из тврдичине куће (доступан на линку https://docs.google.com/forms/d/1jetv3vXQ8CxawGy3WUCR3KPCWDknjFc6RGUnkRnihYg/edit?usp=drive_web). Циљ игре је утврђивање претходно усвојеног градива и подстицање мотивације за даљи рад ученика током интегративног дана.

Eduka portal

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Реализацију активности музичке културе започети игром *асоцијација*. Ток активности пропратити мултимедијалном презентацијом. Ученицима поставити задатак да наведу што више речи које их асоцирају на кључну реч *месец*. Идеја је да се наведе и реч „успаванка", а затим треба разјаснити овај појам у свету музике.

Најава наставне јединице изводи се са аспекта повезивања са самом причом „Бајка о дечаку и Месецу". Успоставити блиску везу између садржаја песме и књижевног текста. Уз поштовање етапа обраде песме по нотном тексту, акценат ставити на нотни запис песме. Поновити солмизацију путем самосталног рада ученика на радном листу, при чему је задатак изрезати звездице и распоредити их у задати линијски систем, а затим се и распевати изводећи сваки тон солмизације.

Интерпретација песме ради упознавања ученика могућа је уз самостално извођење песме од стране учитеља или искористити извор путем интернета (доступно на https://www.youtube.com/watch?v=vgG-dm44mU0&ab_channel=srodesh). Уз пратњу на хармоници, након усвојеног текста песме, ученици изражајно *дошерчу* и изводе песму *соло*, *хорски* или певањем у *дуету*. Део часа искористити и за самостално свирање песме од стране ученика употребом дигиталних алата (виртуелни пиано) чиме се утврђује познавање научених нота и нотних вредности. Завршна етапа у реализацији активности музичке културе јесте и самосталан рад ученика на изради тродимензионалних нота употребом 3D оловки. Ученици у оквиру задате шеме исцртавају 3D ноте различитих нотних трајања.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

У оквиру часа ликовне културе задатак ученика је да осмисле одељењску *најмудрију књигу* која ће бити у функцији плаката позоришта сенки. Полазна тачка огледа се у питању *где се мудрост крије*. На основу ученичких одговора, активности на тему израде књиге су следеће:

- састављање задатог плана, редности које наглавља треба књига да садржи;
- подела задужења међу ученицима;
- одабир ликовне технике и материјала за самосталан рад;
- самосталан рад на илустровању додељеног садржаја;
- формирање „мудрих" записа у складу са насталом илустрацијом;
- евалуација и естетска анализа радова;
- повезивање појединачних страница у компактну целину – књигу.

Eduka portal

У завршном делу часа ученици представљају свој заједнички продукт рада, саопштавају процес израде (да ли су наишли на потешкоће, на који начин су их превазишли, које су предности/недостаци реализоване активности).

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Активности пројектне наставе реализовати кроз учење путем станица. Менторским приступом у раду, омогућити ученицима да се радом у пару упознају са различитим видовима дигиталног стваралаштва и програмирања. Активности су разврстане на пет станица.

У оквиру прве станице *Про-бот путовање* (активност је регистрована на мапи догађаја *Europe Code Week*) (Прилог 2) ученици програмирају кретање образовног робота следећи хронолошки распоред догађаја приче (материјал за штампање).

Друга станица *Како отићи на Месец* укључује конструисање и програмирање робота *Milo – the Science Rover* у оквиру сета *Lego Education WeDo 2.0*. Ова станица је у функцији повезивања роботике, књижевности, науке и маште. Ученици стварањем овог робота према корацима доступним у оквиру самог програма пажњу посвећују идеји слетања на Месец и стављају се у улогу малих истраживача (Прилог 3).

Трећа станица *Оживљени Месец* подразумева примену технике *Stop Motion* према принципу проширене реалности. На основу припремљене сцене и папирнатих јунака, уз помоћ мобилног телефона на коме је инсталирана истоимена апликација, ученици су у прилици да сниме једноставне филмске копрве (Прилог 4).

Четврта станица *Моја дигитална прича* у функцији је подстицања дигиталних компетенција ученика посредством рада у оквиру презентације *PowerPoint*. Ученици креирањем презентације, а према постављеним условима у погледу садржаја и визуелног приказа идеје, стварају дигиталну причу повезујући опште одлике бајке са причом „Бајка о дечаку и Месецу" (Прилог 5 и Прилог 6). Акценат је на евалуацији књижевноуметничког текста из сопственог угла, као и на обнављању знања у вези са бајкама.

Последња станица *Мале Scratch мудролије* у функцији је истицања васпитног карактера приче, при чему је потребно да ученици посредством програмског језика *Scratch* тематски прилагоде елементе *Скреч* сцене, ликове и дијалог, односно да кроз дијалог ликова саопште мудрост или да поделе савет некоме од јунака (Прилог 7). За реализацију наведених активности препоручује се издвајање два школска часа. Пожељно је да ученици имају предзнања. У случају да немају, могуће је одабрати једну од наведених станица и уз менторски приступ *обучити* ученике за рад на одабраним садржајима, програмима или апликацијама.

Eduka portal

На крају интегративног дана сумирају се резултати рада, демонстрирају решења, односно реализује се рефлексија реализованих активности. Ученицима дати евалуациони упитник и захтевати аргументацију свог мишљења, односно заједно дискутовати о конструктивним решењима организације неких будућих активности (Прилог 8).

Материјали за наставу доступни су и путем линка:

https://uciteljicajelenagajic.weebly.com/105310401057105810401042105310 48-105010591058104010 50/bajka-o-decaku-i-mesecu-branko-v-radicevic

„Bajka o dečaku i Mesecu", Branko V. Radičević – Google Drive

Eduka portal

Миа Кришановић

Копнена животна заједница – шума

ОШ „Никола Тесла”, Београд

Припрема за електронски подржану наставу+	
Наставни предмет:	Природа и друштво
Учитељица:	Миа Кришановић
Наставна јединица:	Копнена животна заједница – шума
Разред:	III
Тип часа:	обрада
Облик рада:	фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад
Наставне методе:	метода демонстрације, метода рада на тексту, метода разговора
Наставна средства:	лаптоп, пројектор, рачунари или телефони/таблети, хамер, фломастери
Литература:	1. Лазаревић, Ж. и Банђур, В., *Методика наставе природе и друштва*, Учитељски факултет, Београд, 2001. 2. Вилотијевић, Н., *Интегративна настава природе и друштва*, Школска књига, Београд, 2006. 3. Сасиер, М., *Моја прва енциклопедија – шумске животиње*, Свјетлост, Сарајево, 1990. 4. Поповић, М., Ђурић, М., *Дневни лептири Србије*, ХабиПрот, 2011. 5. Манојловић, М., Ђурић, Б., *Природа и друштво за трећи разред*, уџбеник, Едука, Београд, 2020. 6. https://elementarium.cpn.rs/naucne-vesti/carstvo-veverica/?script=lat 7. https://www.britannica.com/animal/rabbit 8. https://on.natgeo.com/3nClQMH 9. https://bit.ly/3nmmxcy 10. http://www.vojvodinasume.rs/wp-content/uploads/2012/04/RTE-vrste.pdf

Eduka portal

Дигитални алати:	*Genially*, *Jigsawplanet*, *LearningApps*, *Thinglink*, *WordWall*
Исходи:	На крају часа ученик/ученица ће бити у стању да: – наведе карактеристике листопадних, мешовитих и четинарских шума; – препозна врсту шуме; – објасни својим речима разлике између листопадних, четинарских и мешовитих шума; – наведе карактеристичне представнике биљака и животиња који живе у шумама; – прикаже везе међу живим бићима у шуми помоћу ланаца исхране.
ТОК ЧАСА	
Уводни део часа Емоционално-интелектуална припрема (ученици решавају загонетке):	Клик на https://view.genial.ly/608b9[illegible]7acfe[illegible]9db4284f33/interactive-content-zivotna-zajednica-suma-3 *Кликнути на знак питања поред птице на презентацији.* 1. У великој шуми мрки звер се скрива, када дође зима, у пећини снива. (Медвед) 2. Хитра и лака, чува је шума свака, негде испод гране чека је мала лане. (Срна) 3. Ја сам, [illegible], шумска кума, хитрих ногу, бистра ума. Крзаница моја рића свакоме се ловцу свиђа. (Лисица)
Водити разговор са ученицима:	Шта је заједничко за решења загонетки? Где можете видети те животиње у природи? Да ли сте некада били у шуми?
Главни део часа Најављивање наставне јединице: Усвајање појмова животна заједница, листопадна, четинарска и мешовита шума кроз разговор:	*Данас ћемо сазнати које врсте шума постоје и ко све настањује шуму.* Записати наслов. *У презентацији кликнути на ЖИВОТНА ЗАЈЕДНИЦА (знак +)* Шуме су природне копнене заједнице у којима живе различите врсте дрвенастих и зељастих биљака и многе животиње. Шуме могу бити: листопадне/лишћарске, четинарске и мешовите. Питати ученике: У каквим шумама сте били? Какво дрвеће сте приметили? Која је разлика између листопадног и четинарског дрвећа? Зашто се листопадно дрвеће

Eduka portal

	баш тако назива? Да ли сте знали да се четинарско дрвеће зове још и зимзелено? Како су људи дошли до тог назива? Шта мислите зашто негде расте листопадно, негде четинарско, а негде обе врсте дрвећа? Од чега то зависи?
Приказивање врста шума:	*У презентацији кликнути на ВРСТЕ ШУМА (први знак +)* У равничарским и нижим планинским пределима расту листопадне шуме. Захтевају плодно земљиште, доста светлости, топлоте и воде. У листопадним шумама расте: храст, буква, топола, јасен. Тражити од ученика да наведу још листопадних врста. *У презентацији кликнути на ВРСТЕ ШУМА (други знак +)* Расту у највишим деловима планинских врхова. Добро подносе хладноћу и дуге снежне зиме. Довољно им је мало плодног земљишта и мало влаге.У четинарским шумама расту: јела, бор, смрека и оморика. Тражити од ученика да наведу још четинарских врста. *У презентацији кликнути на ВРСТЕ ШУМА (трећи знак +)* Расту у средњим деловима планина. Потребна им је умерена количина светлости, мало топлоте, доста влаге и плодна подлога. У мешовитим шумама расту и листопадно и четинарско дрвеће. *Опционо: У презентацији кликнути на ВРСТЕ ШУМА (знак ♥)* Уколико постоји могућност, ученици на самом часу могу истраживати о Јосифу Панчићу. Ако нема могућности, може се дати као истраживачки задатак који ће се радити код куће.
Приказивање биљног света шума:	*У презентацији кликнути на БИЉКЕ (први знак +)* или https://www.thinglink.com/scene/1437423143659503617 и пратити редом тагове. Разговарати о томе како су се биљке прилагодиле условима живота у шуми (*1. таг – књига*), приказати фотографије биљака (*2. таг – галерија, кликом на жељену фотографију добија се увећани приказ биљке*) и нагласити да гљиве својим изгледом подсећају на

Eduka portal

Приказивање биљног света шума:	биљке, али нису биљке, а о томе ће учити у старијим разредима, упутити ученике на списак ретких и угрожених биљака у Србији *(3. тај)* и на апликацију за мобилни телефон где уз надзор и присуство одрасле особе могу истраживати свет око себе *(4. тај)* https://bit.ly/3vzzQY5 *У презентацији кликнути на БИЉКЕ (први знак ♥)* Ученици могу самостално решавати квиз на https://bit.ly/3nJlxxs или на наставном листу у прилогу. *У презентацији кликнути на БИЉКЕ (други знак ♥)* Подсетити ученике на делове биљака https://learningapps.org/1979582
Приказивање животињског света шума:	*У презентацији кликнути на ШУМСКЕ ЖИВОТИЊЕ (први знак +) или* https://www.thinglink.com/scene/1437388471028356065 Разговарати о томе како су се животиње прилагодиле условима живота у шуми (по избору две животиње) и захтевати да ученици код куће читати занимљивости о преосталим животињама. Упутити ученике на апликацију коју могу инсталирати на мобилни телефон https://bit.ly/3ht97YL
Приказивање ланца исхране:	*У презентацији кликнути на ШУМСКЕ ЖИВОТИЊЕ (други знак +) или* https://bit.ly/3zwrxxG
Рад у пару:	Ученици са паром из клупе састављају ланац исхране који је другачији од наведеног примера.
Упознавање ученика са значајем шума:	*У презентацији кликнути на ЗНАЧАЈ ШУМА (знак +)* Прочитати ученицима тврдње и продискутовати о њима: Шуме су животна станишта многих биљака и животиња. Чувањем шума чувамо и природни ланац исхране. Шуме прочишћују ваздух који удишу животиње, али и људи. Шуме представљају богатство наше земље.

Eduka portal

Упознавање ученика са значајем шума:	Шума, захваљујући корену дрвећа, држи земљу на којој расте. Тиме спречава спирање земљишта када падају обилне кише. Високо шумско дрвеће задржава снажне ударе ветра. Шуме планинских подручја привлаче домаће и стране туристе.
Рад у групама:	Поделити ученике у групе. Дати ученицима половину хамера и задатак да направе плакат под називом „ЧУВАМ ШУМУ”.
Завршни део часа	Ученици у својим свескама праве мапу ума са кључним појмовима.
Повратна информација:	Повратна информација http://wordwall.net/sr/resource/15213354
Домаћи задатак:	Изабрати по једну шумску биљку и животињу, у чему ученицима могу помоћи списак биљака и занимљивости о преосталим животињама са часа, а могу пронаћи и неку занимљивост и записати је у свеску. Илустровати.

Eduka portal

Слађана Дринић

Присвојни придеви

ОШ „Први мај”, Влајковци, Брус

ЧАС ПО РЕДУ:	**31**.	**Датум:** 13. 10. 2020. год.		
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК	**Разред:** трећи	**Одељење:**	треће
Наставна тема/ област:	ЈЕЗИК			
Наставна јединица:	Присвојни придеви			
Тип часа:	обрада			
Циљ часа:	Усвајање појма и разумевање значења и функције присвојних придева.			
Очекивани исходи на крају часа:	На крају часа ученик ће бити у стању да: ♦ разликује опште и присвојне придеве; ♦ из понуђеног скупа речи издвоји присвојне придеве; ♦ одреди род и број придева; ♦ од датих именица изведе присвојне придеве; ♦ правилно пише присвојне придеве.			
Наставне методе и технике:	разговор, текстуална метода, метода писаних радова, вршњачко учење, учење кроз игру			
Наставна средства:	дидактичка средства „Домине – слова” и „Картице речи”, мобилни телефони, компјутер (видео-час *Присвојни придеви*), наставни листић, пројектор			
Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у пару			
Међупредметне компетенције	комуникативна, за учење, дигитална, за решавање проблема, за сарадњу, естетичка, за одговоран однос према здрављу.			

ТОК ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА	
Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
♦ Поставља питања ученицима *Шта је глас (слово, реч, реченица)*?	♦ Одговарају на постављена питања (понављају појмове: глас, слово, реч и реченица).

Eduka portal

Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
♦ Организује игру *Домине од штампаних слова* (дидактичко средство које смо самостално израђивали након обрађених слова). ♦ Даје упутства за игру *Домине од штампаних слова.* ♦ Приказује свој видео-час (*Присвојни придеви*) на пројектору и саопштава начин рада. **Дигитални садржај** https://www.youtube.com/watch?v=8vtDsIfPK-k ♦ Упућује ученике да одгледају уводни део часа како би поновили знања о описним придевима.	♦ Играју игру *Домине од штампаних слова* тако што треба да изговоре гласове слова која су претходно извукли из скупа слова и један описни придев који почиње тим гласом. ♦ Слушају упутства и гледају видео-лекцију – уводни део у коме обнављају знања о описним придевима.
ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА	
Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
♦ Зауставља видео и најављује циљ часа (Стицање нових знања о придевима – *Данас ћемо проширити своја знања о придевима и научићемо још једну врсту придева*). ♦ Записује наслов на табли: ПРИСВОЈНИ ПРИДЕВИ ♦ Мотивише ученике да изговоре чему ће им нова знања користити и где ће моћи да их примене. ♦ Упућује ученике на настављак гледања видео-часа и израду задатака. ♦ Дели наставне листиће са задатком са видео-часа (Прилог 1). ♦ Уколико је потребно, пружа ученицима додатну подршку у изради задатака. ♦ Након урађених задатака пушта видео. ♦ Истиче тачно урађене задатке. ♦ Похваљује ученике који су све тачно урадили. ♦ Ученике са слабијим постигнућима подстиче да уоче грешке и уз помоћ ученика који су тачно урадили помаже им да их исправе.	♦ Записују наслов. ♦ Изговарају чему ће им нова знања користити и где ће моћи да их примене. ♦ Гледају видео-час и слушају упутства учитељице, записују и раде задато. ♦ Самостално раде задатке са наставног листа (Прилог 1). ♦ Самостално проверавају урађено (повратна информација налази се у видео-часу). ♦ Ученици који су тачно урадили помажу својим друговима са слабијим постигнућима (уколико их има) да исправе погрешно урађене задатке. ♦ Ученици са слабијим постигнућима (уколико их има) исправљају погрешно урађене задатке.

Eduka portal

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА	
Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
♦ Задаје домаћи задатак (*Написати три реченице у којима ћеш употребити по два присвојна придева*). ♦ Дели ученицима одштампан кју ар кôд са питањима за евалуацију часа (Прилог 2).	♦ Бележе шта је потребно урадити за домаћи задатак. ♦ Скенирају кју ар кôд (Прилог 2). ♦ Попуњавају *Гугл упитник*, процењују час и сопствену успешност на овом часу.
Начини провере остварености исхода:	
Разговор, ученички радови, *Гугл упитник* који ученици попуњавају на крају часа помоћу очитаног кју ар кода.	
ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОСТВАРЕНОГ ЧАСА:	
Да ли ми је адекватан избор начина провере остварености исхода? Да ли сам планирао/планирала адекватне активности ученика? Да ли је било одступања/потешкоћа приликом остваривања планираног? Шта бих променио/променила?	
Литература	
Едукин комплет уџбеника за 3. разред основне школе за српски језик.	

Прилог 1.

Наставни листић за трећи разред
Вежбајмо заједно!
ПРИСВОЈНИ ПРИДЕВИ

Пажљиво читај и решавај задато. Након урађене вежбе повратну информацију добићеш у видео-часу што ће ти олакшати процену степена усвојених знања на овом часу.

1. Испод сваке слике (именице) напиши један описни и један присвојни придев.

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

Eduka portal

2. Дати су придеви: плаво, Мишин, бруски, српска, сјајна, висок, бакин, шарено. Распореди их у табелу.

ОПИСНИ ПРИДЕВИ	ПРИСВОЈНИ ПРИДЕВИ

3. Од датих именица изведи присвојне придеве:

Елена ..... вук .....

Ниш ..... полиција .....

Немања ..... кокошка .....

Eduka portal

Прилог 2

Eduka portal

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Eduka portal

Eduka portal

Данка Јовановић, Бранка Љубичић

Проблемски задаци

ОШ „Душан Јерковић”, Ужице

ЧАС ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДРЖАНЕ НАСТАВЕ	
ОПШТИ ПОДАЦИ	
Школа:	ОШ „Душан Јерковић”, Ужице
Наставнице:	Данка Јовановић, Бранка Љубичић
Разред:	четврти
МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставни предмет:	Математика
Наставна тема:	Природни бројеви
Наставна јединица:	Проблемски задаци
Тип часа:	утврђивање
Облици рада:	фронтални, индивидуални, у пару
Циљ часа:	Утврђивање и примена знања о рачунским операцијама кроз решавање проблемских задатака из области финансија.
Исходи:	✔ прочита и запише природне бројеве; ✔ уреди по величини бројеве истог записа; ✔ изврши једну основну рачунску операцију са природним бројевима; ✔ прочита и разуме податке из табеле; ✔ користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама; ✔ рачуна са новцем у једноставним ситуацијама; ✔ претвори износ једне валуте у другу.
Наставне методе:	вербално-текстуална, демонстративна, писаних радова, решавање проблема, хеуристичка, интерактивна, аудио-визуелна
Наставна средства / потребна опрема за реализацију часа	текст, припремљени задаци за рад на часу и код куће, слике, ученички радови, аудио-визуелни запис, презентација *Power Point*, дигитални алати *Genially, Quizizz*, апликација *Adobe Premiere Pro*, рачунар, пројектор, наставни листићи

Eduka portal

Корелација:	унутар предмета (сабирање, одузимање, множење, дељење); српски језик (разумевање текста); природа и друштво (ситуације из свакодневног живота); енглески језик (слушање); музичка култура (слушање музике).
Иновације:	– Увођење финансијске писмености кроз решавање проблемских задатака. – Задаци у реалном контексту (језик – неформалан, свакодневни; подаци – неселектовани, из више извора; захтев – моделовање проблема, избор адекватне процедуре за решавање проблема; решење – акценат је на тумачењу и аргументовању решења).
Мотивација:	Решавање проблема из свакодневног живота као што је одабир најповољнијег пакета из понуде мобилног оператера, развијање такмичарског духа кроз решавање задатака у квизу за стицање новчане награде, изазов да се доносе ефикасне одлуке у различитим финансијским контекстима.
Коришћена литература:	1. Мр Мирјана Илић, Никола Варагић, Дарко Јованетић и Љиљана Новковић, *ФинПис*, приручник за учитеље, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд, 2018. 2. Проф. др Бранко Урошевић, др Младен Стаменковић, др Иван Анић, мср мат. Драгана Станојевић, др Горан Степић, *Финансијска писменост*, приручник за наставнике, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд, 2018.
ТОК ЧАСА	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА	♦ Ученици кликом на линк приступају видео-лекцији преко које се упознају са значењем појмова: финансијска писменост, приходи, расходи, буџет, валута (Прилог 1). ➢ Кроз разговор проверити разумевање појмова доводећи их у везу са примерима из свакодневног живота.
ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА	♦ Подела ученика за рад у пару ➢ Формирати хетерогене парове према месту седења. Ученици предају процену колико се месечно потроши за коришћење мобилног телефона (по особи).

Eduka portal

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА	♦ Поделити ученицима наставне листиће са задатком „Мобилни оператер” који раде у пару и дати јасна упутства за рад (Прилог 2). ♦ Задатак и повратна информација на слајдовима презентације *Power Point* „Милионери”, уз усмено образлагање одговора ученика. (презентација *Power Point*). ♦ Објаснити игру „Милионер” и поделити ученицима наставне листиће (Прилог 3). – Ученици самостално решавају задатке. Када успешно ураде све задатке (тачност задатака процењује наставник штиклирањем), освајају вредносну картицу од милион динара (виртуелних). ♦ Ученици који су освојили новац имају пред собом нови задатак – „Изазови милионера” (Прилог 4). – Ученици износе аргументе за одлуке донесене у претходним задацима. – Развијање дискусије. – Задаци и повратна информација на слајдовима презентације *Power Point*. – У току израде задатака пратити рад ученика, усмеравати, похваљивати, пружати подршку. ♦ Забавна страна о милионерима – Ученици кликом на линк приступају квизу креираном помоћу веб-алата *Genially* (Прилог 5). ♦ Систематизација – финансијска писменост – Кроз квиз креиран помоћу веб-алата *Quizizz*, ученици ће проверити усвојеност појмова из области финансија (Прилог 6). ♦ Слушање музике – *Money, money, money* (Прилог 7). **Домаћи задатак**: Ученици добијају актуелне понуде једног мобилног оператера у Ужицу, са задатком да са укућанима размотре који је пакет одговарајући како би што рационалније трошили новац којим располажу.
ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА	♦ Евалуација – Ученици попуњавају евалуациони листић (на слајду презентације *Power Point*), наводе најзанимљивије активности, тешкоће, предлоге...

Eduka portal

Прилог 1 – Финансијска писменост

Видео-запис доступан на линку https://youtu.be/6NMebE36DdM

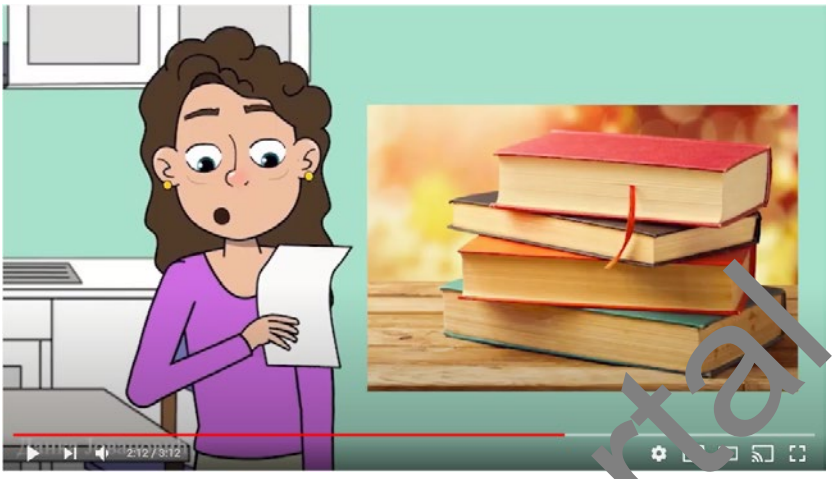

Прилог 5 – Забавна страна о милионерима

Квиз садржи девет тврдњи, а задатак ученика је да процене тачност тврдње кликом на одговарајуће интерактивно дугме. Тачан одговор садржи додатне информације. Квиз се може решавати више пута.

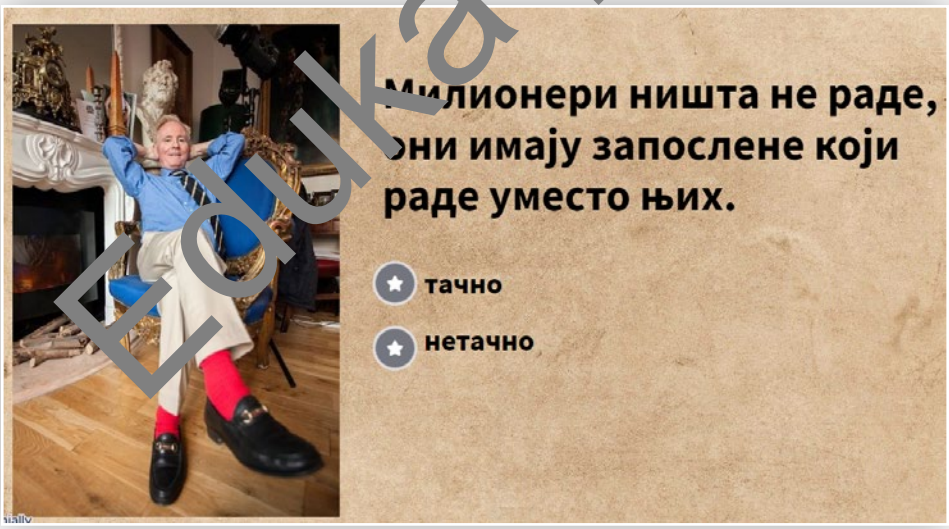

Сва питања доступна су на линку

https://view.genial.ly/609fca65bb3dd50d2a02370a/presentation-blank-presentation

Edukaportal

Прилог 6 – Финансијска писменост

Квиз садржи врсте питања *Multiple Choice, Checkbox Fill-in-the-Blank* и са временским је ограничењем. Квиз се може решавати више пута. На крају квиза ученици добијају повратну информацију.

Сва питања доступна су на линку

https://quizizz.com/admin/quiz/60a170ab9b55c0001b2ddbd2/finansijska-pismenost

Приступом квизу преко линка, пронађете прозор *PREVIEW*. Затим покрените решавање квиза кликом на прозор *Re-attempt* или *Start*.

Прилог 7 – *Money, money, money*

Ученици који су тачно решили све задатке могу приступити каналу *Youtube* кликом на линк https://www.youtube.com/watch?v=jfYZa4C7Q2k и одгледати спот шведске поп групе АБА и послушати песму *Money, money, money* са преводом на српски језик.

Eduka portal

Снежана Влајковац

Србија у средњем веку

ОШ „Мара Јанковић”, Кусић

Учитељица	Снежана Влајковац	разред	IV
		предмет	ПРИРОДА И ДРУШТВО
Наставна тема	Осврт уназад, прошлост		
Наставна јединица	Србија у средњем веку		
Број часа	59		
Циљеви и задаци часа	Утврђивање појмова везаних за средњовековну Србију; уочавање редоследа појединих догађаја из далеке прошлости Србије.		
Стандарди	1ПД.1.6.5. 1ПД.2.4.5. 1ПД.2.6.4. 1ПД.2.6.6.		
Литература	*Природа и друштво* и *Радна свеска* за 4. разред, Љ. Вдовић и Б.Матијевић, Едука; *Историја за 6. разред*, Едука		
Наставна средства	ИКТ, ППТ		
Корелација	српски језик, музичка култура		
Тип часа	утврђивање		

Структура и садржај часа	
УВОДНИ ДЕО ЧАСА	
Облик рада	фронтални, индивидуални
Наставне методе	вербална, текстуална, демонстративна, аудитивна, визуелна
Активност ученика	слушају, посматрају, читају, уочавају, закључују,
Активност наставника	објашњава, упућује, показује

3. слајд

Реши укрштеницу.

- ✔ Врста средњовековног оружја (стрела)
- ✔ Име које је Свети Сава имао пре монаштва (Растко)

Edukaportal

- ✔ Отац Светог Саве, Стефан (Немања)
- ✔ Човек који обрађује дрво (дрводеља)
- ✔ Централно место у сеоској кући (огњиште)
- ✔ Надимак цара Душана (Силни)
- ✔ Први краљ, овенчан круном, Стефан (Првовенчани)
- ✔ Кожна подлога за писање (пергамент)
- ✔ Птица која се користила у лову (соко)

Решавањем ове укрштенице добијамо решење: СРЕДЊИ ВЕК

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА	
Облик рада	фронтални
Наставна метода	вербална, писаних радова, текстуална, илустративна, демонстративна
Активност ученика	размишљају, пишу, читају, слушају, уочавају, решавају, закључују
Активност наставника	показује, објашњава, организује

4. слајд

Лента времена.
Који период обухвата средњи век?
(Средњи век обухвата период од V до XV века.)

5. слајд

Трагови прошлости.
Историјски извори: писани, материјални и усмена предања.

6. слајд

Писани историјски извори.
Пример: *Мирослављево јеванђеље*.

7. слајд

Материјални историјски извори.
Пример: одећа, накит и оружје.

8. слајд

Стари Словени.
Текст о Старим Словенима.

Eduka portal

9. слајд

Заокружи слово испред тачног одговора.

1. Стари Словени насељавали су Балкан у:
   а) VII веку б) VI веку в) X веку
2. Прапостојбина Старих Словена налазила се у пределу планине:
   а) Копаоник б) Авала в) Карпати
3. Група Словена која је населила Балканско полуострво назива се:
   а) Западни Словени б) Јужни Словени в) Источни Словени

10. слајд

Србија за време Немањића.

Краће објашњење ко је први а ко последњи владар династије Немањић, када су живели и владали Стефан Немања, Стефан Првовенчани, цар Душан и Стефан Урош.

11. слајд

Асоцијације.

Решење колоне А: Отац Светог Саве
Решење колоне Б: Свети Сава
Решење колоне В: Стефан
Решење колоне Г: Душан **Коначно решење**: Немањићи

12. слајд

Откривамо слику.

На слајду се налази слика. Откривамо осам поља којима је прекривена. Свако поље садржи по једно питање.

Питања:

1. Када се слави Свети Сава?
   ✔Свети Сава се прославља 27. јануара.
2. Како се зовe химна која се тада пева?
   ✔Светосавска химна.
3. Где се налази фреска *Бели анђео*?
   ✔Фреска *Бели анђео* се налази у манастиру Милешева.
4. Ко је градио цркве, школе и болнице?
   ✔Свети Сава.
5. Ко је ујединио све српске земље, укључујући и Рашку?
   ✔Стефан Немања, Рашка
6. Чиме се бавило сеоско становништво у Србији?
   ✔Становништво се бавило пољопривредом и занатством.
7. У ком периоду је владала лоза Немањића?
   ✔Од XII до XIV века.
8. Од ког метала је био новац?
   ✔Од сребра.

Кад откријемо сва поља, видећемо слику Светог Саве.

Eduka portal

13. слајд

Правимо мапу ума – Ко је био Свети Сава

син Стефана Немање, Растко Немањић, српски принц, монах, Стефанов и Вуканов брат, први архиепископ српске православне цркве, књижевник, дипломата

14–15. слајд

Живот у средњем веку.

Пружање кратке информације о животу и раду људи у средњем веку коју прате три фотографије. 1. дрвене посуде и кашике,

2. огњиште, 3. одећа властеле

16. слајд

Живот у средњем веку

▶ Прочитај реченице. Ако је тврдња тачна, заокружи ДА, ако је нетачна, заокружи НЕ.

- Сеоске куће су прављене од дрвета и блата. ДА НЕ
- Племићи су носили одећу од свиле и сомота. ДА НЕ
- Сва деца су ишла у школу. ДА НЕ
- Већи део становништва је писмен. ДА НЕ
- Градови су окружени каменим зидинама. ДА НЕ

17. слајд

Распад српског царства

▶ Повежи стрелицом.

Маричка битка	Ђурађ Бранковић
Деспота Стефана Лазаревића наслеђује деспот	Лазар Хребељановић
Кнез Моравске Србије предводио војску у Косовској бици	1371. год.
Косовска битка	Стефан Урош
Пад Србије под турску власт	1389. год.
Распад српског царства	1459. год.

18. слајд

Културни споменици – задужбине Немањића

Задужбине Стефана Немање
Манастир Студеница и Манастир Хиландар
(фотографије)

Eduka portal

19. слајд

Културни споменици – задужбине Немањића
Задужбина Стефана Првовенчаног
Манастир Жича (фотографија)

20. слајд

Културни споменици – књижевност
Житије – биографија српских владара.
Житије Светог Симеона – написали су Свети Сава и Стефан Првовенчани.

21. слајд

Културни споменици – писани
Душанов законик (слика)

22. слајд

Културни споменици – фреске
Бели анђео – Манастир Милешева

23. слајд

Културни споменици – фреске
Свети Сава – Манастир Милешева

24. слајд

Културни споменици – фреске
Лоза Немањића – Манастир Високи Дечани

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА	
Облик рада	индивидуални, фронтални
Наставна метода	илустративна, писаних радова
Активност ученика	читају, слушају, посматрају, анализирају, закључују
Активност наставника	саветује, објашњава, показује, усмерава

▶ Домаћи задатак: Истражите да ли у вашој околини постоји музеј. Запишите који се предмети из средњег века чувају у њему.

https://docs.google.com/presentation/d/1XVlDmovETNda49byu2rbKH0comtmBNt1/edit?usp=sharing&ouid=112317208502273966923&rtpof=true&sd=true

Eduka portal

Сузана Мијаиловић

У царству медоносних пчела

Основна школа „Црњански”, Јагодина

Тема пројекта: У царству медоносних пчела	
Општи подаци	
Назив школе: *Трајање пројекта:* *Разред и одељење:* *Учитељица:*	ОШ „Црњански” Друга половина маја 2021. IV_1 Сузана Мијаиловић
Општи методички подаци	
Тема пројекта: *Циљ пројекта:*	**Светски дан пчела (20. мај) – У царству медоносних пчела** Стицање знања о значају пчела за целокупни опстанак живог света на планети. Проширивање знања о грађи тела и животном циклусу пчеле. Стицање знања о организацији живота у кошници и о пчелињим производима.

Eduka portal

Корелација	**Исходи по предметима**
Српски језик	Ученик ће да: ✔ истражује енциклопедије ради проналажења информација; ✔ дискутује о информацијама које је усвојио; ✔ презентује млађим другарима оно што је научио; ✔ стекне самопоуздање приликом излагања и презентовања наученог; ✔ правилно се изражава приликом усменог излагања.
Природа и друштво	Ученик ће да: ✔ развија еколошку свест; ✔ стекне знања о животном циклусу пчеле; ✔ стекне знања о деловима тела и грађи тела пчеле; ✔ уочи хијерархију и организацију послова у пчелињем друштву; ✔ стекне знања о различитим производима који представљају пчелињи производ; ✔ увиди значај пчела за целокупни живи свет на планети; ✔ правилно реципира; ✔ развија интересовање за даље истраживање пчелињег света.
Од играчке до рачунара	Ученик ће да: ✔ развија логичко мишљење и алгоритамски начин размишљања путем решавања судокуа; ✔ тражи за информацијама на интернету; ✔ тражи на интернету за идејама за реализацију ликовног задатка; ✔ користи таблет ради скенирања QR кода и гледања видео-снимка.
Ликовна култура	Ученик ће да: ✔ примењује разноврсне ликовне технике; ✔ развија креативност; ✔ развија способност да се ликовно изрази; ✔ израђује нов производ од рециклажних материјала; ✔ увиђа начине компоновања различитих материјала у нову целину; ✔ учи путем практичног рада; ✔ развија и усавршава спретност путем обликовања пластелина; ✔ развија стваралачку машту путем осмишљавања композиције елемената.

Eduka portal

Наставне методе:	дијалошка метода, монолошка метода, метода рада на тексту, метода самосталних ученичких радова, метода практичног рада
Наставна средства:	енциклопедије, материјал у форми преклапалице облика шестоугаоника, хамери, лепенке, дрвени штапићи, чачкалице, картонске тацне, 3Д оловке и филамент за израду 3Д модела пчеле, темпере, пластелин, сатенска трака, рециклажни материјал (пластична флаша, остаци натрон папира, отпаци хамера и папира у боји, ролнице тоалет-папира, кутија од папира за штампање и колача, картон, пластичне кутијице од киндер јајета), дрвени рамови са сећем, пчелињи производи (остала меда, бочица прополиса, комад меда у сећу), тонер
Облици рада:	фронтални, индивидуални, рад у групи
Литература:	*Албум за децу *Пчелице стаклалице*, Махи. **Моја енциклопедија – Бесконачњаци*, Књига комерц, Београд, 2012. *Кулинчевић, Ј., *Пчеларство*, Партенон, Београд, 2016. *https://spos.info/sad/pcelarstvo-u-praistoriji-i-starom-veku/ Сајт Савеза пчеларских организација Србије

Припремна фаза пројекта

За све ученике унапред су припремљена обележја са њиховим именима, која су била тематски дизајнирана у форми медаља. Ученици су ова обележја носили током заједничке радионице, тј. друге фазе пројекта. Поред тога, у припремној фази пројекта осликан је рам за фотографисање који је било тематски усклађен са пројектом, а одштампане су и фотографије Пригог направљене у породичном пчелињаку. Од фотографија на којима су приказане поједине активности пчелара, као и опрема за пчеларство (заштитно одело, кошница, рамови са основом, димилица, специјални нож...), у другој фази пројекта направљена је изложба захваљујући којој су ученици имали прилику да ближе упознају послове пчелара и да схвате комплексност овог занимања.

Прва фаза пројекта

Прва фаза пројекта реализована је на часовима српског језика, природе и друштва, ликовне културе и од играчке до рачунара на којима су ученици стицали знања о пчелама, развоју пчеларства кроз историју, организацији послова у кошници, пчелињим производима.

Eduka portal

Прва активност ***Корени пчеларства*** у оквиру пројекта састојала се у осликавању мапе света и стицању знања о развоју пчеларства кроз историју. Ученици су активно учествовали у осликавању мапе света, док се активност наставника огледала у давању инструкција за осликавање, презентовању и припреми материјала (преклапалица) са информацијама (Прилог 2) које дају одговоре на питања: *где је била прадомовина медоносних пчела, којим путем су се селиле медоносне пчеле, када и где се јављају први облици пчеларства, који је симбол пчеле код старих цивилизација и развој пчеларства кроз историју.* Снимак продукта се може погледати на каналу *Youtube* https://www.youtube.com/watch?v=_FqdmWGywFo.

Друга активност ***Животни циклус пчеле*** реализована је на часовима ликовне културе када су ученици имали задатак да од пластелина обликују модел пчеле и да означе ниже делове тела, као и моделе који представљају развојни пут пчеле од јајашца до одрасле јединке. Овом ликовном задатку претходило је излагање наставника о основним деловима тела пчеле, касније о развоју пчеле и о њеном животном циклусу. Овом приликом ученици су сазнали коју функцију имају три додатна ока на глави пчеле, каква је грађа пчелињих крила, зашто пчела угине након убода, колико времена је потребно да се из положеног јајета развије одрасла радилица, како се зове пчела у појединим фазама свог развоја.

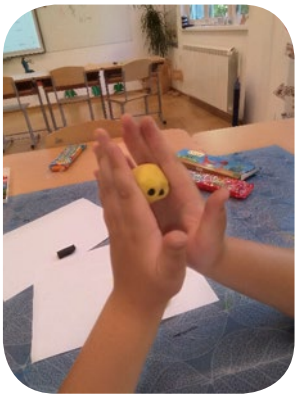

Educa portal

Трећа активност ***Живот у кошници*** реализована је на часу природе и друштва на коме су ученици истражујући енциклопедије стицали знања о врстама пчела у кошници и о организацији послова у пчелињем друштву. Ученици стичу знања и о значају пчела за живи свет. У ту сврху гледа се едукативни снимак https://www.youtube.com/watch?v=Qk2kgSpPuuY. На часу ликовне културе ученици добијају упутства за израду кошнице и пчелица од рециклажних материјала. Уз подршку и смернице наставника, ученици проналазе најадекватније решење за израду кошнице. Основни извор информација јесте друштвена мрежа *Pinterest*. Као крајњи продукт ове активности настали су кошница израђена од картонске кутије, саће направљено од ролница тоалет-папира, као и „хотел за пчеле" који је након реализације пројекта постављен на одређено место у парку школе. Један део двочаса ликовне културе искоришћен је за израду 3Д модела пчеле.

Четврта активност ***Сви производи меда*** подразумевала је истраживање ученика о значају меда, као и других пчелињих производа. Уз јасна упутства наставника и подршку приликом истраживања, ученици проналазе информације о меду, прополису, пчелињем отрову, воску. Са циљем да се стекне знање о начину прављења меда, гледа се едукативни снимак https://www.youtube.com/watch?v=wIqr-Z4Jn50.

Друга фаза пројекта

Друга фаза пројекта реализована је у виду радионице којој су присуствовали ученици трећег разреда, чији је основни циљ био да ученици четвртог разреда презентују научено и представе своје радове млађим другарима. Све што је урађено у претходном периоду било је изложено и презентовано у оквиру четири станице.

I станица: ***Корени пчеларства***. – Ученици су седели на тепиху у једном кутку учионице. Ученици четвртог разреда објаснили су када и где су људи прво почели да гаје пчеле и какве су биле прве кошнице. На осликаној мапи света демонстриран је правац кретања пчела и показан пут којим су оне стигле у Европу.

Edukaportal

II станица: ***Животни циклус пчела***. – У оквиру ове станице старији ученици су објаснили млађим другарима пут развоја пчеле и представили своје моделе израђене од пластелина. Ученици су имали прилику да о животном циклусу пчеле уче и на основу покретног модела од картона и папира којим је представљена свака фаза развоја пчеле. У оквиру ове станице представљен је и модел велике пчеле са означеним деловима тела, такође направљен од пластелина. Све оно у вези с деловима тела пчеле што су научили током пројекта, ученици четвртог разреда су презентовали својим другарима, уз подршку и допуњавање наставника.

III станица: ***Све чари меда***. – Ученици четвртог разреда у оквиру ове станице прво су представили своје кошнице направљене од рециклажних материјала. Активност наставника огледала се у демонстрацији стварних рамова са основом од воска која се ставља у тела кошнице. Демонстрацију је пратило објашњење наставника које се односило на организацију послова у кошници, док су ученици четвртог разреда објаснили које врсте пчела постоје у пчелињем друштву и која је улога матице, трутова и пчела радилица (прилог 3).

Eduka portal

Наставник и старији ученици заједно су презентовали информације које се односе на сам процес прављења меда, при чему су млађи ученици имали прилику да чују и одређене занимљивости у вези са споразумевањем пчела (о пчелињем плесу) и оријентацијом пчела у простору, о одређивању локације цвећа и самом пчелињем лету. Ученици су били у прилици да лично виде различите пчелиње производе, попут меда, прополиса, пчелињег сећа и да сазнају о значају сваког од њих. Информације о сваком од поменутих производа (Прилог 4) налазиле су се одштампане на папирним теглама које су биле поређане на импровизованој полици. Скенирањем QR кода (Прилог 5) ученици су могли да погледају видео-снимак о врцању меда и да се упознају са поступком вађења меда из кошница.

IV станица: ***Медни судоку***. – Ова станица представља завршну активност у оквиру радионице и одељењског пројекта, а циљ јој је мождано разгибавање путем решавања „медног судокуа" (Прилог 6).

О самом пројекту

Идеја за сам пројекат настала је на основу личног искуства засновано на породичном бављењу пчеларством. Полазећи од значаја који пчеле имају за целу планету и од потребе да се укаже на мере њихове заштите, а у намери да се направи корелација са програмом Еко школе и обележи Светски дан пчела (20. мај), испланиране су фазе и активности одељењског пројекта чији је циљ изучавање чудесног царства вредних пчела. Током рада на пројекту, а посебно у другој фази пројекта, уочена је огромна мотивација ученика за истраживање и стицање знања о медоносним пчелама. Велики број питања и активно учествовање у активностима, како носилаца пројекта, тако и млађих ђака којима је пројекат представљен, доказ су да је направљен добар избор теме која је подстакла ученике на учење и пробудила њихову радозналост.

Eduka portal

Напомена

Информације о одржаном одељењском пројекту и фотографије са часова могу се погледати на сајту ***Знање се множи дељењем***

https://suzanamijailovic19.wixsite.com/my-site

чија је ауторка учитељица Сузана Мијаиловић, у одељку ***Блог***

https://suzanamijailovic19.wixsite.com/my-site/post/у-царству-медоносних-пчела,

као и на сајту школе

https://www.crnjanski.rs/news.php?news=u_carstvu_medonosnih_pcela

и Фејсбук страници школе

https://www.facebook.com/media/set/?vanity=CrnjanskiJagodina&set=a.1088534718335835.

Eduka portal

КОМБИНОВАНА НАСТАВА

Eduka portal

Eduka portal

Звонимирка Јовичић

Пружимо руку помирења – електронски подржана пројектна настава (2. и 3. разред)

ОШ „Моша Пијаде”, Жагубица

Насловна страна блога

Почетна страна блога

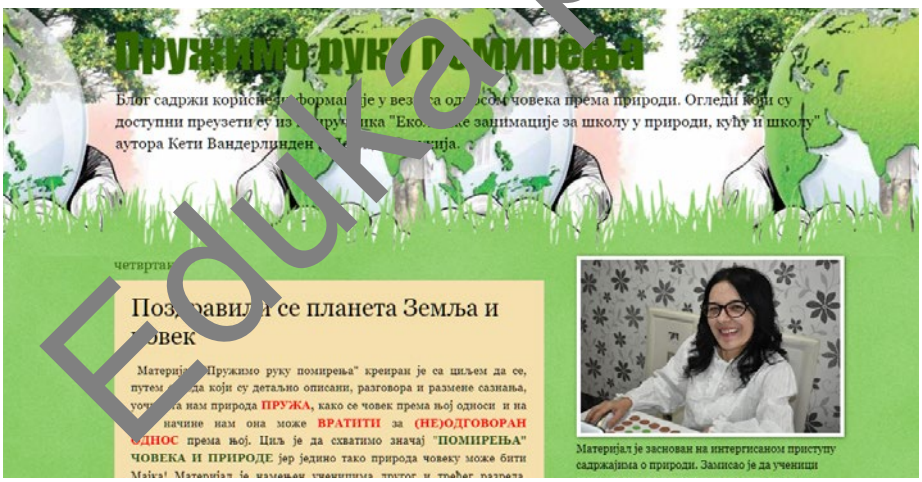

Ауторка: Звонимирка Јовичић	Линк ка блогу

СЦЕНАРИО ЗА РАДИОНИЦЕ

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ О ПРОЈЕКТУ

Циљ пројекта:	Проширивање знања о значају одговорног односа према природи.

Edukaportal

Исходи:	✔ Ученик ће бити у стању да разуме међусобни однос човека и природе. ✔ Ученик ће бити у стању да активно учествује у активностима очувања природе од загађења. ✔ Ученик ће бити у стању да поштује правила понашања у заједничким активностима. ✔ Ученик ће бити у стању да на основу посматрања и извођења огледа донесе одговарајући закључак.
Носиоци активности:	ученици другог и трећег разреда, учитељ
Наставне методе:	дијалошка, текстуална, практичних радова, илустративно-демонстративна
Наставни облици:	комбинација свих наставних облика
Материјално--техничка основа:	средства за огледе, бележница, текстови
Начин евалуације:	посматрање, анкетирање, бележење, разговор
Продукти:	бележница
Експерт:	учитељ, а другом разреду су и ученици трећег разреда
Активности ученика:	разговор, дискусија, гледање видео-снимка, извођење огледа, уношење података у бележницу
Ресурси:	окружење
ИКТ:	рад у дигитализованом материјалу

НАВИГАЦИЈА ЗА РАД НА САЈТУ И ПРИКАЗ НАЧИНА РАДА

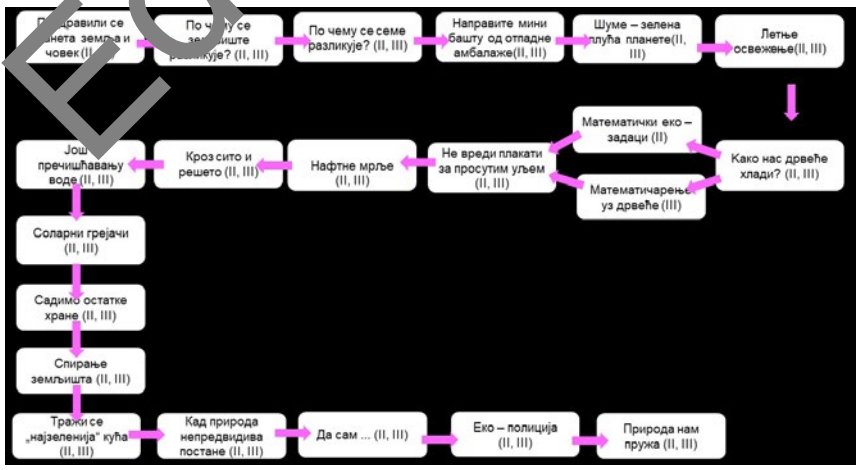

Eduka portal

СЦЕНАРИО ЗА ПРОЈЕКАТ: увод и реализација пројекта – двочас

На почетку пројекта симулира се ситуација да је пред вратима одељења пронађена илустрација која је приказана испод. Фронталним обликом рада разговарати о садржају илустрације и о могућој симболици која је њоме приказана и у те сврхе користи се техника за учење под називом „вртешка идеја". Вођеним разговором уочити шта природа човеку пружа (воду, земљиште, самим тим и биљке и још много тога, соларну енергију...), с једне стране, и како се човек према њој односи загађујући је, с друге стране.

Наредни корак јесте упознавање ученика са називом пројекта, а затим се упознају у основним црртама с активностима које их очекују у току пројекта. Рад конципирати тако да ученици трећег разреда пружају помоћ ученицима другог разреда у учењу.

Прва активност носи назив „ПОЗДРАВИЛИ СЕ ПЛАНЕТА ЗЕМЉА И ЧОВЕК" путем које ученицима додељује задатак да током истраживачког рада осмисле на основу изведених активности могући ток разговора између природе и човека.

Наредни корак носи назив „ПО ЧЕМУ СЕ ЗЕМЉИШТЕ РАЗЛИКУЈЕ?" у оквиру којег, користећи поступак описан у дигитализованом материјалу и вођеним разговором, треба закључити да природа човеку пружа земљиште које му служи између осталог и за производњу хране.

У оквиру дигитализованог материјала навигација ће ученике даље одвести ка активности „ПО ЧЕМУ СЕ СЕМЕ РАЗЛИКУЈЕ?" у оквиру које ће, кроз израду одељењске колекције семена уочити да природа човеку пружа поред хране и могућност узгоја и другог биља, али ће ученици бити у прилици да прикупљене узорке семења и међусобно упоређују по боји, величини, мирису и сл.

Eduka portal

Са циљем проширивања знања о рециклирању, с једне стране, и о начинима искоришћавања онога што природа пружа за бављење пољопривредом, с друге стране, организована је наредна активност под називом „НАПРАВИТЕ МИНИ БАШТУ ОД ОТПАДНЕ АМБАЛАЖЕ". У оквиру ове активности, према упутству у дигитализованом материјалу, ученици примењују и савете одраслих у вези са пољопривредним инжењерингом (заливање, окопавање, уништавање корова, уз праћење и бележење времена које је посађеним биљкама било потребно за ницање).

У оквиру станице „ШУМЕ – ЗЕЛЕНА ПЛУЋА ПЛАНЕТЕ" ученици имају задатак да на основу садржаја видео-снимка „Значај шума за човечанство" уоче најмање пет примера којима се илуструје значај шума.

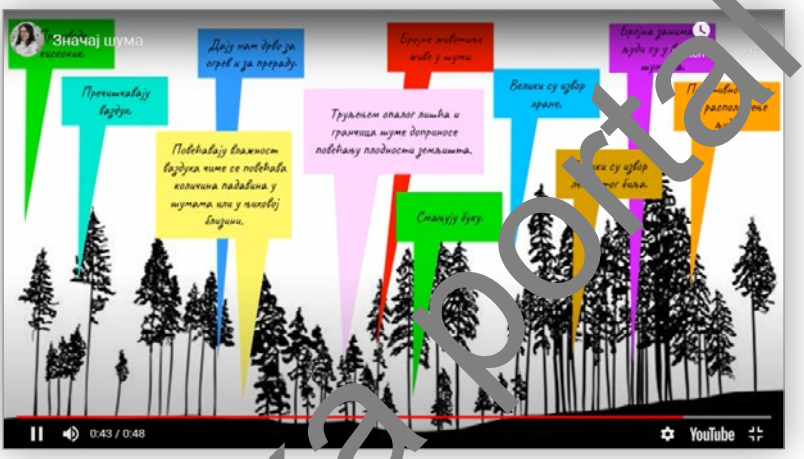

Наредни корак подразумева упознавање ученика са једном од функција листа биља, а то је чини извођењем активности која је детаљно описана у оквиру станице „ЛЕТЊЕ ОСВЕЖЕЊЕ" (ученик треба да уочи да преко листа биљке избацује вишак воде, да дрвеће утиче на количину падавина и слично да би се већ у наредном кораку упознали и са шематским приказом наведеног процеса у оквиру станице „КАКО НАС ДРВЕЋЕ ХЛАДИ". Наредни корак подразумева одвојени рад ученика другог разреда који раде у оквиру станице „МАТЕМАТИЧКИ ЕКО-ЗАДАЦИ" где се извршавањем потребне рачунске операције упознају са неким начелима еко-инжењеринга. Трећи разред ради у оквиру станице „МАТЕМАТИЧАРЕЊЕ УЗ ДРВЕЋЕ" уз задатак да на основу мерења закључе да ли је процесом транспирације избачено више или мање од 1 ml воде. Ученици оба разреда за тачно урађене математичке задатке добијају награду у виду коришћења технологије за проучавање биљака и инсеката: други разред мобилне апликације FLORA INKOGNITA за скенирање посматраног биља и CIBERDOIX која функционише по принципу микроскопа и њоме ће се посматрати инсекти у школском дворишту. Ученици трећег разреад су на коришћење добили као награду микроскоп и посматрали лист биља, а потом уочене отворе и скицирали.

Eduka portal

Наредни корак је поново заједнички и носи назив „НЕ ВРЕДИ ПЛАКАТИ ЗА ПРОСУТИМ УЉЕМ” у оквиру којег симулирају појаву нафтних мрља и визуелизују ефекте њиховог изливања, а у наредном кораку „НАФТНЕ МРЉЕ” истражују и ефикасност уклањања насталих нафтних мрља различитим поступцима. Саставни део ове активности јесте и Google Forms намењен уношењу на основу огледа изведених закључака.

Активношћу „КРОЗ СИТО И РЕШЕТО” истражује се шта у себи садрже узорци воде прикупљени на различитим локацијама (са чесме, вода из баре, вода из потока...) које ученици уз помоћ одрасле особе, поштујући хигијенске и мере безбедности, прибављају за овај час. Ученици се, потом, упознају са још једним начином пречишћавања воде и он је описан путем видео-упутства које је саставни део дигитализованог материјала у оквиру станице за рад „ЈОШ О ПРЕЧИШЋАВАЊУ ВОДЕ”.

Нагласити да таква вода није за пиће! Наредни корак у оквиру дигитализованог материјала ученике ће одвести ка станици „СОЛАРНИ ГРЕЈАЧИ” у оквиру које се путем огледа упознају са функцијама и описањем соларних плоча мерећи температуру воде у различитим временским интервалима у посуди прекривеној белим и у посуди прекривеној црним комадом тканине.

Поступак разградње хране ученици ће започети у оквиру станице „САДИМО ОСТАТКЕ ХРАНЕ” закопавањем остатака хране, израдом картица за обележавање узорака, као и праћењем инструкција за даљи поступак истраживања процеса разградње остатака хране, док је материјал у алату linoit намењен учењу о разлике у начину разлагања органског отпада и отпада од пластике, метала и стакла.

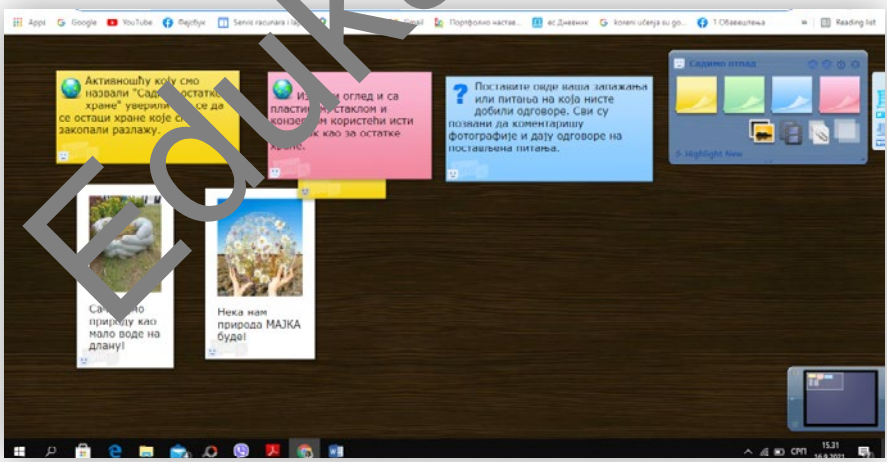

Саставни део пројекта и дигитализованог материјала јесте и материјал под називом „СПИРАЊЕ ЗЕМЉИШТА” у оквиру којег ученици путем огледа са двема саксијама доносе закључке о значају шума у процесу спречавања ерозије тла.

Edukaportal

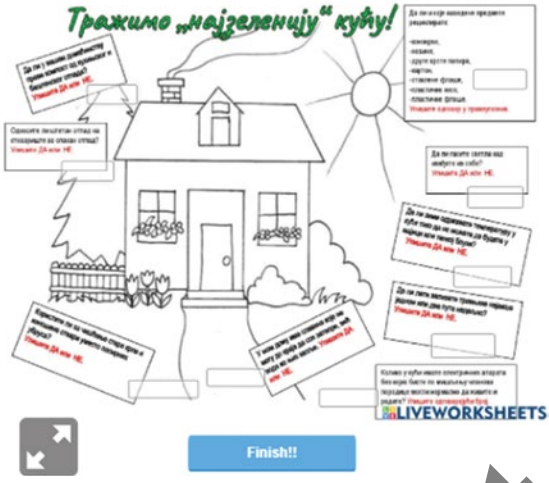

Активност „ТРАЖИ СЕ НАЈЗЕЛЕНИЈА КУЋА” има за циљ ангажовање ученика, уз усмену дискусију о њиховим одговорима и истовремено упознавање са начинима заштите животне средине које могу примењивати и сами ученици. Активност „КАД ПРИРОДА НЕПРЕДВИДИВА ПОСТАНЕ” има за циљ упознавање, за други разред, и обнављање знања о временским непогодама, за трећи разред, и овај део материјала креиран је у алату *Google Forms*.

Наредна активност која носи назив „ДА ЗНАМ...” има за циљ обнављање раније стечених знања о биљкама и животињама водених станишта, уз истовремено уочавање разноврсности биљног и животињског света којима природа, исто као и човеку, пружа услове за живот.

Са циљем сумирања наученог у току двочаса у оквиру дигитализованог материјала у алату *Worksheets* осмишљена је и активност „ПРИРОДА НАМ ПРУЖА” чији је циљ обнављање односно сумирање наученог, као и уочавање шта ученици од понуђеног природа пружила током рада на овом пројекту.

Истраживачки задатак чији је циљ излазак у природу подразумева процену угрожености природе према датим критеријумима и предвиђен је за самостални рад, а носи назив „ЕКО-ПОЛИЦИЈА”.

СЦЕНАРИО ЗА ПРОЈЕКАТ: презентација пројекта – 3. час

Почетни корак у реализацији овог дела пројекта јесте заједничка дискусија о снимљеном стању природе када је реч о радном материјалу „ЕКО-ПОЛИЦИЈА”.

У овом делу пројектног задатка изводи се представа коју су ученици у току претходне седмице сами креирали на основу сопственог сценарија и који треба да се односи на ток разговора између природе и човека. Овај део пројекта ученици уз помоћ одрасле особе снимају и презентују широј публици.

Eduka portal

СЦЕНАРИО ЗА ПРОЈЕКАТ: евалуација пројекта – 4. час

Овај део пројекта реализује се кроз два међусобно повезана дела. Први се односи на попуњавање материјала у штампаној верзији (Процена активности од стране учитеља и ученика).

Процена успешности групе од стране учитеља				
	Критеријуми	Одличан	Добар	Потребна је помоћ
1.	**Активност ученика у тиму**	Сви чланови су активни.	Активни су појединци.	Укључити у рад пасивне ученике.
2.	**Сарадња унутар тима**	Сви сарађују.	Сарађују поједини ученици.	Потребна је подршка учитеља.
3.	**Поштовање правила у тиму**	Сви поштују правила.	Неки ученици поштују правила тима.	Галаме, причају и ометају учеснике тима.
4.	**Број одрађених задужења**		Задужења су делимично одрађена.	Задужења су недовољно одрађена
5.	**Начин презентовања пројекта**	Сви су били укључени у презентовање.	Неки чланови тима су били укључени.	Укључити све учеснике тима.
6.	**Начин располагања временом**	Време је економично искоришћено.	Време је углавном економично искоришћено.	Време није рационално искоришћено.
Процена активности од стране ученика				
1.	**Сви су били активни.**			
2.	**Сви смо много уложили труда.**			
3.	**Презентација је одлична.**			

Eduka portal

Други део се односи на процену применом дигиталног алата Teacher Made.

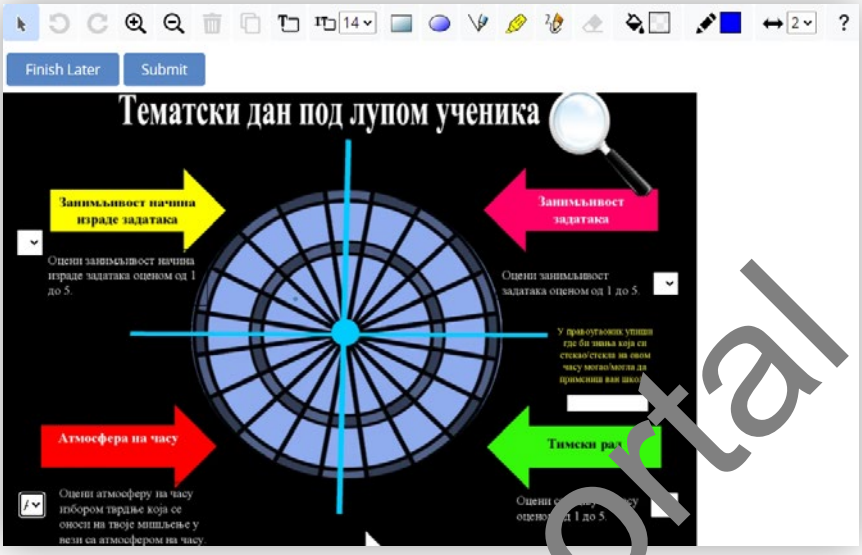

ЛИТЕРАТУРА:

- Вандерлинден, К., Сузуки, Д. (2[illegible]): *Експерименти и радионице: Еколошке занимације за школу у природи, [illegible] и школу,* Београд, Одисеја.
- Дрезгић, В. и сар. (2010): *Математика 2а и 2б: уџбеник за 2. разред, основне школе*, Београд, Едука.
- Дрндарски, М. и сар. (2005): *Чувари природе: еколошки дневник 2, уџбеник са радном свеском за други разред основне школе,* Београд, Народна књига.
- Зарупски, С., Лахо[illegible]ић Б. (2020): *Математика 3а,* Београд: Едука.
- Јовичић, З. (2019): *Интегративна настава 1 – Примери организације у првом разреду основне школе*, Београд, Едука.
- Ма[illegible]ојл[illegible]вић, М., Вељковић, Б. (2019): *Свет око нас, уџбеник са радним листовима за други разред основне школе 2А,* Београд, Едука.
- Манојл[illegible]ић, М., Ђурић, Б. (2020): *Природа и друштво: уџбеник за трећи разред основне школе*, Београд: Едука.
- Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања, Службени гласник РС-Просветни гласник, 17. септембар 2018. године, број 16, година LXVII, стр. 49–81.
- Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања, Службени гласник РС-Просветни гласник, 27. мај 2019. године, број 5, година LXVIII, стр. 7–409.
- Филиповић, А. (2019): Интегративна настава 2 – Примери организације у другом разреду основне школе, Београд, Едука.

Eduka portal

ОСНОВНА ШКОЛА

Eduka portal

Eduka portal

Весна Андрејевић и **Јелена Ћетковић**

Мој дека је био трешња, Анђела Нанети (електронски подржана настава)

ОШ „Карађорђе”, Горњи Матејевац;
ОШ „Стеван Синђелић”, Каменица

Тип часа: обрада

Разред: 6.

Наставна средства: књига, рачунар, интернет, канцеларијски штипаљке, плакати за израду дрвета проблема, радови ученика (презентација ППТ, мапа ума)

Коришћене апликације/алати: *google classroom*, *padlet*, *sketchboard*, *power point*, *wizer.me*, *viber*

Наставне методе: дијалошка, демонстративна, текст-метода, истраживачка.

Облик рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.

Циљ часа: **Развијање критичког мишљења и емоционалног уживљавања кроз анализу романа за децу.**

Очекивани исходи

Ученик ће умети да:

- повеже књижевне појмове и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита;
- одреди тему, главне и споредне мотиве;
  одреди род књижевног дела и књижевну врсту;
- уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње;
- разликује појам приповедача у односу на писца;
- разлikuje облике казивања;
- анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди;
- анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста;
- уочава хумор у књижевном делу;
- чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова;
- препричава различите типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање;
- говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму.

Eduka portal

Унутарпредметна повезаност: књижевност (епика, роман за децу, тема, мотиви, радња, време и место радње; ликови, идеје), језик (лексика), језичка култура (усмено излагање, дискусија).

Међупредметна повезаност: географија (Италија, сеоска средина), биологија (биљни и животињски свет).

Међупредметне компетенције:

- компетенција за учење – ученици ће добити задатке који ће их оспособити да самостално и у сарадњи са другима истражују, откривају и повезују нова знања; да користе могућност ваншколског учења и негују и развијају лична интересовања;
- комуникација;
- рад са подацима и информацијама;
- сарадња;
- дигитална компетенција.

Литература за наставнике:

1. Милија Николић, *Методика наставе српског језика*, НС, Београд, 2008.
2. Јован Деретић, *Историја српске књижевности*.
3. *Речник књижевних термина*, Институт за књижевност и уметност, Нолит, Београд, 1986.

Литература за ученике:

1. Анђела Нанети, *Мој дека је био трешња*, Креативни центар, Београд, 2005.
2. Др Јелена Журић, *У трагању за плавом звездом* – читанка за шести разред основне школе, Едука, Београд, 2019.
3. Др Оливера Радуловић, *Књижевни појмовник*, Едука, Београд, 2013.
4. Материјал који се налази на Гугл учионици.

Уводне припреме

Месец дана пре обраде наставне јединице, наставник је у Гугл учионицу поставио пдф формат романа Анђеле Нанети *Мој дека је био трешња*, као и звучну читанку https://www.youtube.com/watch?v=w_fDJEfitGg (у одељењу је један ученик са лажним обликом дислексије) како би сви ученици, уколико нису узели књигу из библиотеке, могли да прочитају дело. Такође је постављен и руски анимирани филм https://youtu.be/ZX5lZ4MP8EE преведен и титлован на енглески, те је ученицима дато упутство да, користећи знање енглеског, покушају да разумеју садржај, а задатак за размишљање заснован је на увиђању сличности и разлике између филма и романа.

Ученици су у групама и индивидуално имали да спреме неколико задатака.

Први задатак за све ученике јесте да на листу из блока нацртају своје породично стабло до другог колена (ученици су из биологије радили породично стабло и познат им је појам колена). У оквиру овог задатка, треба да изаберу једног деку или баку којег ће посебно представити друговима. Наставник у Гугл учионици даје смернице како урадити овај део задатка: сетите се лепих догађаја, тренутака проведених са декама и бакама (шта сте научили од њих, прича које су вам причали), послова које заједно радите, неког заједничког несташлука... Ученици ће овај део задатка урадити тако што ће поред имена изабране особе написати придеве којима их карактеришу... Ученици који то желе могу понети и породичне фотографије.

Eduka portal

Други задатак за три ученика (могуће је само четири ученика укључити у сараднички задатак у бесплатној верзији *sketchboard*-а, алата за израду мапа ума) био је да нацртају Тонинијево породично стабло. За све припаднике стабла било је потребно урадити карактеризацију закључком о врлини или мани лика, навођењем поступака или речи јунака. У овој групи је био и дислексични ученик, који је у складу са могућностима сарађивао на задатку.

Трећи задатак за четири ученика био је да на интернету, а и у разговору са старијима, сакупе што више информација о трешњама (порекло, распрострањеност, заштита), а затим да стечана знања о трешњи препознају у самом делу. За успостављање везе између трешње уопште и оне у делу, наставник је нагласио да ученици у роману поново пажљиво прелистају стр. 8, 9, 10, 25, 37, почетак 38. средину 80. (сви користе издање Креативног центра).

Четврти задатак је додељен свим ученицима и то на следећи начин. У Падлету је отворена временска-хронолошка линија, где је наставник поставио 13 поља са 11 илустрација које приказују садржај поглавља. У прво поље требало је уцртати тему романа, у последње поруке, а у преосталих 11 у најкраћим цртама, водећи рачуна о хронолошком следу догађаја, препричати текст. Сваки слајд има свог супервизора, ученика чији је задатак да води рачуна о тачности садржаја, као и о правописној и граматичкој правилности написаног. Сви остали ученици имају задатак да у слајд упишу садржај поглавља, не понављајући већ написано.

ТОК ЧАСОВА

Први час започињемо задатком „Породично стабло". Подсећамо се шта значе појмови *породично стабло* и *колена*. Наставник позива ученике да представе своје стабло, са посебним освртом на једног деку или баку са којима ће нас посебно упознати. Након излагања, сваки ученик своје стабло штипавицом закачиње на канапе постављене на зидове учионице. На основу излагања, закључујемо да деке и баке имају важну улогу у животу сваког од нас, да припадамо народу који негује породичне вредности, али и да има и других народа који негују исте вредности. Наглашавамо да је аутор дела о коме данас говоримо из једног таквог народа, посвећеног породици, темпераментног, а онда се у најкраћим цртама, користећи страницу на Википедији, упознајемо са ауторком.

Главни део часа

Одређујемо књижевни род и врсту дела, наратора и лице у коме се приповеда и то тако што се осврћемо на наслов и присвојну придевску заменицу *мој* у њему, као и на прву реченицу у роману у којој је лице приповедања очигледно. Запажамо да се у

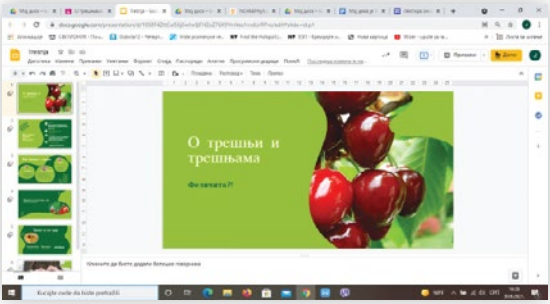

Educa portal

наслову дела налази и назив биљке типичне за наш вођарски крај. Сада позивамо ученике који су имали задатак да направе презентацију о трешњи да изложе садржај свог рада https://docs.google.com/presentation/d/10S8F4ZttCul56j5whxQFHZoZ76X9YmVes1mdLirRPro/edit?usp=sharing. Презентација је урађена тако да чињенице о тешњи поткрепљују догађаје у роману, а везане за њу.

Наглашавајући да смо се у роману *Мој дека је био трешња* срели са још једном породицом, да и она као и све породице има своје породично стабло, позивамо ученике који су имали задатак да ураде стабло Тонинијеве породице да представе свој рад https://sketchboard.me/NCHbEPnylLsc. Уједно се тако упознајемо и са ликовима дела. Закључујемо да су породице различите и да свака има своју, другачију животну причу, да је прича одлика романа као епског дела, те се подсећамо задатка који су радили сви ученици.

Отварамо задатак (https://padlet.com/jelenacetkovic1969/5f9jzbnea8p9227d) урађен у Падлету (у најкраћим цртама је изнет садржај романа) и пролазимо кроз садржај романа. Укратко се осврћемо на руски анимирани филм урађен на основу дела и коментаришемо сличности и разлике између филма и дела. На крају излагања, дефинишемо водећи мотив и наглашавамо да у епском делу постоји само једна тема, те у складу са тим пролазимо и кроз других тема (теме су дате на првом слајду Падлета).

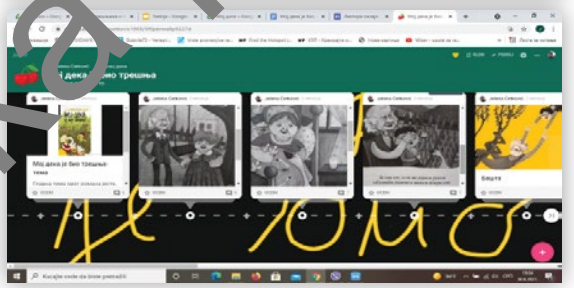

Завршни део часа

На крају часа наставник најављује активност за наредни час, и упућује ученике да размисле о проблемима који се јављају у делу. Час се завршава игром речи „калодонт". Наставник започиње игру тако што наводи појам из романа, ученици настављају низ тако што користећи последње слово такође наводе појам из романа или појам који је асоцијација на садржај романа. Осим тога, сваки ученик мора једном реченицом да објасни зашто је навео баш тај појам (Теодолинд**а** – Тонинијева бака; Алфонсин**а** – бакина гуска; аутомоби**л** – Луиђи – дека по мајци...).

Eduka portal

ДРУГИ ЧАС

Уводни део часа

Други час почињемо песмом Felicita италијанског певача Ал Бана. Наставник тражи од ученика да запазе која се реч песме понавља, пита их да ли знају шта значи та реч, повезују је са књигом – Тонинова мајка Феличита, дрво трешње Феличе. Наставник упућује ученике у текст песме.

Главни део часа

Подсећамо се да смо на претходном часу причали о породичној љубави и срећи, али да смо уочили и то да у Тониновој породици постоје и проблеми. С тим у вези, ученици добијају задатак да на стикере различитих боја напишу најмање три проблема који се појављују у делу. Након истека времена (2–3 минута) ученици лепе стикер на таблу, а наставник их распоређује – категорише.

Издваја се пет проблема:

- трешња – не дамо је;
- трн у срцу;
- дека је болестан;
- мама је љута;
- Тонино не воли школу.

Подсећамо да сваки проблем има свој узрок и последицу. Наставник је пре часа на зидове учионице залепио плакате са нацртаним стаблима и даје упутства ученицима да у овој радионици која се зове „Дрво проблема" имају задатак да по групама „издвајају" све узроке (корен) и последице (гране) препознатих проблема. У радионици која траје 15 минута ученици су исписали све узроке и последице које су производ емоционалних стања у којима се налазе ликови. Наставник је пратио рад група (парова), усмеравао и помагао у разумевању узрока и последице. По истеку времена предвиђеног за рад овог задатка свака група је представила своје дрво проблема.

Пример проблема: трешња – не дамо је;

Узрок: трешња је засађена кад се родила кћерка, трешња представља љубав родитеља према детету, трешња је сметња за ауто-пут;

Последица: Дека се разболео бранећи трешњу, Тонино брани трешњу; трешња је успомена на омиљеног деку...

Завршни део часа

На крају часа ученици добијају домаћи задатак да напишу пет разлога због којих је дечаку било боље да живи у селу са деком и баком/зашто је боље живети са баком и деком на селу. Последња активност је провера усвојености градива. Ученици су за овај час понели своје телефоне, тако да наставник дели везу како би могли да приступе квизу урађеном у алату wizer.me https://app.wizer.me/learn/TLBPMO.

Сви садржаји су објављени на блогу наставника http://umenje2.blogspot.com/.

Eduka portal

Јасминка Олић Илчешин

Едукативне игрице у настави српског језика (пројектна настава)

ОШ „Братство јединство”, Куцура

Наставни предмет/тема	Српски језик и књижевност /Систематизација градива из граматике
Разред/број ученика који ће бити укључен	Пети разред / 15 ученика
Временски оквир	Месец дана (од почетка маја до почетка јуна)
Ниво сложености	Сложен пројекат Више области (предмета) укључено у пројекат. – Укључено је више наставника и експерт ван школе. – Одржава се у школи и ван ње. – Продукт је сложен јер за њега је потребно неколико технолошких алата за које је неопходно додатно учење.
Циљеви пројекта	– Развијање дигиталних компетенција. – Примена ИКТ вештина у различитим сферама живота и рада.
Исходи знања	• разликује промењиве речи од непромењивих; • доследно примењује правописну норму; • разликује врсте речи и њихове граматичке категорије.
Исходи вештина	Ученик ће бити у стању да: – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање; – прикаже резултате истраживања и закључке; – сарађује у тиму дајући лични допринос према договору; – користи нове ИКТ алате; – развија компетенције за учење, комункацију, рад са текстом и информацијама, сарадњу и дигиталну компетенцију; – јавно презентује резултате свог истраживања.

Eduka portal

Подстицајни догађај	Презентовање и коришћење едукативних игрица са платформе https://wordwall.net Мотивисање ученика кроз пример који је наставница креирала да и они сами могу бити аутори едукативне игрице. Ученицима се игрице допадају, сматрају да је час „бољи” кад се играју.
Крајњи продукт пројекта	Оригиналне едукативне игрице, самосталне креације ученика.
Резиме	
ПРВА НЕДЕЉА На часовима српског језика и књижевности ученици се упознају и користе едукативне игрице са појмовима из граматике.	
ДРУГА НЕДЕЉА Ученици се упознају са начином регистровања на платформу за коришћење и креирање едукативних садржаја. Подела у парове (по жељи, могућ је и самосталан рад) и анализа садржаја који се могу користити у игрицама.	
ТРЕЋА НЕДЕЉА Ученици су креирали садржаје на платформи и на часовима редовне наставе их презентују вршњацима који им пружају повратну информацију и уочавају могуће грешке.	
ЧЕТВРТА НЕДЕЉА Припрема за презентовање едукативних игрица. Креирање евалуационих листића. Позивање наставника и вршњака на презентацију, као и представника локалне телевизије.	
Дигитални алати	**Microsoft Teams** (уз помоћ ове платформе међусобно смо комуницирали), **wordwall.net**
Презентовање пројекта	4. 6. 2021. представљен је крајњи продукт пројектне наставе – ЕДУКАТИВНЕ ИГРИЦЕ – у просторијама школе. Презентацију су ученици сами осмислили и позвали управу школе, ПП службу, наставнике и вршњаке. Презентацији је присуствовала и локална телевизија, која је снимила прилог о овом ученичком пројекту. На ФБ страници школе постављена је објава о презентацији ученичког пројекта.

Edukа portal

Литература	Јелена Журић и др Јелена Ангеловски, „Жубор језика”, Српски језик и језичка култура, радни уџбеник за 5. разред основне школе, Едука, 2018.
Ресурси	интернет, рачунари/„паметни” телефони, интерактивна табла

Линк ТВ прилога о презентовању пројекта:

https://www.youtube.com/watch?v=Nuwp-YyMYks&t=1s
– 04 06 2021 Edukativne igrice u nastavi srpskog jezika u Osnovnoj školi u Kucuri

Линкови едукативних игрица:

https://wordwall.net/sr/resource/16715008/%d0%ba%d0%be%d0%bf%d0%b8%d1%98%d0%b0-kviz-o-imenicamapadezima-glagolima

https://wordwall.net/sr/resource/15454381/%d0%b1%d0%b0%d0%b7%d1%98%d0%b0%d0%bd%d0%b0-5-2

https://wordwall.net/sr/resource/16910587/%d0%ba%d0%be%d0%bf%d0%b8%d1%98%d0%b0-promenljive-reči%8di

https://wordwall.net/resource/15591281

https://wordwall.net/sr/resource/15238890

https://wordwall.net/sr/resource/16182689/glagoli

https://wordwall.net/resource/16078156

ПРИЛОГ: ПП презентација

Eduka portal

Јасминка Олић Илчешин, Здравка Мајкић

„Чамци од папира", Рабиндранат Тагоре

ОШ „Братство јединство", Куцура

ИНТЕГРАТИВНА (СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ И ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК) **И ПРОЈЕКТНА НАСТАВА**	
Тип часа:	обрада градива
Циљ часа:	• стицање знања о песми у прози као књижевној врсти; • развијање маште, инспирације и стваралаштва код ученика; • развијање склоности ученика ка дијалогу, изношењу сопствених и разумевању туђих ставова; • препознавање песничких слика у поетском тексту; • развијање техника сазнајног процеса: посматрања, уочавања, упоређивања, слободног исказивања запажања; • мотивисање ученика за примену знања стечених на часу у свакодневном животу; • примена стечених знања из једне наставне области у другој; • повезивање различитих наука у циљу што свеобухватнијег усвајања информација које се односе на анализирано уметничко дело; • интегрисање претходно стечених знања са новим садржајима.
Очекивани исходи на крају часа:	На **крају часа** ученик ће бити у стању да: • препозна књижевно дело написано у форми песме у прози; • уочи и издвоји лирске елементе у епским делима и прозне елементе у стиховима; • повеже резултате рада са уложеним трудом. • прикаже песничке слике визуелно уз помоћ веб-алата *Pixton*, *Storybordthat*; • учествује у мини-пројекту; • препозна кључне речи у оригиналном делу; • уме да повеже реченице оригиналног текста на енглеском језику са преводом на српски.

Eduka portal

Наставне методе:	метода усменог излагања, метода разговора, метода демонстрације, хеуристичка метода, истраживачка метода
Наставна средства:	Читанка за седми разред основне школе *(издавач ЕДУКА)*, дигитални уџбеник *Читанка за седми разред основне школе (Едука)*, наставни листићи, садржај на табли, веб-алат за стварање стрипова и прича у сликама PIXTON и STORY BORD THAT
Облици рада:	фронтални, индивидуални
Међупредметне компетенције:	комуникативна, дигитална, естетска компетенција, компетенција за учење, компетенција за решавање проблема
Међупредметно повезивање:	енглески језик, информатика и рачунарство, историја, ликовна култура, техника и технологија
Кључни појмови:	песник, лирски субјект, песма у прози, песничка слика, преводилачка слобода.
Литература	1) Читанка за 7. разред основне школе, аутори: Гордана Влаховић, Јагош Захов ић (Едука) 2) https://www.aspeninstitute.org/wp-content/uploads/2020/07/Tagore_Paper-Boats.pdf

ТОК ЧАСА

Уводни део часа (10 минута)

* **Изокренута учионица** Ученици су имали неколико задатака које је требало да ураде код куће и који ће им помоћи да се припреме за овај час:

1) погледати видео на платформи *Јутјуб* – Како се праве папирни бродићи?

https://youtu.be/isa-3aDyJhA

проучити податке биографије писца из мултимедијалног уџбеника (али и из извора који су њима доступни)

https://www.mozaweb.com/sr/mblite.php?cmd=open&bid=RS-EDK-CIT07-4518&page=89

2) прочитати податке о Британској Индији

https://sh.wikipedia.org/wiki/Britanska_Indija

Eduka portal

Активности наставница:	Активности ученика:
Почетак часа Наставница српског језика замоли ученике да уз помоћ интерактивног приказа биографије саопште податке из живота Рабиндраната Тагореа, додајући информације које су и сами пронашли. Наставница енглеског се надовезује на ученичко излагање и кроз дијалог са ученицима упознаје их са историјском позадином настанка књижевних дела овог писца (Индија, енглеска колонија, начин живота и образовања у Индији за живота Тагоре). **Најава наставне јединице** Наставница/наставник записује наслов на табли (Рабиндранат Тагоре: „Папирнати бродови”), а ученици га преписују у свеске. Ученици се припремају за интерпретативно читање дела.	– слушају излагање наставнице/наставника; – презентују интерактивни приказ или текст из уџбеника; – записују наслов лекције у свеску; – дискутују о информацијама које су пронашли.
Главни део часа (35 минута)	
Интерпретативно читање књижевног дела Наставница српског језика ученицима чита текст из Читанке (страна 88). Након слушања, ученицима поставља питања која се тичу анализе књижевног дела (о приповедању лирског субјекта, издвајити песничке мотиве и песничке слике, о форми песме и због чега је необична...). Наставница упућује ученике да своје одговоре поткрепе цитатима из текста. **Анализа књижевног дела** (10 минута) Ученици уз помоћ наставнице износе садржину песме „Чамци од папира”, издвајају мотиве значајне за разумевање песме: брод, река, цвет, порука. Наставник записује на табли издвојене мотиве. Усмереним питањима наставнице ученици запажају да је ова песма необична по томе што нема стихове, а садржи реченице. Запажају и три песничке слике исказане уз помоћ пејзажа. Наставница записује на табли кратак опис песничких слика са напоменом да ће се још једном у току часа вратити на њих. Наставница објашњава ђацима да Тагореова песма спада у врсту песама које се називају песме у прози. Записује на табли књижевни род и врсту дела.	– прате упутства наставника/наставнице; – одговарају на питања; – слушају одговоре других ученика; – износе своја запажања; – учествују у дискусији; – анализирају и закључују; – записују у свеску најважније делове обрађеног садржаја.

Eduka portal

Активности наставница:	Активности ученика:
Кроз дијалог са наставницом ученици закључују да дечак пушта папирнате бродове низ реку јер жели да његови бродићи доплове до некога. Дечак машта о томе да неко сазна ко је он, како се зове, где живи. Ученике наставница усмерава да закључе да размишљајући о бродићима и облацима, лирски субјект размишља о основним питањима људског живота и постојања: ко је створио природу и како... Тако мотиви реке и брода имају пренесено значење, јер река означава ток којим се креће брод – један људски живот. Наставница објашњава да песма у прози „Папирнати бродови" само привидно говори о безазленој дечијој игри радозналог дечака, али она представља покушај одгонетања великих тајни живота и природе. Након што смо сигурни да су у потпуности разумели ову симболичну песму у прози, може се прећи на следећу етапу у тумачењу:	– слушају објашњења наставнице; – анализирају реченице; – преводе; – дискутују о преводу у читанци.
Разумевање песме на енглеском језику (15 минута)	
*Наставница енглеског језика поделила је ученицима коверте са наставним листићима на којима је оригинални текст на енглеском језику.Текст је исечен на трачице, а на свакој трачици је једна реченица оригиналног текста. Ученици су добили задатак да према преводу у својим читанкама поређају реченице на енглеском језику по реду, покушавајући да пронађу кључне речи у оригиналном тексту уз помоћ превода. Наставница енглеског језика помоћу презентације приказује ученицима решење задатка. Уз помоћ наставнице, ученици проверавају да ли су исправним редоследом сложили текст. Кроз дијалог са ученицима, наставница анализира да ли би поједине речи или изразе ученици превели другачије или би нашли „бољу" реч. Наставница им објашњава појам преводилачке слободе и да преводиоци текст преводе у духу матерњег језика, али да се труде да задрже непоновљиво богатство једног уметничког текста.	
Прављење папирнатих бродова (10 минута)	
Активности наставница:	Активности ученика:
На основу датих упутстава пре часа ученици приступају извођењу мини-пројекта. Наставнице деле свим ученицима празне папире А4 формата. Од њих захтевају да на једном делу папира напишу неколико реченица (шта желе да постигну у животу, шта желе да буду кад порасту, чему се надају, о чему маштају, ко су сада и како се осећају). Потом наставнице приказују снимак са *Јутјуба* како се прави папирни брод. Када направе папирне бродове, сви бродићи се стављају на један	– праве папирне бродове;

Eduka portal

сто. Презентујемо ученицима и гостима на часу продукт њиховог рада и приводимо крају овај мини-пројекат. Нико не зна који је чији брод, јер се нико није потписао. Затим један ученик узима један брод. Наглас чита оно шта је на њему написано и коментарише како би он одговорио на ту поруку да је заиста пронашао тај бродић на обали реке, а затим и остали ученици дају своје мишљење и своје речи подршке. Извлачи се онолико бродића колико нам време допусти. У завршном делу часа наставница српског језика упућује ученике да започну још један мини-пројекат, чије ће продукте приказати (ако буду желели) у наредном броју школског електронског часописа.	– пишу своје скривене жеље; – коментаришу ставове других ученика; – слушају излагања других ученика.
Пројекат	
Активности наставница:	Активности ученика:
Ученици су већ упознати са веб-алатима **PIXTON** и **STORYBOARDTHAT**. Добијају задатак (подељени у групе) да представе песничке слике уз помоћ поменутих алата и да их презентују на следећем часу. Наставница ученицима још једном презентује приступ и употребу веб-алата.Ученици се укључују по жељи у презентовање својих решења задатка. Наставнице подсећају ученике да на Гугл учионици приступе упитнику, који је анонимни, и који ће помоћи наставницама при евалуацији часа.	– прате инструкције за домаћи задатак (пројекат); – самостално користе веб-алате; – дају предлоге за могућа решења задатка.
Евалуација часа	
На основу попуњеног Гугл упитника, који попуњавају ученици, наставнице праве анализу часа и користе елементе часа. https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScpxdBaVxvljUqbypFyYVpt2UBoLZ4BuVmcPMxLTCU43U7GkQ/viewform?usp=sf_link	– попуњавају Гугл упитник.
Линкови ка наставним садржајима	
https://www.mozaweb.com/sr/mblite.php?cmd=open&bid=RS-EDK-CIT07-4518&page=89 https://sh.wikipedia.org/wiki/Britanska_Indija https://youtu.be/isa-3aDyJhA https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScpxdBaVxvljUqbypFyYVpt2UBoLZ4BuVmcPMxLTCU43U7GkQ/viewform?usp=sf_link https://www.facebook.com/osnovnaskola.kucura/posts/2560308064280526 (линк ка објави на званичној Фејсбук страници школе)	

Eduka portal

Марија Ристивојевић

„Крвава бајка”, Десанка Максимовић

ОШ „Херој Иван Мукер”, Смедеревска Паланка

Разред	VII_5
Област	Књижевност
Тип часа	обрада
Циљ часа	књижевнотеоријско тумачење песме
Наставне методе	дијалошка, монолошка, текст метода
Наставна средства	рачунар, пројектор, веб-алати (*Genially*, *Easelly*, *Wordwall*), табла, читанка
Облик рада	фронтални, индивидуални
Корелација	информатика, географија, историја
Очекивани исходи	Ученик ће бити у стању да: – опише свој доживљај књижевног дела; – уочи главни мотив у песми; – препозна стилске фигуре; – уреди знање биографске податке Десанке Максимовић; – препознаје и тумачи поруку песме.
Образовни циљеви	Мотивисати и припремити ученике за доживљавање и наставно тумачење песме „Крвава бајка” Десанке Максимовић; истаћи најосновније чињенице из живота песникиње; поновити и утврдити знања и појмове везане за поделу уметничке књижевности на родове одређивањем песме „Крвава бајка” као лирске ауторске песме елегичног карактера; оспособљавати ученике за уочавање мотива, композиције, стилске функције рефрена, мелодије и ритма песме, севременских порука да рата више не буде.
Васпитни циљеви	Развијати општељудске вредности човекољубља, родољубља; подстицати ученике да размишљају о вечитој борби добра и зла; развијати свест о значају слободе и херојства.

Eduka portal

Функционални циљеви	Оспособљавати ученике за што самосталније, вештије и поузданије запажање и тумачење битних естетских чинилаца уметничког света (поетске слике, лирског штимунга, положаја лирског субјекта, мотива, идејног слоја песме и друго); на тај начин подизати ниво њихове опште литерарне и аналитичко-синтетичке спремности.
Образовни стандарди	СЈ. 1.4.7; СЈ. 1.4.9; СЈ. 2.4.2; СЈ. 3.4.3; СЈ. 3.4.7.
Литература за наставника	1. Зорана Бошковић, Милан Шиповац, *Читанка*, Српски језик и књижевност за седми разред, БИГЗ школство, 2020. 2. Милија Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2015.
Литература за ученике	1. Зорана Бошковић, Милан Шиповац, *Читанка*, Српски језик и књижевност за седми разред, БИГЗ школство, 2020.

Истраживачки задаци:

- Пажљиво прочитајте песму „Крвава бајка” Десанке Максимовић.
- Подсетите се биографије Десанке Максимовић и запишите основне податке.
- Обновите песме Десанке Максимовић које смо обрађивали у претходним разредима.
- Обновите одлике бајке.

ТОК ЧАСА		
Уводни део часа	**Планиране активности наставника**	**Планиране активности ученика**
	• Помоћу интерактивне презентације (*Genial*) говори о месту, времену и историјској основи песме. https://view.genial.ly/5f8ca95983a9980d6ce8da69/interactive-content-untitled-genially • Заједно са ученицима подсећа на већ обрађене песме Десанке Максимовић и њену биографију.	• Прати интерактивну презентацију. • Учествује у разговору.

Eduka portal

Уводни део часа	Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
	• Показује линкове на презентацији (мапе – Крагујевац и Спомен-парк *Крагујевачки октобар*, Спомен-музеј *21. октобар* и његови симболи), истоимени филм, биографију песникиње. • Биографију Десанке Максимовић показује и помоћу постера (*easelly*) https://www.easel.ly/infographic/290az0	• Одговарају на питања наставника и допуњују једни друге. • Наводи обрађене песме Десанке Максимовић и говори о њеној биографији.
Средишњи део часа	• Наводи циљ и исходе часа. • Тумачи непознате речи. • Наводи ученике да одреде књижевни род и врсту и записује на табли (лирика, родољубива са елегичним мотивима). • Усмерава ученике да одреде тему песме (Мученичка и јуначка смрт невиних ђака). • Објашњава наслов песме и заједно са ученицима упоређује бајку и дату песму. Записује ђаке из песме. • Истиче појам рефрена у песми. • Упућује ученике да одреде врсту стиха и уоче стилске фигуре.	• Слуша аудио-запис песме. • Слуша наставника и записује. Одговара на питања наставника. • Одређује књижевни род, врсту и тему песме. • Уочава кључне појмове у песми • Анализира песму и закључује. • Проналази и објашњава рефрен у песми. • Уочава стилске фигуре. • Поставља питања.
Завршни део часа	• Помаже ученицима да препознају поруку песме. • Понављају кључне појмове и основне мотиве помоћу *wordwal*-а https://wordwall.net/resource/18514285	• Наводе поруке песме. • Понављају и уочавају најважније појмове у песми.

Eduka portal

Домаћи задатак	Научите песму напамет. Ученици могу користити алат *wordwal* како би лакше научили песму напамет. https://wordwall.net/sh/resource/6692815
Изглед табле	„Крвава бајка” Десанка Максимовић (1898–1993) Књижевни род: лирика Књижевна врста: родољубива песма са елегичним мотивима Место и време: Крагујевац, 21.10.1941. године Тема: Мученичка и јуначка смрт невиних ђака. Стилска фигура: оксиморон Рефрен

Eduka portal

Верица Симић и **Иван Јевтовић**

Доживљаји Тома Сојера, Марк Твен

ОШ „Карађорђе”, Топола

Предмет:	Српски језик и књижевност	Разред:	пети ($\mathbf{V_1}$ и $\mathbf{V_4}$)
Предметни наставници:	Верица Симић Иван Јевтовић		
Наставна област:	Књижевност		
Наставна јединица:	*Доживљаји Тома Сојера*, Марк Твен		
Циљ часа:	Оспособљавање ученика за уочавање књижевнотеоријских одлика романа *Доживљаји Тома Сојера* Марка Твена.		
Очекивани исходи:	Ученик ће бити у стању да: • Уочава и наводи одлике романа. • Анализира роман према унапред одређеним захтевима. • Уочава најважније књижевнотеоријске одреднице романа. • Анализира ликове у роману, описује њихове особине и односе са другима. • Уочава најупечатљивије стилске фигуре и облике казивања у роману. • Издваја драмске елементе у роману. • Повезује мотиве пријатељства, детињства, храбрости, авантуре, у књижевности и свакодневом животу. • Повезује садржај и поруке романа са својим искуством и размишљањима.		
Методе рада:	дијалошка, демонстративна, истраживачка, текстуална		
Облици рада:	фронтални, индивидуални, групни		

Уводни део часа (5 минута)	
Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
• Организује рад у групама према унапред осмишљеним захтевима;	• Ученици формирају групе према унапред осмишљеним захтевима наставника;

Eduka portal

Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
• Наводи ученике да се присете својих несташлаука и занимљивих авантура;	• Износе своје утиске у вези са властитим несташлуцима и повезују их са несташлуцима Тома Сојера.
Средишњи део часа (20 минута)	
• Координира групама и води рачуна о томе да ученици прате једни друге. • Поставља питања. • Проверава тачност одговора. • Коментарише, води, предлаже, даје инструкције, наводи ученике на закључивање и решења.	• Прва група реализује драмски перформанс (Ученици су према унапред осмишљеном сценарију поделили улоге и осмислили сцену.). • Остале групе прате извођу. • Другу групу представљају ученици који имају задатак да офарбају део школске ограде белом бојом. (Детаљнији опис задатка налази се у прилогу.). • Трећу групу чине девојчице које су представиле своје ликовне радове на теме: Острво, Витка Поли, Суђење, Пећина. (Ликовни радови се налазе у прилогу.) • Четврта група решава асоцијацију. (Садржај асоцијације налази се у прилогу.) • Остали ученици их подржавају и наводе на тачне одговоре. • Ученик који наставу прати по ИОП-у има задатак да након решене асоцијације својим другарима прочита следећи траг и спроведе их до циља.
Завршни део часа (5 минута)	
• Награђује ученике и дели им дипломе. • Организује кратко понављање најважнијих појмова о којима је било речи током часа.	• Ученици решавају последњу загонетку и преузимају своје награде и дипломе. • Кратко понављају најзанимљивије моменте са часа и најважније појмове који су у вези са романом *Доживљаји Тома Сојера* Марка Твена. • Повезују садржај и поруке романа са својим искуством и размишљањима.

Eduka portal

Начин провере остварености исхода:	• Ученици на крају часа добијају питања у вези са делом која су у форми Гугл анкете. • Питања су у вези са делом и проверавају очекиване исходе. • Домаћи задатак: Лик Тома Сојера, Хаклберија Фина и тетке Поли

Прилози:

Задаци за рад по групама

Задаци су тако конципирани да свака група има различите елементе анализе романа. Задаци иду од препознавања до креативности.

Организација часа:

Два одељења петог разреда (5_1 и 5_4) и различити предметни наставници (Верица Симић и Иван Јевтовић)
Час је реализован у школском дворишту.
Ученици су задатке добили на претходним часовима.
Ученици оба одељења радили су исте задатке.

Прва група има задатак да драматизује део романа (слободни избор), подели улоге, осмисли сцену и костиме који ће се користити на самом часу.

Пример драматизованог текста:

Самјуел Клеменс: Том и Хаклбери налазе се у реци. Њихов озбиљан разговор прекидају Бекија Тачер и удварач Вилвур.

Сцена прва:

Том (*обраћа се Бекиној*): Уместо гусарења могли бисмо да будемо разбојници као Робин Худ.
Хаклбери: Не познајем ја никаквог Робина Худа, само Елвера Худа из околине Тајнервила, дебели клинац са великим ушима и брадавицама.
Том: Ама не! Робин Худ је живео у шуми, био је чувен јер је благо отимао од богатих и давао сиромашним људима.
Хаклбери (*поносно*): А шта ту има чудно? Свака будала зна да мораш да крадеш од богатих.
Том (*лупи се руком по челу*): Нисам то мислио!
Хаклбери (*са осмехом*): То сигурно знам! А нисам најпаметнији клинац кога су избацили из вртића.
Том (*озбиљно*): Хак, престани да клепећеш! Морамо да одлучимо шта ћемо да радимо са нашим будућим животом. У питању је живот или смрт!
Хаклбери: Можемо ли прво да ручамо?

Eduka portal

Вилбур (*уображено и подругљиво*): Види, види, Том Сојер и Хаклбери Фин се купају. Вероватно им је то први пут ове године!

Хаклбери (*љутито*): Слушај, Вилбуре, купам се најмање два пута годишње било да је то потребно или не.

Беки (*зачуђено*): Томе, шта радиш ту?

Том (*стидљиво*): Беки, здраво!

Хаклбери (*радознало*): То је значи мала Беки Тачер о којој си ми причао, она што ти се свиђа!

Том (*посрамљено, покри шакама своје лице*): О, човече!

Беки (*љутито*): Томе, баш си ме разочарао! Како си могао овако да направиш будалу од себе?

Хаклбери: Не брините, госпођице, може он на још начина да направи будалу од себе.

Беки (*узвикну*): Боже!

Беки одлази.

Хаклбери (*зачуђено*): Ова мала је баш осетљива.

Том (*озбиљно*): Хеј, Вилвуре, сачекај! Хоћу да ти захвалим.

Вилвур (*зачуђено*): Да ми захвалиш?

Том (*озбиљно*): Што си ми скинуо ту цмиздраву Беки са врата.

Вилвур (*поносно, са осмехом на лицу*): Томе, изненађујеш ме! Нисам знао да умеш тако добро да губиш.

Том: Хајде да се рукујемо.

Том повуче Вилвура у воду!

Самјуел Клеменс: Пошто је ово исмејучиво само део приче о једном дечаку, она мора сада да се заврши. Ако неко не зна а занима га шта се даље догодило, нек' ру у руке!

Другу групу чине дечаци (две групе) којима су додељене следеће улоге: Том Сојер, Џим, Бен, Фишер и Џон Милер. Њихов је задатак да у што краћем времену одговоре тачно на постављена питања (наставник поставља питања) и тиме помогну Тому да успешно офарбају ограду. Фарба се налази између ученика, обојица (ученици у улози Тома Сојера) почињу са фарбањем ограде. Наставници постављају питања: *Шта је Том понудио Џиму? Шта је Том узео од Џона Милера? Шта је Бен јео? Шта је Фишер поклонио Тому?* Дечак из групе (свако своје) који погоди одговор и пронађе предмет/предмете, који се налази/налазе у кутији (садржај кутије: пацов, удица, бела куглица, јабука, папирнати змај), узима од Тома четку и наставља са фарбањем ограде. Што више тачних одговора, више дечака у тиму. Побеђује тим који први заврши своју половину.

Трећу групу чине девојчице (више тимова у оквиру ове групе) које су унапред осмислиле теме које желе да прикажу цртежима. Док једна девојчица из тима показује осталима цртеж, друга девојчица говори о најважнијим моментима који су у вези са темом. Одабране теме су: *Острво, Судница,*

Eduka portal

Пећина и тетка Поли (говорећи о својим цртежима, ученице показују ниво знања заснован на: познавању ликова, радње дела, композиције романа, тема и порука дела). Фотографије цртежа су у прилогу:

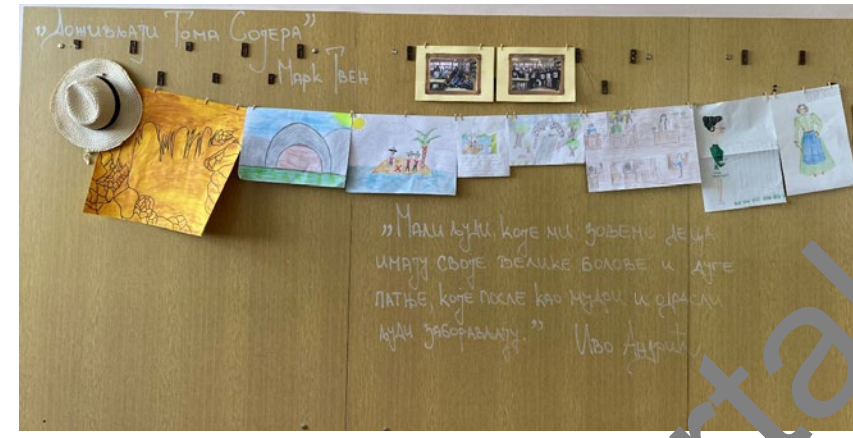

*На слици се налазе дечји радови

Четврта група има задатак да реши асоцијацију и открије следећи траг. Садржај асоцијације:

ТОМ: *Како се зове главни јунак Твеновог романа?*
АТРИБУТ: *Описни придеви врше службу ког реченичног члана?*
ЧЕТИРИ: *Колико има именских врста?*
ЕПИТЕТ: *Како се назива стилска фигура којом описујемо неки појам?*
РИМА: *Гласовно подударање слова /речи на крајевима стихова назива се?*

Решавајући асоцијацију, ученици су открили име лика о коме говоре (особине, изглед, ситуације), а затим ученик који наставу прати по ИОП-у има задатак да након решене асоцијације својим другарима прочита следећи траг и спроведе их до циља.

Садржај загонетке:

Судија Тачер:
Пронађи просторију у којој девојчице седе са лектиром и уместо тричаријама ес-ем-еса напајају се Сервантесом и Шекспиром, а у којој дечаци уместо кладионичарских тикета и блентавих реклама за пиво, већ Андрића читају и све живо!
(Пронађи такву просторију у нашој школи.)
Одговор: **Библиотека**

У просторијама школске библиотеке ученике за успешно обављен несташлук чекају дипломе и бомбоне.

Eduka portal

Фотографије ученичких радова, авантура, презентација и диплома налазе се у прилогу:

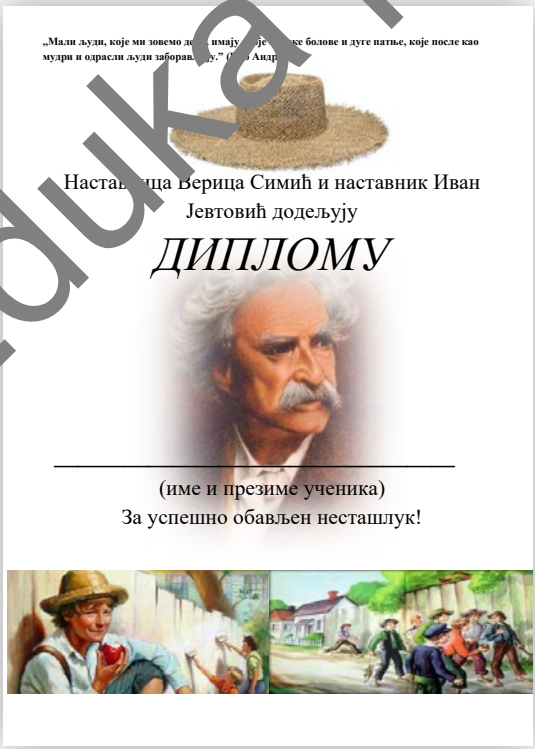

„Мали људи, које ми зовемо деца, имају [illegible]ке болове и дуге патње, које после као мудри и одрасли људи заборављају." (Ханс Андерсен)

Наставница Верица Симић и наставник Иван Јевтовић додељују

ДИПЛОМУ

(име и презиме ученика)

За успешно обављен несташлук!

Eduka portal

Љиљана Ивановић Јованчевић, наставница српског језика и књижевности, и **Марија Алексић**, наставница историје

Косовски јунаци – легенда и историја

ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина

Наставни предмет:	Српски језик и књижевност
Разред:	Шести
Област:	Књижевност
Тип наставног часа:	утврђивање градива
Циљ часа:	▪ Тумачење одабраних народних епских песама о Косовском боју.
Образовни задаци:	▪ читање, разумевање и тумачење народних епских песама о Косовском боју; ▪ оспособљавање ученика за самосталну анализу књижевног дела; ▪ упоређивање садржаја песама са историјским чињеницама о Косовском боју; ▪ анализа лика у песмама и стилска анализа песама; ▪ обнављање знања о књижевнотеоријским појмовима (тема, кључни мотиви, стилске фигуре).
Функционални задаци:	▪ оспособљавање ученика за самостално тумачење књижевног дела уз помоћ прецизних истраживачких задатака; ▪ усвајање и примена функционалних и књижевнотеоријских појмова; ▪ подстицање читалачке радозналости за дела наше народне епике.
Васпитни задаци:	▪ развијање љубави према нашој народној књижевности; ▪ упознавање, чување и поштовање националног и културног идентитета на делима српске књижевности; ▪ неговање родољубивих осећања и васпитавање ученика у духу правдољубивости, мира и хуманости; ▪ развијање способности за логичко мишљење и критичко процењивање књижевног текста.

Eduka portal

Исходи:	По завршетку часа ученик ће бити у стању да: ▪ повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим наставним садржајима; ▪ чита са разумевањем; ▪ уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив, радња, време и место радње; ▪ одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; ▪ уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; ▪ разликује историјске од легендарних личности, препознаје личности из тог периода; ▪ зна датум и време одржавања Косовског боја; ▪ разуме значај Косовског боја за историју и традицију српског народа.
Облици рада:	фронтални, индивидуални, групни
Наставне методе:	дијалошка, текстуална и истраживачка метода, учење кроз игру, ИКТ метода (примена веб-алата за учење)
Корелација:	▪ историја (Косовски бој)
Наставна средства:	▪ *escape room*
Литература:	1. Вук Стефановић Караџић, *Српске народне пјесме*, Просвета – Нолит, Београд, 1987. 2. Милија Николић, *Методика наставе српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2008. 3. Нада Милошевић Ђорђевић, *Косовска епика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1990. 4. Александар Тодосијевић, *Историја са одабраним историјским изворима за шести разред основне школе*, Едука, 2019.

ЕЛЕМЕНТИ И САДРЖАЈ ЧАСА			
Део часа:	Уводни део	Трајање:	10 минута
Активности наставника:		**Активности ученика:**	
Подстиче ученике да понове градиво о народној књижевности и о народним епским песмама.		Пажљиво слушају излагање.	

Eduka portal

Активности наставника:	Активности ученика:
Мотивише ученике на разговор о народним епским песмама о Косовском боју које су обрађене на претходном часу. Подвлачи разлику између историјских чињеница о Косовском боју и чињеница у народној епици о овом чувеном догађају. Објашњава како ће се час одвијати и како се игра игрица.	Излажу своје закључке о народним епским песмама о Косовском боју. Говоре о тематском јединству песама, мотивској разноврсности и упечатљиво дочараним епским јунацима. Излажу историјске чињенице о Косовском боју. Разликују историјске чињенице од чињеница из епских песама и упоређују их. Закључују колико се историјске чињенице разликују од чињеница изнетих у песмама.

Део часа:	Главни део	Трајање:	30 минута

Активности наставника:	Активности ученика:
Наставник дели ученике у групе: Хребељановићи, Обилићи, Југовићи и Бранковићи. Ученици сами формирају вибер групе у којима комуницирају. Наставник путем платформе координира рад. Говори ученицима како је циљ игре да пронађу кол помоћу ког ће открити тајанствену личност. Ученицима шаље на изабрану платформу игрицу. Игра је у потпуности снимљен видео са упутствима наставника, тако да се ученици увек могу вратити и погледати ако им нешто није јасно. За решавање игре је потребно пратити кораке. Свака мисија има за решење одређени број који ученици записују и користе када дођу до последњег задатка. Наставник прати рад и сарадњу, помаже ако има недоумица.	Прате излагање. Формирају групе. Сарађују и решавају задатке како би стигли до кода који ће им открити тајанствену личност.

Eduka portal

Део часа:	Завршни део	Трајање:	5 минута
Активности наставника:		**Активности ученика:**	
Проверава да ли су све групе открише тајанствену личност.		Разговарају са наставником.	
Разговара са ученицима о томе зашто је тајанствена личност коју су открили значајна за књижевност и историју. Разговара о утисцима.		Говоре о својим утисцима.	

Наставни материјал

Задаци:

ВЛАДАРИ И САВЛАДАРИ:
https://learningapps.org/display?v=pwx9usinn21

ИСТОРИЈСКЕ И НЕИСТОРИЈСКЕ ЛИЧНОСТИ:
https://learningapps.org/display?v=px5ef5mn21

КО ЈЕ ОВО ЈЕКАО?
https://learningapps.org/display?v=ppa85kyat21

ОТКРИЈСТИЛСКЕ ФИГУРЕ:
https://learningapps.org/display?v=p0vhxfdka21

КОМПЛЕТНА ИГРА:
https://view.genially.com/60a731a50c21e50db9e823dc/interactive-content-kosovski-unaci

Eduka portal

Љиљана Ивановић Јованчевић, наставница српског језика и књижевности, и **Љиљана Глођовић Пантић,** наставница биологије

Гласовни систем и гласови

ОШ „Рада Миљковић”, Јагодина

Наставни предмет:	српски језик и књижевност и биологија
Разред:	шести
Област:	Језик (граматика)
Тип наставног часа:	утврђивање
Циљ часа:	▪ Утврђивање знања о гласовном систему српског језика, говорном апарату и начину гласова.
Образовни задаци:	▪ утврђивање основних знања о гласовима српског језика – подела гласова на вокале, консонанте, сонанте и шумне сугласнике ▪ указивање на рад говорних органа при стварању гласова; ▪ овладавање нормативном граматиком српског језика; ▪ примењивање наученог градива на одабраним примерима.
Функционални задаци:	▪ стицање основних знања о гласовима у српском језику: подела на самогласнике и сугласнике, сонанте и шумне сугласнике, одлике наведених гласова; ▪ развијање способности за уочавање, повезивање, закључивање, анализу и синтезу усвојених појмова из граматике; ▪ примена стечених знања.
Васпитни задаци:	▪ неговање љубави према матерњем језику; ▪ развијање способности код ученика за логичко мишљење и критичко процењивање; ▪ побуђивање радозналости код ученика за језичке појаве и законитости.

Eduka portal

Исходи:	По завршетку часа ученик ће бити у стању да: ▪ повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; ▪ разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; ▪ објасни значај дисања за жива бића; ▪ именује поједине органе за размену гласова код човека; ▪ одреди положај органа човека и њихову улогу.
Облици рада:	фронтални, индивидуални
Наставне методе:	дијалошка и демонстративна метода, квиз
Корелација:	▪ биологија (говорни органи)
Наставна средства:	▪ ППТ, радни листови, слике
Литература:	▪ Живојин Станојчић, Љубомир Поповић, *Граматика српскога језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2002. ▪ Предраг Пипер, Ивана Клајн, *Нормативна граматика српског језика*, Матица српска, Нови Сад, 2017. ▪ Весна Сурлинески Миковиловић, Катарина Вујошевић, Марина Максић, *Биологија , уџбеник за шести разред основне школе*, Едука, 2020.

ЕЛЕМЕНТИ И САДРЖАЈ ЧАСА			
Део часа:	Уводни део	**Трајање:**	10 минута
Активности наставника:		**Активности ученика:**	
▪ Најављује час и циљ часа. ▪ Разговара са ученицима о гласу као језичкој јединици. ▪ Објашњава ученицима начин рада. ▪ Разговара са ученицима о вези биологије и теме часа.		▪ Одговарају на постављена питања. ▪ Пажљиво слушају излагање наставника. ▪ Дефинишу појам гласа. ▪ Уочавају корелацију између фонетике и биологије.	

Eduka portal

Део часа:	Главни део	**Трајање:**	30 минута
Активности наставника:		**Активности ученика:**	
Наставник биологије: ▪ Даје ученицима задатке повезане са биолошким делом. ▪ Објашњава како да попуњавају радне листове. ▪ Асистира по потреби. ▪ Проверава тачност урађеног. ▪ Заједно са ученицима резимира најважније појмове у вези са настанком гласова и говорним апаратом. Наставник српског језика и књижевности: ▪ Уводи ученике у језички део часа. ▪ Даје ученицима радне листове. ▪ Асистира по потреби. ▪ Проверава.		▪ Пажљиво слушају наставника/наставницу, пратећи садржај у радним листовима. ▪ Раде задатке и постављају питања уколико имају нејасноћа. ▪ Извештавају о урађеном. ▪ Понављају поделу гласова и функције говорних органа. ▪ Врше самопроцену тачности урађеног.	
Део часа:	Завршни део	**Трајање:**	5 минута
Активности наставника:		**Активности ученика:**	
▪ Резимира. ▪ Дискутује са ученицима о часу.		▪ Разговарају са наставником. ▪ Постављају питања уколико има недоумица.	
Изглед табле ➢ ППТ **ПРАТИ ИЗЛАГАЊА УЧЕНИКА**			

Eduka portal

Задаци и материјали:

1. Спојница – обележи на слици где се налазе издвојени делови система органа за дисање:

душник

душнице

плућа

дијафрагма

нос

уста

ждрело

грлић

2. Обележи на слици.

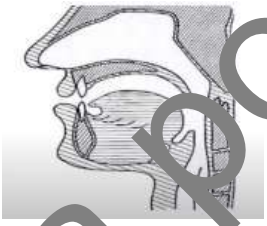

тврдо непце

усне

меко непце

зуби

носна дупља

усна дупља

ждрело

ресица

језик

гласне жице

3. У следећој реченици подвуци звучне предњонепчане сугласнике:

ЈОВАН ВРЛО МАРЉИВО НАСТОЈИ ДА ИСПУНИ ЗАХТЕВЕ УЧИТЕЉА ЂОРЂА ЋИРИЋА.

4. Издвој из наведене половице следеће гласове:
а) предњонепчане; б) надзубне; в) задњонепчане.

ЛАКШЕ ЈЕ КАМЕЊЕ УЗ БРДО ВАЉАТИ НЕГО СЕ С ЛУДИМ РАЗГОВАРАТИ.

5. Напиши одговарајућу реч према следећим захтевима:

У речи ЖЕНА предњонепчани сугласник замени двоусненим безвучним сугласником.

У речи ВИР уснено-зубни сонант замени двоусненим сонантом.

У речи ДАР зубни сугласник замени предњонепчаним шумним сугласником.

6. Како се одређује место творбе?
(Заокружи број испред тачног одговора.)

1. Посматра се да ли гласне жице трепере или не.
2. Посматра се где се ствара препрека ваздуху.

Eduka portal

7. У следећем опису самогласника заокружи по једну одговарајућу подвучену реч:

При изговору самогласника ваздушна струја има/нема слободан пролаз.

Они стога спадају у локализоване/нелокализоване гласове.

При њиховом изговору гласне жице трепере/не трепере.

8. Заокружи слова испред тврдњи које се односе на СОНАНТЕ:

а) У српском језику их има 7.
б) У српском језику их има 8.
в) Сви су безвучни.
г) Сви су звучни.
д) Можемо им одредити место настанка.
ђ) Не можемо им им одредити место настанка.

9. Допуни низ гласом који недостаје:
(У сваком низу недостаје по један глас.)

Ј, Љ, Њ, Ћ, Ч, Ш, Џ, Б, ___

Д, Т, З, Ц, ___

К, Г, ___

10. Ви нећете састављати сада анаграм, али напишите реченицу у којој ће свака реч почињати једним струјним сугласником. То је мало лакши задатак.

ПРИЛОГ: Презентација – Гласовни систем и гласови српског језика

Eduka portal

Маријана Јевтовић (наставница биологије) и **Иван Јевтовић** (наставник српског језика и књижевности)

Распрострањеност гљива и „Прича о печуркама” Данила Киша

ОШ „Карађорђе”, Топола

Разред	VII
Наставне јединице	Биологија: Распрострањеност гљива Српски језик и књижевност: „Прича о печуркама” Данила Киша (двочас)
Циљ/ циљеви	Упознавање ученика са општим карактеристикама грађе и распрострањености гљива у природи. Оспособљавање ученика за тумачење књижевнотеоријских одлика приповетке Данила Киша „Прича о печуркама”.
Исходи	Ученик ће након обраде наставних јединица бити у стању да: • уочи разлике између једноћелијских и вишећелијских гљива; • дефинише групе једноћелијских и вишећелијских гљива; • опише грађу ћелије гљива; • разликује начине размножавања гљива; • наведе примере јестивих гљива и нејестивих гљива; • изведе закључак о значају гљива за природу и човека; • примени знање о гљивама и њиховој правилној употреби у исхрани у свакодневном животу; • уочава и наводи одлике прозне врсте; • дефинише основне карактеристике приповедака; • анализира приповетку према унапред одређеним захтевима; • уочава најважније књижевнотеоријске одреднице приповетке; • анализира лик дечака, описује његове особине и односе са другим јунацима; • анализира ликове мајке и сестре; • уочава најупечатљивије стилске фигуре и облике казивања у прозном тексту; • повезује мотиве глади, детињства, слободе и љубави у књижевности и свакодневом животу; • повезује садржај и поруке приповетке са својим искуством и размишљањима.

Eduka portal

ПРВИ ЧАС	
Уводни део	**Припрема и увођење у наставну јединицу:** ***Распрострањеност гљива.*** Ученици износе своја мишљења о гљивама, говоре које су боје, како изгледају и која је њихова употреба у свакодневном животу. **Наставник биологије**: Наводи ученике да се присете да ли су некада у шетњи кроз шуму запазили гљиве. Након разговора са ученицима најављује наставну јединицу и истиче циљ часа (Распрострањеност гљива). Најављује свог колегу и наставну јединицу из српског језика и књижевности која ће пратити наставу биологије („Прича о печуркама", Д. Киш).
Средишњи део	**Наставник српског језика и књижевности:** Чита приповетку и разговара са ученицима о значају гљива у исхрани. У којим ситуацијама су људи брали гљиве за исхрану? Шта морамо знати када сакупљамо гљиве? **Наставник биологије:** Записујемо у свескама, на табли: Распрострањеност гљива • Гљиве се могу поделити у две групе: на једноћелијске гљиве и вишећелијске гљиве. • Поставља се питање ученицима: *Шта су квасци и где се најчешће користе?* • Ученици износе своје утиске. Уз подстицајна питања наставника ученици наводе хлеб као најпознатији производ који садржи квасац. Записујемо на табли да су једноћелијске гљиве квасци а вишећелијске плесни (или буђи) и печурке. Тело плесни и печурака састоји се из кончастих ћелија хифа које све заједно чине тело мицелијум. • Хифе су заштићене ћелијским зидом од супстанце која се назива хитин. • Поставља се питање ученицима: *Како се зове размножавање када се споре ослободе и лебде у ваздуху?* • Ученици износе своје одговоре. Наставник на табли записује врсте размножавања гљива и детаљно их објашњава. • Поставља се питање ученицима: *Који облик имају печурке и на шта вас асоцирају?* • Ученици одговарају. Наставник записује основну грађу печурака.

Eduka portal

Средишњи део	**Наставник српског језика и књижевности** разговара са ученицима о симболици печурака и њиховој древној употреби. • Ученици износе своје утиске о прочитаном делу. • Наставник цитира текст (део текста) приповетке „Дечак и пас” Д. Киша и подсећа ученике на имена књижевних јунака. • Ученици уочавају сличности у именима књижевних јунака и особинама дечака Андија.
Завршни део	Након разговора са ученицима, наставник записује наслове књижевних дела која илуструју породичну трилогију Данила Киша (*Рани јади, Башта, пепео, Пешчаник*).
ДРУГИ ЧАС	
Уводни део	**Наставник српског језика** најављује наставну јединицу и истиче циљ часа. („Прича о печуркама”, Данило Киш) Најављује групни облик рада и записује на табли: „Прича о печуркама”, Данило Киш
Средишњи део	Ученицима су подељени стикери различитих боја. Сви ученици учествују у раду, дискутују, размењују мишљења и тачне одговоре записују на стикерима. Ученик који наставу прати по ИОП-у 1 има задатак да на табли нацрта оквир у којем се налазе колоне. Група где ће њихови представници лепити своје одговоре. Након тога заједнички проверавамо да ли су одговори на стикерима у складу са особинама приповетке. ВРСТА КЊИЖЕВНОСТИ: ауторска КЊИЖЕВНИ РОД: епика КЊИЖЕВНА ВРСТА: приповетка Ученик који ради по ИОП-у 2 одговара на ова питања. • Ученици прате инструкцију за рад по групама. Наставник усмено даје инструкцију ученицима. Каже им да добро проуче постављена питања, да користе литературу која је приложена и труде се да што детаљније одговоре на питања. Треба да раде сви заједно у групи, договарају се и своје закључке запишу на припремљеним стикерима. Сви ученици слушају, допуњују и коригују одговоре својих другова ако је то неопходно. У току рада ученика по групама, наставник подстиче, координира рад, даје инструкције и помаже интеракцију унутар групе и између група.

Educa portal

Средишњи део	Ученици у групама раде задатке, одговарају на питања, истражују литературу, конципирају своје одговоре. Раде у групама мапе ума. Ученици дискутују, повезују са претходним искуством (часом биологије). Уочавају разлику између чињеница и мишљења и на конкретним примерима из приповетке то показују. Износе тврдње и поткрепљују их доказима. Дискутују о тешкој борби за егзистенцију главних јунака. Развијају дебату на ову тему. **Задаци за рад по групама налазе се у прилогу.** Извештавање група: Ученици имају више активности: показују, читају, демонстрирају све што су урадили. Одговоре на питања наводе сваки ученик из групе. Договориће се ко ће који одговор образложити. Док ученици једне групе представљају свој рад, остали пажљиво слушају, допуњују, коментаришу. Развија се дискусија између група. Након извештаја ученици истичу кључне појмове које треба да усвоје на овом часу. Наставник исписује на табли мапу ума, где се у централном облачку налазе главни мотиви приповетке, а у споредним облачима карактеристике јунака, односи између јунака, стилске фигуре, етапе развоја радње, тема и порука дела.
Завршни део	**Повезивање са свакодневним животом и самоевалуација рада.** У завршном делу часа ученици повезују поруке и закључке, након анализе приповетке, усвојеног знања са часа биологије са свакодневним животом, вођени питањима наставника. **Наставник биологије**: *Након анализе Кишове приповетке да ли можемо рећи да су све печурке јестиве? Да ли је безбедно непромишљено брање печурака? Да ли и буђи и печурке користимо у свакодневном животу? Шта су антибиотици и из које гљиве су први пут добијени?Каква је грађа печурака?* **Наставник српског језика и књижевности**: *Ако размишљате о непромишљености наших главних јунака, може ли се рећи да су они тек тако брали отровне печурке или их је нешто друго натерало на ту радњу? Како доживљавате детињство нашег Андија? Зашто у печуркама види хлеб и како реагује пошто сазнаје да су печурке отровне? У чему јунаци проналазе своје богатство?* Ученици дају кратке одговоре. Самоевалуација: *Шта је најважније што сте научили на овим часовима?*

Edukaportal

Завршни део	Ученици одговарају на постављено питање. Домаћи задатак (практични рад): **Наставник биологије:** У пластичну кесу ставите неку претходно наквашену намирницу (плод биљке или парче хлеба) и завежите кесу. Оставите кесу на неком топлијем месту и сачекајте неколико дана. Шта се десило? Како је то могуће када је кеса била завезана? Наставник биологије предлаже ученицима да кесе донесу на час и да под микроскопом (са наставником) посматрају како изгледају ћелије бића које су узгајали.
Литература	1. Гордана Влаховић и Јагош Влаховић, *Читанка за седми разред основне школе*, Едука, 2020. 2. Весна Милетић, Душица Комановић, *Биологија – уџбеник за седми разред основне школе*, Едука, 2020.

Прилози:

Задаци за рад по групама (анализа приповетке)

Задаци су тако конципирани да свака група уочава различите елементе анализе приповетке, па када изнесу своје закључке – добија се свеобухватна анализа овог прозног текста. Задаци иду од препознавања до креативности.

Прва група има задатак да анализира уводни део приповетке. Уз помоћ уџбеника уочавају и дефинишу тему дела, издвајају књижевне јунаке и одређују облике приповедања.

Другу групу чине ученици са афинитетима визуелних перформанси. Њихов задатак јесте израда цртежа. Њихово учешће у анализи текста огледа се у креирању окружења које подстиче остале ученике на креативне закључке. Скицирају место радње (обраћа се пажња на слике пејзажа: *јесен, сасушено лишће, шума, зелени мах шуме, црвени сунчеви зраци*).

Трећа група анализира лик дечака Андија (*Присетите се приповетке „Дечак и пас": које одлике уочавамо? Опишите како се Анди осећао у тренутку када су печурке пронађене. Зашто Анди упоређује печурке са хлебом, шта вам то говори? Какав однос Анди има са мајком и сестром? Како разумете Андијеву замишљеност?*).

Четврта група анализира лик мајке и лик сестре (*Објасните њихову усхићеност када су пронашли печурке. Зашто мајка и сестра осећају спокој пошто је торба напуњена печуркама? Објасните зашто мајка жели да сакрије место где су пронашли печурке? Да ли су и други крили информацију о местима где се налазе печурке? Шта вам то говори? Како се осећају када сазнају истину о печуркама?*).

Пета група анализира лик господина Хорвата (*Шта сазнајемо о господину Хорвату? Какав је његов однос према члановима породице Сам? Шта би се догодило да нису срели господина Хорвата? Шта сте помислили када је господин Хорват штапом пробио печурку која је испала из џака?*).

Edukaportal

Шеста група: ученици користе читанку, још једном читају приповетку и уочавају стилске фигуре на конкретним примерима (*као хлеб* – поређење; *печурке, отровне печурке* – метафора, епитет; расположења: *спокој – разочарање* – контраст).

* Док ученици једне групе представљају свој рад, остали пажљиво слушају, допуњују, коментаришу.

Ученички радови:

Мапа ума/изглед табл

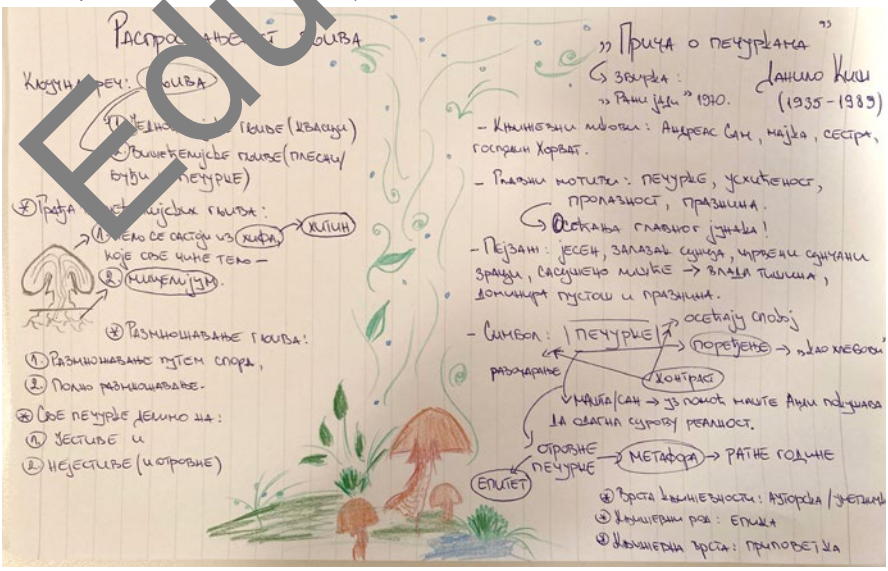

Eduka portal

Марија Ристивојевић и **Елизабета Милошевић**

„Овај дечак зове се Пепо Крста", Милован Данојлић. Последице које алкохолизам оставља на организам, породицу и друштво

ОШ „Херој Иван Мукер", Смедеревска Паланка, Баничина

Edukaportal

Припрема за час интегративне наставе
(српски језик и књижевност/биологија)

Датум	18. 6. 2021. 2 часа
Разред	6. разред
Наставна тема	Са кућног прага Човек и здравље
Тип часа	Час интегративне наставе: српски језик и књижевност – обрада биологија – утврђивање
Образовни циљеви часова	• упознавање ученика са темом часа кроз корелативни приступ: повезивање наставних садржаја српског језика и књижевности и биологије; • проширивање знања о алкохолизму и његовим последицама; • књижевнотеоријска анализа песме.
Васпитни циљеви часова	развој правилног става према сопственом здрављу; • подстицање ученика да активно учествују на часу; развој мисаоних способности ученика и оспособљавање за доживотно учење; • подизање нивоа свести о потреби читања поезије и неговање читалачких навика.
Функционални циљеви часова	• развој осећања задовољства и сопствене вредности ученика због оспособљености да препознају ризичне животне ситуације; • мотивација ученика да сагледају различите перспективе; • развој и подстицање културе комуникације и сарадње, критичког мишљења;

Функционални циљеви часова	• подстицање радозналости ученика за тумачење стилских фигура у песми Милована Данојлића; • мотивисање ученика да прочитају и остале песме о Пепи Крсти.
Исходи	По завршетку часа ученик ће бити у стању да: • наведе узроке настанка алкохолизма; • разуме последице алкохолизма; • схвати како да препозна особе које болују од алкохолизма и да им помогне; • песму доживи и опише свој доживљај дела; • одреди књижевни род и врсту; • проналази и формулише својим речима мотиве у песми; • уочава визуелне и звучне песничке слике; • уочи поруку песме.
Облици рада	фронтални, индивидуални, групни
Наставне методе	вербално-текстуална, илустративна, монолошко-дијалошка, разговор, метода „Шест шешира", метода различитих перспектива и дебата
Наставна средства	• уџбеници; • рачунар, пројектор; • модели шешира; • табла.
Корелација	• српски језик и књижевност • биологија (*Живети здраво*, 5. разред) • ликовна култура
Литература	1. Уџбеник за шести разред основне школе, Вулкан знање, 2019; Милица Маркелић, Ива Лакић, Катарина Зељић и Невена Кузмановић 2. Валентина Хамовић, Марија Слободa, *С речи на дела*, читанка, БИГЗ, 2019.

ТОК ЧАСА

Уводни део	Час започињемо игром асоцијације. Ученици размишљају и дају асоцијације и појмове везане за главни појам, чиме утврђујемо и повезујемо градиво биологије. Коначно решење је „алкохол".

Eduka portal

Уводни део	Помоћу решења асоцијације, врши се психолошко-мотивациона припрема ученика и спонтано увођење у наставне активности које следе. 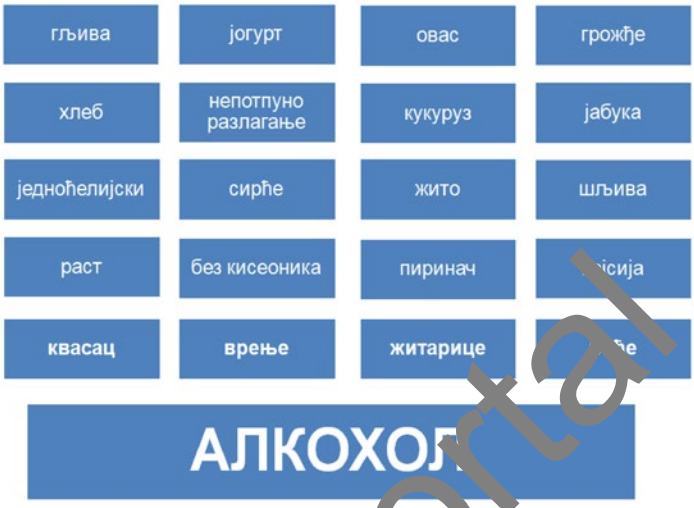
Средишњи део	Један од ученика доноси писмо адресирано на одељење. Писмо шаље Пепо Крста и предочава ученицима своје проблеме. Садржај писма: *Драги моји друзи,* *О најтежим тренуцима у свом животу ретко ко воли да прича. Посебно када се ружни догађаји понављају и када обележе нечије детињство.* *Мислим да са вама могу поделити своје проблеме. Понашање мог оца угрожава целу нашу породицу. Због тога сам јако тужан и узнемирен.* *Поздравља вас ваш тужни и усамљени други,* *Пепо Крста* Техником „шест шешира", кроз обраду песме „Овај дечак зове се Пепо Крста", ученици из више углова сагледавају мотиве у песми, анализирају је и тумаче, али и проблем алкохолизма из перспективе једног дечака. Наставник српског језика пушта аудио-запис песме, контролише рад и даје објашњења. Ученици извлаче питања из различитих шешира и активно учествују у анализи, одговарају на питања, дискутују и допуњују се.

Eduka portal

Средишњи део	▶ **Бели шешир (информације)** Овај шешир тражи информације. Питања: Шта знате о писцу? Шта сте сазнали из писма? Због чега су деца тужна? Да ли се сви родитељи понашају како треба? Одредите књижевни род, врсту и тему песме. ▶ **Црни шешир (негативне последице)** Питања: Наведите примере лошег поступања оца. Како је песник назвао оца? Шта то значи? Да ли отац жели да промени своје понашање? ▶ **Зелени шешир (креативни шешир)** Питања: Које стилске фигуре уочавате у песми? Шта бисте променили у песми? Како изгледа мајка? Како је у другим кућама? Како би требало да се отац понаша? Наставник уводи и објашњава нови појам – триптих. ▶ **Црвени шешир** има везе са осећањима и интуицијом. Питања: Како сте се осећали када сте прочитали песму? Како се осећа дечак? А како мајка? На кога дечак подсећа у последњој строфи? ▶ **Жути шешир** Жуто подсећа на сунце и оптимизам. Шта мислите да ли ће се отац променити? Опишите мајку и њено позитивно понашање. Посаветујте оца. ▶ **Плави шешир** Шта смо ново научили? Наведите поруке. Шта можемо да урадимо како би свет био бољи? Након разрађене теме, наставник биологије дели ученике у две групе и даје им задатке за дебату о изговорима алкохоличара и последицама алкохолизма на организам, даје смернице и наводи их да искористе и закључке постигнуте анализом песме. Идеја је да сагледају проблем

Eduka portal

Средишњи део	из различитих углова, али и да примене своје знање о последицама алкохала на организам човека. Своја запажања уписују на цедуље различитих боја (колико ученика, толико цедуља, чиме се постиже активно учешће сваког ученика, а опет радом у групи спречава понављање идеја и обезбеђује интеракција ученика). Након тога свака група износи своје аргументоване ставове и закључке док се остали спонтано укључују у расправу. Њихова запажања на крају наставник обједињује у форми резултата, чиме се јасно истиче важност здравствених и социјалних последица алкохолизма. Изговори | Последице
Завршни део	Рекапитулација часа у форми дијалога са ученицима о њиховим утисцима везаним за коришћење иновативних метода и корелације различитих предмета.
Домаћи задатак	Напишите одговор тј. писмо Крсти Пепи користећи закључке са данашњег часа.
Евалуација часа	Овакви часови су корисни јер ученици сами закључују и једни друге подстичу на размишљање и разговор и прате наставу са знатно више пажње.

Eduka portal

Силвана Лесковац, Сузана Јовановић, Марина Милановић

„Потрага за језичким и књижевним благом” (пројекат)

ОШ „Коста Ђукић”, Младеновац

Одељење: **VI$_1$ и VI$_2$**

Тип часа: систематизација

Облици рада: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални

Методи рада: текстуални, дијалошки, аналитичко-синтетички, интерпретативни, презентација, драматизација, истраживачки

Циљеви часа:

- провера и утврђивање степена усвојености градива из језичке културе, граматике и књижевних дела;
- оспособљавање ученика да исказују своје знање кроз игру и такмичење;
- оспособљавање за самосталну примену знања из граматике и књижевности;
- вредновање нивоа познавања програмских садржаја;
- истицање самосталности ученика кроз тимски рад у току такмичења;
- јачање личног самопоуздања ученика.

Унутарпредметна повезаност: језик, књижевност, језичка култура.

Међупредметна повезаност:

Информатика: Употреба микробита на неколико различитих начина, *WordWall* игрице, прилози и објашњења: https://drive.google.com/file/d/16C4QfvbetLsr6J192C26nApUJzAPse5N/view?usp=sharing

Библиотекарска секција: упознавање библиотеке кроз потрагу за благом; прилози и објашњења: https://drive.google.com/file/d/1tBu_r_5Lu4RZxHlRVL14y0JrjDe_Do/view?usp=sharing

Ликовна култура: припрема и украшавање учионица за игру (учитељица Јована Јанковић и ученици 4. разреда).

Физичко васпитање: Набацивање котурова на штап, убацивање лоптица у корпу, вештина праћења трагова у проналажењу блага.

Општи и операционализовани исходи

Ученик ће бити у стању да покаже:

- вештину у игрању игрица док решава задатке из области језика и правописа (писање великог слова у писању имена небеских тела, писање личне заменице ВИ, препознаје аугменатативе, деминутиве, пејоративе и хипокористике);

Eduka portal

- спретност и брзину у спајању картица са називом појма и примером из области језика и правописа (разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму, препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; препознаје делове речи у вези са њиховим грађењем);
- спретност и брзину у набацивању котурова на штап и убацивању лоптица у корпу;
- вештину да кроз пантомиму покаже знање из области књижевности: назив дела, име писца, појам из дела, лик;
- вештину цртања појмова из књижевног дела и препознавање самог појма према архаичном називу;
- способност да на основу фотографије препозна писца и да га повеже са именом и презименом;
- кроз дуел да покаже знање из књижевности: књижевни род и врсту дела; стилске фигуре на одговарајућим примерима (контраст, метафору, алегорију, персонификацију и ономатопеју); анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње, историјске околности; разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; разликује облике казивања; анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује и истиче идеје које текст нуди; анализира поступке ликова.

Наставна средства: рачунари, пројектори, микробит, табла, фломастер, хамери, маказе, креп-папир, папир у боји, реквизити (котурови, лопте, картице, мапа, благо).

Литература за наставнике:

1. Бошко М. Влаховић, *Предвођење иновација у школи,* Едука, 2020.
2. Милија Николић, *Методика наставе српског језика*, ЗУНС, Београд, 2008.
3. Драгиша Живковић, *Теорија књижевности,* Београд, 1994.
4. Милан Шипка, *Занимљива граматика*, Прометеј, Нови Сад, 2007.

Литература за ученике:

1. Др Весна Ломпар, *Граматика за 6. разред,* Клет, 2019.
2. Зона Мркаљ, Зорица Несторовић, *Извор, читанка за шести разред*, Клет, 2019.
3. Јелена Журић, *Ђачки језички приручник* – српски језик и језичка култура од 5. до 8. разреда, Едука, 2014.

Напомена: Овај час је планиран као део пројекта „Потрага за језичким и књижевним благом". Опширније информације можете пронаћи на https://drive.google.com/file/d/1Hl7HDjef4yWMilAMX-ODtGA4hDUt9SFa/view?usp=sharing

Edukа portal

ОРГАНИЗАЦИЈА ЧАСА		
Уводни део		
Ходник	**ОПИС РАДА – Објашњење игре:** https://drive.google.com/file/d/10ByGCtsr2tPffuWUg0v01IXdFgxeTMb9/view?usp=sharing	
Ток часа	**Активност наставника и водитеља**	**Активност ученика**
Опис рада **Мотивација**	Наставнице, творци пројекта „Потрага за књижевним и језичким благом", уводе ученике у игру 2. нивоа. Мотивишу ученике да са што више усредсређења (али и са другарским такмичарским понашањем) крену у освајање и победу. Истичу да ће се потрага одвијати кроз три учионице, а детаљније објашњење игре може се наћи на линку: https://drive.google.com/file/d/10ByGCtsr2tPffuWUg0v01IXdFgxeTMb9/view?usp=sharing	Ученици су подељени у две групе: „Орлови" и „Хајдуци" и слушају упутства за почетак игре. Својим познавањем градива језичке културе, граматике и књижевности 6. разреда, граде уверење спремног да пронађе благо. Питају ако им нешто није јасно.
Исходи	**Ученици ће бити у стању да:** – примене своје знање на различите начине; – играју *WordWall* игрицу (језичка култура); – спајају картице (граматика); – остваре пантомиму, цртање и погађање, дуел (књижевност)	
Трајање	5 мин	

Главни део		
1. учионица	**Текст водитеља налази се на:** https://drive.google.com/file/d/1FdB1URJDoWePUeEGZKLiIhIaOijcYDBO/view?usp=sharing	
Ток часа	**Активност наставника и водитеља**	**Активност ученика**
	У овој учионици играју се две игре, које су остварене уз помоћ дигиталних средстава. Водитељ усмерава екипе како да се такмиче (ученик учествује у писању свог текста за вођење програма).	Ученици започињу такмичење двема играма, утврђујући дате информације из језичке културе и правописа. У питању су игре: Тачно/нетачно и *WordWall*.

Edukaportal

Ток часа	Активност наставника и водитеља	Активност ученика
	1. игра – МИКРОБИТОМ СЕ ОДРЕЂУЈЕ ТАЧНО ИЛИ НЕТАЧНО. Водитељ поставља ученицима питања, а они одговарају са **ТАЧНО** или **НЕТАЧНО**. **2. игра – *WordWall*** – Насумично се бира једна од пет игара и по један представник групе „Орлови" и групе „Хајдуци" на задати знак водитеља почиње игру. Употреба микробита.	1. игра: ученици се помоћу микробита јављају ко ће пре да одговори на питање. Ученици у исто време играју изабрану игрицу и треба да покажу вештину, сналажљивост и брзину поред потребног знања.
Wordwall	Прилоге за ове игре можете наћи на: https://docs.google.com/document/d/10K-6uSPNtJfltYvohX9tQNg-fIivUNGJ/edit?usp=sharing&ouid=105344459069734194235&rtpof=true&sd=true Жири бележи бодове. Водитељ даје први дечји мапе ученицима, а они прелазе у другу учионицу.	
Исходи	**Ученици би требало у оквиру језичке културе:** – умеју да исправно замениц ВАШ; – поделе [illegible] реч на крају реда; – напишу тачно имена небеских тела; – одреде тачно како се пишу поједине речи у складу са изврченим гласовним променама или одступањима од њих; – знају да одреде хипокористике и деминутиве.	
2. учионица	Текст водитеља налази се на: https://drive.google.com/file/d/1SabrPCMDubPTQNbJ6LnWY3AxQIxenh1y/view?usp=sharing	

Ток часа	Активност наставника и водитеља	Активност ученика
	Такмичење воде два водитеља, јер су граматичке игре сложеније. Они дочекују ученике из 1. учионице. Наставнице проверавају тачност спојених картица.	По један ученик сваке екипе извлачи наставне јединице, а потом спаја картице са називом појма са примером.

Eduka portal

Ток часа 	Жири проверава ко је набацио више котурова, као и ко је убацио више лоптица у корпу. Прилог за ове игре налази се на линку: https://drive.google.com/file/d/1yvIre9-jgRKgt09V_co3jejiFNWzSsJG/view?usp=sharing Водитељ даје 2. део мапе.	Бирају два пута наставне јединице, а колико бодова освоје у 1. случају, толико добију котурова. Те котурове набацују на штап и ко набаци више котурова за 60 секунди осваја бодове. У 2. случају освајају лоптице и убацују их у корпу и добијају додатне бодове.
Исходи	**Ученици би требало из граматике да:** – знају поделу гласова; – препознају гласовне промене и повежу примере са називима гласовних промена; – тачно одреде глаголске облике, препознајући одговарајуће примере; – умеју да разврстају речи на: просте, изведене и сложене; – умеју да граде речи додавањем суфикса и префикса (изведенице и сложенице).	
3. учионица	Текст водитељ налази се на: https://drive.google.com/file/d/1TAOud76SdgUtd7-7RbYcJGY7Ce4vcFCs/view?usp=sharing	
Ток часа	**Активност наставника и водитеља**	**Активност ученика**
Информације **Марсел Марсо** – човек који је створио пантомиму 	Наставник дели: 1. игра – ПАНТОМИМА – картице са појмовима, ликовима или насловима дела, које треба показати. 2. игра – НАЦРТАЈ РЕЧ – картице са архаичним или страним речима из текстова које треба нацртати. 3. Препознај књижевника или књижевницу по фотографији. Картице са фотографијама писаца и картице са именима и презименима.	Смењују се ученици у играма 1. Са картице показује својој екипи појам, лик или дело. За 60 секунди погађају што више дела, ликова и појмова. 2. Један ученик црта реч, а његова екипа погађа за 60 секунди што више речи. 3. За 60 секунди треба спојити што више фотографија писаца са њиховим именима.

Eduka portal

Информације **РАЗЛИЧАК** 	4. Картице са књижевним делима. Дуел (познавање биографије писца, као и самог дела).	4. Извлачи се картица са наставном јединицом. Одговара на питања везана за извучено дело.
	Прилози за ове игре: https://drive.google.com/file/d/1kea-JLsySvfUM6w0st5WKVlAakWKvOlO/view?usp=sharing Жири бележи бодове. Водитељ даје 3. део мапе.	
Исходи	**Ученици би из књижевности требало да:** – знају наслове књижевних дела и ауторе; – знају називе страних и архаичних речи из књижевних дела, као и њихово значење; – препознају писце по фотографијама; – умеју да анализирају књижевна дела.	
Трајање	35 минута	

Завршни део		
Библиотека/зборница		
Ток часа	**Активност наставника и водитеља**	**Активност ученика**
Опис рада **Евалуација**	Наставница даје знак да ученици саставе три дела мапе и уђу у зборницу или библиотеку. Екипа која прва нађе благо истрчи и притисне микробит да би игра била завршена. Ученицима се дају два хамера да на њима напишу утиске.	Ученици улазе у зборницу или библиотеку. Прате мапу и налазе благо. Екипа која прва пронађе мапу има предност у односу на другу екипу. Своја опажања записују на хамеру који поклањају супарничкој екипи.
Исходи	**Ученици би требало да:** – прате трагове; – решавају загонетке; – пронађу благо; – самостално доносе закључак о току игре и изнесу своје мишљење о томе шта им се свидело, а шта би поправили.	
 Б Л А Г О		
Трајање	5 минута	

Eduka portal

Тања Ђорђевић

„Писмо мајци”, Сергеј Јесењин, *електронски подржана настава*

ОШ „Милица Павловић”, Чачак

Разред:	осми
Наставна област:	Књижевност
Тип часа:	обрада
Облик рада:	фронтални, индивидуални, групни
Наставне методе:	дијалошка, текстуална, истраживачка, демонстративна, метода практичних радова, самостално и интерактивно учење
Наставна средства:	рачунар, интернет, радови ученика, интерактивна презентација, аудио-видео прилози
Корелација:	унутарпредметна
Циљ часа:	– упознавање ученика са животом и радом Сергеја Јесењина; – мотивисање ученика за доживљавање и наставну интерпретацију песме „Писмо мајци”; – оспособљавање ученика за уочавање елегичних елемената, мотива, песничких слика, композиције, мелодије и ритма песме; – уочавање стилских изражајних средстава којима су чежња за завичајем и мајком, патња и усамљеност приближени доживљају читалаца; – развијање свести о значају породице и неговању породичних вредности; – побуђивање истраживачког духа и оспособљавање ученика за самосталан и групни рад и сарадничко учење; – оспособљавање ученика за употребу веб-алата и коришћење интернета и ИКТ у образовне сврхе; – развијање моћи запажања, анализе и синтезе, доказивања и закључивања.
Кључни појмови:	– Сергеј Јесењин у руској и светској књижевности, лирска песма – елегија, лирски субјекат, мотиви, писмо, контраст, рима...

Eduka portal

Исходи:	Ученик ће бити у стању да: – одговори на питања о животу и књижевном раду С. Јесењина; – одреди књижевни род и врсту дела; – разликује аутора песме од лирског субјекта; – повеже обрађене књижевне термине и појмове са новим делом; – уочи основне елементе структуре дела: тема, мотив, композиција, амбијент, атмосфера; – идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију у књижевном тексту; – разликује основне одлике стиха и строфе; – анализира идејни слој књижевног дела; – истражује користећи различите изворе информација; – смислено користи информационе технологије и употребљава нове веб-алатке.
Стандарди:	СЈ.1.4.1; 1.4.3; 1.4.4; 1.4.6; 2.4.1; 2.4.5; 3.4.2; 3.4.3; 3.4.4; 3.4.5; 3.4.6; 3.4.7;3.4.8
Компетенције:	– компетенција за учење; – рад са подацима и информацијама; – дигитална компетенција; – сарадња, комуникација; – компетенција за целоживотно учење.
Активност наставника:	– мотивише ученике, даје упутства и објашњава начин рада; – дели ученике у групе, дели задужења и истраживачке задатке; – поставља циљеве и задатке одабране теме; – предлаже садржаје и методе рада; – подстиче ученике на размишљање, анализирање и стваралачко истраживање; – прати активност ученика и остваренost исхода; – припрема тест за проверу стеченог знања и евалуационе листе; – резимира ученичку активност и систематизује закључке до којих ученици долазе током истраживачког рада; – процењује рад група (самосталност, сарадња, мотивисаност, остварени резултат).

Eduka portal

Активности ученика:	– слушају, бележе, прате упутства наставника; – истражују, прикупљају информације, анализирају и повезују садржаје; – размењују идеје, раде у оквиру групе и сарађују са другим групама; – креирају мултимедијалне радове, мапу ума, презентацију у ППТ формату, раде у интерактивном алату *Неарпод*; – износе запажања и закључке до којих долазе током рада; – процењују свој рад, рад своје групе и свих учесника у активности.
Мотивација и увођење новине	
Циљ овакве организације часова био је подстицање активног учешћа свих ученика у свим сегментима анализе и интерпретације часа кроз корелацију више наставних предмета и интерактивно учење, модел изокренуте учионице. Мотивација је подстакнута информатичком технологијом. Час је осмишљен и организован уз помоћ веб-алата и изводи се уз помоћ рачунара и видео-бима. На часу је примењен тематски приступ у планирању наставних садржаја, тимски рад наставника и ученика током организовања и реализације часа, као и евалуација која се вршила путем електронских евалуационих листића (у прилогу).	
Коришћене апликације/ сервиси:	*Microsoft Teams, Genially, Padlett, Lino.it, Windows Movie Maker, YouTube, AnyFlip, Avatar Maker, Google forms, Live Worksheets*
Провера остварености циља часа и исхода/ праћење и вредновање:	**Вредновање се врши преко:** – онлајн квиза; – инструмената за праћење и вредновање групног рада, активности, употребе ИКТ; – инструмената за самовредновање ученика и наставника.
Литература:	**Литература за наставнике:** Милија Николић, *Методика наставе српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2008. А. К. Воронски, *Књижевни портрети*, Култура, Београд, 1964. Јеврем Бјелица, *Књижевни великани*, Универзитетска ријеч, Никшић,1988. Др Оливера Радуловић, *Књижевни појмовник*, Едука, Београд, 2013. Моња Јовић, *Читанка за осми разред*, Едука, Београд, 2011.

Eduka portal

Припремне активности:	За организацију угледног часа била је неопходна припрема ученика за интерактивни рад и модел изокренуте учионице. Ученицима је обрада наставне јединице најављена недељу дана пре саме реализације. Ученици су добили упутства и смернице како би се припремили за предстојећи час. Преко **платформе Тимс** наставник обавештава ученике о предстојећим активностима, дели им задужења, усмерава их и подстиче стваралачки процес. Ученици су упознати са начином рада – да ће имати могућност за самостални истраживачки рад на унапред припремљеном наставном материјалу. Наглашено им је да их понуђени материјал и предложени извори информација на ограничавају и да имају могућност да своја знања прошире и саврше. Пошто је биографија Сергеја Јесењина веома интересантна и интригантна, а његова песма која је предмет угледног часа аутобиографског карактера, ученицима се сугерише да свој истраживачки рад усмере и ка упознавању чињеница из живота овог великана руске књижевности. Припрема часа текла је у више фаза, корака.
Први корак:	Преко **платформе Тимс** наставник истиче линк https://viewgenial.ly/60a65f2ac9bdc90d32eec4ca/horizontal-infographic-review-pismo-maci-serge-esein који ученике води до зида на коме се налази материјал, пажљиво одабран како би ученицима приближио аутора песме и олакшао њено разумевање. Преко дигиталног алата *Genially*, између осталог, наставник поставља: • садржај песме „Писмо мајци" Сергеја Јесењина, на српском и руском језику; • аудио-запис песме са Јутјуба, на српском и руском језику; • истраживачке задатке; • непознате и мање познате речи; • информативни и поучни видео-материјал о Сергеју Јесењину. Ученици имају неколико дана да се упознају са понуђеним садржајима, после чега на часовима додатне наставе износе утиске, размењују запажања и припремају се за следећи корак.

Eduka portal

Други корак:	Наставник дели ученике у четири групе, препоручујући да четврту групу чине ученици чије познавање информатике припада напреднијем нивоу. Називе група сами додељују. Преко **платформе Тимс** наставник истиче линк који који ученике води до **табле Линоит**, на којој се налази материјал за све четири групе. Прве три групе ученика добиле су тему за истраживање, истраживачке задатке, адекватну литературу и интернет адресе како би припремили садржаје и, у облику ППТ презентације, проследиле их четврој групи. Четврта група имала је задатак да прикупи добијене садржаје од прве три групе у облику ППТ презентације, да их у сарадњи са предметним наставником обједини у видео, филм. **I група** – ***Биографи*** http://linoit.com/users/tajjja/canvases/%D0%9F%D1%80%D0%B2%D0%B0%20%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B0%20%20%D0%91%D0%B8%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8 **II група** – ***Аналитичари*** http://linoit.com/users/tajjja/canvases/%D0%A4%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%B0%20%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B0%20%20%D0%9C%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%B8 **III група** – ***Теоретичари*** http://linoit.com/users/tajjja/canvases/%D0%A2%D1%80%D0%B5%D1%9B%D0%B0%20%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B0%20%20%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%B8 **IV група** – ***Режисери*** http://linoit.com/users/tajjja/canvases/%D0%A7%D0%B5%D1%82%D0%B2%D1%80%D1%82%D0%B0%20%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B0%20%20%D0%A0%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B8

Eduka portal

Трећи корак:	Наставник на **платформи Тимс** истиче линк **https://www.liveworksheets.com/ms2053602ez** који ученике води ка интерактивном радном листу, наставним садржајима креираним преко **https://www.liveworksheets.com/** Овакви интерактивни електронски материјали омогућавају индивидуалан рад, повећавају пажњу и активност, дају ученицима повратну информацију о степену усвојености наставних садржаја.

* Време реализације предвиђених корака је оквирно и зависи од структуре одељења, процене наставника и других околности.

ТОК ЧАСА	
Уводни део часа	Наставник најављује тему и објашњава ток часа, наглашавајући временску динамику. Укратко се осврће на претходне, заједничке интерактивне активности. Пушта аудио-запис песме. **https://youtu.be/2xrpKhIXUs**
Главни део часа	Наставник најављује главни део часа и истиче циљ. Напомиње да се главни део часа састоји из два дела: 1. у првом делу ученици излажу резултате свога рада; 2. у другом, преко онлајн квиза, проверавају усвојеност садржаја. Наставник најављује излагање група, наглашавајући да ће свака група имати ограничено време за излагање. Представници I, II и III групе ученика излажу садржаје своје презентације и образлажу своје мапе ума. Потом следи представљање IV групе ученика, која пушта свој филм: **Линк видеа:** ▶ https://youtu.be/n9hqgYKzwME (краћа верзија видео-прилога са краћом биографијом аутора) ▶ https://youtu.be/yKfQmOnT3TE (дужа верзија видео-прилога са опширнијом биографијом аутора) **Напомена:** У зависности од концепције часа и временске динамике, наставник се може одлучити за један од наведених прилога. Следи део часа предвиђен је за проверу усвојених знања преко онлајн квиза: https://forms.gle/6xDqxQTxoNgm3Hiw6, интерактивни алат **Гугл формс**.

Eduka portal

Главни део часа	Наставник даје детаљне инструкције за приступ квизу и решавању задатака. Предност оваквог начина тестирања састоји се у томе што и наставник и ученици одмах добијају повратну информацију о оствареним резултатима.
Завршни део часа	Разговор и анализа резултата теста. Евалуација – оцена активности: **Линк:** https://forms.gle/XU7a4SKcFbLNcfnF6
Домаћи задатак	Домаћи задатак – упутства: https://drive.google.com/file/d/15QJUtMzM55zuiKqRHGEVGrKz1ng4Wfh4/view?usp=sharing Домаћи задатак – ученички радови: ▶ https://padlet.com/tajjja/s69sj6qxe6vcyxmi
Продукт рада	Видео-прилог/филм: ▶ https://youtu.be/n9hqgYKzuME (краћа верзија) ▶ https://youtu.be/yKfQmonT3YE (дужа верзија) Интерактивна брошура часа са садржајима: ▶ http://online.anyflip.com/hrku/dcyp/mobile/index.html Угледни примери ученичких домаћих задатака ▶ https://padlet.com/tajjja/s69sj6qxe6vcyxmi

ПРИЛОЗИ

Водич кроз планирање и реализацију часа (презентација); Активности ученика и наставника, начини праћења, очекивани исходи; Интерактивни радни лист; Напиши писмо у Јесењиново име; Садржај песме на српском и руском језику.

https://drive.google.com/drive/folders/1N1GkFOtAk5Znhye5RE8Xd80nevfyHsCz?usp=sharing

Eduka portal

Александра Томић

Некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом

ОШ „Петар Петровић Његош”, Зрењанин

ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Разред:	пети
Наставни предмет:	Српски језик и књижевност
Наставна тема:	Језичка култура
Наставна јединица:	Некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом
Тип часа:	вежбање
Циљ часа:	Задаци часа 1. ***Образовни задаци наставне јединице:*** • Упознати ученике са некњижевним речима у српском језику. • Објаснити дијалектизме, жаргонизме и туђице. Истаћи њихове сличности и разлике. 2. ***Функционални задаци наставне јединице:*** • Оспособити ученике да повежу знања из више различитих предмета у једну целину. • Подстицати самостално изражавање, анализирање и тумачење језичких феномена. 3. ***Васпитни задаци наставне јединице:*** • Васпитавати ученике да негују свој матерњи језик и да побољшају своју културу изражавања.
Исходи часа:	Ученици ће умети да разликују књижевне и некњижевне речи у српском језику. Умеће да разумеју и препознају дијалектизме, жаргонизме и туђице. Такође, умеће да замене некњижевне речи одговарајућим књижевним речима. Ученици ће побољшати своју културу изражавања.
Наставне методе:	монолошка, дијалошка, текст метода, метода показивања.
Наставни облици рада:	фронтални и индивидуални.

Eduka portal

Наставна и помоћна средства:	табла, креда, презентација.
Корелација:	страни језици
Место и услови рада:	кабинет за српски језик
	У кабинету имамо пројектор који је потребан за приказ садржаја презентације.
Литература за наставника:	Зона Мркаљ, *Настава теорија и пракса 1*, Клет, Београд, 2010. Милија Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности,* Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2012. Павле Илић, *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси*, Змај, Нови Сад, 2006. Симеон Маринковић, *Методика креативне наставе српског језика и књижевности*, Креативни центар, Београд, 2000.
Артикулација часа	
Временска структура часа:	✓ Уводни део часа: 10 минута ✓ Главни део часа: 25 минута ✓ Завршни део часа: 10 минута

ТОК ЧАСА

🕑 **Уводни део часа** (10 минута)

У уводном делу часа наставник напомиње ученицима да сваки језик има своју норму, односно скуп правила која су обавезујућа за све говорнике тог језика. Књижевни (стандардни) језик описује се у граматици (гласови, акценти, врсте и облици речи, грађење речи, реченица и реченични чланови), у правопису (правописна правила и правописни речник) и у речницима (састав лексике српског књижевног језика). Након тога, ученици износе своје мишљење о каквим правилима је реч. Такође, дефинише се где су тачно написана правила једног језика (*Нормативна граматика српскога језика, Правопис српскога језика*). Наставник пита ученике на који начин можемо знати да ли говорници поштују обавезујућа правила и како се деле речи спрам тога да ли се поштују правила или се не поштују. Долазимо до закључка да постоје књижевне и некњижевне речи у српском језику.

Eduka portal

🕑 **Главни део часа** (25 минута)

Наставник саопштава ученицима да у некњижевне речи спадају: дијалектизми, жаргонизми и туђице.

Дијалектизми су речи и изрази који се не употребљавају на целом простору на којем се говори српски језик, него су ограничене на један дијалекат (нестандардни народни говор одређеног краја). На пример: *ђеца*, *ђед*, *ћерати*, *овди*, *оће*, *лебац* итд.

После објашњења дијалектизама, раде се задаци и ученици уче на конкретним примерима:

1. Прочитајте следеће реченице, подвуците **дијалектизме** и замените их погодним речима књижевног језика.

   а) А што ниси поно већу мотку, Чича Јордане?
   б) Ово је рана за псе.
   в) Ди ћеш живити кад престанеш летити?
   г) Пио је каву и пево.
   д) Болу ме леђа.

Подвлачимо речи и замењујемо их одговарајућим књижевним речима.

Након тога, говоримо о **жаргонизмима** и посебно се бавимо жаргонизмима у ужем смислу.

Некњижевним речима припадају жаргонизми у ужем смислу, тј. речи које најчешће млади користе у свакодневној комуникацији (ђачки жаргон, студентски жаргон итд.).

На пример: *супер*, *страва*, *фрка*, *кул*, *екстра*, *ин*, *фан*, *смарати*, *клопа* итд.

Након објашњења раде се други задатак:

2. Прочитајте следеће реченице, подвуците **жаргонизме** и замените их погодним речима књижевног језика.

   а) Каква шикуша јесва глумица!
   б) Мислим да је књига екстра.
   в) Нема шлаку, блеји и треба му кинта.
   г) Брате, ово је кул.
   д) Болан су на гајби.

Пре него што објасни појам **туђица**, наставник скреће пажњу да постоје речи које су позајмљене из страних језика, а које спадају у књижевне речи:

У српском језику се налази много речи преузетих из других страних језика (грчког, латинског, турског, немачког, руског, мађарског, енглеског, француског, италијанског итд.), те речи називамо **позајмљеницама**.

Позајмљенице су у српски језик ушле током историје и одомаћиле се тј. прилагодиле српском језичком систему. Наводимо следеће примере и заједно их тумачимо:

Грчки језик: *хиљада*, *библиотека*, *граматика*, *анђео*, *икона*.

Турски језик: *лимун*, *кајмак*, *кајсија*, *каиш*, *памук*.

Eduka portal

Немачки језик: *шнала*, *кифла*, *фласшер*, *цимер*, *фарба*.
Руски језик: *личносш*, *зайеша*, *наірада*, *искрен*, *ойасан*.
Француски језик: *мода*, *бал*, *роман*, *іринц*, *іоршреш*.
Мађарски језик: *соба*, *ашов*, *кецеља*, *цийела*, *фиока*.
Енглески језик: *иншервју*, *клуб*, *викенд*, *филм*, *сійорш*.

Након објашњења позајмљеница, наставник говори о туђицама. **Туђице** су речи које су преузете из неког страног језика, али се нису уклопиле у српски књижевни језик. За разлику од позајмљеница, које су неопходне јер именују појмове који су нови и непознати, туђице су најчешће непотребне јер већ имамо српске речe за исте појмове. Примери: *мејкаі*, *асесоари*, *сшејц*, *беби фејс*, *шойинг* итд. Следи задатак:

3. Прочитајте следеће реченице, подвуците **туђице** и замените их погодним речима књижевног језика.

   а) Данас вам хлеб није био фришак.
   б) Сори, нећу доћи.
   в) На овом ивенту ће бити много људи.
   г) Фешн вик је модни догађај.
   д) Немој да хејтујеш!

Након овог задатка следи и последњи задатак:

4. Следеће стране речи замените домаћим речима истог значења:

   кореспонденција (преписка)
   бенефит (корист, добробит)
   конфликт (сукоб)
   колекција (збирка)
   литерарни (књижевни)

Завршни део часа (10 минута)

У завршном делу часа тумачи се цитат Душка Радовића: „Волите српски језик сваког дана помало. Српски језик нема никога другога сем нас." Ученици тумаче поменути цитат и заједнички долазимо до закључка да је неопходно неговати свој матерњи језик, поштовати граматичка правила и правилно се изражавати. Наставник наглашава да је све речено нарочито важно за српски језик, који има мали број изворних говорника.

Након тога, наставник препоручује следеће књиге свим заинтересованим ученицима: Виолета Бабић, *365 језичких цртица*, Београд: Креативни центар, 2014; Виолета Бабић, *366 језичких цртица*, Београд: Креативни центар, 2015; Виолета Бабић, *367 језичких цртица*, Београд: Креативни центар, 2017; Слијепчевић, Новокмет, Николић, *Језикофил*, Београд: Клет, 2016; Милорад Дешић, *Правойис срійскоі језика*, Београд: Клет, 2019.

Препоручене књиге је могуће позајмити у школској библиотеци и тако проширити знања.

Eduka portal

Домаћи задатак:

Ученици за домаћи задатак треба да ураде све задатке из лекције *Некњижевне речи* у граматикама и радним свескама. Такође, заинтересовани ученици треба да пронађу препоручене књиге у школској библиотеци. Заинтересовани ученици, након прочитаних књига, могу да направе презентације на тему: Најчешће језичке грешке у српском језику, које ће као вршњачки едукатори представити својим вршњацима. Презентације је могуће правити индивидуално и групно.

ИЗГЛЕД ТАБЛЕ
Некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом Некњижевне речи: 1. дијалектизми 2. жаргонизми 3. туђице

ПРИЛОГ: ПП презентација

Eduka portal

Маја Живић

Функционални стилови

ОШ „Љуба Нешић”, Зајечар

1. Предмет:	Српски језик и књижевност	Разред	
2. Наставна област:	Језичка култура		
3. Циљ наставне јединице:	**Образовни**: • препознавање функционалних стилова; • усвајање основних функционалних појмова; • постепено упознавање структуре основних облика усменог и писменог изражавања. **Функционални:** • препознавање језичких средстава коришћених у свакодневним приликама; • сузбијање мисаоне инерције и имитаторских склоности; • подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања; • активно учествовање у осмишљеним активностима. **Васпитни:** • неговање језичког израза ученика; • разликовање чињенице и коментара; • подстицање објективности наспрам пристрасности и пропаганде.		
4. Очекивани исходи:	Ученик/ученица ће моћи да: • препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове; • препознаје различите функционалне стилове на примерима; • разликује врсте текстова.		
5. Методе рада:	*Flipped Classroom* (обрнута учионица)		
6. Облици рада:	фронтални и групни облик рада		
7. Потребна опрема, наставна средства за реализацију часа:	дигитална опрема – лаптоп и пројектор		

Eduka portal

8. Корелације:	• унутарпредметна: градиво из књижевности, језика и језичке културе из претходног разреда; • међупредметна: информатика, биологија.
9. Литература:	1. Ранко Бугарски, *Увод у општу лингвистику*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2007. 2. Милија Николић, *Методика наставе српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2008. 3. Бранко Тошовић, *Функционални стилови*, Београдска књига, Београд, 2002. 4. Др Тања Поповић, *Речник књижевних термина*, Логос Арт, Београд, 2007.

10.1. Уводни део часа

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Наставник је ученицима благовремено поставио у Гугл учионицу потребан материјал за учење: презентацију урађену у програму *Power Point*, https://drive.google.com/file/d/1tRd-Gkzq_JBYJWAl8gu4vU4T6sPX3wyT/view?usp=sharing *Word*-документ *Одлике функционалних стилова* https://drive.google.com/file/d/1UM05_gU5_RThxLYdhWEnv30GqmYXMsPk/view?usp=sharing и линк (https://ecaeducacija.blogspot.com/search/label/%D0%A4%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8).	Ученици треба да проучене достављени материјал и запишу неке недоумице или нејасноће у вези са градивом.
На самом почетку часа наставник дели ученике у групе (пет група), а затим емитује квиз ученицима. https://quizizz.com/admin/quiz/60c0644cc60683001c7a3cfc Наставник разјашњава све нејасноће у вези са градивом.	Ученици одговарају на питања из квиза по групама и, заједно са наставником, разјашњавају нејасноће у вези са градивом.

Eduka portal

10.2. Средишњи део часа	
Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Наставник објашњава ученицима следећи задатак: Ученици, по групама, треба да реше анаграме и напишу синонимне назив датих стилова https://wordwall.net/resource/18335768 Наставник емитује *Поучну причу о орлу* https://www.youtube.com/watch?v=nD_IfbSi3xs на основу које ученици треба да напишу текстове у разговорном, литерарном, научном, новинарском и административном стилу. Наставник чита текст ученицима и дели га свим групама. Ученици треба тај текст да напишу другим стилом који им одреди суседна група. Задатак и упутство за израду задатка: https://drive.google.com/file/d/193gUKwImSgT2Ir6mtaegW0RcqOPPaoJn/view?usp=sharing	Ученици решавају задатак. Одговоре чита један члан из групе по избору. Ученици гледају видео-материјал и, по добијању задатка (један члан из групе извлачи коверту са назначеним стилом и упутством за израду задатка), пишу текстове. Веће групе читају урађене задатке, а остали ученици их коментаришу. Ученици проучавају текст који треба да преобрате у други стил и задају задатке суседној групи.
10.3. Завршни део часа	
Наставник слуша урађене задатке и појединачно даје повратну информацију о урађеним задацима, али тек након коментара осталих ученика.	Ученици читају своје задатке и коментаришу остале.
11. Домаћи задатак	
Наставник задаје домаћи задатак *Наше другарске вече* Ученици домаће задатке раде по групама.	Ученици ће самостално урадити домаћи задатак.
Задаци су: 1. група (разговорни стил) – ученици треба да напишу необавезан разговор о идеји организовања другарске вечери; 2. група (административни стил) – ученици треба да се званично обрате молбом директору и да затраже дозволу за организовање другарске вечери; 3. група (литерарни стил) – ученици треба да напишу уводну реч за прославу;	

Eduka portal

4. група (научни стил) – ученици треба да напишу текст о свему што је потребно за прославу – храна, пиће, цветни аранжмани на столовима, декорација простора из „научног” угла; 5. група (новинарски стил) – ученици треба да напишу вест о прослави другарске вечери. Своје домаће задатке објављују на огласној табли *Наше другарско вече* http://linoit.com/users/majazivic/canvas-es/%D0%9D%D0%B0%D1%88%D0%B5%20%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE%20%D0%B2%D0%B5%D1%87%D0%B5	
12. Начини провере остварености исхода	
Рад ученика прати се кроз активност и ангажовање на часу.	Ученик/ученица: • препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове; • препознаје различите функционалне стилове на примерима; • разликује врсте текстова
13. Линкови	• https://drive.google.com/file/d/1tRd-Gkzq_JBYJWAl8gu4vU4[illegible]/view?usp=sharing • https://drive.google.com/file/d/1UM05_gU5_RThxLYdhW[illegible]GqmYXMsPk/view?usp=sharing • https://[illegible]kacija.blogspot.com/search/label/%D0%A4%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8 • https://quizizz.com/admin/quiz/60c0644cc60683001c7a3cfc https://wordwall.net/resource/18335768 • https://drive.google.com/file/d/193gUKwImSgT2Ir6mtaegW0RcqOPPaoJn/view?usp=sharing • http://linoit.com/users/majazivic/canvases/%D0%9D%D0%B0%D1%88%D0%B5%20%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE%20%D0%B2%D0%B5%D1%87%D0%B5
14. Коришћене апликације и сервиси	*PowerPoint* https://office.live.com/start/PowerPoint.aspx *Quizizz* https://quizizz.com/ *Wordwall* https://wordwall.net/ *You tube* https://www.youtube.com/ *Linoit* https://en.linoit.com/

Eduka portal

15. Евалуација часа	Увидом у задатке наставник процењује успешност часа и проверава да ли су остварени исходи.

Обрнута учионица (енгл. *Flipped Classroom*) представља педагошки приступ у којем је традиционални појам учења у учионици преокренут тако да се ученици већ код куће, пре доласка у разред, упознају с наставним материјалом, а време у разреду користи се за продубљивање знања кроз вежбе, за решавање проблемских задатака и за интеракцију с осталим ученицима и наставником. На тај начин, код куће стичу знање, а у школи га продубљују увежбавањем и дискусијама, те све нејасноће разјашњавају директно с наставником.

Оваквим начином поучавања ученици су у центру поучавања и заокупљени су активностима које захтевају сарадњу с другим ученицима и наставником и које се темеље на решавању проблема. Тиме се улога учитеља мења према улози водитеља и ментора који подстиче ученике на самостално и саморегулисано учење.

Eduka portal

Маја Живић

Писање вишечланих географских имена

ОШ „Љуба Нешић”, Зајечар

1. Предмет:	Српски језик и књижевност	Разред	пети
2. Наставна област	Језик		
3. Наставна тема – модул:	Језик		
4. Циљ наставне јединице:	Усвајање знања о правилном писању назива географских имена. Уочавање и запажање законитости у вези са језиком и правописом. Активно учествовање у примењивању наученог на одговарајућим примерима. Усвајање новог знања о правопису српског језика.		
5. Очекивани исходи:	Ученик/ученица ће моћи да: • доследно примењује правописну норму у употреби великог слова, састављеног и растављеног писања речи и интерпункцијских знакова; • користи *Правопис* (школско издање).		
6. Методе рада:	текст метода, дијалошка метода		
7. Облици рада:	фронтални и индивидуални облик рада		
8. Потребна опрема, услови / наставна средства за реализацију часа:	дигитална опрема – лаптоп и пројектор табла		
9. Корелације:	• унутарпредметна: језик, језичка култура • међупредметна: географија и информатика		
10. Литература:	1. Митар Пешикан, Јован Јерковић, Мато Пижурица, *Правопис српског језика*, Матица српска, Нови Сад, 2011. 2. Милија Николић, *Методика наставе српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2008.		

Eduka portal

10. Литература:	3. Павле Илић, *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси*, Змај, Нови Сад, 2006. 4. Предраг Пипер и Иван Клајн, *Нормативна граматика српскога језика*, Матица српска, Нови Сад, 2014.

11.1. **Уводни део часа**

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
На почетку часа наставник разговара са ученицима о томе где су и како провели летњи распуст. Записује на табли места које су ученици посетили: Рготско језеро, Стара планина, Фрушка гора, Борско језеро, Велика Морава, Црни Тимок... Заједно са ученицима наставник наведене локалите дели у две групе: 1. Велика Морава, Црни Тимок, Ада Циганлија 2. Рготско језеро, Стара планина, Борско језеро.	Ученици набрајају места у којима су летовали. Преписују са табле имена тих места, подељена у две групе. 1. Врњачка Бања, Велика Морава, Црни Тимок 2. Рготско језеро, Стара планина, Борско језеро..

11.2. **Средишњи део часа**

Наставник помаже ученицима да се, на основу записа са табле, подсете градива из млађих разреда. Код вишечланих географских назива прва реч се пише великим почетним словом, а остале речи малим словом (*Рготско језеро, Стара планина, Фрушка гора*) – осим ако и оне нису властите именице. У случају да се после прве речи нађе реч која је властито име, и њу ћемо писати великим словом (*Велика Морава, Црни Тимок, Ада Циганлија*). Правило да се све речи пишу великим словом важи и код имена држава: *Јужноафричка Република, Сејшелска Острва*; и код имена насељених места – градова и села: *Нови Сад, Горњи Милановац*.	Ученици активно учествују у обнављању градива из претходних разреда.

Eduka portal

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Наставник презентује мапу са задацима које ученици самостално решавају. https://uploads.knightlab.com/storymapjs/6be0d61be9b75aaaae57e78a85dcc081/pravopis-1/draft.html	Ученици решавају задатке и уписују у своје свеске. На сваком слајду мапе налази се задатак који подстиче ученике да се присете великог број градова, села, планина, језера, река са вишечланим називима којима је један назив заједнички: 1. Сремска Каменица, Сремски Карловци 2. Брза Паланка, Смедеревска Паланка, Бачка Паланка, Крива Паланка 3. Нови Сад, Нови Кнежевац, Нова Варош, Нови Пазова 4. Бачка Топола, Бачки Јарак, Бачко Петровско Село, Бачки Петровац 5. Бела Црква, Бело Поље, Бели Поток 6. Бели Тимок, Сврљишки Тимок, Трговишки Тимок 7. Јужна Морава, Западна Морава 8. Сува планина, Хомољске планине, Шумадијске планине, Вршачке планине, Ваљевске планине, Сврљишке планине 9. Грлишко језеро, Борско језеро, Палићко језеро, Власинско језеро,Ђердапско језеро, Сребрно језеро
Наставник упућује ученике на следећи задатак. Ученици треба да дати текст препишу на линије испод текста и поштујући правописна правила о писању вишечланих географских назива: слађанин стриц је возач камиона. веома често путује.	Ученици решавају задатке и уписују у своје свеске. На сваком слајду мапе налази се задатак који подстиче ученике да се присете великог број градова, села, планина, језера, река са вишечланим називима којима је један назив заједнички:

Eduka portal

пут га води преко бање ковиљаче, малог зворника и бајине баште до таре. када му посао дозволи, оде и до новог бечеја, банатског новог села и беле цркве. https://drive.google.com/file/d/16m8fsQULyz76ViaemWt7mOPfXksssQlP/view?usp=sharing Наставник емитује на табли слику https://share.pixton.com/qnejpyg и упућује ученике да самостално пронађу грешке у правопису.	Ученици уочавају грешке и исправљају их на наставном листићу, који касније лепе у своје свеске. Слађанин стриц је возач камиона. Веома често путује. Пут га води преко бање Ковиљаче, Малог Зворника и Бајине Баште до Таре. Када му посао дозволи, оде и до Новог Бечеја, Банатског Новог Села и Беле Цркве. Ученици уочавају грешке, исправљају их и преписују дијалог у своје свеске.
11.3. Завршни део часа	
Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Наставник емитује квиз ученицима. https://oodlu.org/share-game/28a5640c-158e-4f7b-abcc-35bd6d324dc2	Ученици одговарају на питања са квиза
12. Домаћи задатак	
Наставник задаје домаћи задатак *Моја туристичка понуда*. Ученици треба сами да изаберу државу чију ће туристичку понуду представити писаним путем. Своје домаће задатке објављују на огласној табли *Моја туристичка понуда* https://linoit.com/users/zivic423/canvases/%D0%9C%D0%BE%D1%98%D0%B0%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%83%D0%B4%D0%B0	Ученици ће самостално урадити домаћи задатак.
13. Начини провере остварености исхода	
Рад ученика прати се кроз активност и ангажовање на часу. Наставник прегледа домаће задатке и појединачно даје повратну информацију о урађеним задацима.	Ученик/ученица: • доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; • користи *Правопис* (школско издање).

Eduka portal

14. Линкови
https://uploads.knightlab.com/storymapjs/6be0d61be9b75aaaae57e78a85dcc081/pravopis-1/draft.html https://drive.google.com/file/d/16m8fsQULyz76ViaemWt7mOPfXksssQlP/view?usp=sharing https://share.pixton.com/qnejpyg https://oodlu.org/share-game/28a5640c-158e-4f7b-abcc-35bd6d324dc2 http://linoit.com/users/zivic423/canvases/%D0%9C%D0%BE%D1%98%D0%B0%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%83%D0%B4%D0%B0
15. Коришћене апликације и сервиси
Storymap https://storymap.knightlab.com/ *Pixton* https://app.pixton.com/#/ *Oodlü* https://oodlu.org/home *Linoit* https://en.linoit.com/
16. Евалуација часа
Увидом у задатке наставник процењује успешност часа и проверава да ли су остварени исходи.

Eduka portal

Јасмина Сенић

Драмска радионица: *Избирачица* Косте Трифковића

ОШ „Никола Тесла”, Раковица

Кратак водич кроз драмску радионицу

I Тумачење драмског дела претходи активностима у драмској радионици

„Трифковић негује лаку, лепршаву комедију интриге са живим, динамичним дијалозима и једностраним, али занимљивим типовима из свакодневног живота. Оне су у потпуности компоноване, сценичне, забавне, непретенциозне, пуне лакоће и пријатног хумора.”

Јован Деретић

1. Ученици групно истражују о животу и раду Косте Трифковића и о томе излажу користећи се презентацијом.
2. Изражајно, по улогама, на часу читају одломак комедије *Избирачица* који се налази у читанци.
3. Анализирају сваки лик понаособ користећи се сарадничким радом: деле се на онолико група/парова колико има ликова. По један ученик из сваке групе (пара) представља лик тако као да сâм лик говори о себи у првом лицу.
4. Истражују изворе комичног (хуморног) у драмском тексту и објашњавају врсту (комедија интриге) и одлике комедије на примерима из текста.
5. Излажу о основним идејама Трифковићеве комедије, о њеној дидактичности и образлажу поуку/поуке.
6. Расправљају о актуелности теме комедије. Одговарају на питање да ли се данас може говорити о проблемима који се актуелизују у комедији, о томе да ли је тип „избирачице” универзалан.
7. Расправљају о васпитавању деце, о улози родитеља: да ли превелика попустљивост родитеља може заиста да од деце начини тиране.

II Како привући ученике и окупити их у драмској радионици

Најавим када је драмска секција. Закачим плакат на улазна врата школе. Нема аудиције. То децу охрабри. Улазе у простор слободе да се играју и стварају, што им је веома блиско и неопходно.

Edika portal

Кратке драмске импровизације

Етиде су мале драмске ситуације које садрже радњу, односе, сукобе и циљ. Оне се, на пример, могу радити на задату тему.

На почетку радимо импровизације. Задам им драмске ситуације.

1. Зашто касним кући?
2. Зашто немам домаћи? (Из ове импровизације настала је позоришна представа „Чуда од деце", с којом смо наступали у Дадову.)
3. Најбоље другарице откривају да им се свиђа исти дечко.

Деца се спонтано поделе у групе. Уколико су стидљиви и суздржани, поделим их у групе. Треба имати много стрпљења. Нека деца се не налазе добро на почетку. Не треба их силити. Временом ће се ослободити.

Потребно је научити децу да размишљају из угла јунака и његовог унутрашњег света. Главни принцип рада јесте:

1. БУДИТЕ ПРИРОДНИ!
   Глума не сме бити извештачена, ни патетична. Не сме се осетити грч малог глумца у намери да што боље одиграва задату улогу.
2. НЕ ОТКРИВАЈ УНАПРЕД!
   Деца често немају стрпљења и желе што пре да разоткрију јунака. Мали глумац треба да држи публику у неизвесности, а не да наговештава будуће поступке јунака.
3. ЧИТАЈ ИЗМЕЂУ РЕДОВА
   Драмски текст је сложен. Треба наводити децу да откривају скривено значење. Јунак се мења од почетка до краја драме. Малчика доживљава позитиван преображај. Од умишљене и осионе девојке са почетка драме, постаје помирљива и трезвена особа на крају драме. Постаје реална и стварна. Треба им нагласити да се сваки јунак у току драме промени. Драмска радња је динамична, покреће је сукоб личности и пошава се увек нешто неочекивано. Децу треба припремити за дух драмског дела и научити их да га доследно одиграју.

Радња је низ поступака са одређеним циљем у одређеним сценским околностима. Она може да буде физичка и говорна. Радња може да буде спољашња (показана – видљива) и унутрашња (прикривена).

На основу чега знамо да је неко цар на сцени? На основу односа других ликова према њему.

Откривамо да је Малчика доминантна и манипулативна из њеног односа према родитељима и према рођаки, кућној помоћници Савети.

Однос је, пре свега, контакт између два лица. Тај контакт може да буде динамичан, сложен и променљив. У сцени прво треба утврдити основни однос, заправо однос који преовлађује, а затим однос према себи самом, догађају, предмету, друштву и животу.

Educa portal

Сукоб је радња која изазива противрадњу (другу радњу), а то, опет, изазива сукоб различитих интензитета. То може бити сукоб две различите особе (протагонисте и антагонисте), сукоб између јунака и друштва, или јунак може бити у сукобу са самим собом (унутарњи сукоб).

Вежба. Пример сукоба две особе: једна особа чита књигу, а друга из досаде свира трубицу и ремети радњу ове прве. На тај начин улазе у сукоб који може попримити и већи интензитет. Особа која чита прво замоли ону другу да престане да свира. Међутим, ова наставља да свира још јаче. Затим прва особа оставља књигу, устаје љута, отима другој особи трубицу и баца је, потуку се...

Сукоб може да буде и унутрашњи (двојност бића) и он се често одвија у јеку сукоба с другом особом. Предмет сукоба је оно око чега се води битка, односно оно око чега су сукобљене две стране. Мотив сукоба је разлог због којег долази до сукоба.

Вежба. Емитује уживо снимак са ајфона, прича о сплављању на Копаонику („Копу"), о сплавовима. Она је у центру пажње, око ње су Штанцика и Бранко, слушају је отворених уста, Тошица је постиђен, седи по страни.

Стваралачки задатак: Од задате драмске ситуације сачините драмски текст.

IV Улажење у ликове

Уђи у ципеле јунака!

На читаћим пробама разговарамо о ликовима. Отпочињемо процес улажења у ликове. У основи комичног је сукоб жеља и могућности, несклад који због тога настаје.

- Каква је Малчика?
  Размажена, хировита, уображена, надмена, умишљена, егоцентрична.
- Да ли познајете неку особу као што је Малчика?
  Почињу да наводе примере. Уображена комшиница, другарица из одељења која све гледа са висине и презриво се односи према њима.
- Зашто је Малчика таква?
  Добијам силне одговоре. На првом месту су за то одговорни њени родитељи. Јединица је, сувише је воле. Она им је слабост. Боре се за њену љубав. Такмиче се ко ће више да јој удовољи. Малчика злоупотребљава њихову љубав и пажњу.
- Како се Малчика односи према родитељима?
  Не поштује их. Незахвална је. Бахато одговара. Из велике љубави, родитељи јој не чине добро. Родитељи подстичу њену хировитост и безобзирност.

Eduka portal

- Да ли је Малчика срећна?

  Није. Не уме да ужива у животу и не цени оно што су јој родитељи пружили. Мучи је престиж. Она увек мора да буде главна, прва, једина, најбоља. Она је површна и духовно празна. Ништа је не испуњава. Као таква, не може бити срећна. Никога не воли. Поиграва се просцима како би била велика у сопственим очима.

- Какви су остали ликови? Имамо два љубавна пара – Милица и Штанцика, Бранко и Савета.

- Шта им је заједничко?

  Страх од одбијања, страх од неуспеха. Неко од деце каже да беже од ситуације у којој би се обрукали, осрамотили (од „блама"). Питам их да ли би испричали неки свој „блам". Треба да призовемо блиску емоцију, нешто што су већ доживели.

Вежба. Дечак прича свој највећи „блам". Дошла је нова ученица у школу. Рекао је другарима да му се свиђа. Велики је одмор. Другари га тјерају да јој приђе. Охрабрују га. Кажу да им се поверила. Он јој се свиђа. Питала их је како се зове. Он им наивно поверује. Приђе јој. Представи јој се.

– Ја сам Стефан. Драго ми је да ти се свиђам, јер и ти мени много свиђаш.

Она се насмејала, ставила му руку на раме.

– То су ти рекли?

Схватио је да су се шалили. Њих двоје су постали најбољи пријатељи.

Сви ликови, осим Тошице, прикривају љубав. Играју игру. Не боре се за љубав. Штанцика и Бранко кукавички просе Малчику како би задали бол вољеним девојкама. Вољени су сувом, а не срцем. Издаје их стрпљење. Штанцика је малодушан. Бранко је прек и импулсиван.

Тошица је искрен и отворен. Не боји се да покаже осећања. Реалан је. Прихвата Малчику такву каква је. Потцењују га јер је луцкаст. Он је весео и духовит. Има стрпљења за разлику од њих. Покреће радњу. Он је интригант. Посебан је. Издваја се од других ликова јер има безрезервни оптимизам. Уме да буде одан и вран, а не лицемеран.

V Припремамо представу!

Важно је да се подстакне сараднички дух и изазове радост стварања, уз добру атмосферу, комуникацију и концентрацију.

Смишљамо, цртамо, правимо, испробавамо, понављамо, понављамо... док не будемо спремни. Групно радимо: костиме, сценографију, музику, светло, реквизите. Користимо знање стечено на часовима ликовне и музичке културе, технике и технологије, информатике, физичког васпитања... Сарађујемо једни са другима, као и са наставницима, стручним консултантима и супервизорима. Позивамо психолога и педагога школе како бисмо потпуније сагледали карактере ликова и њихове односе и боље разумели сукобе.

Eduka portal

Вежба опуштања пред наступ

Свако дете заузме најпријатнији положај. Сви затворе очи. Ја бројим од пет до један и причам им како ћемо отерати трему и остварити најбољи наступ. Почиње игра визуелизације. Замислите амбијент у којем сте најопуштенији.

ПЕТ: Опустите мишиће врата и рамена. Не осећамо терет на раменима. Поносни смо на оно што радимо. Нема грча око усана. Речи клизе. Говорите јасно, гласно, разиграно. Нећете се збунити. Слободно гледате, слободно говорите. Трема нас напушта. Помогла нам је да будемо бољи.

ЧЕТИРИ: Опуштеност преносимо на предео груди. Срце нам мирно куца. Нисмо узнемирени. Нема лептирића у стомаку. Ви волите ово што радите на сцени. Љубав вас штити и покреће. Полако се опраштамо са страхом. У овој представи дали сте најбољи део себе.

ТРИ: Опуштеност прелази на ваше ноге. Стојите сигурно и слободно на сцени. Не клецају колена. Ви владате сценом.

ДВА: Замислите себе на сцени. Сјајни сте. Призовите звук великог аплауза. Захвална сам вам на радости игре. Поносим се вама. Ви сте изузетни. Немојте то да заборавите на сцени!

ЈЕДАН: Уживајте у стању опуштености. Ослободили смо се треме. Спремни смо за сцену. Још једном замислите себе на сцени и честитајте себи.

Пуцнућу прстима и можете отворити очи.

Реакције деце:

– Деца се осећају опуштено као да су заспали накратко.

– Прија им вежба и потпуно се растерети.

ИСХОДИ

1. Деца се уче емпатији.
2. Деца стичу социјалну интелигенцију.
3. Деца прихватају креативно и критичко мишљење.
4. Деца увиђају значај заједништва и тимског рада.
5. Стичу сигурност у јавном наступу.
6. Имају позитиван доживљај себе.
7. Реалније сагледавају живот.
8. Заштићени су од лошег друштва, вршњачког насиља.
9. Имају жељу за позитивном афирмацијом, самоостварењем.
10. Постижу бољи увид у себе.
11. Деца се уче решавању конфликата.
12. Стичу организаторске способности и дух предузетништва.

Рад драмске секције био би незамислив без подршке колега и колегиница, посебно наставника ликовне и музичке културе. Велику захвалност дугујем одељењским старешинама деце. Много су ми помогли педагог и психолог школе.

Трудила сам се да пренесем радост игре деци и учиним да чаролија позоришта потраје.

Прилог: ПП презентација.

Eduka portal

Mili Hilmo Selimotić

Mali Princ (problemsko-istraživačka nastava domaće lektire) i Mark Osborn, *Mali Princ*, analiza gledanog filma (dvočas)

JU VII osnovna škola, Mostar

NASTAVNA PRIPREMA IZ JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI	
Razred: sedmi (VII)	
Nastavni predmet: jezik i književnost	
Nastavna cjelina: Bajke – priče za djecu ili za odrasle.	
Nastavna oblast:	književnost/lektira
Tip nastavnog časa:	obrada (interpretacija domaće lektire)
Nastavni oblici:	frontalni rad, individualni rad, grupni rad
Nastavni pristup: interpretativno-analitički, problemsko-stvaralački	
Ključni pojmovi: tema, ideja, mjesto i vrijeme radnje, psihološka karakterizacija lika, Mali Princ, drugi likovi, poruke	
Nastavne metode: usmeno izlaganje, heuristički razgovor, istraživačka metoda, interpretativno-analitička metoda, metoda izražajnog čitanja i rada na tekstu	
Ishodi:	
Učenici će prepoznati alegoriju djela i objasniti njeno značenje kao dosljedno provedenu metaforu kroz djelo. Objasniti simbole. Uočiti likove i njihove međuodnose. Raspravljati i u raspravi iskazati mišljenja o mudrim porukama. Objasniti obilježja moderne bajke. Razlikovati autorsku i klasičnu bajku te na osnovu alegorije povezivati djelo sa stvarnim životom. Uporediti odlomak književnog djela sa djelom namijenjenim za čitanje u cjelini. Stvaralački se izraziti podstaknuti idejama i porukama moderne bajke.	
Ciljevi časa:	
• Učenik će otkrivanjem prenesenog značenja odrediti temu i ideju, proširiti znanja o načinima karakterizacije lika, razumjeti odnose među likovima. Definisaće modernu bajku i nabrojati njena obilježja te upoređivati klasičnu i modernu bajku. Objasniti primjere personifikacije, metafore, alegorije.	

Eduka portal

- Učenik će razvijati optimistički pogled na svijet. Raspravljati o značenju mudrih misli i spoznati da smo odgovorni za svoje postupke i odluke te odgovoriti zašto ljudi imaju sve manje vremena za prijatelje.
- Učenik će razvijati sposobnost rada na tekstu i saradničkog učenja, razvijati razgovorne navike, razvijati istraživačko učenje. Razvijati sposobnost upoređivanja i uočavanja sličnosti i razlika u dvjema književnim vrstama: modernoj i klasičnoj bajci.
- Raspravljati o mudrim mislima te na takav način uvažavati drugačije stavove i mišljenja.

TOK ČASA (OPIS AKTIVNOSTI)

Uvodni dio:

✔ **Doživljajno-spoznajna motivacija**

1. Zasnovana na interpretaciji teksta iz Čitanke.
2. Zasnovana na biografskim podacima autora.

Antoan de Sent Egziperi rođen je 1900. godine u Lionu u Francuskoj, umro 1944. godine, književnik i pilot. Osim pisanja, bavio se matematikom i tehničkim izumima. Njegovo najpoznatije djelo *Mali Princ* prevedeno je na mnoge svjetske jezike. Napisao je i knjige *Zemlja ljudi*, *Noćni let* i *Južna pošta*. Godine 1944. poletio je iznad Korzike u izviđačkom avionu i od tada mu se gubi svaki trag.

✔ **Najava sadržaja rada (lokalizacija teksta)**

Tumačićemo roman *Mali Princ*. Djelo je prevedeno na 290 svjetskih jezika i svake godine se proda u dva milijona primjeraka.

Centralni dio:

✔ **Izražavanje doživljaja**

Kako ste doživjeli knjigu? Mislite li da je to roman i za odrasle? Zašto?

✔ **Interpretacija romana**

1. grupa – iskazivanje

Podaci o knjizi: Tema romana:	
Likovi (razvrstajte ih na likove iz dječije mašte, na biljke i životinje kao likove, na likove iz stvarnosti, svarnog života, za svaku grupu navedite osnovne karakteristike):	Moje mišljenje o knjizi _____ _____
Citati koji su vam se svidjeli (izdvojiti dva citata uz kratko obrazloženje, učenici su uradili zadatke pod 1 kao bilješke tokom čitanja lektire, na času se komentariše pripremljeno):	

Eduka portal

2. grupa – fabulisti

Kompozicijski djelo možemo podijeliti u nekoliko cjelina. Za svaki navedeni dio napišite sažetak.

Uvod: Razlike između djece i odraslih

Zaplet: Iz života Malog Princa, o planeti B 612 i ruži (cvijetu)

Vrhunac (kulminacija): Putovanje svemirom i dolazak na Zemlju

Rasplet (kraj): Susret sa pilotom i odlazak.

3. grupa – susreti i karakteri

Kompozicijski djelo možemo odrediti i na osnovu sedam planeta i susreta Malog Princa sa sljedećim ljudskim likovima.

Navedite te susrete, ukratko opišite likove te iz svakog susreta izdvojte misao koja pripada svijetu odraslih i misao koju o tome iskazuje Mali Princ.

(Učenici prikazuju svaki od sljedećih ljudskih likova koje Mali Princ susreće: kralj, uobraženko, pijanac, poslovni čovjek, fenjerdžija, geograf, skretničar, trgovac). Na svakom od tih planeta „caruje" jedna negativna ljudska osobina, npr. oholost, zavist, neumjerenost, škrtost, bahatost. Učenici mogu, pored pouka, proširiti zadatak i pisati i o „protulijeku" za tu osobinu, predložiti šta bi čovjek trebalo da čini da ga ta osobina ne preuzme.

**Na času inerpretacije odlomka već su se bavili odnosom Malog Princa i lisice, nije potrebno ponovo detaljnije isticati o njihovom odnosu.*

Susret sa...	Opis lika	Pouka

4. **grupa – ruže i ljubav**

Prokomentarišite odnos Malog Princa prema ruži.

(Objasnite koje od ovih osobina ima ruža, a koje Mali Princ: jedan, rođen kad i sunce, mirisan, odlučan, ponosan, zadivljen, brižan, hrabar, lijep, nježan. Uporedite njihov način ponašanja. Na koga podsjećaju u svom razgovoru? Kako završava njihov odnos?)

Eduka portal

5. grupa – mudrost i život

Popunite tabelu mudrim mislima iz romana i protumačite ih svojim riječima. Na koji način se ove misli tiču svakog čovjeka? Djeluju li kao glavne ideje ili poruke koje Mali Princ prenosi ljudima?

Zadatak uraditi tehnikom „dvostruko vođen dnevnik".

Mudre misli – citati	Moj komentar

(Mogu se ponuditi misli, a da ih učenici komentarišu, npr.:

„Odraslima uvijek treba nešto objašnjavati."

„Idući uvijek naprijed, ne možeš daleko stići."

„Kad ujutro urediš sebe, moraš pažljivo urediti i svoju planetu."

„Dugo si vremena za razonodu imao samo ljepotu sunčevih zraka."

„Idu kao da ih vjetar nosi. Nedostaje im korijenje i to im vrlo smeta."

„I samo djeca znaju šta traže. Djeca imaju sreće."

„Jezik je izvor nesporazuma."

„Samo se srcem dobro vidi."

„Gledajte nebo. Pitajte se da li je ovca pojela cvijet ili nije. I vidjećete kako se sve mijenja."

U dogovoru sa nastavnicom likovne kulture, na likovnoj sekciji mogu se izraditi ilustracije za izvojevane poruke, oblikovati od njih plakate, ukrasiti učionicu...)

6. grupa – simboli

Istražite šta Malom Princu znače simboli: baobab, sunce, ruža (cvijet), a zatim zmija, pustinja, vrt rascvjetanih ruža, lisica. Šta neki od tih simbola znače pripovjedaču (pilotu), a šta današnjem čovjeku?

U romanu se govori o različitim vrstama ljubavi. Napišite prema čemu se sve iskazuje ljubav.

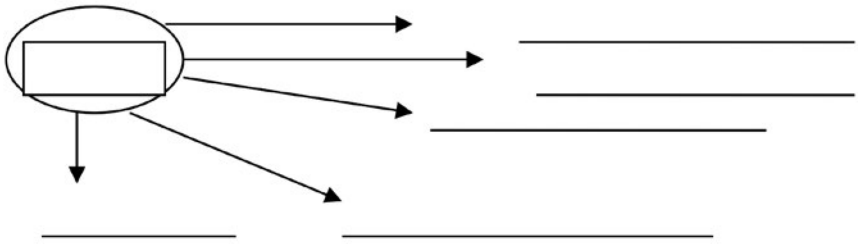

Eduka portal

7. grupa – kritičari

Djelo je žanrovski raznorodno/raznovrsno. Dokazati da je Mali Princ:
roman-bajka
alegorijska priča
savremena, moderna autorska bajka
autorska basna...

Završni dio:

✔ **Sinteza/uopštavanje**

Iskažite svoj doživljaj djela u cjelini.
Prokomentarišite završetak romana.

Stvaralački zadatak/domaći zadatak (zadatak po izboru)

Izaberi po svojoj mjeri

a) Izradite plakat o autoru *Malog Princa*.
b) Uporedite djelo *Mali Princ* sa Andrićevom pričom *Aska i vuk*.
c) Uporedite djelo *Mali Princ* sa djelom *Galeb Džonatan Livingston* Ričarda Baha.
d) Dopunite vlastite interpretacije u dnevniku čitanja novim saznanjima sa časa domaće lektire.
e) Dramatizujte jedan susret ili više susreta koje je doživio Mali Princ sa likovima koje ste najsnažnije doživjeli.

   (Integracija sa medijskom kulturom, moji učenici su izabrali zadatak f, sljedeći čas je medijska kultura – analiza gledanog filma.)
f) Pogledajte film *Mali Princ* iz 2015. godine. Reditelj Mark Osborn smjestio je radnju filma u savremeni svijet u kojem odrasta djevojčica čija ambiciozna majka želi da se ona upiše u najbolju školu. Ali kad to ne uspije, majka djevojčici organizuje život tako da mora učiti prema planu svaki dan. U sve se umiješa čudni lik starog pilota, komšija, koji djevojčici šalje papire sa pričama o Malom Princu. Film se bavi temama koje postavlja i knjiga *Mali Princ* na način koji je blizak djeci i odraslima, upravo kako to i čini sama knjiga.
g) Pogledaj animirani film *Mali Princ* i svoje utiske zapiši u svesku.

♦ Provjera ostvarenosti ishoda:

a) Na osnovu interpretacije i zalaganja učenika, uvidom u domaće zadatke u dnevniku čitanja na sljedećem času.
b) Nastavnik može procijeniti da li je potrebno da se na sljedećem času uradi lektirni listić te provjeri vještina čitanja i razumijevanje pročitanog.

Eduka portal

Nastavni resursi

Antoan de Sent Egziperi (Antoine de Saint Exupery)

Eduka portal

Puno je teže suditi sebi samome nego drugima.

Mali princ

Čovjek je osamljen i među ljudima.

Mali princ

Ono što krasi pustinju, to je što se u njoj negdje skriva bunar.

Ako je riječ o korovu, treba ga iščupati čim ga primijetiš.

Eduka portal

Istraži šta je baobab, koji mnogi nazivaju majmunski hljeb.
https://www.youtube.com/watch?v=ebOLqfeFhg0

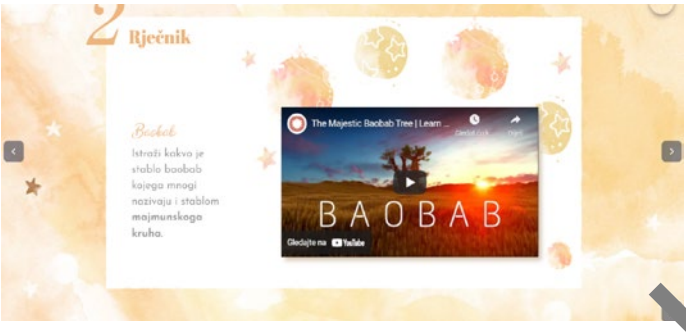

Jedina ruža koju je volio Mali Princ.
https://www.jutarnji.hr/naslovnica/jedina-ruza-koju-je-volio-mali-princ-3266054

ZANIMLJIVOSTI

Antoan Egziperi nacrtao je 1942. godine lik Malog Princa na ubrusu tokom ručka u jednom njujorškom restoranu i u prisutnosti svog američkog izdavača Eugena Rejnala, koji je šest mjeseci kasnije, 1943. godine, objavio prvo izdanje *Malog Princa*. Za života pisca objavljeno mu je samo jedno američko izdanje, a do danas knjiga je prevedena na 180 jezika, objavljeno je više od 500 izdanja, a knjiga je najprodavanija francuska knjiga u svijetu, prodano je čak osamdeset miliona primjeraka.

Tajnu povezanosti letenja i pisanja skrivaju podaci o književnom stvaranju Antoana Egziperija. Očito je da su sva njegova djela povezana sa letenjem i pilotskim pozivom. Počeo je s prvom pričom „Avijatičar" objavljenom u časopisu *Le Navire d'argent*, prvim romanom *Pošta za jug*, koji je objavljen 1929. godine i po kojem je snimljen istoimeni film, a slavu i čitanost širom svijeta postigao je 1931. godine romanom *Noćni let*, po kojem je snimljen zanimljiv film sa velikom holivudskom zvijezdom Klerkom Gejblom u glavnoj ulozi. Uslijedio je roman *Zemlja ljudi* za koji dobija Gran pri (Grand Prix), prestižnu književnu nagradu francuske Akademije, a potom su nastala djela *Ratni pilot*, *Pismo taocu*, *Mali Princ* i nedovršeni roman *Citadela*. U djelu *Memoari ruže* sa ličnim zapisima, nađenom i objavljenom nakon piščeve smrti, opisana je piščeva strastvena ljubav prema supruzi Salvadorki Consuelo Suncin Sandoval Zecena of Gomez.

Antoan Egziperi o sebi je rekao: „Ja dolazim iz djetinjstva kao što neko dolazi iz neke zemlje." No za obične, odrasle ljude vrijede ovi podaci: rođen je 29. 6. 1900. u Lionu u Francuskoj, u porodici osiromašenog plemića grofa Žana Egziperija, a nestao je tokom izviđačkog leta samo mjesec dana nakon svog 44. rođendana. Presudnu ulogu u piščevom vaspitanju imala je majka Marija de Foskolomb, koja je nakon suprugove smrti sama i u oskudici vaspitavala četvoro djece, no Antoan je dobio valjano obrazovanje – pohađao je internat u Švajcarskoj i Školu lijepih umjetnosti, u kojoj je studirao arhitekturu.

Eduka portal

Egziperi je živio na nekoliko kontinenata: u Evropi, Sjevernoj i Južnoj Americi te u Africi; osim pisanjem i pilotiranjem, bavio se trgovinom automobilima, a kratko je radio i kao prodavač knjiga, činovnik i poštanski službenik.

Postao je pilot jer ga nisu primili u mornaricu, a vazduhoplovstvu se posvetio 1921. godine te je učestvovao u uspostavljanju vazdušnih poštanskih linija između Evrope i Afrike. Bio je upravnik poštanske stanice u Rio de Oru u afričkoj pustinji Sahari. Preživio je dvije avionske nesreće, u Libiji i Gvatemali. Početkom Drugog svjetskog rata priključio se ratnom vazduhoplovstvu u Sjevernoj Africi, želeći da pomogne oslobađanju svoje domovine Francuske kao instruktor letenja i izviđački pilot, te je za posebnu hrabrost i letačku vještinu dobio Croix de Guerre, vrijedno ratno odlikovanje.

Nestao je 31. 7. 1944. godine tokom izviđačkog leta, prikupljajući fotografije i podatke o stanju na francuskom području pod njemačkom okupacijom, potrebne za pripremu Dana D – iskrcavanje savezničkih snaga na područje okupirane Evrope.

Godine 1998. nedaleko od otoka Riju blizu Marselja jedan francuski ribar je u svojoj mreži našao narukvicu sa ugraviranim pišćevim imenom, te imenima njegove supruge i izdavača, a naknadnim istraživanjem je utvrđeno da se na morskom dnu nalazi olupina aviona iz Drugog svjetskog rata. Tek 2000. godine, nakon temeljitog istraživanja olupine, francuski Ured za podvodna i podmorska arheološka istraživanja potvrdio da je zaista u pitanju avion „lightning P-38" broj 2734L kojim je 31. 7. 1944. godine iz vojne baze na Korzici poletio Antoan Egziperi. Uzroci pada aviona ostali su do danas nepoznati.

Nastavni materijal	lektirni nastavni listići, dnevnici čitanja, plakati, prezentacija, čitanka, lektirno djelo, fotografija, istraživački zadaci...
Literatura	Gordana i Jagoš Vlahović, *Čitanka 7*, EDUKA Beograd. Dr Jelena Žurić, *Čeznem da ti kažem*, čitanka za 6. razred, EDUKA Beograd. Dr Jelena Žurić, *U traganju za plavom zvezdom*, čitanka za 6. razred, EDUKA Beograd, 2018. Dr Olivera Radulović, *Književni pojmovnik*, EDUKA Beograd. *Narančasta čitanka* 8, PROFIL Zagreb, 2014. Nenad Veličković i drugi, *Svezame, otvori se*, čitanka za 7. razred, NIK SEZAM Sarajevo, 2010. Vesna Alić, *Čitanka 7*, NAM Tuzla. Dijana Grbaš Jakšić i dr., *Iz priče u priču*, čitanka za 8. razred, ŠKOLSKA KNJIGA Zagreb, 2009. Nataša Jurić Stanković i dr., *Kocka vedrine*, čitanka za 8. razred, ŠKOLSKA KNJIGA Zagreb.

Eduka portal

Literatura	Dunja Merkler, *Radost čitanja*, čitanka za 8. razred, ŠKOLSKA KNJIGA Zagreb. Anita Katić, Lidija Vešligaj, čitanke, ALFA Zagreb. Meta Grosman, *U odbranu čitanja*, *čitalac i književnost u 21. vijeku*, ALGORITAM Zagreb, 2010.
Korelacija	Međupredmetna – čas odjeljenjskog starješine, biologija, likovno, istorija, francuski jezik, engleski jezik, informatika. Unutarpredmetna – jezička kultura, lektira, medijska kultura.
Napomena	Razred podijeliti u sedam grupa. Vrijeme rada 15 minuta, izvještavanje 20 minuta. Zadatke pripremiti na listićima/prezentaciji. Kako knjiga kod nas postoji i na engleskom jeziku, može se napraviti čas korelacije ili projekat s nastava s engleskim. U slučaju obrade lektire u trajanju od dva časa ili blok časa, organizacija je samo malo drugačija.

Eduka portal

Mili Hilmo Selimotić

Mark Osborn, *Mali Princ*, analiza gledanog filma (dvočas)

JU VII osnovna škola, Mostar

NASTAVNA PRIPREMA IZ JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI
Razred: sedmi (VII)
Nastavni predmet: jezik i književnost
Nastavna cjelina: medijska kultura
Nastavna oblast: medijska kultura, književnost, kultura izražavanja
Tip nastavnog časa: interpretacija
Nastavni oblici: individualni, rad u paru, rad u grupi
Nastavni pristup: interpretacijsko-analitički, problemsko-stvaralački
Ključni pojmovi: animacija
Nastavne metode: usmeno izlaganje, heuristički razgovor, istraživačka metoda, interpretacijsko-analitička metoda, metoda izražajnog čitanja i rada na tekstu
Ishodi:
✓ objašnjava svoju reakciju na medijski tekst; ✓ tumači vezu teksta i svijeta koji ga okružuje, te povezuje sa društvenim i ekonomskim okruženjem (društvena i socijalna nejednakost); ✓ upoređuje književno i filmsko djelo, upoređuje sa djelima slične tematike; ✓ objašnjava svevremenske poruke književnog djela; ✓ obrazlaže razlove u kojima dolazi do izražaja kreativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje; ✓ razvija vlastiti potencijal za medije i medijsku kulturu i stvaralaštvo.
Provjera ostvarenosti ishoda:
– provjeravanje razumijevanja postavljanjem pitanja; – praćenje aktivnosti i rada učenika tokom rada u paru; – pisana provjera iz medijske kulture – razumijem šta gledam; – dnevnici čitanja (filmski dnevnik).

Eduka portal

Tok časa (opis aktivnosti)

Uvodni dio:

Animirani film *Mali Princ* redatelja Marka Osborna traje 108 minuta.

Učenici će pogledati film kod kuće, za ostvarenje svih aktivnosti dovoljna su dva časa.

Istraživački zadaci

Prije gledanja filma informišite se o tehnikama animacije kojima je snimljen film *Mali Princ.* Istražite šta je računarska animacija i stop-animacija. Tokom gledanja filma vodite bilješke o najvažnijim događajima u oba svijeta.

1. aktivnost

➢ uvodna aktivnost: razgovor sa učenicima

Iskažite svoj doživljaj filma. Šta vam se u filmu svidjelo? Koji vam je najdraži lik u filmu i po čemu vam je poseban? Na koja vas je razmišljanja podstakao film? Koja bi, prema vašem mišljenju, bila poruka filma? Šta je animirani film?

Zaključujemo da se u filmu prepliću dvije priče, dva različita svijeta: stvarni svijet glavne junakinje i svijet Malog Princa u koji djevojčica odlazi zahvaljujući svojoj mašti.

Djevojčicin svijet	Svijet Malog Princa
Film je snimljen kombinacijom dvije animacijskih tehnika: ♦ računarska animacija (djevojčicin svijet) Likovi se u filmu stvaraju i animiraju digitalnom pomoću raznih računarskih programa.	♦ stop animacija (svijet Malog Princa) Animacijska tehnika u kojoj animator pomiče likove i predmete i snima svaki pomak. Spajanjem kadrova stvara se iluzija pokreta.

Centralni dio:

2. aktivnost:

➢ grupni rad (učenici su podijeljeni u pet grupa)

PRVA GRUPA – DJEVOJČICA

Objasnite zašto djevojčica i njena majka kupuju novu kuću? Kako izgleda djevojčicina svakodnevica? Šta majka očekuje od nje? Šta mislite o djevojčicinom planu? Da li se ona ponaša u skladu sa svojim godinama? Kako avijatičar utiče na djevojčicin život? Šta je naučila od njega? Na koji način se mijenja njen život?

Eduka portal

DRUGA GRUPA – AVIJATIČAR

Uporedite lik avijatičara sa ostalim stanovnicima njegove gradske četvrti. Koje pojedinosti avijatičara razlikuju od ostalih – njegovo ponašanje, fizički izgled, mjesto stanovanja, stil života, njegovi interesi?

Kada je avijatičar upoznao Malog Princa? Na koji način susret sa Malim Princem mijenja avijatičarev život? Kako se razvilo prijateljstvo između avijatičara i djevojčice? Uporedite ga sa povezanošću Malog Princa i lisice u književnom djelu i obrazložite zapažanja. Šta, po vašem mišljenju, i u filmu i u knjizi, predstavlja pripitomljavanje? (uspostavljanje veza, prijateljstvo...) Šta je djevojčica naučila od avijatičara?

TREĆA GRUPA – MALI PRINC

Ko je Mali Princ? Kakva je njegova planeta? Zašto odlazi sa B-612? Koje planete i osobe susreće na svom putovanju? Šta zaključuje na osnovu tih susreta? Šta nakon svih susreta misli o odraslim osobama?

Zašto djevojčica kreće u potragu za Princem? Kakve su osobe koje ona susreće? Gdje pronalazi Malog Princa? Šta se promijenilo u njegovom životu? Kome se moraju suprotstaviti Mali Princ i djevojčica?

Razmotrite ulogu poslovnog čovjeka. Koga on predstavlja?

ČETVRTA GRUPA – MALI PRINC I RUŽA

Opišite odnos Malog Princa i ruže. Kako se ona ponaša prema Malom Princu? Šta zahtijeva od njega?

Zašto Mali Princ odlazi sa svoje planete? Zašto se rastužio kada je ugledao ružičnjak? Šta je tada otkrio o svojoj ruži? Zašto se njegova ruža razlikuje od svih drugih ruža koje je ugledao u ružičnjaku?

Kako je izgledao posljednji susret Malog Princa i njegove ruže? Kako je njeno stanje doživjela djevojčica, a kako Princ? Šta je djevojčica shvatila u tom trenutku?

PETA GRUPA – MJESTA RADNJE

Kako je u filmu prikazan stvarni svijet djevojčice, a kako svijet Malog Princa? Koje razlike uočavate u animaciji?

Opišite gradsku četvrt u koju se doselila djevojčica. Kakve su kuće u toj četvrti, koja boja preovladava?

Objasnite zašto je gradska četvrt prikazana iz ptičije perspektive. Da li bi volio/voljela provoditi vrijeme u ovoj četvrti? U njoj živjeti? Šta avijatičarevu kuću čini posebnom, drukčijom od ostalih kuća u blizini?

Opišite planetu Malog Princa. Šta prijeti njegovoj planeti? Kako Mali Princ vodi brigu o svojoj planeti? Iskažite šta predstavljaju baobabi koji rastu na planeti B-612, planeti Malog Princa.

3. aktivnost

- prezentovanje grupnog rada, diskusija, zaključci

Eduka portal

4. aktivnost ➢ tehnikom Venov dijagram napravite uporednu analizu književnog i filmskog djela **5. aktivnost** ➢ problemsko pitanje: Da li je bolje čitati knjigu ili gledati film snimljen po knjizi (kratak osvrt)?	
Završni dio:	
6. aktivnost • evaluacija/sinteza urađenog **7. aktivnost** • zadavanje domaćeg zadatka Nacrtaj ili izradi pomoću digitalnog alata filmski plakat koji poziva na premijeru filma *Mali Princ*.	
Literatura	Gordana Vlahović i Jagoš Vlahović, *Čitanka 7*, Eduka, Beograd. S. B. Ovčar, *IZ priče u priču, filmska bilježnica za sedmi razred*, Školska knjiga Zagreb. Nenad Veličković, *Čitanka 7, Svezame, otvori se!* NIK Sezam, Sarajevo. Grupa autora, *Čitanka 7*, Naklada Ljevak Zagreb.
Napomena	Dvočas medijske kulture radi se nakon dvočasa lektire.

Eduka portal

Mili Hilmo Selimotić

ROBINZONADA: Danijel Defo, *Robinson Kruso*, interpretacijsko-analitički i stvaralačko-problemski pristup (dvo)času lektire

JU VII osnovna škola, Mostar

NAZIV TEME	Avanturistički ili pustolovni roman/roman za mlade
NASTAVNA JEDINICA	**Danijel Defo, *Robinson Kruso***
SADRŽAJI UČENJA	tema, mjesto i vrijeme radnje, karakterizacija likova i njihovi međuodnosi, odnos pripovjedača prema temi, ideja i poruke, jezik i stil, karakteristike avanturističkog i pustolovnog romana
PREDMETNO PODRUČJE	književnost/lektira
VRSTA ČASA	interpretacija
IZVORI	1. Danijel Defo, *Robinson Kruso*, lektirska knjiga. 2. Monika Jović i Jelena Žurić, *Čitanka 5* , Eduka, Beograd. 3. Snježana Babunović i Marela Manojlović, *Čitanka 5*, Eduka. 4. Vesna Alić, *Čitanka 7*, NAM Tuzla. 5. *Modra čitanka 7*, Profil, Zagreb. 6. *Šestica, čitanka za šesti razred*, Profil Klett, Zagreb. 7. *Lektira na dlanu*, metodički obrađena lektirska djela za više razrede osnovne škole, Sysprint, Zagreb. 8. Velike ideje – Književnost, Školska knjiga, Zagreb, 2020. 9. Nenad Veličković, *Svezame, otvori se*, serija čitanki, elektronska izdanja, čitanka.ba, Sarajevo. 10. Olivera Radulović, *Književni pojmovnik*, Eduka, Beograd. 11. Duško Babić, *Rečnik književnih termina*, Bigz, Beograd.
SREDSTVA, POMAGALA I DIGITALNI ALATI	tabla ili „pametna tabla", računar, pristup internetu, nastavni listići, prezentacija, zvučni zapis, digitalni kviz i lektirski listić za provjeru pročitanosti i razumijevanja pročitanog, istraživački zadaci za rad u grupi.

Eduka portal

KLUČNI POJMOVI	✓ roman za mlade ✓ avanturistički/pustolovni roman
ISHODI UČENJA	✓ uočava kompoziciju u pripovjednom djelu; ✓ uočava žanrovske karakteristike avanturističkog ili pustolovnog romana i romana za mlade; ✓ određuje načine karakterizacije lika u književnom djelu; ✓ povezuje temu i događaje sa vlastitim iskustvom i stvaralački se izražava podstaknut književnim djelom; ✓ razvija čitalačke kompetencije.
ZADAĆE NASTAVNE JEDINICE	OBRAZOVNE
	✓ naučiti šta je roman za mlade i avanturistički (pustolovni) roman; ✓ usvojiti znanja o načinima karakterizacije lika.
	FUNKCIONALNE
	✓ razvijati sposobnost rada na tekstu i saradničkog učenja; ✓ razvijanje govornih navika; ✓ razvijanje istraživačkog učenja.
	VASPITNE
	✓ razvijati optimistički pogled na svijet i shvatanje da je čovjek dio prirode.
OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA	Saradnički uči i radi u timu.
POVEZANOST SA NASTAVNIM PREDMETIMA	geografija, likovna kultura, čas razrednika
NASTAVNE STRATEGIJE, METODE I TEHNIKE	✓ metoda izražajnog čitanja i rada na tekstu, ✓ usmeno izlaganje, ✓ heuristički razgovor, ✓ istraživačka metoda, ✓ interpretacijsko-analitička metoda.
NASTAVNI OBLICI RADA	✓ rad u grupi

Eduka portal

OPIS AKTIVNOSTI / TOK NASTAVNOG ČASA
1. UVODNI DIO ČASA

Motivacija (prema profilu odjeljenja i/ili izboru nastavnika)

1. Zasnovana na interpretaciji teksta iz čitanke (može se organizovati na početku mjeseca motivacioni čas lektire na osnovu odlomka iz čitanke).

2. Zasnovana na motivskim riječima: pustolov, sami na pustom ostrvu, pustolovina… Iskažite svoje asocijacije, osjećanja, razmišljanja koje u vama bude riječi… (tehnikom „grozd”).

3. Zasnovana na prethodnim saznanjima: Da li ste ikad čuli ili čitali o ljudima koji su bili zatočeni na nekim neobičnim mjestima poput pustog otoka, porušene zgrade ili odsječeni od svijeta i civilizacije? Kako su preživjeli? Šta im je bilo najnužnije za preživljavanje?

4. Čitanje odlomaka iz Defoove biografije, odgovaranje na pitanja prema kojima se može iščitati povezanost sa glavnim likom romana.

5. Jeste li gledali film *Brodolom života*? Tom Hanks, glavni glumac, dobio je nagradu Zlatni globus za najboljeg glumca, a bio je nominovan u istoj kategoriji i za Oskara.

https://www.youtube.com/watch?v=2TWYDogv4WQ

Najava sadržaja rada (lokalizacija teksta).
Najavljujemo grupni rad na romanu Danijela Defoa *Robinson Kruso.*

2. CENTRALNI DIO ČASA

Rad u grupama: Učenike podijelimo u 6 grupa, svaki član grupe mora izraditi i imati svoje bilješke. Nakon završenog rada učenici biraju po jednog predstavnika koji sa ostalim grupama predstavlja rezultate rada svoje grupe.

GRUPA **BIOGRAFI**

- Istražite lik Robinsona Krusoa.
- Pronađite u tekstu dijelove koji se odnose na opis njegovog vanjskog izgleda.
- Gdje je rođen?
- Kakva je porodica iz koje potiče?
- Koja je njegova najveća želja?
- Da li je Robinson Kruso pasivan ili aktivan lik? Da li se miri sa sudbinom? Izvlači li maksimum iz onoga što mu je život namijenio?
- Kakav je odnos između Robinsona i Petka? Znaju li se tačno uloge podređenog i nadređenog u tom odnosu? Šta je uticalo na njihove međusobne pozicije?
- Koje radnje poduzima Robinson kada uviđa da je završio na nepoznatom mjestu?

Eduka portal

GRUPA **PSIHOLOZI**

- Napravite Robinsonovu psihološku karakterizaciju.
- Koje osobine su pomogle Robinsonu da preživi tako dugo na pustom ostrvu? Sa kojim se sve stvarima morao suočiti Robinson kako bi preživio?
- Koji je Robinsonov osnovni, glavni poriv na pustom ostrvu?
- Da li je Robinson Kruso ista osoba prije i poslije života na pustom ostrvu?
- Koje epizode iz njegovog života smatrate najdramatičnijim?
- Šta Robinsonu najviše nedostaje?
- Šta nije napustilo Robinsona nijedan dan života na pustom ostrvu?

GRUPA **KNJIŽEVNI TEORETIČARI**

- Kada je roman objavljen?
- Kojoj vrsti romana pripada? Zašto? Argumentujte (služiti se umjesnim mapom, u prilogu).
- Istražite koji je stvarni događaj bio povod pisanju Daniela Defoa.
- Šta su robinzonijade/robinzonade?
- Šta sve u stilu pisanja utiče na uvjerljivost priče? (pisanje u 1. licu jednine, oblik izmišljene autobiografije, retrospektivno pripovijedanje starog čovjeka koji je sve to preživio, djelo podsjeća na nepotpuni dnevnik uklopljen u roman)
- Da li su pripovjedač i glavni lik ista osoba?
- Koji vremenski period obuhvata roman?

GRUPA **GEOGRAFI**

- Na ponuđenoj karti označite kuda je sve putovao Robinson Kruso.
- Istražite koje sve države u to vrijeme postoje na tim prostorima i u čijoj su vlasti (prethodna konsultacija s nastavnikom istorije i geografije).

GRUPA **FILOZOFI**

- Kakav je odnos između čovjeka i prirode opisan u romanu?
- Ko pobjeđuje: čovjek ili priroda?
- Da li je Kruso prijatelj ili neprijatelj prirode? Da li ima nečeg problematičnog u njegovom odnosu prema prirodi? Argumentujte.

GRUPA **KRITIČARI**

- Šta roman čini posebno uzbudljivim?
- Smeta li vam to da je roman napisan davno, 1719. godine?
- Da li osjećate da je roman „zastario"?
- Zbog čega tako mislite?
- Koje dijelove romana smatrate najboljim?

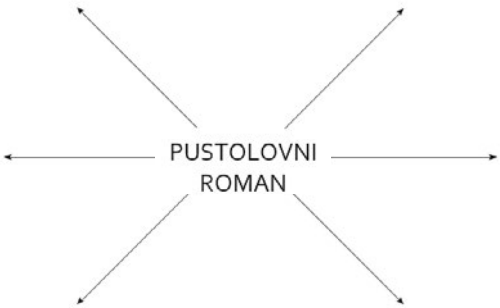

Eduka portal

3. ZAVRŠNI DIO ČASA	
Sinteza/uopštavanje Na kraju svaka grupa drugima predstavlja svoje radove, mogu ih upisati na jedan zajednički plakat, ili izraditi zajedničku prezentaciju. Svoja zapažanja mogu napisati u *Padletu* i radove predstavljaju na sajtu škole.	
DOMAĆI ZADATAK	Napišite sastav na temu *Jedna moja avantura*. Uradite zadatke za dnevnik čitanja.
VREDNOVANJE	
Vrednovanje kao učenje: Učenici međusobno sarađuju, analiziraju i upoređuju odgovore i izabiraju najbolje i predstavljaju ih. **Vrednovanje za učenje:** Nastavnik posmatra i bilježi rad u grupi i daje povratne informacije te pohvaljuje njihov rad. **Vrednovanje naučenog:** Može se vrednovati uspješnost rješavanja digitalnog kviza i lektirnog listića prema dogovorenim kriterijumima. Moguće je vrednovati rad u grupi na osnovu dogovorenih kriterijuma. Vrednovanje učeničkih radova na osnovu njihovog samostalnog rada kod kuće (domaći zadatak i kriterijumima povezivanje sa jezičkom kulturom) – vrednovanje sastava. Vrednovanje dnevnika čitanja. Vrednovanje prezentacije izrađene u zadanom digitalnom alatu (*Padlet*).	
PODSJETNIK ZA UČENIKE / BILJEŠKE	
Učenicima na „pametnoj" tabli prikažemo zadatke, a možemo ih i napisati na listiće te im ih podijeliti. Tokom izlaganja članova grupe učenici moraju raditi zabilješke. Je primjer na tabli.	

Karta za označavanje putovanja Robinsona Krusoa

https://www.youtube.com/watch?v=Gux20eC2kR4

Eduka portal

Биљана Вукмановић

Пројектна настава: *Игра за живот* („Богојављенска ноћ”, „Вањка”, „Аска и вук”)

ОШ „Југославија”, Бар (Црна Гора)

Циљна група	ученици 6. разреда (једно одељење)
Време реализације	2 месеца – 25–28 часова (5–6 седмица) (Почетак реализације: 1. октобар, крај реализације: 30. новембар)
Предмет	српски језик и књижевност
Тема	„Игра за живот” Одломци из читанке: „Богојављенска ноћ”– Светозар Ћоровић „Вањка”– Антон Павлович Чехов „Аска и вук”– Иво Андрић
Циљеви пројектне наставе	разумевање градива и стицање нових знања, развијање одређених вештина ученика, самоиницијативност и комуникација, тимски рад, лидерство, предузимљивост
Компетенције које се развијају код ученика	компетенције за учење, компетенције за целоживотно учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, одговоран однос према друштву и околини, естетичка компетенција, дигитална компетенција, предузимљивост и предузетничка компетенција
Вештине које се развијају код ученика	критичко мишљење и способност решавања проблема, сарадња, способност самоорганизовања
Завршни продукт и могућност презентације	„Истражили смо, научили смо, створили смо, предлажемо...” (јавни час – презентација)
Стандарди знања	• разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност); • препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог; • уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...;

Eduka portal

Стандарди знања	• препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, контраст); • има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе; • способан је за естетски доживљај уметничких дела; • саставља наративни и дескриптивни текст, који је јединствен, кохерентан и унутар себе повезан; • повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које претходи за оквир приповедања; • одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социјалне, етичке) и њихову међусобну повезаност; • разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог; • пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу; • издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту; • разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу; • тумачи различите елементе књижевноуметничког дела, позивајући се на само дело; • изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже; • повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави.
Исходи На крају учења ученик/ученица ће моћи да:	• повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; • одреди род књижевног дела и књижевну врсту; • прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; • разликује ауторску приповетку од романа; • уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив, радња, време и место радње; • разликује појам приповедача од писца; • разликује облике казивања; • одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту;

Eduka portal

Исходи На крају учења ученик/ученица ће моћи да:	• анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; • анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста.
Методе рада	метода демонстрације, метода писаних радова, дијалошка метода, метода практичних радова, илустративна метода
Наставна средства	• читанка, свеска, креирани радни листови; • пројектор, лаптоп, штампач у боји, папир, пластифицир апарат; • камера, фото-апарат, „паметни" телефон; • смарт ТВ; • хамер папир, папир у боји, блок папир, фломастери, водене боје, темпере, тонер, угљен; • онлајн платформа, по потреби.
Коначан исход (производ) пројекта	• **Видео-запис** на тему **„Игра за живот"** заснован на паралели приповедака „Богојављенска ноћ", „Вањка" и „Аска и вук"; • **Изложба** на тему **„Игра за живот"**. • **Збирка литературног стваралаштва**, са називом „Игра за живот". • **Брошура** о животу, стваралаштву и специфичностима приповедања Андрића, Чехова и Ћоровића на тему **„Игра за живот"**, употпуњена изрекама ученика „Човек је некада принуђен да игра за живот јер..."

„Богојављенска ноћ" – *Светозар Ћоровић*

КОРАК 1: МОТИВАЦИЈА (ПРИПРЕМА) ЗА ЧИТАЊЕ – НАЈАВА ПРОЈЕКТА (2 часа)

Активности ученика: У виду домаћег задатка настављају започето приповедање, пишу асоцијације, истражују о обичајима, говоре о књижевноуметничком стваралаштву писца, пишу стихове.

Појашњење: Одабране су активности прихватљиве различитим нивоима способности и интересовања ученика, јер пројектна настава подразумева учешће свих ученика у њој, не само даровитих; ученици се припремају у виду домаћег задатка који доносе на час, а на часу га представљају.

Настави започето...

приповедање са неколико реченица:

„... По свему небу осуле се звијезде и као да се смјешкају на њега (дечака). А он их гледа... гледа, и никада да одврати очију. Као да то и нијесу звијезде, него разне и лијепе играчке, које дјеца тако радо и тако дуго гледају..."

Eduka portal

Истражи...

шта су народни обичаји и шта је Богојављенска ноћ, напиши на папиру једну своју жељу и чувај га негде до те ноћи, а онда изговори ту жељу наглас...

Напиши што више асоцијација...

на реч „мајка".

Укратко представи...

стваралаштво писца Светозара Ћоровића.

Искажи своје поетско умеће кроз стихове...

на тему „Детиња душа је..."

КОРАК 2: АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА – ОБРАДА: „БОГОЈАВЉЕНСКА НОЋ" – 3 часа

- Изражајно читају одломак „Богојављенска ноћ" Светозара Ћоровића.
- Исказују и образлажу субјективни доживљај текста, деле текст на тематске целине и свакој дају наслов.
- Бирају једну реч којом би исказали свој доживљај/осећање и бележе је унутар групе (радни лист).
- Одговарају на питања: Зашто текст носи назив „Богојављенска ноћ"? Како се дечак осећа, са чим се бори и зашто понавља молитву? Како би описао/описала разговор који дечак води са мајком? На који је начин писац успео уверљиво да опише дечакова осећања? Који моменат је у теби изазвао најснажнија осећања? Упореди жељу дечака са жељама остале деце. Шта дечак изговара неколико пута и зашто? У ком је тренутку дечак најтужнији, а у ком најсрећнији? Какав је крај приче? Да ли је био очекиван?
- Издвајају описе у тексту, траже паралелу са основним осећањима у њему (попуњавају у бележ на радном листу).
- Упоређују опис просторије са описом ноћи и касабе и уочавају улогу дескрипције у представљању атмосфере, као и осећања дечака.
- Проналазе стилске фигуре у тексту, бележе их и поткрепљују цитатом (контраст, антитеза, поређење), заједнички попуњавајући радни лист.
- Пишу поуку коју носи ова приповетка.

КОРАК 3: АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: СТВАРАЛАШТВО И ПРЕДУЗЕТНИШТВО – 2 часа

- На који начин ова прича оправдава тврдњу да се живот понекад сурово игра са човеком? (радни лист)
- Илуструју причу (темпере).
- Пишу замишљени разговор са дечаком или замишљени наставак приче, дајући јој наслов (прва реченица: „Зора је осванула кад се пробудио.").
- Проналазе и читају приповетку у целости и пореде је са замишљеним наставком приче.

Educa portal

- Пишу препоруку за читање на нивоу групе (на који начин и зашто би некоме препоручили за читање ову приповетку).
- Обједињују попуњене радне листове (наслов: „Приказ приповетке”).
- Праве причу у сликама кроз слајд-презентацију, уз музику (слајд-презентација чува се у фолдеру намењеном за пројекат).
- Допуњавају метафоричну изреку: **Човек је некада принуђен да „игра” за живот јер**... а потом дају објашњење.

„Вањка” – *Антон Павлович Чехов*

КОРАК 1: МОТИВАЦИЈА (ПРИПРЕМА) ЗА ЧИТАЊЕ – НАЈАВА ПРОЈЕКТА (2 часа)

Активности ученика: У виду домаћег задатка проналазе и приказују кратку документарну емисију, пишу литерарни састав, праве слајд-презентацију, састављају асоцијацију, усмено препричавају, истражују.

Појашњење: Одабране су активности прихватљиве различитим нивоима способности и интересовања ученика, јер пројектна настава подразумева учешће свих ученика у њој, не само даровитих; ученици се припремају у виду домаћег задатка који доносе на час, а на часу га представљају.

Пронађи и прикажи...

другарима кратку документарну емисију о положају сиромашне деце у свету.

Напиши...

литерарни састав на тему „Растужио/растужила сам се” (једно искуство о тренутку када су се осећали у замљено, тужно) или „Један догађај са мојом баком/мојим дедом”.

Направи слајд презентацију...

о животу и стваралаштву руског писца Антона Павловича Чехова.

Састави асоцијацију...

такође ко ачно решење буде Нова година.

Подсетите се и на часу усмено препричајте... Истражите...

приповетку Антона Павловича Чехова обрађивану у петом разреду; шта је Бадње вече и како се обележава.

КОРАК 2: АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА – ОБРАДА: „ВАЊКА” – 3 часа

- Изражајно читају одломак приповетке.
- Бирају једну реч којом би исказали свој доживљај/осећање и бележе је унутар групе (радни лист).
- Уочавају ликове у тексту и карактеришу их; особине ликова бележе на радном листу.
- Уочавају описе у тексту, наглашавају њихов значај.
- Проналазе стилску фигуру персонификацију, објашњавајући њен значај.

Eduka portal

- Издвајају и пореде делове текста у којима преовладава осећање туге и сете и оне где је присутан хумор.
- Одговарају на питања: Какву стилску фигуру представљају ове две равни осећања и зашто је писац користи? Због чега се обућар Аљахин тако односи према Вањки? Шта на основу тог односа можеш да закључиш о времену у Русији у којем настаје приповетка? У којем тренутку Вањка пише писмо деди? О чему то говори? О чему Вањка размишља док пише писмо и како се осећа? Како у том тренутку он доживљава своју садашњост а како прошлост? Наброј сва осећања за која сматраш да обузимају Вањку од тренутка одлуке да напише писмо до тренутка када долази до поштанског сандучета. Шта Вањку чини срећним? Шта мислиш, да ли је писмо стигло до деде?
- Уочи и издвој казивања у првом и трећем лицу: шта се њима постиже? Закључке напиши на радном листу.
- Пишу поуку коју носи ова приповетка.

КОРАК 3: АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: СТВАРАЛАШТВО И ПРЕДУЗЕТНИШТВО – 2 часа

- На који начин ова прича оправдава тврдњу да се живот понекад сурово игра са човеком – како се у „Вањки" живот поиграва са дечаком? (радни лист)
- Илуструју причу (водене боје).
- Пишу замишљени дедин одговор Вањки у облику писма.
- Проналазе и читају приповетку у целости, састављају препоруке за читање.
- Пишу препоруку за читање на часовима групе (на који начин и зашто би некоме препоручили за читање ову приповетку).
- Обједињују попуњене радне листове (наслов: „Приказ приповетке").
- Праве изложбу радова и дају јој назив, праве збирку литерарних радова и дају јој наслов.
- Допуни метафоричну изреку: **Човек је понекад принуђен да „игра" за живот јер...** а потом објасни значење.

„Аска и вук" – *Иво Андрић*

КОРАК 1: МОТИВАЦИЈА (ПРИПРЕМА) ЗА ЧИТАЊЕ – НАЈАВА ПРОЈЕКТА (1 час)

Активности ученика: У виду домаћег задатка пишу асоцијације, истражују о балету као уметности, представљају живот и дело Иве Андрића, објашњавају значење мисли. Слушају композицију на часу.

Појашњење: Одабране су активности прихватљиве различитим нивоима способности и интересовања ученика, јер пројектна настава подразумева учешће свих ученика у њој, не само даровитих; ученици се припремају у виду домаћег задатка који доносе на час, а на часу га представљају.

Eduka portal

Послушај композицију...
„Лабудово језеро” Петра Илича Чајковског. Док слушаш, записуј осећања...

Истражи...
о балету као уметности. Своја сазнања преточи у кратак приказ у форми по жељи. Пронађи на каналу Јутјуб кратак одломак из неке балетске представе и покажи другарима.

Напиши што више асоцијација... на реч „уметност”.

Укратко представи...
живот и дело Иве Андрића. За своје другаре можеш да направиш кратак приказ стваралаштва нашег нобеловца и да тај листић залепиш у свеске.

Објасни значење (сопствено поимање) мисли...
„Ми не знамо колике снаге и какве све могућности крије у себи свако живо створење. И не слутимо шта све умемо. Будемо и пробијемо, а не сазнамо шта смо све могли бити и учинити.”

КОРАК 2: АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА – ОБРАДА „АСКА И ВУК” – 3 часа

- Изражајно читају или слушају читање одломка приповетке „Аска и вук”.
- Одговарају на питања:
  Своје прве утиске искажите једном речју. Образложите шта је, по вашем мишљењу, у приповеци необично, шта неочекивано, а шта најлепше. У складу са одговорима попуните радни лист. Шта наговештава да је Аска посебна и другачија од осталих оваца из стада? Шта Аска касније постаје? Повежи одговор са претходним и изведи закључак. Издвој моменте који представљају заплет и расплет радње. Који део текста је најузбудљивији и представља кулминацију? Образложи одговор. Да ли си очекивао/очекивала да ће Аска преживети? Аска и вук су ликови, придате су им људске особине. Која је стилска фигура у питању? Опиши Аскин лик а потом лик вука. Забележи њихове особине. Који лик је на тебе оставио снажнији утисак и зашто? Уколико стичеш утисак да ова приповетка има неку посебну вредност и да се по нечему разликује од свих досада прочитаних, образложи због чега тако мислиш и у чему се огледа та вредност. Одговор и његово образложење напиши на радном листу. Шта, у ствари, представља Аскина игра? Каква је борба представљена у овој причи? Шта Аска чини да би задржала пажњу вука и како у томе успева? Покушај да објасниш реченицу: „Она је живела, а он је уживао.” Покушај Аскину игру да повежеш са уметношћу. Какав закључак изводиш? Закључак забележи на радном листу. Шта симболише вук? Да ли сматраш да ова проповетка има одлике бајке и басне? Образложи одговор и забележи га на радном листу.

Eduka portal

КОРАК 3: АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА: СТВАРАЛАШТВО И ПРЕДУЗЕТНИШТВО – 2 часа
➢ На који начин ова прича оправдава тврдњу да се живот понекад сурово игра са човеком – како се у „Аски и вуку” живот поиграва са овчицом Аском? (радни лист) ➢ Илуструју причу у виду стрипа (туш). ➢ Пишу замишљени наставак приче. ➢ Проналазе и читају приповетку у целости, састављају препоруке за читање. ➢ Пишу препоруку за читање на нивоу групе (на који начин и зашто би некоме препоручили за читање ову приповетку). ➢ Обједињују попуњене радне листове (наслов: „Приказ приповетке”), припајају их збирци литерарних радова. ➢ Из текста издвајају мудре мисли и објашњавају њихово значење. ➢ Пишу литерарни састав на тему „Људи нестају, а дела остају и говоре” и обједињују их. ➢ Проналазе Андрићеву беседу приликом додељивања Нобелове награде и читају на јавном часу један њен део (или гледају снимак са канала *Јутјуб*). ➢ Праве изложбу радова и дају јој назив, праве збирку литерарних радова и дају јој наслов. ➢ Допуни метафоричну изреку: **Човек је понекад принуђен да „игра” за живот јер**... а потом објасни значење.
КОРАК 4: ТЕХНИЧКА ПРИПРЕМА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА КОНАЧНИХ ПРОДУКАТА ПРОЈЕКТНЕ НАСТАВЕ – ЈАВНИ ЧАС 3 часа
КОРАК 5: ОЧЕКИВАЊА УЧЕНИКА И КОНАЧАН ИСХОД ПРОЈЕКТА – 2 часа
➢ Осврт ученика на успешност пројекта (одговарају на питања/евалуација). ➢ Самовредну̑ју свој рад и постигнућа.
КОРАК 6: ИСХОД ПРОЈЕКТА: ВРЕДНОВАЊЕ ОД СТРАНЕ НАСТАВНИКА – 1 час
➢ Наставник/наставница саопштава резултате вредноваког/евалуације. ➢ Наставник/наставница током пројекта вреднује рад ученика по унапред утврђеном обрасцу и саопштава резултате.

Прилози

https://drive.google.com/drive/folders/1wdo_l-oN0UKN3Ej5poQfRSkaKFG1Dxri?usp=sharing

Eduka portal

Eduka portal

Данијела Драмићанин Денић

Питагорина теорема

ОШ „Станислав Сремчевић”, Крагујевац

ПРИПРЕМА ЗА ЧАС			
Модел наставе:	Класични (уживо у учионици)		
Предмет:	Математика	Разред:	7.
Наставна тема – модул:	Питагорина теорема		
Наставна јединица:	Питагорина теорема (систематизација)		
Циљ наставне јединице:	**Стицање, повезивање и утврђивање основног знања на тему Питагорина теорема.**		
Очекивани исходи:	**Ученик ће бити у стању да:** – примени Питагорину теорему на правоугаоник, квадрат, троугао, трапез, ромб и делтоид; – уочава правоугле троуглове и, примењујући Питагорину теорему на њих, решава постављене задатке; – примени Питагорину теорему у реалним ситуацијама.		
Методе рада:	монолошко-дијалошка, демонстративна, учење уз помоћ рачунара, интерактивно (кооперативно) учење наставник–ученици		
Облици рада:	фронтални, индивидуални		
Потребна опрема / услови / наставна средства / софтвер – апликације – алати за реализацију часа:	✔ рачунар, пројектор; ✔ **веб-алат *Genially*** – интерактивна презентација (креирана и направљена за час); ✔ квиз/тест на сервису ***Quizizz***.		

Eduka portal

Уводни део часа (5 минута)	
Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
У уводном делу часа наставник прегледа и анализира домаћи задатак, тј. ради све задатке који су ученицима представљали проблем, при чему су демонстратори решења тих задатака ученици који су успешно решили домаћи задатак.	Учествују у анализи домаћих задатака. Прате демонстрацију решавања задатака које нису успели да ураде за домаћи задатак и одговарају на постављена питања.
Главни део часа (35 минута)	
У главном делу часа наставник приказује интерактивну презентацију израђену у веб-алату ***Genially***. Помоћу приказане презентације, наводи ученике на закључке о примени Питагорине теореме. У другом делу часа дели линк ка квизу/тесту на сервису ***Quizizz***. Прати рад ученика и даје додатна објашњења уколико су потребна. Анализира број постигнутих бодова и даје објашњење за задатке који су најслабије урађени.	Ученици пажљиво прате презентацију, слушају објашњење наставника и изводе закључке о Питагорином теореми. Приступају линку ка квизу/тесту на сервису ***Quizizz*** и решавају задатке. По завршетку теста, информишу наставника о броју постигнутих бодова и о задацима које нису успели да ураде. Прате објашњења наставника о задацима заступљеним у тесту.
Завршни део часа (5 минута)	
Дели ученицима стикере на којима записују нешто ново што су научили на овом часу. Сакупља стикере, лепи их на таблу, чита и наглашава најинтересантније.	Активно учествују у дискусији, пишу на стикерима своја запажања и износе мишљење о изведеном часу.
Линкови ка презентацији која прати час, ка дигиталном образовном садржају / алатима / апликацијама	Линк до интерактивне презентације ***Genially***: https://view.genial.ly/5f8d984dcc6b7a0d385da352/interactive-content-pitagorina-teorema Линк ка квизу/тесту на сервису ***Quizizz***: https://quizizz.com/join/game/U2FsdGVkX1%252FESjRIV4WwncOVqkscHBYkPyg8zC3vQqcOBLVDsQXKPdA98raNXSvRn5cyBAcJ0xo1xZbheX1Y%252BVhR8Wu6avYvDIww7mjh78FsXjCm8ZB%252BZyP4rGCJFIXj?gameType=solo

Eduka portal

Начини провере остварености исхода:	**Провера остварености исхода:** Учешћем и ангажовањем ученика у индивидуалном раду, на изради теста, наставник проверава оствареност исхода. Исходе наставник проверава и на основу одговора ученика после приказивања интерактивне презентације. Прикупљање информација о постигнућима ученика и о остварености исхода одвија се и кроз разне друге активности – свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи.
Закључак:	– интеракција међу ученицима је била успешна, као и између ученика и наставника; – примена дигиталних алата допринела је да радна атмосфера буде пријатна и опуштена.
Остало (нпр. стандарди, кључни појмови, корелација, међупредметне компетенције и сл.)	Образовни стандарди постигнућа Изучавањем наставне теме Питагорина теорема, ученик на: **1. основном нивоу** 2.МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страницу правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему). **2. средњем нивоу** 2.МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему. **3. напредном нивоу** 2.МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише.
Кључни појмови:	правоугли троугао, Питагора, Питагорина теорема

Eduka portal

Корелација:	– српски језик и књижевност (граматика и правопис, језик); – информатика и рачунарство (ИКТ, рачунарство, дигитална писменост); – техника и технологија (техничка и дигитална писменост); – проблеми из свакодневног живота; – историја (Стари исток, античка Грчка); – физика (сила, кретање, мерење).
Међупредметне компетенције:	Изучавањем наставне теме Питагорина теорема, ученик развија: – компетенције за целоживотно учење, – компетенције за комуникацију, – дигиталну компетенцију, – компетенцију за решавање проблема, – сарадњу – тимски рад.

Eduka portal

Марина Јовановић

Круг (систематизација)

ОШ „Десанка Максимовић, Косовска Каменица

1. Школа:	ОШ „Десанка Максимовић”	Место	Косовска Каменица
2. Наставница (име и презиме):	Марина Јовановић		
3. Предмет:	Математика	Разред	VII_2
4. Наставна тема:	Круг		
5. Наставна јединица:	Круг – систематизација		
6. Циљ наставне јединице:	Систематизација и утврђивање знања ученика о кружници и кругу, о броју π, обиму и површини круга и његових делова – кружног прстена, кружног исечка и о површини сложених фигура.		
7. Очекивани исходи:	На крају часа ученик ће бити у стању да: • одреди шта је кружница а шта круг (ИОП$_2$); • израчунава обим и површину круга; • израчунава површину кружног прстена и примени знање на конкретне примере из живота; • израчунава површину кружног исечка и примени знање на конкретне примере из живота; • израчунава површину сложених фигура и примени је на практичним примерима.		
8. Методе рада:	дијалошка, демонстративна		
9. Облици рада:	настава на даљину		
10. Потребна опрема, наставна средства и софтвер:	лаптоп, интернет, *Microsoft Teams*, презентација *Power Point*		

Eduka portal

11. Опис начина употребе дигиталних образовних материјала и извора и литература:	Материјал за овај час наставник је припремио у сарадњи са ученицима одељења VII_2 ОШ „Десанка Максимовић” из Косовске Каменице. Сваки ученик је имао своје задужење (да направи слику, састави текст задатка, докаже практично обрасце за обим и површину круга). Наставник је све материјеле средио и уклопио у презентацију *Power Point*. За уводни и завршни део часа коришћен је мотивациони видео-запис који је преузет са сајта РТС *Планета*. (На овом сајту у менију *Видеотека* постоје видео-записи посвећени појединим значајним областима из математике.) Наставник је искористио само почетни и завршни део једног од њих и уградио у презентацију како би што више мотивисао ученике и заинтересовао их за рад. Наставник је материјал исекао уз помоћ програма *Bandicam*. Видео-материјал је затим обрађен и прилагођен у програму *iSkysoft video converter ultimate*. Слике које су ученици послали обрађене су уз помоћ програма *Paint* и алата *Snipping Tool*. *Gif. „Одмотавање одсечка шочка йречника 1”* на Слајду број 6 преузет је са сајта *Wikiwand*. Час је одржан на платформи *Microsoft Teams* коришћењем конференцијског позива за време реализације наставе на даљину. Наставник је на платформи *Microsoft Teams* формирао тим под називом МАТЕМАТИКА 7-2 у који су укључени сви ученици VII_2. Наставник у заказано време, по распореду часова, позове ученике коришћењем конференцијског позива. Ученици се прикључују позиву и час почиње. Наставник дели екран са ученицима и на екрану приказује презентацију *Power Point* у коју је претходно убацио видео-садржаје, слике и задатке и остали материјал. Наставник поставља питања и задатке. Ученици се јављају и одговарају на питања и решавају постављене задатке. Када ученик одговори на питање, наставник приказује на екрану одговор или решење задатка корак по корак да би ученици могли и визуелно да имају увид у питање и задатак. **Литература**: **МАТЕМАТИКА**– УЏБЕНИК ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ. Аутори: Др Весна Врцељ Каћански и Слободан Павловић.

Eduka portal

12.1. Уводни део часа	
Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
– У уводном делу часа наставник приказује ученицима кратак видео-запис у циљу мотивације ученика за што бољи рад и сарадњу на часу.	– У уводном делу часа ученици гледају мотивациони видео-запис.
12.2. Средишњи део часа	
– У главном делу часа наставник кроз презентацију *Power Point* поставља питања на која ученици треба да одговоре и задатке које ученици треба самостално да реше. Води рачуна о томе да сви ученици учествују у раду. Одржава дисциплину на часу. – Анализира са ученицима потешкоће при решавању задатака и отклања евентуалне нејасноће.	– У главном делу часа ученици одговарају на питања и решавају задатке. – Дискутују са наставником о евентуалним потешкоћама при решавању задатака.
12.3. Завршни део часа	
– У завршном делу часа наставник још једном, уз помоћ паноа направљеног од ученичких радова, заједно са ученицима, резимира кључне појмове, дефиниције и обрасце из наставне области КРУГ. – На самом крају часа, наставник похваљује ученике додељујући им дипломе за активност и учешће у раду на часу. – Наставник задаје домаћи задатак за наредни час.	– Ученици заједно са наставником уз помоћ паноа направљеног од ученичких радова резимирају кључне појмове, дефиниције и обрасце из наставне области КРУГ. – Ученици прихватају дипломе и захваљују наставнику.
13. Линкови	• ка презентацији која прати час https://drive.google.com/file/d/1HjEssGv9tiBAe6Hy6Gb2g9UKGra2vgkf/view?usp=sharing • ка осталим онлајн садржајима који дају увид у припрему за час и његову реализацију https://drive.google.com/file/d/1JHS466KTGpPOmL6h5IFCH10PPgC7_Xrk/view?usp=sharing

Eduka portal

15. Начини провере остварености исхода	– Посматрање учешћа ученика, закључивања и одговарања на постављена питања. – Анализирање успешности ученика у решавању задатака. – Резимирање уз помоћ паноа. ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОСТВАРЕНОГ ЧАСА • Да ли ми је адекватан избор начина провере остварености исхода? • Да ли сам планирала адекватне активности ученика? • Да ли је било одступања приликом остваривања планираног? • Шта бих променила?
16. Стандарди, кључни појмови и међупредметне компетенције	**Стандарди:** МА.1.3.3 МА.2.3.3 МА.3.3.3. **Кључни појмови:** кружница, круг, обим и површина круга, кружни исечак, кружни прстен, сложене фигуре **Међупредметне компетенције** Ученик развија: • компетенције за целоживотно учење; • компетенције за сарадњу; • решавање проблема; • дигиталну компетенцију; • комуникацију.

Eduka portal

Јелка Филиповић

Дисање, размена гасова у различитим срединама

Школа за основно образовање одраслих Сомбор

СЦЕНАРИО ЗА ЧАС ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДРЖАНЕ НАСТАВЕ	
Школа	Школа за основно образовање одраслих
Место	Сомбор
Разред	5.
Наст. предмет	Биологија
Пред. наставница	Јелка Филиповић
Наставна тема	Порекло и разноврсност живог света
Наст. јединица	Дисање, размена гасова у различитим срединама
Реализација	један школски час
Циљ наставне јединице	Ученик/ученица разуме значај дисања за жива бића и на примерима објашњава размену гасова код различитих живих бића.
Очекивани исходи	По завршетку свих активности ученик 5. разреда биће у стању да: ✔ користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; ✔ набраја дисање као особину сваког живог бића; објашњава зашто је дисање неопходно; ✔ објашњава значај дисања за сва жива бића; ✔ разликује органе за дисање код различитих живих бића; ✔ на одабраном примеру илуструје размену гасова; дефинише значај овог процеса; ✔ развија аналитичко мишљење и вештине уочавања.
Методе рада	дијалошка, примена ИКТ, демонстративна
Облици рада	индивидуални, групни (зависно од броја доступних рачунара)

Eduka portal

Потребна опрема/услови/ наставна средства за реализацију часа	лаптоп, пројектор, интернет конекција, интернет алати, бела табла, модел плућа
Дигит. образ. материјали / дигитални уџбеници	Платформу за дељења и сакупљање садржаја, на којој је ауторски урађен и представља интерактиван електронски материјал за учење: https://view.genial.ly/61364d3192e16f0db625a77d/presentation-disae-razmena-gasova-u-razlichitim-sredinama Кап биологије: https://youtu.be/iVEV2A_JP_c Lungs and Breathing – 3D Medical Animation	ABP © https://youtu.be/zi4thNp15qg Carp breathing: https://makezif.com/gif/carp-breathing-LwMjS_ Дигитални уџбеник издавачке куће Едука.
Активности наставника	Организује наставни процес (усклађује циљеве и исходе, планира садржаје, средства, методе рада) и друго што ће увести у наставни процес у одређеном сегменту времена; реализује наставни процес у свим његовим сегментима; даје упутства за коришћење дигиталних материјала; организује, прати и усмерава рад ученика; пружа помоћ ученицима током рада; упућује ученике на одговарајуће алате и њихово одговорно коришћење; објашњава, одговара на питања, поставља питања, помаже ученицима да преформулишу своје исказе; координира, проверава, вреднује, похваљује; подстиче активност ученика, мотивише их, подржава и развија њихова интересовања, организује време на часу.
Активности ученика	Слушају, дискутују, индивидуално раде на рачунару, управљају процесом учења, проверавају научено, уочавају, одговарају на питања, постављају питања, закључују, повезују, анализирају.
1. Уводни део часа (5 мин)	
мотивационо-психолошка припрема ученика	**СЦЕНАРИО ЗА ЧАС** „Наш живот отпочиње снажним удахом, а завршава тихим издахом"

Eduka portal

Циљ: Увођење ученика у садржину стварањем подстицајне атмосфере за учење и активно учешће	Пре записивања наслова на табли наставник отвара први слајд преко пројектора и оставља ученицима неко време пре било какве активне комуникације да сами у себи или са другом из клупе анализирају значење натписа који могу прочитати на пројектору (за то време уписује час и евентуално одсутне ученике). Отвара дискусију. Ученици износе коментаре о ономе што виде. На основу изнетих коментара наводи ученике да заједно одреде наслов данашње наставне јединице Дисање и запише га на таблу.
2. Средишњи део часа (20–25 мин)	
Циљ: Упознавање животно важног процеса за сва жива бића – дисања, истичући на који начин се обавља размена гасова код различитих живих бића	**Наставник ученике упућује на следећи линк – ка дигиталној апликацији *Genially*, тј. на ПЛАТФОРМУ за дељење и сакупљање садржаја, на којој је ауторски урађен и представља интерактивни електронски материјал за учење у настави биологије и истиче циљ часа.** (Упознавање животно важног процеса за сва жива бића – дисања.) https://view.genially/61364d3192e16f0db625a77d/presentation-disae-razmena-gasova-u-razlichitim-sredinama **Ученици добијају основна упутства о оваквом начину рада и о могућности одређивања сопственог темпа рада, као и праћења сопственог напретка у усвајању знања, пошто успешно одговоре на постављена питања са вишеструким одговорима на крају овакве интерактивне лекције.** *ДОДАТНО ОБЈАШЊЕЊЕ: Ово је у потпуности час електронски подржане наставе. Интерактивни ел. материјал који се налази на поменутој платформи упознаје ученике са самим процесом дисања – да је то једна од особина сваког живог бића, са типовима дисања, типовима дисајних органа на основу прилагодбе животној средини; дисање и размена гасова на копну; размена гасова код кишне глисте.* **Схема:** *положај ваздушних цевчица код инсеката; размена гасова код одрасле жабе и њене ларве (пуноглавца); размена гасова код рибе; како дишу делфини и китови.* https://www.youtube.com/watch?v=JTc5F_7PROM

Eduka portal

Да ли биљке дишу.

Предност реализације часа на овакав начин јесте у томе што и ученик и наставник имају могућност контроле наставног садржаја и управљања наставним садржајем, а на крају пређене теме на занимљив начин индивидуално решавају задатке, тј. ученик може проверити разумевање и усвојеност знања кроз све нивое садржаја играњем интерактивних игара на едукативним веб-сајтовима за забавно учење биологије. Уз употребу различитих дигиталних алата, утврђивањем градива учењем кроз игру повећава се ученичка мотивација и ангажованост и постижу се бољи резултати рада ученика. Оно што је најбитније – прате сопствени темпо учења. Интерактиван електронски материјал може побудити интересовање и ангажованост код ученика, креативност и критичко мишљење ученика. Потешкоћа у реализацији оваквог сценарија за час јесте недоступност довољног броја рачунара за сваког ученика ако би се настава реализовала у школи.

3. Завршни део часа (10–15 мин)	
Анализа и самоевалуација часа Циљ: Провера остварености циљева часа и утврђивање квалитета постигнутог знања ученика	На основу наученог, ученици процењују како, колико и шта су научили на часу, самостално кроз игру, решавајући занимљиве задатке преко понуђених линкова. **Основни ниво** КВИЗ: ДИСАЊЕ – РАЗМЕНА ГАСОВА (*Wordwall*) https://wordwall.net/sh/resource/3510421/%d0%b4%d0%b8%d1%81%d0%b0%d1%9a%d0%b5-%d1%80%d0%b0%d0%b7%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d0%b0-%d0%b3%d0%b0%d1%81%d0%be%d0%b2%d0%b0 ЗАГОНЕТКА: ЗАГОНЕТНИ ОРГАН (*Educaplay*) https://www.educaplay.com/learning-resources/6448353-zagonetni_organ.html **Средњи ниво** ПОВЕЖИ ВРСТУ ОРГАНИЗМА С ОРГАНОМ ЗА РАЗМЕНУ ГАСОВА КОЈИ ПОСЕДУЈЕ https://www.tes.com/lessons/S8H2KcMqIZ8aSg/edit УКРШТЕНИЦА: ДИСАЊЕ – РАЗМЕНА ГАСОВА (*Wordwall*) https://wordwall.net/sh/resource/3510723/disanje-razmena-gasova ЗАНИМЉИВА УКРШТЕНИЦА (*Educaplay*) https://www.educaplay.com/learning-resources/6440922-zanimljiva_ukrstenica.html

Eduka portal

Анализа и самоевалуација часа	**Напредни ниво** МИНИ-ТЕСТ *ГУГЛ УПИТНИК* https://docs.google.com/forms/d/1IIPkWHcukGTzbsJTcytdjzKvcc5yNGP4SYWBS7yVXWo/viewform?edit_requested=true КОМЛЕКС РАЗНИХ ИГАРА У *QUZILET* омогућиће нам да утврдимо градиво на веома занимљив начин. https://quizlet.com/500128607/razmena-gasova-disanje-flash-cards/ Након урађеног, наставник утврђује квалитет новоизграђеног знања о дисању и размени гасова и о значају овог процеса. ***Домаћи задатак:*** Ради утврђивања градива, упућује ученике на истоимену лекцију и задатке из дигиталног уџбеника издавачке куће Едука (или дигиталног уџбеника оног аутора за чији уџбеник су се определили). Сем тога, замоли ученике да за следећи час донесу: три балона, две сламке (за сок), средњу пластичну бочицу, силикон, лепак за лепљење (израда модела вештачких плућа). ***** НАПОМЕНА – ДОДАТАК ***** *Последњи слајд – материјал за ученике са изузетним интересовањима* https://slideplayer.rs/189509857-Sistem-organa-za-disanje.html
Начини провере остварености исхода	Разнолика питања са вишеструким одговором кроз квиз питања, укрштенице, загонетку; провера усвојености градива преко *Гугл упитника*, комлекс разних игара у програму *Quzilet*. Уз употребу различитих дигиталних алата, утврђивањем градива учењем кроз игру повећава се ученичка мотивација, ангажованост, али и резултати рада ученика.
Обр. стандарди	БИ.1.1.1, БИ.1.2.2, БИ.1.2.3, БИ.2.2.3, БИ.2.2.4.
Кључни појмови	дисање, размена гасова, кисеоник, угљен-диоксид, дисајни органи, енергија, плућа, шкрге, ваздушне цевчице, трахеје, спољашње шкрге
Образовни задаци	Ученици треба да схвате и науче како се процес дисања одвија, као и његов значај за живот организама.

Edukaportal

Функционални задаци	Оспособљавање ученика за функционално и креативно коришћење ИКТ. Оспособљавање ученика за опажање битних појмова и закључивање. Подстицати ученике на повезивање градива и примену стеченог знања.
Међупредметна корелација	Информатика и рачунарство – употреба интерактивног електронског материјала за учење у настави биологије; српски језик – правопис, разумевање појмова; природа и друштво – повезивање и надограђивање знања; хемија – упознавање појма гас (агрегатна стања), значај кисеоника и угљен-диоксида за свако живо биће.
Место извођења наставе	учионица са интернет конекцијом, кабинет за информатику, код куће као облик наставе на даљину
Литература за ученике и наставнике	• Вера Матановић, Весна Милојевић, *Биологија 5, уџбеник за пети разред основне школе*, Едука, Београд. • Приручник за наставнике • Додатни интернет извори
Међупредметне компетенције	компетенција за учење; комуникација; сарадња; решавање проблема; рад са подацима и информацијама; дигитална компетенција

Коришћене апликације, алати и интернет странице	
blendspace	**1. Blendspace – Tes** је платформа за израду, сакупљање и дељење интерактивних лекција са могућношћу додавања мапа, видео-записа, текста, квизова, дискусије и има још других могућности. https://www.blendspace.com/lessons
educaplay	**2. EducaPlay** Интернет апликација за израду мултимедијалних едукативних игара. https://www.educaplay.com/
Q	**3. Quizlet.com** је платформа за израду квизова, флеш-картица, игара за учење нових стручних термина. hhttps://quizlet.com/

Eduka portal

Wordwall	**4.Wordwall** се може користити за креирање интерактивних и штампаних активности на основу већ смишљених шаблона. Интерактивни садржаји могу се играти на било ком уређају са приступом интернету, попут рачунара, таблета, телефона или интерактивне табле за писање. Ученици их могу играти индивидуално или се играју пред разредом уз вођство наставника са ученицима који се смењују. Радне листове можете директно одштампати или преузети као PDF датотеке. Они се могу користити као пратећи материјали интерактивним или као самосталне активности. https://wordwall.net/sr/features
Google forms	**5. Google Forms** саставни је део Гугл драјва (Гугл диска), а служи за израду онлајн анкета, упитника или квизова и омогућава преглед и статистичку анализу одговора. Гугл формс омогућава различите варијанте одговора на питања: текстуални, сломак текста, више избора, чекбокс, падајући изборник, лествица, мрежа, датум и време. Поред питања је могуће додати заглавље, прекинути странице, слику и видео.
LearningApps.org	**6. LearningApps.org** јесте апликација која подржава процес учења и учења са малим интерактивним модулима – блоковима (названи *Apps*). Ти модули се могу директно користити у наставним материјалима, али и за самостално учење.
YouTube	https://youtu.be/iVEV2A_lP_c https://www.youtube.com/watch?v=JTc5F_7PROM http://docplayer.rs/189509857-Sistem-organa-za-disanje.html

Eduka portal

Сања Парезановић

Грађа ћелије

ОШ „Петар Лековић”, Пожега

ПРИПРЕМА ЗА НАСТАВНИ ЧАС	
Наставни предмет	Биологија
Разред	седми
Наставна тема	Наслеђивање и еволуција
Наставна јединица	Грађа ћелије
Трајање	један школски час
Место реализације	учионица
Тип часа	обрада
Облици рада	фронтални, индивидуални, у пару
Наставне методе	дијалошка, монолошка, текстуална, аудиовизуелна, демонстративна, игровне активности, стваралачка
Међупредметна повезаност	биологија за 5. разред, биологија за 6. разред – грађа ћелије, ликовна култура – бојење и моделовање ћелије, енглески језик – називи делова ћелије коришћењем апликација *QuiverVision* и *Cell Game*, информатика и рачунарство – самостално коришћење веб-алата и апликација
Наставни циљеви	Проширивање и продубљивање знања ученика о ћелијској грађи.
Исходи часа	Након часа ученици ће бити у стању да: – наброје ћелијске органеле и да опишу њихову улогу; – уоче и наброје сличности и разлике између биљних и животињских ћелија; – разликују ћелије прокарија и еукарија; – објасне ћелијски метаболизам.

Eduka portal

Литература за ученике и наставнике	Бошковић, Д. (2019), *Биологија – уџбеник за 7. разред основне школе*, БИГЗ школство. Џамић Шепа, Н. (2019), *Методички приручник за наставнике*, БИГЗ школство, Београд.
Наставна средства	рачунар, пројектор, школски таблети или мобилни телефони ученика, модели ћелија Сви наставни материјали коришћени на часу налазе се на Вибли сајту *Биолошки кутак* http://bioloskikutak.weebly.com/
Коришћене апликације, сервиси, веб-алати	• Canva https://www.canva.com/ • Learning apps https://learningapps.org/ • Emaze https://www.emaze.com/ • QuiverVision https://quivervision.com/ • SheppardSoftware https://www.sheppardsoftware.com/ • NCBioNetwork http://www.ncbionetwork.org/iet/microscope/ • Bitmoji https://www.bitmoji.com/
Усаглашеност са наставним планом и програмом	Изабрани садржаји потпуно су сагласни са Наставним програмом за 7. разред основне школе. Изабрана тема и начин њене реализације у складу су са интердисциплинарним приступом настави.
Компетенције ученика	Циљ организованих активности јесте унапређење многобројних компетенција ученика: • компетенција за учење – ученик користи различите методе учења које ће му помоћи у ефикаснијем усвајању садржаја и оспособити га да открива и повезује нова знања; • компетенције за комуникацију и сарадњу – решавањем задатака у пару; • дигиталне компетенције развијају се упућивањем на дигиталне садржаје и навикавањем на употребу технологије на безбедан, одговоран и креативан начин; • развијање критичког мишљења кроз аргументовано процењивање свог и туђег рада; • креативност и способност уметничког изражавања кроз различите медије.
Активности ученика	• посматрају моделе ћелија, коментаришу; • решавају укрштеницу; • посматрају презентацију, боје ћелију;

Eduka portal

Активности ученика	• преузимају апликацију, уче делове ћелије; • проверавају знање решавањем теста, закључују; • дискутују о реализованим активностима; • анализирају и евалуирају свој рад и рад других ученика.
Активности наставника	• мотивише ученике за рад; • припрема материјале за час; • демонстрира слике на презентацији, објашњава; • упознаје ученике са коришћењем апликације *QuiverVision*; • организује, прати и усмерава рад ученика; • помаже ученицима током рада; • упућује ученике на одговарајуће алате и одговорно коришћење.
Начини провере остварености исхода	Кроз питања и одговоре, дискусију, мотивисаност и заинтересованост ученика за рад. Индивидуални – решавањем укрштенице и квиза у апликацији. Провера знања у пару, решавањем задатака кроз игровне активности.

ТОК ЧАСА

Уводни део (10 минута)

Час почиње приказивањем модела ћелија које су направили ученици претходне године.

https://www.canva.com/design/DAEf-wKACAg/Xm8ARFg1OFkT0_cf7o2pTw/watch?utm_content=DAEf-wKACAg&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publishsharelink

Eduka portal

Затим ученици решавају укрштеницу у пару помоћу својих телефона или школских таблета и проверавају знање из петог разреда о основним деловима ћелије.

https://learningapps.org/display?v=puf33htu318

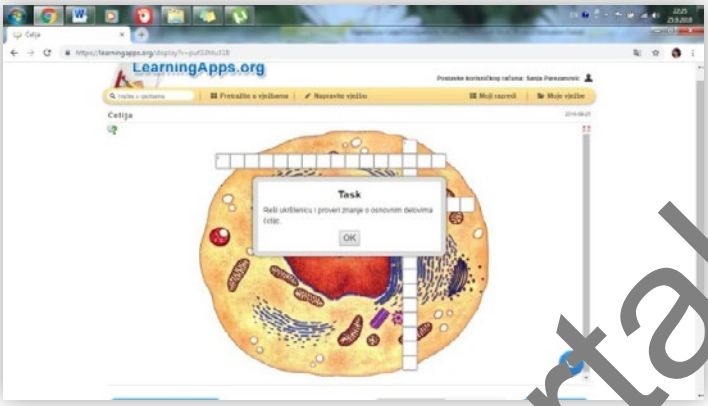

Проверава се тачност читањем одговора ученика који први заврше. Истиче се циљ часа – проширивање знања о ћелијској грађи.

Главни део (30 минута)

Ученицима се приказује кратки видео-клип – ћелије у људском телу

https://www.youtube.com/watch?time_continue=55&v=hscxGrYyzAg

и развија се дискусија о облику и величини ћелија, чиме се проверава предзнање ученика из петог разреда.

Затим се подели штампани материјал са цртежом ћелије

http://www.quivervision.com/coloring-packs/

Ученици добијају задатак да боје делове ћелије, онако како их учимо, демонстрацијом и објашњењем слика ћелијских органела уз помоћ презентације.

https://www.emaze.com/@AOQRFZLLC/graa-elije

Eduka portal

Након бојења цртежа ћелије и учења улога ћелијских органела, ученици преузимају апликацију http://www.quivervision.com/apps/quiver-education/ помоћу мобилних телефона или таблета и активирањем апликације изнад својих обојених цртежа добијају 3Д слику ћелије где препознају све делове ћелије.

Завршни део (5 минута)

За завршни део часа предвиђено је да на истој апликацији ученици реше тест и провере знање идентификовањем делова обојених делова ћелије из листе вишеструког избора, чиме се истичу кључни појмови и анализира се да ли су постигнути циљеви часа.

Ученици попуњавају евалуационе листиће и износе утиске о начину рада и усвојености садржаја.

Домаћи задатак	Проверити знање о ћелији решавањем задатака Задатак 1 https://learningapps.org/display?v=pichsh32j18 Задатак 2 http://www.sheppardsoftware.com/health/anatomy/cell/cell_game.htm Практичан рад: Посматрајте ћелију виртуелним микроскопом https://www.ncbionetwork.org/iet/microscope/ Направите нови или допуните стари модел ћелије https://www.youtube.com/watch?v=hN7c8vW3udY
Гугл учионица	https://docs.google.com/presentation/d/1bJpTSI1yYrKpq2FAv2ILpZkA0AYGJPyrna33qafTPUM/edit?usp=sharing

Eduka portal

НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

Наставни материјали коришћени на часу налазе се на следећим линковима:

- Радови ученика – фото-колаж модела ћелија

https://www.canva.com/design/DAEf-wKACAg/Xm8ARFg1OFkT0_cf7o2pTw/watch?utm_content=DAEf-wKACAg&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publishsharelink

- Укрштеница за проверу предзнања

https://learningapps.org/display?v=puf33htu318

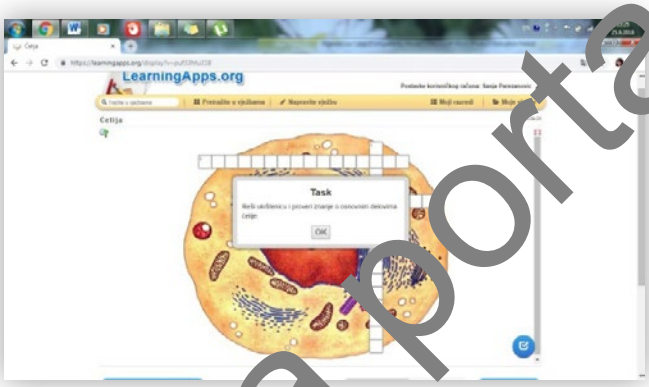

- Презентација

https://www.emaze.com/@AOQRFZLLC/graa-elije

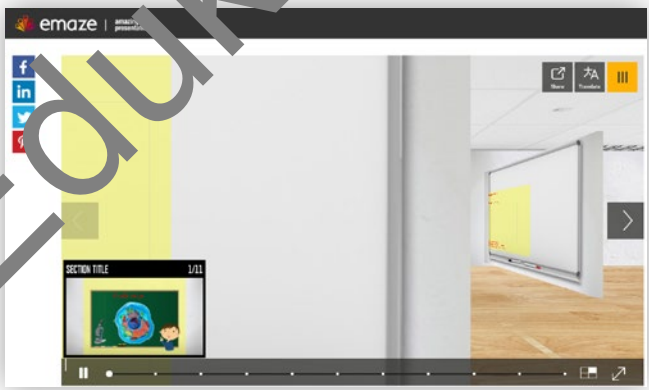

- Плоче за бојење

http://www.quivervision.com/coloring-packs/

Eduka portal

➢ Апликација за 3Д ћелију

http://www.quivervision.com/apps/quiver-education/

➢ Домаћи задатак – спајалица

https://learningapps.org/display?v=pichsh32jt18

➢ Интерактивна игра и квиз

http://www.sheppardsoftware.com/health/anatomy/cell/cell_game.htm

Eduka portal

➢ Посматрање ћелије виртуелним микроскопом

https://www.ncbionetwork.org/iet/microscope/

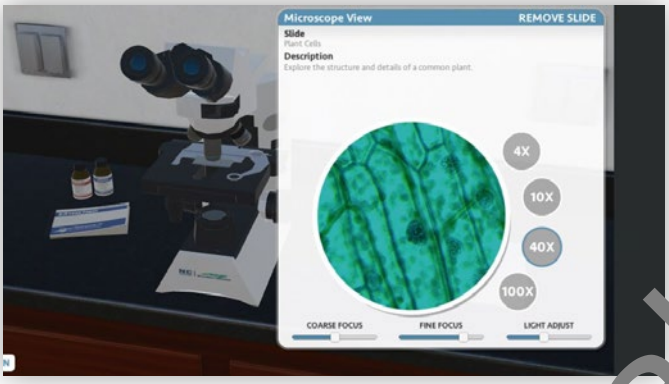

➢ Гугл учионица

https://docs.google.com/presentation/d/1bJpTSI1yYrKpo[illegible]v2I[illegible]kA0AYGJPyrna33qafTPUM/edit?usp=shar[illegible]g

➢ Сви наставни материјали коришћени на овом часу постављени су на сајт Биолошки кутак

http://bioloskikutak.weebly.com/

Eduka portal

Belma Selimotić

Prostorno prikazivanje predmeta (ortogonalna projekcija)

JU IV osnovna škola Mostar

PRIPREMA ZA NASTAVU		
Nastavni predmet: Tehnička kultura	Razred i odjeljenja: 6. razred	
Nastavna cjelina: Tehničko crtanje u građevinskoj tehnici	Datum:	Br. časa
Nastavna jedinica: Prostorno prikazivanje predmeta (ortogonalna projekcija)	Tip nastavnog časa: obrada novog gradiva s radno-praktičnom vježbom	
Ključni pojmovi i novi stručni nazivi: prostorno prikazivanje predmeta, perspektiva, aksonometrija, ortogonala – pravougaona projekcija, nacrt – vertikalnica, bokocrt – profilnica, tlocrt – horizontalnica...		
Središnji sadržajno-metodički elementi: multimedijalna demonstracija tri načina prostornog prikazivanja predmeta, crtanje geometrijskih tijela u ortogonalnoj projekciji i prezentacija idejnog rješenja, izrada geometrijskih tijela od kartona, izložba radova.		
ZADAĆE NASTAVNOG ČASA		
OBRAZOVNE: Usvojiti znanje o prostornom prikazivanju predmeta, upoznati vrste prostornog prikazivanja predmeta: perspektiva, aksonometrija, ortogonalna projekcija, upoznati pojedinosti ortogonalne projekcije: nacrt, bokocrt, tlocrt (značenja, dimenzije)…		
FUNKCIONALNE / PRAKTIČNE: Povezivanje teorijskog i praktičnog mišljenja u kreativnim rješenjima problema, podsticanje kreativnih potencijala učenika praktičnim radovima, radnim vježbama, problemskim zadacima te razvijanje logičnog mišljenja u njima, tehnička rješenja kao jedna od potreba savremenog čovjeka i društva te njihova primjena kroz praktičan rad…		
ODGOJNE I SOCIJALIZOVANE: Podsticanje istraživačkog rada, takmičarskog duha individualnim radom i u grupi, formiranje stvaralačke ličnosti, podsticanje interaktivnog učenja primjenom savremenih multimedijalnih sredstava, razvijanje tehničkog mišljenja (od ideje do realizacije)…		

Eduka portal

OBLICI RADA:	NASTAVNE METODE:	NASTAVNA SREDSTVA:
♦ individualni ♦ frontalni ♦ grupni rad	♦ dijaloška (metoda razgovora) ♦ monološka (mini-predavanje) ♦ metoda demonstriranja prezentacije ♦ stvaralačko-istraživački zadaci ♦ izrada praktičnih radova ♦ problemska nastava (realizacija idejnog rješenja) ♦ metoda interaktivnog učenja…	♦ računar ♦ projektor ♦ interaktivna tabla MIMIO TEACH ♦ MS Power Point prezentacije ♦ model geometrijskog tijela ♦ radni listići ♦ makaze, ljepilo, heftarice, magneti…

ISHODI UČENJA

– Razumije pojmove vezane za prostorno prikazivanje predmeta.
– Pokazuje i određuje nacrt, bokocrt i tlocrt ortogonalnu projekciju.
– Izrađuje predmete od papira i kartona.
– Naučeno gradivo dovodi u suodnos sa drugim nastavnim predmetima.
– Naučeno gradivo dovodi u vezu sa stvarnim životom.

Za učenicu koja radi prema IOP-u

– Prepoznaje i pokazuje dijelove ortogonalne projekcije, sastavlja plašt geometrijskog tijela i imenuje ga.

Izvori za pripremanje: udžbenik *Tehnička kultura 6*, Ćamil Ahmetović i grupa autora, NAM Tuzla; udžbenik *Tehnika i tehnologija 6*, Zoran Lapčević, EDUKA Beograd; edukativni i stručni časopisi, pisani mediji, internet…

Korelacija sa drugim nastavnim predmetima: matematika, likovna kultura, geografija, informatika

Integracija: tehnička kultura (arhitektura i građevinarstvo)

ARTIKULACIJA NASTAVNE JEDINICE

UVODNI DIO

(najava sadržaja rada, motivacija)

Na ovom času obrade gradiva i praktičnog rada razvijat ćemo tehničko mišljenje i vještine. Naučit ćemo i proširiti znanje o tehničkom crtanju u građevinskoj tehnici.

(učenici su podijeljeni u pet grupa, koje su prethodno raspoređene)

(ponavljanje i proširivanje dosadašnjih spoznaja sa elementima problemske nastave)

Da biste samostalno otkrili današnju temu, čas ćemo započeti igrom asocijacija.

Eduka portal

(učenike upoznati sa pravilima igre asocijacija)

Pravila igre (asocijacija) su sljedeća: prva grupa otvara željeno polje i nudi moguće rješenje određene kolone ili konačno rješenje. Ako je rješenje određene kolone tačno, ista grupa otvara sljedeće željeno polje i nudi moguće rješenje određene kolone ili konačno rješenje, a ako je netačno, sljedeća grupa otvara željeno polje i nudi…

(nastavnik postavlja pitanja u vezi sa sadržajem otvorenog polja, navodeći učenike da daju tačno rješenje)

(rješenje igre asocijacija)

Šta je tehnički crtež? *(sredstvo na kojem se predstavljaju tehničke ideje koje će se ostvariti, napraviti)*

Šta je tehnička ideja? *(zamisao o izgledu i funkciji nekog predmeta)*

GLAVNI DIO

1. KORAK

(isticanje cilja časa)

Veoma je bitno da zamisao o izgledu nekog predmeta bude jasna, prepoznatljiva osobama koje o tehničkom crtanju ništa ne znaju.

(pokazati učenicima model jednostavnog geometrijskog tijela)

Koje geometrijsko tijelo vam pokazujem? *(kvadar)*

O tehničkom crtanju kvadra ili nekih drugih predmeta kako ih vidimo u prostoru i njihovim specifičnostima više ćemo saznati iz prezentacije.

(1. slajd, napisati na ploči) <u>PROSTORNO PRIKAZIVANJE PREDMETA</u>

(mini-predavanje uz pomoć multimedijalne prezentacije)

(metodom stvaralačkih pitanja i odgovora, učenici usvajaju važne pojmove)

(2. slajd) Prostorno prikazivanje predmeta tehničkim crtanjem izvodi se na tri načina:

- ✔ perspektiva
- ✔ aksonometrija
- ✔ ortogonala

(3. slajd) Pogledajte tehnički crtež koji prikazuje kvadar u perspektivi.

Odakle polaze sve linije koje formiraju geometrijsko tijelo? *(iz jedne tačke)*

Eduka portal

Tehnički crtež prikazuje predmet u perspektivi tako što sve linije polaze iz jedne tačke, tačke nedogleda. Ovakav način prikazivanja najčešće se koristi u arhitekturi i građevinarstvu.

(prikazati film)

(4. slajd) Aksonometrijski način prikazivanja predmeta je prepoznatljiv i razumljiv jer predmet se prikazuje u cjelini.

Koje dimenzije uočavate na ovom crtežu? *(dužinu, visinu, širinu)*

U tom slučaju ovo je i trodimenzionalni prikaz predmeta – 3D. Međutim, za ovakav način crtanja potrebno je dosta truda i vremena. Najčešće se primjenjuje u mašinstvu.

(5. i 6. slajd) Ortogonalni način prikaza predmeta koristi se u svim tehničkim oblastima. Crtanje se izvodi u koordinatnom sistemu (dvije prave koje se sijeku u jednoj tački pod uglom od 90°). Predmet se posmatra sa više strana. Jedna površina predmeta može se pravilno vidjeti i nacrtati ako je pravac posmatranja pod uglom od 90° u odnosu na površinu posmatranja.

Kako se još zove ugao od 90°? *(pravi ugao)*

Iz tog razloga ortogonalna projekcija naziva se još i pravougaona projekcija.

Projekcija je sjenka predmeta pod pravim uglom koja bi se projektovala na zidu ako bismo taj predmet obasjali izvorom svjetlosti.

(prikazati film)

U ortogonalnoj projekciji postoje tri projekcije:

♦ pogled sprijeda – vertikalnica – nacrt
♦ pogled sa strane – profilnica – bokocrt
♦ pogled odozgo – horizontalnica – tlocrt

(prikazati film)

2. KORAK

Na osnovu našeg razgovora uočila sam da o tehničkom crtanju mnogo znate. Sada ćete imati ulogu inženjera i ucrtavajući projekcije jednostavnih geometrijskih tijela u koordinatne sisteme, praktično pokazati usvojeno znanje.

(učenici u grupama se dogovaraju, na radnim listovima će praktično upoznati ortogonalni način prikazivanja predmeta te shvatiti važnost prikazivanja predmeta sa dvije strana pod pravim uglom u cilju osiguravanja jasnije tehničke ideje)

(učenika koja radi po IPP-u dobija prilagođen zadatak)

(nastavnik prati rad učenika i pruža potrebnu pomoć)

(zajednička kratka analiza zadatka)

(predstavnici grupa na interaktivnoj tabli prikazat će rezultate rada, po jedno geometrijsko tijelo)

Obratite pažnju na nacrt, bokocrt i tlocrt.

Koliko svaka pojedina projekcija ima dimenzija? *(dvije)*

Koje dimenzije ima nacrt? *(dužina i visina)*

Koje dimenzije čine bokocrt? *(širina i visina)*

Koje dimenzije formiraju tlocrt? *(dužina i širina)*

U tom slučaju ovo je dvodimenzionalni prikaz predmeta – 2D.

Eduka portal

3. KORAK

Da li je igra bila zabavna? Kažu da se kroz igru najbolje uči pa ćemo se i dalje nastaviti istovremeno učiti i igrati. U sljedećem zadatku dobit ćete ulogu modelara i praktično pokazati usvojeno znanje. Izradit ćete komplete geometrijskih tijela od kartona.

(svaki učenik u grupi će dobiti plašt od kartona koji će oblikovati i formirati različito geometrijsko tijelo)
(učenica koja radi po IPP-u dobija isti zadatak)
(nastavnik prati rad učenika i pruža potrebnu pomoć)
(predstavnici grupa izlažu radove)

(7. slajd) Na šta vas asociraju izrađeni predmeti? U koju vezu ih dovodite sa stvarnim životom? *(kvadar – zgrade, valjak – Avazova tornjevi, piramida – egipatske piramide, kocka – TC Mepas…)*

(aktuelizacija)
Naš sljedeći zadatak je da osvijestimo u čemu je značaj ovoga što smo danas učili i izradili.
U čemu se ogleda važnost prostornog prikazivanja predmeta ili objekata u ortogonalnoj projekciji? *(Prostorno prikazivanje predmeta ili objekata u ortogonalnoj projekciji ogleda se u tehničkoj pismenosti i razumijevanju tehničke ideje.)*
(8. slajd)

ZAVRŠNI DIO

(pohvaliti radnu atmosferu)
Pošto ste pokazali odlično znanje iz tehničkog crtanja, dobro bi bilo utvrditi sve što smo danas naučili.

(nastavnik će učenicima objasniti i podijeliti kratke provjere – Listić za 5 koji se radi po principu „koliko uradiš, toliko i dobiješ")
(najavi novu nastavnu jedinicu za naredni čas: Crtanje tlocrta građevinskog objekta)

PLAN PLOČE

– PROSTORNO PRIKAZIVANJE PREDMETA –
(radni materijal)

Eduka portal

PRILOG

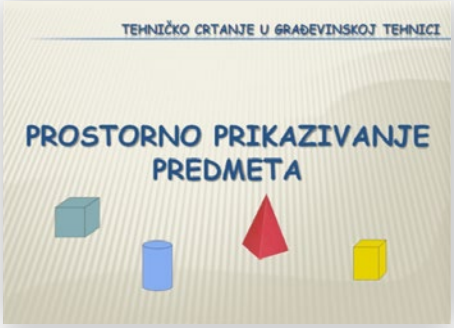

Eduka portal

Савица Ђурђевић, наставница географије, и **Славица Миленковић Жикић**, наставница биологије

Географске одлике Антарктика и Арктика

ОШ „Љупче Шпанац”, Бела Паланка

(Електронски подржана настава)

Предмет:	Географија
Разред:	седми (час 30 минута)
Наставна тема:	Поларне области
Наставна јединица:	Географске одлике Антарктика и Арктика
Тип часа:	обрада
Циљ часа:	Усвајање нових знања корелацијом наставних садржаја, повезивањем постојећих и нових знања о поларним областима; разумевање узрочно-последичних појава и процеса у природи.
Задаци:	**а) образовни:** – разумевање и уочавање природних појава и процеса у поларним областима; – долажење до нових сазнања о поларним областима и бројним истраживачким активностима. **б) васпитни:** – развијање способности усвајања наставних садржаја комбинованим учењем (онлајн и на часу); – повезивање знања из више предмета у логичку целину; – развијање критичког мишљења и закључивања; – подизање свести о глобалним еколошким проблемима. **в) функционални:** – оспособљавање за комбиновани рад (онлајн и непосредни), самостално и тимско учење истраживањем, проблемско решавање задатака и вредновање рада група и личног (самовредновање).
Исходи:	**Ученик ће бити у стању да:** – опише тундру, биоме и природне зоне; – помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима;

Eduka portal

	– повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; – анализира утицај географске ширине на климу и биљне зоне; – разликује и разврста живи свет Антарктика и Арктика; – дефинише границе и показује на карти проучаване поларне области, Северни и Јужни пол (Арктик и Антарктик); – анализира примере утицаја човека на животну средину; – уочи и објасни глобалне проблеме; – предложи решење; – користи ИКТ при реализацији истраживачких активности и решавању проблемског задатка.
Кључни појмови:	природне зоне, биоми, тундра, Антарктик, Арктик, глобални проблеми, поларне светлосне појаве
Облици рада:	индивидуални, групни и фронтални
Наставне методе:	примена ИКТ, истраживачка, илустративно-демонстративна (рад на тексту уграђеному у презентацију)
Корелација:	унутарпредметна, биологија
Наставна средства:	рачунар, штампани задаци (за рад на часу), програми и апликације, интерактивна онлајн табла
Стандарди:	основни ниво: ГЕ.1.1.3, ГЕ.1.3.1, ГЕ.1.3.2, ГЕ.1.4.2. средњи ниво: ГЕ.2.1.3, ГЕ.2.1.4, ГЕ.2.3.1, ГЕ.2.4.2. напредни ниво: ГЕ.3.1.1, ГЕ.3.3.1, ГЕ.3.3.2, ГЕ.3.4.3.
Место рада:	платформа (*Гугл учионица*) и учионица
Међупредметне компетенције:	– рад са подацима и информацијама; – компетенција за учење; – комуникација; – сарадња; – дигитална.
Вредновање:	Самовредновање према креираној скали (три нивоа) и Гугл упитнику.
Електронски садржаји – линк:	Интерактивна табла Презентација Линк линк 1 (глобални проблеми) Рад група Поларне области Поларне области

Eduka portal

Литература (штампана и електронска):	Н. Поповић, *Географија 5*, уџбеник и приручник, Едука. Н. Басарић и Д. Стојановић, *Географија за 7 разред*, Едука. Снимак – поларна светлост (наведен је аутор у раду), фотографија.
Активности ученика:	Раде према датим упутствима онлајн на интерактивној табли и у задацима, на часу – опис у припреми.
Активности наставника:	Планира час, примењује изабране наставне методе, планира време за реализацију часа, повезује усвојена знања са другим предметима, подстиче истраживачки рад ученика похвалама, указује на могућу практичну примену знања, подстиче интеракције и сарадњу између група и ученика, помаже ученицима који заостају у раду, усмерава истраживачке активности, мотивише ученике да повезују постојећа и стечена знања, задаје проблемски задатак који подстиче активности важне за глобалне догађаје.

Уводне припреме:

Час се реализује концептом „изокренута учионице" па су припремне активности истовремено и упутство за рад ученика постављена на интерактивној табли *Падлет*. Наставне садржаје реализују наставнице биологије и географије. Настава је ове школске године реализована комбиновано, онлајн и у школи, тако да се садржи онлајн активности које је са ученицима реализовала наставница биологије, а део онлајн активности и рад на часу реализовала је наставница географије. Припремне активности су подељене у три групе: жуте – обнављање и повезивање наставних садржаја (корелација и унутарпредметно), розе – истраживачки рад и зелена – нови садржаји и самовредновање (ученика и наставника).

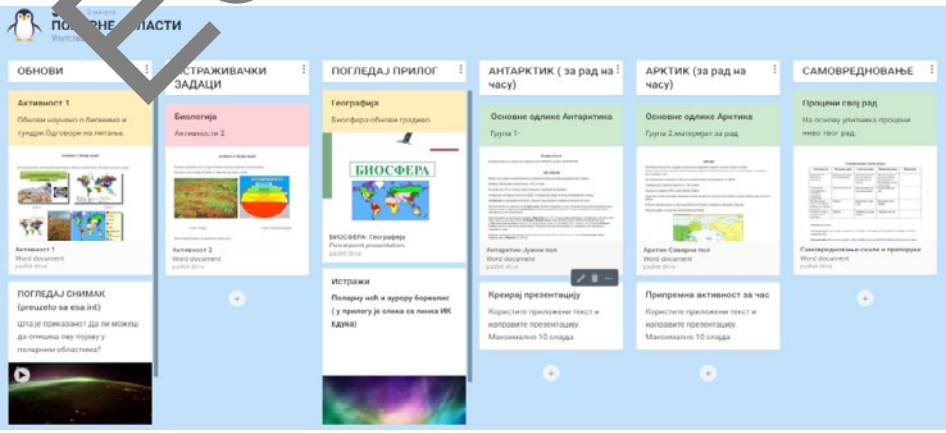

Eduka portal

ТОК ЧАСА

Увод 5 минута

Час почиње разговором о реализованим онлајн задацима. Ученици набрајају активности које су им биле занимљиве и оне које су биле нејасне.

Наставнице објашњавају нејасне појмове. Подсећају ученике на делове градива који повезују садржаје о биосфери, биотичким и абиотичким факторима, климатским одликама поларних области и адаптацији животиња. Саопштавају се циљеви и исходи часа и дају се кратка упутства за рад.

Илустрације онлајн активности (линк наведен у раду)

Главни део 20 минута

Активности ученика: Ученици су имали задатак да истраживачким активностима (за време онлајн часа) по групама креирају рад и презентују садржаје о поларним областима – Антарктику и Арктику. Група која презентује садржаје објашњава, приказује на карти задату област – Северни или Јужни пол. Сваки члан групе задужен је за део садржаја (положај области, климу, становништво, природне ресурсе, занимљиву појаву или догађај). Одговарају на постављена питања ученика друге групе или наставника.

Специфична питања: Да ли су поларне области континенти? Да, Јужни пол – Антарктик. Зашто чета је Антарктик ненасељен (анекумена)? Природни фактори и договор утицали су на то да на Јужном полу бораве само истраживачи. Да ли су поларне области еколошки угрожене? Да, отапање ледника, осим промене агрегатног стања воде и односа копна и мора, угрожава и станишта животињама. Наставница објашњава појаву ледених санти у околним морима и њихов утицај на пловидбу. Прилог презентација (ЛИНК).

Завршни део 5 минута

У овом делу часа резимира се научено о поларним областима. Заједничке одлике, посебне одлике, биљни и животињски свет, насељеност и значај.

Посебно се истичу климатски значај, хидролошки, за истраживаче (из области биологије и геологије) и туристички. Ученици врше самовредновање – процену рада, а наставници процењују час (који део треба да се измени, да ли је било довољно времена за рад, која област је добро урађена, да ли су сви ученици били активни).

Eduka portal

или линк https://padlet.com/savicadj/62x8wlic8ewgod7g

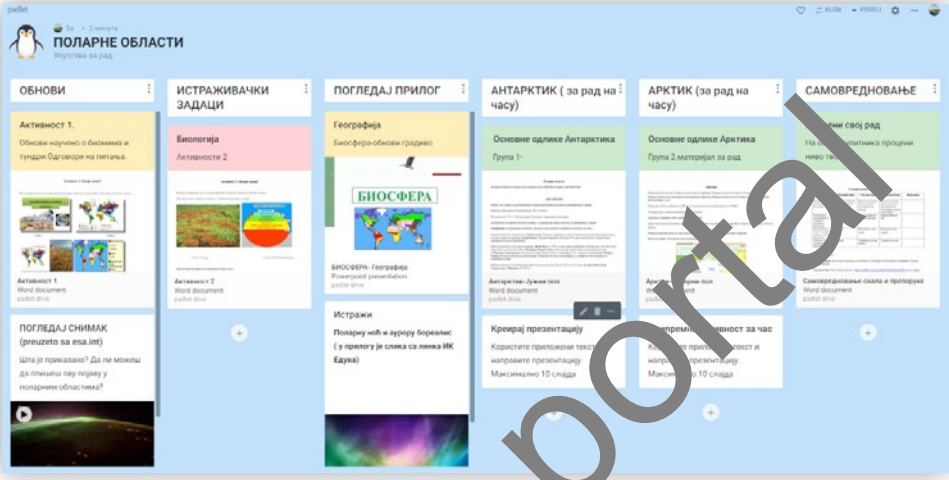

Арктичка лисица

Ова врста лисице, као што јој само име говори, врста је прилагођена Арктику. Има сивкаст огртач који је врло карактеристичан за тундру.

Зими се скрива у јазбинама и свејајући је, углавном једе и животиње и биљке и инсекте.

Polarni vuk

sjeverna snježnica (*Lagopus lagopus*)

Polarni zec

Polarna lisica

Eduka portal

Самовредновање- оцени свој рад

Активности	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	Напомена
Одговори на питања из биологије	Прочитао задатак, погледао прилог	Прочитан задатак, погледн прилог Одговорено на питања	Прочитн задатак, погледан прилог Одговорено на Истраживао задату тему-област	
Реализација истраживања о тундри и поларним областима	Прочитан задатак	Део активности сам реализовао	Реализовано је све	
Истраживање – текст о поларним ноћима и поларној светлости	Нисам	Прочитан само текст	Истражио сам појаве	
Урађени задаци о Антарктику и Арктику	Нисам	Урађена је једна област	Урадио сам све	

Препорука за рад:

Основни ниво: прочитајте градиво из уџбеника о биосфери Н.Попов, Географија 5,Едука, страна 98-103.

Средњи ниво: Погледајте прилоге https://padlet.com/savicad[illegible]2x8w[illegible]8ewgod7g или на Линк

Напредни ниво: Проблемски задатак-ако би се от[illegible]ила трећина постојећег леда у поларним областима које би биле последице?

Eduka portal

Сања Симић де Граф

Утврђивање градива употребом веб-алата

ОШ „Вук Караџић”, Лозница

НАСТАВНА ТЕМА: **Онлајн пројекат: Утврђивање градива кроз видео--игрице и веб-алате** (три школска часа + додатна настава + допунска настава)

ОНЛАЈН ВЕРЗИЈА ПРИПРЕМЕ СА ЛИСТАЊЕМ: http://anyflip.com/izlhx/kwwe

РАЗРЕД: V_2
РЕАЛИЗАТОР: Сања Симић де Граф
АСИСТЕНТИ: вође група као вршњачки едукатори
ТИП ЧАСА: утврђивање
МЕТОДЕ РАДА: демонстративна, вербална, метода практичних вежби употребом веб-алата

ОБЛИЦИ РАДА: индивидуални, групни, у пару
ИСХОДИ: Ученик ће бити у стању да:
– примени граматичка правила кроз интерактивне видео-игрице и квизове;
– истражује, сарађује и анализира прикупљене информације;
– користи различите изворе за долажење до информација;
– ради индивидуално, у паровима или у групи;
– учествује у дискусији;
– адекватно примењује информационе технологије;
– користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;
– користи ИКТ вокабулар енглеског језика употребом веб-алата *crosstools*.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:
– компетенција за учење,
– комуникативна компетенција,
– за одговоран однос према здрављу,
– компетенција за рад са подацима и информацијама,
– компетенција за сарадњу,
– компетенција за решавање проблема,
– дигитална компетенција.

Eduka portal

КОРЕЛАЦИЈА: српски језик, информатика
СТАНДАРДИ: 1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.

ГЛАВНИ КОРАЦИ:

УВОД У ПРОЈЕКАТ

Потребна опрема / услови / наставна средства / софтвер – апликације – алати за реализацију часа

✔ пројектор, лаптоп, „паметни” телефони, веб-алати за израду укрштеница, видео-игрица и едукативних тестова, *Гуглучионица*

Припремне активности	Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
Ученици се договарају са наставницом о начину рада. Наставница предлаже задатке, ученици износе своје мишљење. Наставница подстиче ученике да бирају задатке на основу својих могућности и интересовања, као и да и сами предлажу задатке, а она је изабрала најбоље предлоге. Унапред је договорено следеће: – користимо веб-алате *classtools.net*, *testmoz* и *quizziz*; – наставница најпре обучава ученике како се користе ови веб-алати и запажа ученике који се истичу у њиховом овладавању а који ће касније бити вршњачки едукатори; – наставница је осмислила видео-игрице и тестове за утврђивање граматике, ученици који се истичу биће асистенти и вршњачки едукатори. Сви ученици су добили домаћи задатак да учествују у занимљивој видео-игрици коју им је осмислила наставница употребом веб-алата *classtools*. https://www.classtools.net/wordshooter/202007_DgEW6Y	– уводи ученике у пројекат, објашњава, предлаже и делегира задатке, мотивише. 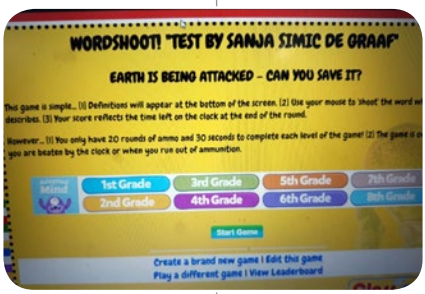 	– пажљиво слушају упутства; – предлажу задатке; – раде у групи, дискутују, објашњавају, анализирају.

Educa portal

Ученици су подељени у групе где је вођа сваке групе вршњачки едукатор (*вршњачке едукаторе бира наставница, а они бирају чланове своје групе, наизменично) који објашњава члановима групе како је видео-игрица направљена и шта је њен циљ. Видео-игрица је с летећим тањирима који носе тачне или нетачне одговоре. Циљ је погодити летећи тањир с тачним одговором. Одговори се односе на утврђивање граматике, а игрица је подељена у нивое. Вршњачки едукатор је и мотиватор, а остали чланови се договарају док раде, дискутују и образлажу одговоре. Уколико се добије одређени број тачних одговора, прелази се на следећи, сложенији ниво. Победник је она група која је дошла до најдаљег нивоа. Наставници се шаље видео-материјал и група она са ученицима анализира њихово постигнуће, похваљује и даје препоруке за даљи рад.

(*примери видео-материјала дати су у прилогу)

ГЛАВНИ ДЕО ПРОЈЕКТА		
Наставница истиче циљ пројекта – да утврдимо обрађено градиво на занимљив начин.	Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
На основу послатог видео-материјала група, наставница похваљује и даје препоруке за даљи рад. Свака група ће имати исте задатке, али ће се унутар групе делегирати задаци за основни, средњи и напредни ниво. Сваки ниво подноси извештај групи и образлаже решења. Вођа групе – вршњачки едукатор одговоран је за то да је сваки члан групе упослен.	– прати индивидуални и групни рад ученика, саветује, помаже, подстиче; – припрема наставни материјал;	– слушају и прате наставникова упутства; – раде индивидуално, у паровима или у групи на онлајн платформи;

Eduka portal

ЗАДАТАК 1: РЕШИ ОНЛАЈН УКРШТЕНИЦЕ КОЈЕ ЈЕ НАСТАВНИЦА ОСМИСЛИЛА	Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
Ученици на нивоу групе заједно раде онлајн укрштенице, дискутују, образлажу решења.	– прати оствареност исхода; – саопштава резултате рада на основу направљених бележака;	– проналазе и разврставају информације из различитих извора и анализирају садржаје; – адекватно користе информационе технологије; – излажу своје активности;

Plural of nouns https://www.classtools.net/crossword/202006-iS8bD6
Comparative https://www.classtools.net/crossword/202006-GQPZKM
Superlative https://www.classtools.net/crossword/202006-68bVAe

ЗАДАЦИ ПО НИВОИМА:

Основни ниво – препиши поставку и решења у свеску.
Средњи ниво – преузми укрштеницу у pdf формату и уради.
Напредни ниво – осмисли укрштеницу употребом свог веб-алата.

За вршњачке едукаторе – обука ученика напредног нивоа:

1. Укуцамо следећи линк https://www.classtools.net/crossword/
2. Сад у први правоугаоник напишемо наслов укрштенице.
3. У други правоугаоник укуцамо реч коју желите да добијете у укрштеници, па ставите знак *, па решење, па у следећем реду за наредне речи и све тако зависно од тога колику укрштеницу сте замислили. На пример, наука о биљкама* ботаника.
4. Сад кликнемо на дугме *submit*. Овај програм ће генерисати вашу укрштеницу и оно што је веома добро јесте да можете да је преузмете у *pdf* формату (кликнете само на *pdf puzzle*) и сачувате за себе.

Edukaportal

ЗАДАТАК 2: ПОРЕЂЕЊЕ ПРИДЕВА

Сви чланови групе приступају тесту који је наставница направила употребом веб-алата *testmoz* www.testmoz.com/5241624

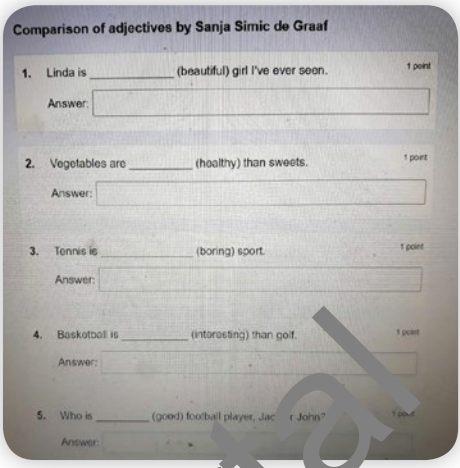

Ученици на нивоу групе раде тест, договарајући се, анализирајући и дискутујући о решењима. Наставница прати њихова постигнућа захваљујући интерактивној бодовној табели са анализом датих одговора. Ученици аутоматски добијају повратну информацију о постигнућу и анализу.

ЗАДАТАК 3: ЗАМЕНИЦЕ

Понављамо градиво помоћу флеш-картица које је наставница осмислила

https://quizizz.com/admin/quiz/flashcards/5f42d0cf4c2ae1001d065ad0?q=%2Fadmin&source=preGameScreen)

Основни ниво: ради писмо са личним заменицама и присвојним придевима.

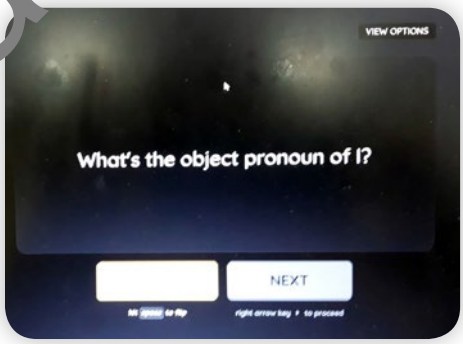

Средњи ниво: ради тест https://quizizz.com/join/quiz/5f42d0cf4c2ae1001d065ad0/start и образлаже одговоре осталим члановима групе.

Напредни ниво: осмишљава вежбице са заменицама употребом веб-алата уз асистенцију вршњачког едукатора.

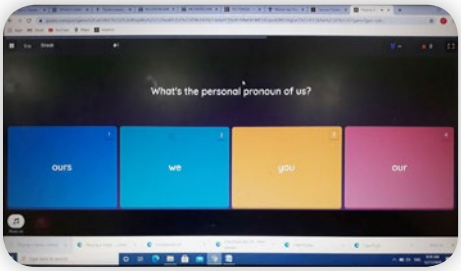

Educa portal

ЗАДАТАК 4: THE SIMPLE PRESENT TENSE/THE PRESENT CONTINUOUS TENSE

Основни ниво: прави флеш-картице са активностима, боји, преписује активност на флеш-картицу.

Средњи ниво: израђује пано
који се састоји из делова – један члан ради употребу садашњих времена на мини-паноу хамера А4 и упоредне одреднице, други упоредне облике и трећи правила за додавање наставака.

Напредни ниво: анализира и објашњава и презентује осталим члановима употребу времена у реченици.

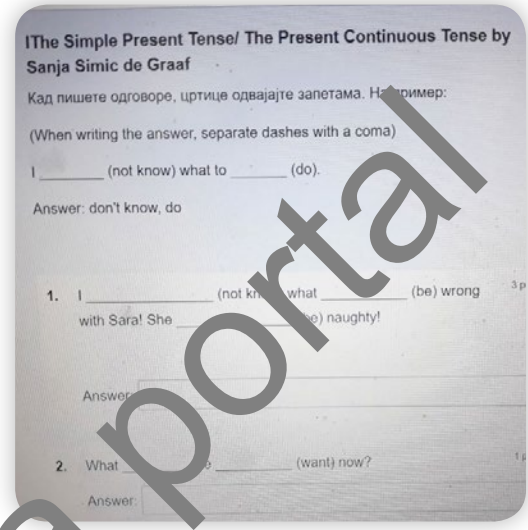

Наставница шаље вршњачким едукаторима тестове које је осмислила коришћењем веб-алата *testmoz*.
www.testmoz.com/5243188
www.testmoz.com/5243642
www.testmoz.com/5243952

Вршњачки едукатори формирају своју групу формирајући *Гугл учионицу* са називом групе, а група заједнички преко *Google meet*-а дискутује, анализира и решава реченице. Наставница прати њихова постигнућа захваљујући интерактивној бодовној табели са анализом датих одговора. Ученици аутоматски добијају повратну информацију о постигнућу и анализу.

Name	Score	Started On	Finished On	Time	1 38%	2 46%
Marta Dju... 5 razred V2	70% (7/10)	2020-12-16 5:35 PM	2020-12-16 5:39 PM	0:04:25	✔	✔
Marta Djuricic ... 5d	10% (1/10)	2020-12-16 5:24 PM	2020-12-16 5:34 PM	0:09:34	✘	✘
Stefan	40% (4/10)	2020-11-27 2:45 PM	2020-11-27 2:47 PM	0:01:59	✔	✔
Stefan	10% (1/10)	2020-11-27 2:42 PM	2020-11-27 2:44 PM	0:01:57	✘	✘
Stefan	10% (1/10)	2020-11-27 2:40 PM	2020-11-27 2:42 PM	0:02:10	✘	✘
Milutin	0% (0/10)	2020-11-26 3:14 PM	2020-11-26 3:36 PM	0:21:17	✘	✘
Isidora Petrovic V2	70% (7/10)	2020-11-25 6:32 PM	2020-11-25 6:34 PM	0:02:01	✔	✔
Mihailo Starčević	10% (1/10)	2020-11-16 6:00 PM	2020-11-16 6:05 PM	0:05:20	✘	✘
Ana Mihailović	50% (5/10)	2020-11-13 11:04 AM	2020-11-13 11:06 AM	0:01:34	✘	✔
filip stefanovic	60% (6/10)	2020-11-06 10:43 AM	2020-11-06 10:44 AM	0:01:25	✔	✘
fili stefanovic	10% (1/10)	2020-11-06 10:36 AM	2020-11-06 10:40 AM	0:03:29	✘	✘
Andrej Lazić	10% (1/10)	2020-11-05 11:20 AM	2020-11-05 11:24 AM	0:03:59	✘	✔

Eduka portal

ЗАДАТАК 5: УТВРЂИВАЊЕ ГРАДИВА УПОТРЕБОМ ВЕБ-АЛАТА ПО УЗОРУ НА ПОЗНАТУ ВИДЕО-ИГРИЦУ *ANGRY BIRDS*

Игрица је конципирана на тај начин да ученици имају 15 интерактивних питања вишеструког избора, а сваки нетачан одговор враћа ученике на почетак игрице. Ово је веома важно код понављања и утврђивања градива да ученици на један спонтан начин утврђују већ постојећа знања и да, евентуално, вишеструким покушајима науче пропуштено. Кад ученик одговори тачно на сва питања, онда креће игрица по угледу на ову познату игрицу коју деца воле. Можете приступити овој игрици на следећем линку, уз препоруку да не приступате игрици са мобилних телефона већ са рачунара:

https://www.classtools.net/flingteacher/202006-oddoneoutSANJASIMICDEGRAF6TRKVY

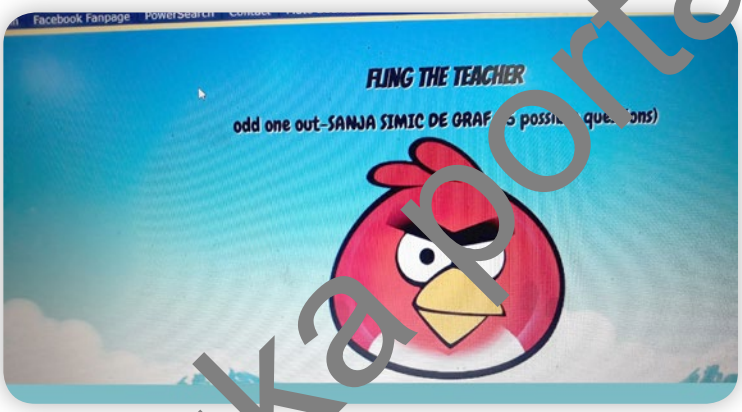

Овај задатак ради сваки ученик ИНДИВИДУАЛНО. Наставница прати време – што је мање времена утрошено, то значи да је ученик боље урадио, јер да би сам нетачног одговора игрица га враћа на сами почетак. Наставница бележи време за сваког ученика, а онда на нивоу сваке групе рачуна просечно утрошено време. Победник је група са најмањим утрошеним временом.

Основни ниво: препиши питања и тачно решење.

Средњи ниво: напиши у свеску објашњење решења.

Напредни ниво: направи видео-игрицу везану за обрађено градиво.

Eduka portal

ЗАВРШНИ ДЕО ПРОЈЕКТА		
ПРОГЛАШЕЊЕ ПОБЕДНИЧКЕ ГРУПЕ И НАЈБОЉЕГ ВРШЊАЧКОГ ЕДУКАТОРА	Планиране активности наставника:	Планиране активности ученика:
Група која је победила: сви ученици добијају похвале и петице у свеску са индивидуалним формативним оценама за сваког члана групе. Вршњачки едукатор добија звање асистента наставнице за наредни месец са обавезама вршњачког подучавања у току наредног месеца путем *Гуīл учионице*, рада на платформама и подучавања вршњака о употреби веб-алата. Остале групе: сваки ученик добија сумативну и детаљну формативну оцену постигнућа.	– саопштава резултате рада на основу направљених бележака; – даје препоруке и даља упутства за рад.	– попуњава евалуациони листић; – даје повратну информацију о томе да ли је задовољан постигнућем и формативном и сумативном оценом; – предлаже и усваја наредни пројекат.

ПРЕДЛОГ ЗА НАРЕДНИ ПРОЈЕКАТ

Ученици предлажу и усвајају наредни сајн пројекат на основу већине гласова.

ЕВАЛУАЦИЈА И САМОЕВАЛУАЦИЈА

Сви ученици су добили преко *Гуīл уīитника* евалуациони листић који треба да попуне. Код самоевалуације ученици су мотивисани да истакну своје јаче и слабије стране учешћа у пројекту, али су и охрабрени да изнесу своје предлоге и препоруке како би могли још боље да допринесу настави. Такође раде и анонимни упитник колико им се овај пројекат свидео и шта би побољшали.

Начини провере остварености исхода:

– провера на основу активности ученика и рада у групи;

– оцена пројектних задатака и продуката наставе;

– индивидуална провера кроз задатке који су послати ученицима на *Гуīл учионицу*, на основу бодовне табеле.

Eduka portal

Самоевалуација наставнице

Овај пројекат изискивао је доста припреме и договора са ученицима. Најпре се морало утврдити да ли има услова да сви буду укључени у пројекат и да се надоместе услови за оне ученике који немају те могућности. Захваљујући одличној сарадњи и разумевању родитеља, дошло се до идеалног решења тако да је сваки ученик могао да учествује у пројекту, а уколико је недостајало техничких средстава, школа је излазила у сусрет.

Рад у групи је смислен онда кад ученици сами себи бирају чланове са којима треба радити – не треба формирати групу да она буде хетерогена само да би се звала тако и да би се постигла нека равноправност међу групама односно равномерно знање, него, напротив, боље је ставити акценат на сарадњу јер ученици најбоље знају са ким могу да сарађују пошто ће онда показати и бољу мотивацију за рад. Увек се у оквиру групе дешавају неспоразуми и некад не треба превише улазити у њих изузев ако су баш озбиљни. Часу против томе, треба јачати поверење у децу да она сама могу да реше неспоразум неуплитањем одраслих и да ће у животу бити принуђени да сарађују и са људима који им се не допадају, али да посао не сме да трпи због тога и да задрже објективност и правичност без обзира на несугласице. Оно што бих мењала код себе после свог пројекта јесте више вере у децу а мање у себе јер су показали да су достојни тога.

Eduka portal

Данијела Анђелковић

Покупки

ОШ „Трајко Перић”, Велико Ропотово

Наставни предмет:	РУСКИ ЈЕЗИК
Школа:	ОШ „Трајко Перић”, Велико Ропотово
Разред:	шести
Тема:	Покупки
Циљ/циљеви учења:	Развијање језичких вештина – стицање говор, читање; богаћење речника.
Задаци:	а) образовни: стицање и проширивање знања у вези са темом покупки (куповина), обнављање и проширивање знања читање текста, развијање ученичке мотивације; б) васпитни: развијање односа сарадње и толеранције током рада, развијање љубави према предмету, језику, народу чији се језик изучава; в) функционални: оспособљавање ученика за самостално учење и откривање садржаја, оспособљавање ученика за коришћење дигиталних технологија како би рад и учење били занимљивији, оспособљавање ученика за примену знања.
Садржаји наставног предмета / наставних предмета који се обрађују:	Покупки (куповина) (богаћење речничког фонда), обнављање императива, употреба фразе СКОЛЬКО СТОИТ, читање текстова, богаћење речника који је везан за тему куповина и храна, употреба речи рубља са основним бројевима, пружање информације о руским празницима.
Методе/стратегије:	монолошка, дијалошка, аудитивна
Облици рада:	фронтални, индивидуални, игровне активности
Неопходни материјали и средства:	пројектор, лаптоп, видео-бим, наставни листови
Период реализације:	један час

Eduka portal

Место реализације:	учионица
Реализатор/реализатори (навести професионалне улоге, не имена):	наставник предметне наставе (наставник руског језика)
Очекивани исходи (шта би сви ученици требало да науче; шта ће већина ученика научити; шта ће неки ученици научити)	Ученик ће бити у стању да: – разуме смисао текста и кључне информације у материјалу који слуша; – примени нове речи и изразе: *Покажите, пожалуйста, виноград. (коришћење императива).* *Это слишком дорого/дёшево. Сосиски с горчицей – это вкусно. Рубль, рубля/рублей* и употреба са основним бројевима.
Кључне активности учења (шта раде ученици)	Открива, решава задатке, слуша, посматра, бележи, учествује у разговору, одговара на питања, пише, чита, проналази решења.
Активности наставника	Припрема час, води и усмерава интеракцијски однос у учионици; објашњава појмове, говори, издаје упутства, прати, пружа помоћ и подршку ученицима, покреће презентацију.
Начин вредновања процеса и продуката ученика	• Да ли ми је адекватан избор начина провере остварености исхода? • Да ли сам планирао/планирала адекватне активности ученика? • Да ли је било одступања/потешкоћа приликом остваривања планираног? • Шта бих променио/променила?
Међупредметне компетенције које се развијају планираним активностима (означити релевантне)	1) **компетенција за (целоживотно) учење**; 2) одговорно учешће у демократском друштву; 3) **естетичка компетенција**; 4) **комуникација**; 5) одговоран однос према околини; 6) **одговоран однос према здрављу**; 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву (и предузетничка компетенција); 8) **рад са подацима и информацијама**; 9) **решавање проблема**; 10) **сарадња**; 11) **дигитална компетенција**.

Eduka portal

Описати планирани ток наставе и учења

Уводни део (7 минута)

Наставник евидентира час, записује одсутне ученике и проверава домаћи задатак. Ученици су за домаћи задатак имали да ураде вежбања 1. и 2. у Радној свесци (*Конечно*, издавач Клет) на 38. страни. Наставник проверава да ли је било нејасноћа.

Ради загревања наставник ученицима даје наставне листиће. Објашњава да су се слогови изгубили и да имају задатак да их врате на место. Задатак ученици раде у пару. Парови су формирани на основу распореда седења. Ако узмемо у обзир да наставник често користи овај облик рада, на самом почетку наставне године водио је рачуна о формирању парова ради равноправног показивања знања. Пар који први реши задатак може да прекине игру, а онда заједно проверавају. За то ће наставник користити слајд на својој презентацији. Пар који је први завршио задатак биће награђен, наставник у својој свесци евидентира активност ученика. Наставник пита ученике да ли им је јасно у ком облику су употребљени глаголи. Објашњава да их је на прошлом часу у тексту (дијалогу) било неколико и пита ученике да ли знају како се назива овај облик глагола. Наставник заједно са ученицима констатује да је реч о заповедном начину и да ће се појављивати и у току овог часа.

Главни део (32 минута)

Наставник напомиње ученицима да ће се на овом часу бавити наставком претходне теме. Из тога даље, знаћемо шта ће се десити са Леном и њеним другарима. Да би прешли на нове дијалоге, наставник проверава да ли су ученици разумели претходно усвојено знање.

1. Как зовут девушку, которой мы познакомились на прошлом уроке?
   (*Её зовут Лена.*)
2. Куда летят её родители?
   (*Её родители летят в Санкт-Петербург.*)
3. Помните ли где этот город находится?
   (*Этот город находится на севере России, на берегу Финского залива Балтийского моря.*)
4. Кого она пригласила в свой дом?
   (*Она пригласила в дом своих друзей.*)
5. Почему она их пригласила?
   (*Она пригласила их на шашлык.*)
6. Что такое шашлык? Дайте перевод.
   (*Ражњић.*)
7. Какие русские блюда знаете?
   (*Пельмени, щи, борщ.*)

Eduka portal

8. Куда дети договорились пойти?
   (*Дети договорились пойти на рынок и в магазин.*)
9. Что будут покупать?
   (*Они будут покупать овощи и продукты.*)

Наставник ученицима пушта аудио-запис текста. После тога наставник ученицима објашњава непознате речи.

Обрати внимание:
Сколько стОит? (когда надо заплатить, дать деньги) – глагол стОить (КОЛИКО КОШТА?)
Он стоИт. (нпр. СтоИт на мосту). – глагол стоЯть
Рубль (монета)

Наставник подсећа ученике на употребу именице рубль са основним бројевима.

1 рубль
2, 3, 4 рублЯ
5, 6, 7,... 15... 20... 30... 100 рублЕЙ
Дорого–дёшево (Скупо–јефтино)
Сосиски
Горчица

Ученици читају текст. Наставник их исправља и напомиње им да обрате пажњу на акцентовање бројева из овог дијалога и да ће после овога уследити једно вежбање.

Наставник ученицима даје часопис листиће. Ученици задатак раде у пару. Наставник им даје одређено време, а задатак ће проверавати на основу решења која имају у презентацији.

Наставник најављује други дијалог. У њему је углавном све познато. Напомиње и то ученицима, али им скреће пажњу да евидентирају уколико је нека реч нејасна. Наставник пушта аудио-запис. С обзиром на то да се тај дијалог односио на куповину на пијаци, куповину поврћа, наставник приказује плакат на коме ученици могу да виде поврће и воће и подсете се њихових назива.

Ученици читају дијалог.

Завршни део (6 минута)

Наставник ученицима саопштава да је њихов задатак да осмисле питања за Дијалог 1 и Дијалог 2. У оквиру пројекта који је организован у протеклом периоду, у коме су учествовали сви ученици, а чији је циљ упознавање са руским празницима, вође пројекта (њих четворо) презентују информације до којих су дошли.

1. Вођа прве групе говори да се ове недеље обележава руски празник Масленица (Беле покладе), да траје недељу дана, да током целе недеље Руси пеку палачинке (блин), зато што су палачинке жуте и округле, а раније је врховни бог свих Словена био бог Сунца Јарила.

Eduka portal

2. Вођа друге групе саопштава да су за сваки од седам дана у недељи везане активности, али да последњи дан (недеља), дан када се опраштају увреде, и обичаји везани за тај дан, веома подсећа на обичаје код Срба.
3. Обичај је да Руси праве страшило од сламе које пале последњег дана. Трећа група је имала задатак да направи страшило водећи се својом маштом.
4. Последња група је дошла до информације да су палачинке неизоставни део на трпези. Палачинке се праве на различите начине, могу чак бити и различитих боја, слане и слатке, са пекмезом, шећером, еурокремом, сиром...

Топле и укусне палачинке стоје са стране. По завршетку часа, у духу овог празника, ученици ће се послужити, такође ће послужити и госте које су позвали на овај час.

Ученици су добили два „смајлића", „смешка" и „тужића", враћају их у кутију да би исказали своје допадање–недопадање у вези с атмосфером која је створена на овом часу.

Прилози (садржај материјала за рад, примери илустрације, формулације задатака, опис средстава и сл.)

✔ **Задатак 1.**

ТЕ	ПО	КИ	КА
МИ	ТЕ	ВОЗЬ	
ТЕ	КУ	ПИ	
ТЕ	СЛУ	ШАЙ	
СИ	СПРО		
ПАЙ	КУ	ПО	ТЕ
ТЕ	ПРО	ТАЙ	ЧИ

Eduka portal

✔ **Задатак 2.**

Спишите числительные словами. Вставьте существительное РУБЛЬ в нужной форме.

82, рубль
54, рубль
36, рубль
17, рубль
9, рубль
23, рубль

Изглед табле

Сколько стОит? (когда надо заплатить, дать деньги) – глагол стОить
Он стоИт. (нпр. СтоИт на мосту). – глагол стоЯть

Рубль (монета)

Запомните:

1 рубль
2, 3, 4 рублЯ
5, 6, 7,..... 15... 20... 30... 100 рублЕй
Дорого–дёшево
Сосиски
Горчица

Прилог за преузимање уз Зборник

Eduka portal

Јелена Јовановић и **Урош Миливојевић**

Свети Сава и хемија

ОШ „Павле Поповић”, Вранић

ОПШТИ ПОДАЦИ	
Наставници	Јелена Јовановић (хемија) Урош Миливојевић (историја)
Датум и време одржавања часа	28. 1. 2021. год. (12.00–13.00)
Школа	ОШ „Павле Поповић”, Вранић
Место одржавања часа	школска библиотека
Разред и одељење	VIII_2
Напомена	Час је реализован као подршка одржавању Св. Саве због немогућности организовања приредбе и прославе у складу епидемиолошке ситуације.
Наставни предмети	хемија, историја (корелација поводом школске славе Светог Саве)
ОПШТИ МЕТОДИЧКИ ПОДАЦИ	
Наставна јединица	Свети Сава и хемија
Тип часа	Интердисциплинарни час (хемија, историја)
ЗАДАЦИ ЧАСА	
Образовни	– Стицање знања о животу Светог Саве; стицање знања о легурама, минералима, металима... Истицање значаја хемије као науке.
Функционални	– Стицање нових и проширивање раније стечених знања. – Развијање сарадње међу ученицима.
Васпитни	– Развијање љубави према раду. – Подстицање радозналости и истраживачког духа код ученика.

Eduka portal

Циљ часа	На занимљив начин повезати садржаје наставних предмета који на први поглед немају додирних, тј. заједничких тачака.
Наставне методе	дијалошка, демонстративна
Наставна средства	лаптоп, пројектор, ПП презентација, Гугл упитник
Облици рада	фронтални, индивидуални
Уџбеници у настави	*Хемија за 8. разред основне школе, Историја за 7. разред основне школе*
Активности ученика	– слушају излагања наставника; – учествују у разговору, постављају питања; – повезују градиво и изводе закључке; – попуњавају упитник у завршном делу часа.
Активности наставника	– мотивишу ученике за рад; – подстичу ученике на размишљање и повезивање градива; – презентују наставне садржаје; – одговарају на питања ученика, учествују у дискусији.
ТОК ЧАСА	
Уводни део часа	– Упознајем ученике са активностима данашњег часа и наглашавам да ће овај час бити реализован у сарадњи са наставником историје. – Истичем задатак часа.
Главни део часа	– Наставник историје започиње главни део часа занимљивим излагањем о животу и раду Светог Саве. Подстиче ученике да се присете чињеница које су научили на часовима историје (слајд презентације 4–7). – Наставница хемије се надовезује на започету причу увођењем хемијских појмова (појам легура, особине метала...) и путем презентације, кроз дијалог, повезује градиво хемије са Светим Савом (слајд презентације 8–11). – У наставку часа, наставник историје наводи историјске податке везане за средњовековне манастире и фреске, а наставница хемије причу допуњава информацијама о хемијском саставу боја које су се користиле за осликавање, повезујући то са градивом хемије 8. разреда (слајд презентације 12–13).

Eduka portal

Главни део часа	– Такође, путем презентације, наставници су ученике упознали са посуђем које је коришћено у свакодневном средњовековном животу, као и са саставом и својствима воска и тамјана који су били саставни део живота Светог Саве (слајд презентације 14–17). – Наставник историје, на веома занимљив начин, ученицима износи анегдоте о одласцима Светог Саве на ходочашћа и наводи чињеницу да је на та путовања са собом увек носио восак и мед. – Ученицима је овакав вид излагања био веома занимљив, активни су, знатижељни, постављају питања...
Завршни део часа	– Ученици попуњавају упитник који садржи питања са данашњег излагања како бисмо добили повратну информацију о степену сврсисходности градива хемије и историје. https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfc3WG_ALm6USG0L_fwIZyaNH9eFy_bUqEwD-4nVjvzbT6w/viewform?usp=sf_link – Разговарамо са ученицима о утисцима са данашњег часа.
Евалуација часа	Оно шта је планирано, остварено је. Ученицима је час био веома занимљив. Одушевљени су чињеницом да су учествовали у једном оваквом часу. Истичу да су им многи појмови сада јаснији и показују жељу да оваквих часова буде више. На тај начин су и сами увидели и схватили међупредметну повезаност. Наставници који су реализовали овај час задовољни су атмосфером и ангажовањем ученика у току часа. Идеја која се у току часа појавила јесте да је нпр. у реализацију овог часа могла бити укључена и наставница ликовне културе, која би са аспекта свог предмета могла да изнесе важне информације везане за сликарство, тј. за фреске...

Eduka portal

Belma Selimotić

Animirani film

JU IV osnovna škola Mostar

Naziv nastavne jedinice:	ANIMIRANI FILM	
Nastavno područje:	**Tip nastavnoga časa:**	**Nastavni oblici:**
Medijska kultura	obrada novoga gradiva	individualni, u paru, frontalni rad
Operacionalizirani cilj	Učenik će definisati pojam animacije, animatora i animiranoga filma kao jednoga od četiri filmska roda uz igrani, dokumentarni i eksperimentalni film. Uočiti fazu produkcije i fazu reprodukcije u nastajanju animiranoga filma te prepoznati tri ključne sastavnice animiranoga filma: priču, likovnost i animaciju.	
Zadaće		
a) obrazovne	**Učenik će** definisati pojam animacije, animatora i animiranoga filma, navesti osnovna obilježja nastanka animiranoga filma u fazi produkcije i fazi reprodukcije, prepoznati tri ključne sastavnice animiranoga filma: priču, likovnost i animaciju.	
b) odgojne	**Učenik će**: uočiti i prepoznati ljudske vrline i poruke na koje upućuju animirani filmovi – ljubav, toleranciju, suživot, te razvijati interesovanje za gledanje animiranih filmova.	
c) funkcionalne	**Učenik će**: razvijati sposobnost analize teksta odgovarajući na postavljena pitanja, uočavati i povezivati primjere iz teksta s vlastitim stavovima, razvijati sposobnost zaključivanja i izražavanja osjećanja i misli.	
d) komunikacijske	**Učenik će**: usvajati sposobnost usmenoga i pisanog izražavanja o nastanku i obilježjima animiranoga filma, razvijati sposobnosti aktivnoga slušanja svojih sagovornika i uvažavanja tuđega mišljenja u radu u paru.	

Eduka portal

Tok časa (artikulacija)

1. Uvod (motivacija)

– Pokrenuta je ppt.
– Učenici posmatraju i objašnjavaju fotografiju iz Diznilenda.
– Učenike potičemo na razgovor pitanjima:
- Prepoznaješ li likove sa fotogafije?
- U kakvim se filmovima pojavljuju?
- Navedi još neke likove iz svojih omiljenih crtanih filmova.
- Znaš li gdje se Diznilend nalazi i po kome nosi ime?

– Najava i lokalizacija članka o animiranom filmu te interpretativno čitanje sa emocionalnom pauzom.

2. Glavni dio (interpretacija)

– Izražavanje prvih utisaka. Učenici odgovaraju na pitanja:
- Slažeš li se sa autorom članka da sva djeca vole animirane filmove?
- Koje animirane filmove ti voliš?
- Koji si posljednji animirani film gledao/gledala?
- Zašto ti se svidio?

– Nakon utisaka slijedi analiza teksta prema pitanjima *Razumijem što čitam*.

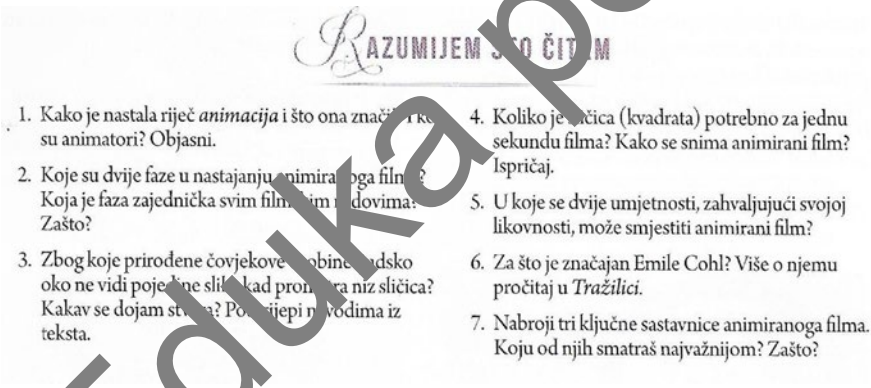

RAZUMIJEM ŠTO ČITAM

1. Kako je nastala riječ *animacija* i što ona znači i ko su animatori? Objasni.
2. Koje su dvije faze u nastajanju animiranoga filma? Koja je faza zajednička svim filmskim rodovima? Zašto?
3. Zbog koje prirođene čovjekove osobine ljudsko oko ne vidi pojedine slike kad promatra niz sličica? Kakav se dojam stvara? Potvrdi navodima iz teksta.
4. Koliko je sličica (kvadrata) potrebno za jednu sekundu filma? Kako se snima animirani film? Ispričaj.
5. U koje se dvije umjetnosti, zahvaljujući svojoj likovnosti, može smjestiti animirani film?
6. Za što je značajan Emile Cohl? Više o njemu pročitaj u *Tražilici*.
7. Nabroji tri ključne sastavnice animiranoga filma. Koju od njih smatraš najvažnijom? Zašto?

Odgovarajući na pitanja učenici će definisati nove pojmove:

– anima (duša), animirati (učiniti živim, prikazati kretanje kao da je stvarno), animator (onaj koji oživljava, umjetnici koji crtaju crteže i snimaju sličicu po sličicu, dio po dio filma);

– uočit će fazu produkcije (od ideje do snimanja filma) i fazu reprodukcije (prikazivanje filma, zajednička faza svim filmskim rodovima) u nastanku animiranoga filma (jednog od četiri filmska roda uz igrani, dokumentarni i eksperimentalni);

– što znači da je ljudsko oko „tromo" (ne vidi svaku pojedinačnu sličicu, stvara se jedinstveni utisak pokreta jer se slike izmjenjuju određenom brzinom);

– odgovoriti na pitanje kako se snima animirani film („kvadrat po kvadrat", 24 sličice ili „kvadrata" u jednoj sekundi, a slike se ujedinjuju u jedinstveni utisak pokreta);

Eduka portal

– zašto je animirani film dio filmske i likovne umjetnosti (autor stvara po svojoj volji i umjetničkom poticaju);

– služeći se tekstom i *Tražilicom* učenici će imenovati prvoga animatora Emila Cohla čiji je film *Fantasmagorie* imao prvu javnu projekciju u Parizu 1908. godine.

3. Završni dio (sistematizacija)

– Učenici će prepoznati i imenovati tri ključne sastavnice animiranog filma: priča (ono o čemu film govori), likovnost (kako film izgleda) i animacija (oživljavanje pokreta, postupak stvaranja iluzije pokreta onakve kakvu je animator zamislio) i obrazložiti koju sastavnicu smatraju najvažnijom.

Zadatak za rad u paru – Stvaralački kutak

Jesi li nekada pokušao/pokušala oživjeti vlastiti crtež? Misliš li da je posao crtača, animatora, težak? (Za jednu sekundu crtanoga filma potrebne su 24 sličice, a za 10 minuta oko 12.000 sličica.)

Napravi u paru jednostavnu animaciju u dvije slike – animiraj crtež lopte prema uputstvu.

STVARALAČKI KUTAK

Jednostavna animacija u dvije slike

Za izradu ove animacije potrebna su dva tanja[illegible]ta papira za crtanje (veličine 9 cm x 6 cm), ravna[illegible], škare, olovka, uredska spajalica ili ljepilo.

Zamisli neko kretanje koje se sast[illegible] od d[illegible]aju koraka (npr. loptu u zraku i loptu na [illegible] iznad planine i iza nje). Nacrtaj lo[illegible]tu n[illegible]edini jednoga papira, a uz cijeli donji ru[illegible]avnu[illegible]tu. Ta crta predstavlja tlo, a lopta je u zraku. [illegible]ad lo[illegible]ta treba pasti. Postavi [illegible]gi pa[illegible] točno [illegible]d prvoga i pričvrsti ga s desne s[illegible]ne sp[illegible]licom[illegible]ili ljepilom na donji papir. Kroz [illegible]pi[illegible]liš cr[illegible]opte i ravnu crtu. Crtu precrtaj [illegible]isto m[illegible]to uz rub papira, a loptu na[illegible]aj na tlu [illegible]alo splj[illegible]enu jer je „pala". Da bi l[illegible]ta bila anim[illegible]na („oživljena"), gornji papir nam[illegible]aj na ol[illegible]ku pa po[illegible]ci olovkom lijevo-desno što b[illegible] mo[illegible]š. Što se događa s loptom?

Fotoapa[illegible]tom do animacije

Ako ne voliš [illegible]rtati, a služiš se digitalnim [illegible]otoaparatom, možeš snimiti niz slika od kojih će [illegible]astati animacija. Prije svega namjesti na stalak ili [illegible]stol fotoaparat, a predmete koje ćeš snimati stavi ispred njega. Primjerice, film može prikazivati tvoje omiljeno voće koje se „kotrlja" s ruba stola na sredinu, „skida" sa sebe koru, reže se na kriške, nestaje... Svaku promjenu zabilježi fotoaparatom. Kad prikupiš niz fotografija, načini od njih računalnu prezentaciju. Ubrzanim pregledom niza fotografija stvara se dojam da je voće oživjelo.

Na isti način možeš snimiti kretanje elemenata izrađenih od kolaža te će nastati kolažni film, odnosno pokrete plastelinske ili drvene lutke da bi nastao lutkarski film. Računalno vještiji mogu pokušati raditi animacije u nekom od programa za montažu („stopmotion program").

Palac gore za animaciju

Za izradu ove animacije potreban je blok papira veličine 11 x 6 cm, crna olovka i bojice. Koliko će papira biti potrebno, ovisi o tijeku priče u filmu. Zamisli priču s jednostavnom radnjom (npr. dječak je ubrao veliki cvijet i dok ga podiže u zrak, otpadaju mu sve latice; djevojčica trči za psom noseći šarene balone). Imaj na umu da svaku promjenu trebaš nacrtati na novome listu papira. Što su manje razlike između sličica, to će kretanje izgledati prirodnije. Da bi slike oživjele, otpuštaj desni rub bloka, list po list, kao da želiš brzo prolistati knjigu. Je li animacija uspjela? O čemu govori tvoj film? Ispričaj i pokaži.

tražilica

Emile Cohl (1857. – 1938.) bio je francuski karikaturist i animator. Smatra se prvim animatorom crtanih filmova u Europi, ocem filmske animacije. Godine 1908. nastao je prvi njegov crtani film *Fantasmagorie* u trajanju od 2 minute. Taj se crno-bijeli nijemi film sastojao od 700 crteža, a smatra se prvim animiranim filmom uopće.

Edukaportal

Zadatak za samostalan rad (domaća zadaća)

Izaberi jedan od zadataka – Stvaralački kutak: a) Palac gore za animaciju, b) Foto-aparatom do animacije.

Plan table

Joško Marušić, *Animirani film*

Diznilend – zajednički naziv za pet zabavnih parkova prema ideji Volta Diznija, nalaze se širom svijeta. Prvi je otvoren 17. jula 1955. u SAD. Jedini evropski park ovog tipa otvoren je 1. aprila 1992. u Parizu.

anima – lat. duša

animirati – udahnuti dušu, oživjeti, učiniti živim

animatori – umjetnici koji crtaju crteže ili oblikuju predmete, snimaju sličicu po sličicu

animirani film – nastaje od niza sličica, ima dvije faze

1. faza produkcije – ideja, izrada, snimanje
2. faza reprodukcije – prikazivanje filma

tromost ljudskoga oka – oko ne vidi svaku pojedinačnu sliku (24 sličice u sekundi), slike se ujedinjuju u jedinstveni dojam pokreta

obilježja animiranoga filma: priča – ono o čemu govori
likovnost prizora (likovna umjetnost)
snima se „kvadrat po kvadrat"

animacija – vrtnja 25 kvadrata u sekundi (u projektoru) stvara iluziju pokreta

U Parizu 1908. – prva javna projekcija animiranoga filma *Fantasmagorie*, autora Emilea Cohla

Nastavni materijal

računarska prezentacija

Прилози за преузимање уз Зборник

Eduka portal

Eduka portal

СРЕДЊА ШКОЛА

Eduka portal

Eduka portal

Мр Зорица Ивановић

Милош Црњански, *Сеобе* (тема, мотиви, историјска позадина романа, анализа ликова, симболика)

Технолошка школа, Параћин

ПРИПРЕМА ЗА ПРОЈЕКАТ „СЕОБЕ” МИЛОША ЦРЊАНСКОГ	
Модел наставе: онлајн настава (настава на даљину) Предмет: Српски језик и књижевност Разред: трећи разред средње школе Наставна тема: Међуратна књижевност Наставна јединица: Милош Црњански, „Сеобе” (тема, мотиви, историјска позадина романа, анализа ликова, симболика)	
Циљ наставне јединице:	• упознавање ученика са композицијом, темом и мотивима романа; • упознавање са историјском позадином романа; • упознавање ученика са могућностима многозначних тумачења романа; • оспособљавање ученика да анализирају карактере јунака (повезано са карактера и портрета); • улога лексике у роману; • анализа ликова у роману, њихова супротстављеност, љубавни троугао; • улога језика и стила у роману.
Очекивани исходи:	• Ученици су у стању да свеобухватно анализирају стваралаштво Милоша Црњанског. • Ученици су у стању да анализирају слојеве лексике и повезују је са историјским сагледавањем развоја српског језика. • Ученици су стекли знања везана за Велику сеобу народа, као и за друштвено-историјски положај српског народа. • Ученици су у стању да препознају елементе модернистичког романа. • Ученици су у стању да препознају тематско-мотивско богатство у роману. • Ученици су у стању да анализирају ликове и разумеју функцију портрета у карактеризацији. • Ученици су развили способност повезивања градива из различитих области (филологија, историја, књижевност).

Eduka portal

Методе рада:	монолошка, дијалошка, рад на тексту, истраживачки задаци, сараднички рад, дигитална.
Облици рада:	пројектна настава
Ресурси за реализацију часа:	интернет веза, Гугл диск, Гугл презентације, Гугл учионица, Гугл упитник, Ворд, Ексел, интернет ресурси (странице, блогови, слике), Зум, роман.

Фазе у изради пројекта

У овом пројекту су учествовали ученици трећег разреда, III_2 одељења санитарно-еколошких техничара.

Фазе у изради пројекта

Линк ка документима којима се сликовито показују све фазе пројекта: https://drive.google.com/drive/folders/12jKDe_mS-1-N8HFnRagLhRUmaL756?usp=sharing

1. Пројекат је започет у Гугл учионици.

Тамо су ученицима подељени истраживачки задаци. Укупно 30 ученика подељено је у пет група према редоследу у дневнику. Дакле, свака група је имала укупно по шест чланова.

Наставник је ученицима дао истраживачке задатке у оквиру постављеног задатка у Гугл учионици. Наставник је поставио задатак 16. априла 2021. године и рок је био да се задаци заврше до 30. априла 2021. године. Одбрана презентација је заказана за средину маја будући да је у међувремену почео ускршњи распуст.

2. Зум час

Будући да ученици нису знали како сарадничким радом радити у Гугл презентацијама, добили су на једном Зум часу упутства о томе као започети презентацију, додавати и форматирати садржаје у њој, итд.

3. Ученици су започели сараднички рад у Гугл презентацијама, а наставник је могао да надгледа све фазе израде презентација, да их коментарише, да ученике упућује на изворе....

4. Ученици су завршили презентације.

5. Представљање презентација на Зум часовима пред свим ученицима.

6. Постављање питања и коментарисање презентација.

7. Евалуација

Ученици попуњавају Гугл упитник и оцењују презентације (1–5), а у оквиру последњег питања постављају документ у којем ће коментарисати све грешке које су запажене у свим презентацијама (стилске, правописне, граматичке, материјалне). Из Гугл упитника се изводи Ексел документ у којем се налазе сви подаци. Наставник оцењује презентације имајући у виду и оцене ученика, али и сопствену процену о остварености задатака.

8. Провера усвојености знања врши се усменим путем на Зум часовима, а делимично и у школи.

Eduka portal

Фазе пројектних активности	Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Уводни део	1. Наставник осмишљене пројектне активности поставља у Гугл учионицу. 2. Дели ученике у групе и задаје им посебне теме. 3. Одговара на ученичка питања.	1. Ученици читају задатке из Гугл учионице. 2. Групе је оформио наставник, али је њихов задатак да изаберу вођу групе који ће организовати рад у оквиру групе. 3. Постављају питања наставнику ради разрешења евентуалних недоумица.
Средишњи део	1. Гугл презентације су подељене са наставником и осталим члановима групе, те он има могућност као уредник да надгледа све фазе израде презентација. 2. Наставник коментарише евентуалне грешке у раду ученика. 3. Наставник ученике усмерава да користе више извора информација. 4. Наставник врши евалуацију у овој фази рада. 5. Наставник прати презентацију ученика преко бума. Вреднује појединачно ангажовање ученика, јасноћу и прецизност изражавања, стилску уједначеност, као и степен разумевања материјала који ученици излажу. 6. Наставник усмено похваљује или даје замерке везане за излагања ученика.	1. Ученици сарадднички раде на презентацијама, договарају се о избору материјала и о формулацијама, стилски и правописно уобличавају материјал. 2. Ученици постављају питања наставнику у вези са недоумицама. 3. Ученици исправљају евентуалне грешке у вези са упутствима наставника. 5. Ученици завршавају презентацију. 6. Ученици се договарају о подели улога током презентације која ће се одвијати на Зум часу. Могу поделити слајдове или подтеме у оквиру своје теме на све чланове групе. 7. Ученици представљају своје презентације на Зум часу држећи се сатнице од 20 минута по презентацији. 8. Ученици осталих група и наставник постављају питања у вези са одржаном презентацијом и добијају одговоре од чланова групе која је презентовала.

Eduka portal

Завршни део	Наставник је задао ученицима упитник у којем су садржана питања везана за евалуацију сваке од презентација, али и питање везано за проналажење стилских, језичких, правописних и материјалних грешака у презентацијама. Одговор на то питање требало је поставити у виду посебног документа. **Упитник:** https://forms.gle/svzpeGmVv65ASLzR8	Ученици оцењују презентације дајући обавезно својој презентацјији 1, а остале оцене распоређују другим презентацијама (2–5). **Резултати упитника:** https://docs.google.com/spreadsheets/d/1IFsRHXKGKVEu8T5C5pXYuHYqIS8TU25WXX7P8_DPfdQ/edit?usp=sharing
Линкови	**Презентације:** 1. Тематско-идејни слојеви романа https://docs.google.com/presentation/d/1HDk2nONkBqw7SfV_7_wl_VGHU4Z4K_xkjnDLE-_lTng/edit?usp=sharing 2. Пут, историја и порођења у роману *Сеобе* https://docs.google.com/presentation/d/15cZuDO9Z1nC5xBfsYIfq_2e0PQGUB98A0-LymxPJO4/edit?usp=sharing 3. Бескрајни плави круг неморала, материјализма и трагије https://docs.google.com/presentation/d/1mT1v3tsFyJJF8zsVqC6EBtx8IljuV942O_k48ScsDgo/edit?usp=sharing 4. Анализа лика Вука Исаковича https://docs.google.com/presentation/d/1uTY44VQqZVy_Lk_6LkC-XefbWorRrtQWEz3Pgyu9tRg/edit?usp=sharing 5. Симболика мотива у роману *Сеобе* https://docs.google.com/presentation/d/1Vcz6stFMos79-djJIM0gt9TKjdBN0fhrlR1055SA0nk/edit?usp=sharing 6. Слике реализације целог пројекта https://drive.google.com/drive/folders/12jKDe_mS-1-N8HFenP4gr7LhRUmaL756?usp=sharing	

Edukaportal

Начини провере остварености исхода	Наставник усменим путем проверава степен остварености исхода. Будући да је реализација била онлајн, део провере је вршен у школи, а део преко Зум позива.
Остало	**Кључни појмови:** Гугл документи, модернистички роман, *Сеобе*, Црњански, Велика сеоба Срба, Аранђел, Вук, Дафина. **Корелација:** историја, историја српског језика, информатика, ликовна култура. **Међупредметне компетенције:** рад с подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, естетичка компетенција.

Eduka portal

Јелена Ђурић

Српска књижевна норма

Паланачка гимназија, Смедеревска Паланка

Српска књижевна норма (пројектна настава)	
Предмет:	Српски језик и књижевност
Школа и разред:	Паланачка гимназија, други разред
Наставна тема/област:	Језик
Наставна јединица:	Српска књижевна норма
Тип часа:	Пројектна настава у трајању пет часова.
Циљ пројекта:	Обнављање и проширивање знања о српском језику, језичкој ситуацији у Србији, ћириличком и латиничком писму, правописној норми кроз примену новинарског функционалног стила и креирање интерактивних материјала.
Продукт пројекта:	Презентација рада група
Активности наставника током пројекта:	• Упознаје ученике с пројектом. • Упозорава их на могуће тешкоће у реализацији. • Помаже им да се поделе према склоностима и интересовањима у шест група. • Дели задужења, прегледа примере. • Координира и усмерава рад група. • Договара се у вези са правилима, роком за завршетак рада. • Помаже им око увежбавања јавног наступа.
Начин презентације пројекта:	Јавни – угледни час
Начин укључивања окружења у пројекат:	Наставник информатике и библиотекар помажу ученицима у припремању задатака. Ученици из школе учествују у спровођењу анкете. Медији најављују угледни час.

Eduka portal

Очекивани исходи на крају часа:	Ученик ће бити у стању да: • прихвати планирану динамику рада за предвиђену наставну јединицу, као и захтеве који се стављају пред њега; • разуме принципе српске језичке норме; • уочи и наведе историјске околности у којима се развијао српски језик; • познаје дијалекте српског језика и зна који су ушли у основицу српског књижевног језика; • познаје употребу двају писама – ћирилице и латинице; • зна порекло ћирилице и латинице; • подједнако вешто користи и писана и штампана слова и ћирилице и латинице; • схвати улогу језичке културе као неопходне за ваљано и квалитетно споразумевање писмено и усмено изражавање; • уочи којим се областима језичке културе бави; • препозна одговарајуће језичке приручнике; • користи правопис, речнике и језичке приручнике; • схвати значај поштовања језика националних мањина; • примени стечена знања на конкретним примерима; • утврди стечена знања на примерима састављања вести, репортаже, интервјуа, коментара и извештаја; • разуме свест о значају познавања новинарског стила за свакодневни живот.
Наставне методе:	монолошка, дијалошка, текст метода, метода демонстрирања, мултимедијална (аудио-визуелна) метода, компаративна метода
Наставна средства за ученике:	Др Душка Кликовац, мр Љиљана Николић, *Српски језик за други разред гимназија и средњих стручних школа*, Едука, Београд, 2020, (http://jezikofil.rs), интернет, онлајн упитници
Литература за наставнике:	1. Милија Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Завод за уџбенике, Београд, 2012. 2. Др Душка Кликовац, мр Љиљана Николић, *Српски језик за други разред гимназија и средњих стручних школа*, Едука, Београд, 2020. 3. Петар Ђорђић, *Историја српске ћирилице,* Завод за уџбенике и наст. средства, Београд, 1990.

Eduka portal

Литература за наставнике:	4. Павле Ивић, *Српски народ и његов језик,* Издавачка књижарница Зорана Стојановића, С. Карловци – Нови Сад, 2001. 5. М. Пижурица, М. Дешић, Б. Остојић, Ж. Станојчић, *Правопис српскога језика,* Матица српска, Нови Сад, 2016.
Облици рада:	фронтални, индивидуални, групни
Међупредметне компетенције:	компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња; одговорно учешће у демократском друштву; естетичка компетенција
Међупредметно повезивање:	историја, географија, грађанско васпитање, рачунарство и информатика, језик, медиј и култура
Кључни појмови:	књижевнојезичка норма, језичка реформа, ћирилица, латиница, вест, репортажа, интервју, извештај, правописне недоумице, језички приручници, култура језичког изражавања.

План реализације пројекта	
Временски оквир	Активности
Први час	Припрема пројектног плана. Наставник преко лаптопа и пројектора пушта припремљени материјал. Мотивисати ученике за рад кратким клипом о кампање Министарства културе „Негујмо српски језик", упознавање са радом организације „Ћирилична баштина" из Бајине Баште и једним од сајтова који се баве језичким недоумицама (http://jezikofil.rs). Важна је инспирација која ће довести до креативности и веће ангажованости ученика. У главном делу часа подсећање на већ обрађене садржаје из области српске књижевне норме и новинарског функционалног стила. У завршном делу часа подела ученика у тимове, упознавање са захтевима, начинима рада, подела радних задатака, одређивање временског оквира, представника тима који ће бити задужен за комуникацију са наставником и медијима. Најава додатног задатка као и начина вредновања тимског рада кроз евалуациони листић.

Eduka portal

Први час	Реализација
	Попуњавање табеле (Прилог 1) са именима ученика, избором задатака, начином рада, одређивањем временског оквира, задужењима на нивоу групе.
Други час	Активности
	Консултације на часу и договори тимова у вези са израдом задатака.
	Реализација
	Ближе одређивање свих сегмената за рад на пројекту.
Трећи и четврти час	Активности
	Реализација пројекта – јавни/угледни час
	Реализација
	Сваки тим износи резултате свог рада изузев последњег тима, који ће свој рад представити на том часу. Временско ограничење је веома важно и тако ће два школска часа бити довољна за представљање задатака пет тимова.
Пети час	Активности
	Представљање рада 6. групе, попуњавање евалуационог листа и договор у вези са додатним задатком – покретање ученичког профила на Инстаграму (**Учи, негуј и воли српски језик**) у сарадњи са наставником.
	Реализација
	Ученици 6. групе представљају свој рад. Након тога сви ученици попуњавају своје евалуационе листове. Заједно са наставником ученици праве резиме угледног часа и издвајају кључне тачке, које бележе у свесци. На завршетку часа ученици се детаљно договарају са наставником о реализацији ученичког профила на Инстаграму који има за циљ решавање језичких проблема и неговање матерњег језика и поштовања правописне норме.
Начини провере остварености исхода:	• кроз дијалог ученици износе своје мишљење, коментаришу и усвајају нова знања; • радом у групи, ученици реализују своје задатке; • представљање крајњих реултата; • примењују стечена знања на примерима; • анализа евалуационих листова.

Eduka portal

ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОСТВАРЕНОГ ЧАСА:
• Да ли ми је прави, одговарајући избор начина провере остварености исхода? • Да ли сам планирао/планирала адекватне активности ученика? • Да ли је било одступања/потешкоћа приликом остваривања планираног? • Шта бих променио/променила?

ДОДАТНИ МАТЕРИЈАЛИ

ПРИЛОГ 1

Пројектни задаци по групама

▶ **Прва група**

Задатак: <u>Писање вести</u> **Вест** представља најнесубјективнији вид исказивања информација. Да би била потпуна, вест мора да одговори на пет основних питања (КО, ГДЕ, ШТА, КАДА, КАКО), а може давати одговор и на додатно питање ЗАШТО). Прва група ученика има задатак да напише вест у којој ће најавити реализацију угледног часа и гостовање представника Едукиног тима за српски језик и књижевност. Ту вест проследиће градском медију (у нашем случају то је портал *Паланка данас*), који ће објавити догађај.	Члан тима одговоран за комуникацију са наставником и медијима:

Активност	Члан тима који је задужен	Начин рада	Време реализације

▶ **Друга група**

Задатак: <u>Спровођење анкете о коришћењу ћирилице и латинице</u> Ученици су се упознали на једном од часова са употребом ћирилице и латинице. Потребно је да ученици осмисле анкету о коришћењу ћирилице и латинице (у Прилогу је предлог анкете) и проследе је својим друговима из школе (број испитаника не сме бити мањи од 30). Уз помоћ наставника информатике обрадити податке. На основу резултата анкете написати краћи коментар.	Члан тима одговоран за комуникацију са наставником:

Активност	Члан тима који је задужен	Начин рада	Време реализације

Додатни прилог – анкета

Eduka portal

▶ Трећа група

Задатак: Ћирилична патрола Група ученика треба да фотографише у граду (Смедеревска Паланка) што више аномалија правописног карактера на натписима, а тичу се: 1) неправилне употребе писма (мешање ћирилице и латинице); 2) неправилне употребе страног језика и писма (огрешења о транскрипциона правила, употребу интернационализама и страних речи); 3) огрешења у писању великог слова, интерпункцијских знакова, спојеног и одвојеног писања речи итд. (правописна огрешења); 4) словних (штампарских) грешака. Бележећи и анализирајући ове појаве, ученици имају задатак да направе кратку репортажу о томе. Користиће као мотивацију истакнуте примере са сајта http://jezikofil.rs/jezicka-ogresenja-u-natpisima/?lang=lat https://www.youtube.com/watch?v=gTYS612_QWo	Члан тима одговоран за комуникацију са наставником:

Активност	Члан тима који је задужен	Начин рада	Време реализације

▶ Четврта група

Задатак: Презентација на тему Језичка ситуација у Србији Ученици су већ обрадили на једном од претходних часова ову наставну јединицу. Наставник још једном упућује ученике на коришћење интернета и на *Граматику* (стр. 27–28), из које ученици могу искористити чињенице за своју презентацију коју имају као задатак да ураде и прикажу на угледном часу.	Члан тима одговоран за комуникацију са наставником:

Активност	Члан тима који је задужен	Начин рада	Време реализације

Eduka portal

▶ Пета група

Задатак: Интервју са гостом –представником Едукиног тима за српски језик и књижевност Интервју у новинарству служи да би се јавност информисала о некој теми из угла гледања неке особе, која је најчешће стручна да коментарише ту област. Састоји се из питања и одговора, при чему постоји низ правила пристојности, куртоазије, и начина формулисања питања уопште, која се морају поштовати да би један интервју био ваљан. Ученици имају задатак да спреме конкретна, едукативна и занимљива питања и припреме се за разговор са гостом (чије гостовање је организовао наставник) о језичкој ситуацији у Србији и о *положају* српског *језика у* савременом *друштву* (изазови, проблеми, решења).	Члан тима одговоран за комуникацију са наставником:

Активност	Члан тима који је задужен	Начин рада	Време реализације

▶ Шеста група

Задатак: Извештај о угледном часу Извештај је новински текст који служи за информисање аудиторијума о неком догађају. При писању извештаја кључно је присуствовати догађају од почетка до краја како би извештавање било комплетно и свеобухватно. Најчешћа техника писања извештаја подразумева правила о извештавању: W (*what*) – шта се догодило написати у уводу, H (*how*) – како је до тога дошло дати позадину догађаја, навести сведоке и/или учеснике, A (*amplify*) – укратко описати главне тачке догађаја и хронолошки их поређати, T (*tie up*) – довести у везу све претходне делове текста. Група ученика прати све активности и пише извештај о целокупном раду ученика на овом пројекту.	Члан тима одговоран за комуникацију са наставником:

Активност	Члан тима који је задужен	Начин рада	Време реализације

Eduka portal

ПРИЛОГ 2: Пример анкете друге групе

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfdJZQwJyxTIxZEv0eMMHFtYf1PqWvaqw15VBTdFMiAn0SYIg/formResponse

ПРИЛОГ 3: вредновање пројекта:

Евалуациони листић

Оценама од 1 до 5 вреднуј:

- ✔ организацију и сарадњу своје групе на пројекту: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- ✔ свој труд на пројекту у оквиру групе: 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- ✔ сарадњу са наставником: 1– 2 – 3 – 4 – 5
- ✔ резултат пројекта: 1 – 2 – 3 – 4 – 5

У кратким цртама изнеси своја запажања (шта сам научио/научила и постигао/постигла овим пројектом):

Eduka portal

Марина Милошевић

Преображај Франца Кафке

Техничка школа, Чачак

Наставни предмет	Српски језик и књижевност	Разред: трећи
Наставна тема	Поетика европске авангарде	
Наставна јединица	Франц Кафка, „Преображај”	
Одељење	III_1н	
Датум	12. 2. 2021.	
Редни број часа	56. час	
Тип часа	обрада	
Циљеви часа		
Образовни (материјално--сазнајни)	• упознавање ученика са стваралаштвом Франца Кафке; • информисање ученика о филозофији егзистенцијализма; • дефинисање појма *парадокс*.	
Функционални (развојни)	• уочавање веза између биографских података и Грегора Самсе; • препознавање отуђености човека; • примењивање знања и стратегије која води до решења проблема, тј. до излаза.	
Васпитни	• уочавање значаја породице и корена; издвајање чинилаца који ломе човеков слободан дух и вољу; • препознавање презира и бунта изражених кроз равнодушност; • оспособљавање ученика за савладавање препрека на путу до циља.	
Исходи На крају овог часа ученици ће бити у стању да:	• говоре о стваралаштву Франца Кафке; • дефинишу појам *парадокса*; • издвоје поруке дела; • препознају симболе у приповеци (буба, јабука, глас, преображај); • уоче елементе авангардних праваца у структури приповетке; • пронађу излаз из игре.	

Eduka portal

Облици наставног рада	фронтални, индивидуални
Наставне методе	дијалошка, рада на тексту, примена ИКТ у образовању
Наставна средства	текст приповетке, дигитални алат *Genially*
Међупредметне компетенције	решавање проблема дигитална компетенција компетенција за учење комуникација
Иновација	примена ИКТ у настави, дигитални алат *Genially*, хибридна настава
Литература	Ksenija Dragun, **Otuđeni čovjek u Kafkin svijetu**, Osjek 2014. https://youtu.be/gSZiAe3zdNc
Напомене	

СТРУКТУРА ЧАСА (хибридни модел наставе)			
ЕТАПА ЧАСА	Облик рада	Метод рада	Трајање
Уводни део	живот и поетика Франца Кафке, мотив отуђености	дијалошка, рад на тексту	5–10 минута
Главни део	тематско-мотивска структура приповетке • преображај • ранжирање • сврх карактеризација ликова симболика	дијалошка, рад на тексту	20 минута
Завршни део	анализа мотива отуђености у свету, у животу савременог човека	дијалошка, рада на текту	5–10 минута

ТОК ЧАСА	
Уводни део часа	
Активност наставника	Активност ученика
Показује слику Кафкиног споменика у Прагу.	Тумаче симболику приказа човека који седи на свом сакоу.

Eduka portal

Активност наставника	Активност ученика
Упућује на елементе Кафкине биографије (однос са оцем, жеља да спали своја дела...). Осврт на родитеље који превише очекују од своје деце.	Повезују биографске елементе са делима и књижевницима сличних судбина (Мит о Едипу, *Нечиста крв*, Рембо...). Описују осећања која изазивају такви родитељи код своје деце.
Главни део часа	
Активност наставника	Активност ученика
Прати и пружа подршку и усмерава током процеса рада: – издвајање кључног мотива дела; – сви преображаји у делу; – однос према надређеном; – доживљај новог себе; – привикавање на нови живот; – односи у породици. Подстиче ученике на стваралачко истраживање и употребу ИКТ у образовању. Помаже у превазилажењу неочекиваних проблема и заједно са ученицима вреднује резултате процеса.	Анализирају проблеме у делу аргументујући примерима из приповетке. ✔ Учествују у комуникацији (дискутују, постављају питања...). ✔ Активно слушају (усмеравају пажњу, питају...). ✔ Организују (свој рад, простор, време...).
Завршни део часа	
Активност наставника	Активност ученика
Започиње дискусију о повезаности завређеног човека са јунаком приповетке.	Аргументовано, примерима из живота и окружења, говоре о проблемима: ✔ човека као жртве породице; ✔ човека као жртве каријере; ✔ човека кога нико не разуме; ✔ човека кога искоришћавају и одбаце.
Домаћи задатак	Ученици који су наставу пратили у школи добили су задатак да провере своје знање кроз игру која се налази у Гугл учионици.

Eduka portal

Прилози уз припрему (шеме, радни листићи, анкета)	https://view.genial.ly/60290cabfe22cc0d53be940b/interactive-content-franc-kafka-preobrazha
Напомена	
Евалуација и самоевалуација	
Врши се после часа. Евалуација: Самоевалуација:	https://docs.google.com/spreadsheets/d/12RH-fb3PRcdt48Pgap-8-qgmHw2UAnl5juWH4k972TA/edit?usp=sharing 1. Да ли је час реализован како је планиран? ДА НЕ 2. Ако је било одступања од плана, како су се одразила на остварење циљева часа? _____ Када се обрађује неко књижевно дело, до одступања може доћи само ако ученици не прочитају лектиру па се у довољној мери не укључе у рад. Без обзира на то, сви циљеви часа су реализовани. 3. Процена остварености образовних исхода: Тражили излаз из *Escape room*, и они који нису прочитали роман/поветку сазнали су нешто ново, информисали се о садржају дела и проблему који обрађује. Игра је заинтересовала ученике који, на часу реализованом у школи, нису били довољно мотивисани. 4. Показатељи успешности реализованог часа: У реализацији часа задовољна сам следећим: Када сам на семинару погледала пример за *Escape room*, мислила сам да је то врло компликовано и да нећу успети да осмислим нешто тако, али изненадила сам и своје ученике и себе. Ученичке реакције су потврдиле оно што сам хтела овим начином рада да постигнем. У реализацији часа нисам задовољна следећим: Покушаћу да неку наредну наставну јединицу на овај начин рада обрадим и на часу у школи.

Eduka portal

Милица Милетић

Споменари пријатељства (пројектна настава)

Технолошка школа, Параћин

Наставна област: Романтизам и реализам
Разред: други
Облик рада: пројектна настава
Трајање: 4 недеље
Наставна средства: рачунар, мобилни телефон
Корелација: географија, историја, уметност, информатика, психологија

Опште међупредметне компетенције: компетенција за целоживотно учење, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, естетичка компетенција.

Циљеви

- Обновити знања о делима епохе романтизма и реализма.
- Уочити и тумачити мотив пријатељства у обрађеним делима.
- Повезати градиво српског језика и књижевности са градивом историје, географије, ликовне културе, музичке уметности и психологије.
- Креирање споменара пријатељства.
- Оспособљавање ученика коришћење дигиталних технологија, апликација и алата.
- Развијање љубави према књижевности и неговање естетског осећања.
- Подстицати код ученика истраживачки дух и сарадњу.

Исходи

- Ученик зна обрађено дело (ликове, односе, место и време радње).
- Ученик уме да прикупи, одабере и обради информације важне за задатак.
- Ученик уме да направи споменар пријатељства одабраних књижевних јунака.
- Ученик повезује знања из различитих предмета у оквиру епохе.
- Ученик користи ИКТ.
- Ученик сарађује у тиму и даје лични допринос.

Платформе и опрема

Гугл учионица, рачунар, мобилни телефон

Апликације и алати

Canva, PowerPoint, Google Classroom, Google Forms, Wix, Youtube Studio

Edukaportal

Литература

1. Др Ана Стишовић Миловановић, др Вукосава Живковић, др Јелена Журић, *Читанка за други разред гимназија и средњих школа*, Едука, Београд.
2. Др Оливера Радуловић, *Књижевни појмовник за ученике виших разреда основне школе*, Едука, Београд.
3. Милан Петровић, Дениз Хоти, *Приручник за пројектну наставу и наставу на даљину,* Налед, Београд.

Уводни део

- Наставник води са ученицима разговор о томе шта им највише недостаје током онлајн и комбиноване наставе. Међу одговорима се појављују изолованост, усамљеност, немогућност да се виђају са друговима из одељења, да се друже... Наставник предлаже да те недостатке надокнаде тако што ће се подсетити зашто су пријатељства важна и које особине цене код пријатеља. Сви ученици добијају папириће на којима исписују своја размишљања о вредности пријатељства и особине добрих пријатеља. Папириће стављамо на пано са дрветом пријатељства и коментаришемо записе.
- Ученици затим добијају задатак да пронађу парове пријатеља у књижевним делима која смо обрадили из епоха романтизма и реализма. Следи разговор о њиховим односима, добрим и лошим странама и поруци коју нам ти односи шаљу.

Главни део

- Након подстицајног разговора из уводног дела, наставник најављује пројекат ***Споменари пријатељства***. Као крајњи продукт предлаже израду споменара о пријатељствима књижевних ликова по избору ученика.
- Ученици се деле у парове, деле се задужења у оквиру парова, одређују рокови и начин вредновања рада.
- У следећој фази пројекта води се разговор о избору алата који ће ученици користити. Наставник предлаже *Канву* или *Пауерпоинт*. Затим даје инструкције за рад у програму *Канва*, али и слободу да одаберу неки други програм по жељи. Није нужно да споменар буде у дигиталном облику, већ ученици који желе могу рад да направе од папира и других материјала.

Edukaportal

- Ученици затим бирају теме задатка. Наставник усмерава ученике да пар пријатеља који одаберу буде из дела које припада романтизму или реализму како би остали у оквиру градива другог разреда. Препорука је да се одлуче за пријатељство које их надахњује и које је оставило јак утисак на њих. Када су сви парови одабрали своје теме, следи фаза истраживања и прикупљања материјала за задатак. Ученици проналазе анегдоте о настанку дела и ликова, фотографије, везе са стварним личностима, везе са географским пореклом и историјским догађајима, баве се психолошком анализом ликова и сл.
  Део материјала проналазе на интернету, а део креирају сами.
- Након обраде и анализе прикупљене грађе, ученици израђују споменаре у складу са захтевима задатка уз консултације са наставником.

- Ученици предају своје радове у формату у ком су радили, а затим их конвертују у видео-запис са пратећом музиком.

Завршни део

- У завршном делу следи јавни час у амфитеатру школе на ком ученици представљају своје радове пред публиком.
- У следећој фази се приступа евалуацији и рефлексији пројекта од стране наставника и ученика.
- Ученици своје утиске о задатку износе кроз Гугл упитник.

https://docs.google.com/forms/d/19ph-XssKsPg4gbovws5adh5q3czM28mZpBfPYJ-RObU/edit?usp=sharing

- Резултати упитника:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1LuKJcwM9CrWbnviXd_JxRiXp4yAQ55-6e7b0AmCdCvo/edit?usp=sharing

Edukaportal

- Сви радови су постављени на сајт школе и канал *Јутјуб*.

https://prijateljstvo7.wixsite.com/mysite/%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%99%D0%B8-%D0%BA%D1%9A%D0%B8%D0%B6%D0%B5%D0%B2%D0%BD%D0%B8-%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8

https://www.youtube.com/playlist?list=PLqQQAM-oF4w73VXcrYIHH_ODQwUXVc-rl

Осврт на час

Пројекат је реализован у одељењу другог разреда (смер фармацеутски техничар) крајем школске 2020/2021. године. Пошто се настава током године одвијала на даљину и комбиновано, уз дистанцу и изолацију, један од циљева овог пројекта био је да се истакну вредност и важност пријатеља и ојачају везе међу ученицима. Сви ученици су активно и успешно учествовали у пројекту. Као највеће предности овог задатка истакли су рад у пару, занимљив начин систематизације теме, креативност и слободу у изради споменара.

Eduka portal

Данијела Драмићанин Денић

Тригонометрија правоуглог троугла

Гимназија, Косовска Каменица

1. **Школа:**	Гимназија	Место	Косовска Каменица
2. **Наставница (име и презиме):**	Данијела Драмићанин Денић		
3. **Модел наставе (изабрати из падајућег менија):**	хибридни (комбинација класичне и онлајн наставе)		
4. **Предмет**:	Математика	Разред	2.
5. **Наставна тема – модул:**	**Тригонометрија правоуглог троугла**		
6. **Наставна јединица:**	**Дефиниције тригонометријских функција оштрог угла код правоуглог троугла.** **Вредност тригонометријских функција углова од 30°, 45° и 60°** (први час). **Вредност тригонометријских функција комплементних углова.** **Основне тригонометријске идентичности – доказ на правоуглом троуглу** (други час).		
7. **Циљ наставне јединице:**	**Стицање основних знања из тригонометрије правоуглог троугла.**		
8. **Очекивани исходи:**	**Ученик ће бити у стању да:** – наведе тригонометријске функције оштрог угла у правоуглом троуглу; – одреди вредности тригонометријских функција оштрих углова (30°, 45°, 60°); – израчуна вредност осталих тригонометријских функција ако је задата једна од њих; – наведе и примени основне тригонометријске идентитете; – докаже једноставне тригонометријске идентичности; – „реши правоугли троугао”; – примени тригонометрију правоуглог троугла у реалним ситуацијама.		

Edukaportal

9. **Методе рада:**	монолошко-дијалошка, рад на тексту, демонстративна, илустративна
10. **Облици рада:**	фронтални, индивидуални, групни
11. **Потребна опрема / услови / наставна средства / софтвер – апликације – алати за реализацију часа**	рачунар, пројектор, веб-систем ***Геоїебра*** и наставни материјали израђени у *Геоїебри*; наставни материјал израђен помоћу додатака у програму ***MS Word*** (Прилог 1, прилози 21, 22, 23, Прилог 3), наставни материјал у формату **pdf**
12. **Детаљан опис начина употребе дигиталних образовних материјала / дигиталних уџбеника/ апликација и алата***	**Коришћење материјала израђеног *у Геоїебри*** 1. Материјал који се користи: – наставни материјал са „сликом” из *Геоїебре*; – наставни листић са „сликом” из *Геоїебре*; – активности (интерактивни приказ) израђене у *Геоїебри*. 2. Како се користи израђени материјал: – наставни листићи се деле ученицима на почетку часа; – користе се активности израђене у *Геоїебри*; – приказује се прилог о Питагори израђен у *Геоїебри*; – демонстрира се дефинисање тригонометријских функција; – налазе се вредности тригонометријских функција углова од 30°, 45° и 60°; – изводе се основни тригонометријски идентитети; – проверава се научено на крају часа. 3. Кораци у којима се користи израђени материјал: корак 1, корак 2, корак 3, корак 5, корак 6, корак 7.

13.1. Уводни део часа (10 минута)

Корак 1 (10 минута)
У овом делу обнављају се особине правоуглог троугла.

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Наставник уводи ученике у нову наставну тему прилогом о **Питагори** (*ūоīлавље 2, акūивносūи 1*) **и правоуглом троуглу** (*ūоīлавље 1, акūивносūи 1*).	Прате демонстрацију и одговарају на постављена питања везана за правоугли троугао (*ūоīлавље 1, акūивносūи 1*).

Eduka portal

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Користи програм *Геогебра* и приказује дате прилоге. Линк до материјала у *Геогебри*: https://www.geogebra.org/m/bhxtqmyr	Суочавају се са темом путем разговора.
13.2. Средишњи део часа (65 минута)	
Корак 2 (15 минута) У овом делу наставник истиче **циљ часа** и објашњава ученицима да ће се управо сусрести са новом врстом функција тзв. **тригонометријским функцијама.**	
Користи програм *Геогебра* и приказује **дефиниције тригонометријских функција** (*поглавље 1, активност 2*). Линк до материјала у *Геогебри*: https://www.geogebra.org/m/bhxtqmyr	Прате демонстрацију и постављају евентуална питања. Бележе у свеске дефиниције тригонометријских функција.
Корак 3 (15 минута) У овом делу наставник дели ученике у групе. Свакој групи дели исти наставни материјал (**Прилог 1**) израђен у *Геогебри* и помоћу додатка у програму *MS Word*. Затим групама дели радне листиће (**Прилог 21, Прилог 22, Прилог 23**) са различитим задатком (**израчунавање тригонометријских функција углова од 30°, 45° и 60°**).	
Помоћу приказаних дефиниција тригонометријских функција у наставном материјалу (**Прилог 1**), сваку групу ученика наводи да одреди вредности тригонометријских функција једног од углова од 30°, 45°, 60° (**Прилог 21, Прилог 22, Прилог 23**).	Изводе закључке на основу приказаних дефиниција тригонометријских функција и помоћу програма *Геогебра*. Уз помоћ наставника одређују у оквиру своје групе вредности тригонометријских функција углова од 30°, 45°, 60°. Активно учествују у раду групе, а добијене резултате проверавају демонстрирањем резултата од стране наставника програмом *Геогебра* (*поглавље 1, активност 3, активност 4, активност 5*). Бележе добијене резултате у своје свеске. Линк до материјала у *Геогебри*: https://www.geogebra.org/m/bhxtqmyr

Eduka portal

Корак 4 (15 минута) У овом делу наставник објашњава део који се односи на **вредности тригонометријских функција комплементних углова.**	
Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Дели групама наставни материјал израђен у програму *MS Word* (**Прилог 3**), објашњава теорему о вредностима тригонометријских функција комплементних углова и даје упутства за рад.	Ученици активно слушају, бележе теорему у своје свеске и уочавају везу између тригонометријских функција у правоуглом троуглу. Изводе закључке на основу дате теореме и решавају примере дате у наставном материјалу. Одговарају на питања наставника о решењима датих примера.
Корак 5 (10 минута) У овом делу наставник објашњава део који се односи на **основне тригонометријске идентитете**. Користи демонстрацију да покаже уз коришћење рачунара и програма *Геогебра*.	
Користи програм *Геогебра* и приказује све тригонометријске идентитете (*поглавље 1, активност 6*). Линк до материјала у *Геогебри*: https://www.geogebra.org/m/bhxtqmyr	Прате демонстрацију наставника о тригонометријским идентитетима и бележе у свеске.
Корак 6 (10 минута) У овом делу наставник од ученика тражи да користећи особине правоуглог троугла, Питагорину теорему и дефиниције тригонометријских функција **докажу наведене идентитете.**	
Помоћу приказног објашњења, навози ученике на закључке и извођење доказа. Користи програм *Геогебра* и приказује дате доказе(*поглавље 1, активност 6*). Линк до материјала у *Геогебри*: https://www.geogebra.org/m/bhxtqmyr	Ученици пажљиво слушају објашњење наставника и изводе доказе тригонометријских идентитета. Добијене доказе записују на табли и пратећи програм *Геогебра* проверавају резултате до којих су дошли.
13.3. Завршни део часа (15 минута)	
Корак 7 (10 минута) У овом делу наставник користи дијалошку методу и разговара са ученицима о особинама тригонометријских функција тј. укратко **понављају пређено градиво.**	

Eduka portal

Планиране активности наставника	Планиране активности ученика
Користи програм *Геоїебра* и активност **Научили смо на часу – мини-тест** (*йоїлавље 2, акшивносш 2*), и проверава шта су ученици научили. Линк до материјала у *Геоїебри*: https://www.geogebra.org/m/bhxtqmyr	Прате програм *Геоїебра* и одговарају на постављена питања. Активно учествују у дискусији и изводе закључке о тригонометријским функцијама оштрог угла код правоуглог троугла.
Корак 8 (5 минута)	
Након тога даје домаћи задатак (примере примене тригонометрије правоуглог троугла у задацима). Дели ученицима евалуационе листиће.	Ученици пажљиво слушају упутства у вези са домаћим задатком. Ученици попуњавају евалуационе листиће.

14. **Линкови**** • ка дигиталном образовном садржају / алатима / апликацијама • ка свим осталим онлајн садржајима који дају увид у припрему за час и у његову реализацију	Линк до материјала у ***Геоїебри***: https://www.geogebra.org/m/bhxtqmyr Наставни материјал (за рад на часу) израђен у програму ***MS Word***. Образовни садржај коришћен у **онлајн окружењу** (постављен у Гугл учионици): 1. линк до **видео-лекције**: https://www.youtube.com/watch?v=57hfe8Ldpeo&t=566s 2. линк до **Гугл упитника**: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeD_LSndbKchY1KkOEEbvy9h1xxhv6fDZqnvjKloXHPuPELxQ/viewform 3. **pdf прилог** израђен уз помоћ апликације ***PicPick***.
15. **Начини провере остварености исхода**	**Провера остварености исхода** Учешћем и ангажовањем ученика у групном и индивидуалном раду, на изради појединих задатака, наставник проверава оствареност исхода. Исходе наставник проверава и на основу одговора ученика у мини-тесту, као и на основу **Гугл упитника** који попуњавају на наредном часу. Прикупљање информација о постигнућима ученика и о остварености исхода одвија се и кроз разне друге активности – свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи...

Eduka portal

Евалуација од стране ученика На основу листе евалуације коју су попунили ученици, добијена је повратна информација о часу (прилог за евалуацију). Анкетирана су 24 ученика, и скоро 90 одсто се изјаснило да им се допало њихово учествовање у раду. Сви су били сагласни с тим да су на часу научили много новог и занимљивог кроз разне дигиталне апликације. Применом наведених иновација и употребом дигиталних алата током извођења часа, постигнуто је следеће: – реализован је планирани садржај; – реализоване су све вежбе предвиђене за тај час; – ученици су остварили дефинисане исходе; – ученици су подстакнути на самостално обављање радних задатака. **Закључак:** – ученици су у току часа успешно сарађивали и били активни; – интеракција међу ученицима је била успешна, као и између ученика и наставника; – примена дигиталних алата допринела је да радна атмосфера буде пријатна и опуштена.	
16. **Остало** (нпр. стандарди, кључни појмови, корелација, међупредметне компетенције и сл.)	**Образовни стандарди** постигнућа Изучавањем наставне теме Тригонометрија правоуглог троугла ученик на: 1. **основном нивоу** 2. МА.2.2.7. примењује тригонометрију правоуглог троугла у једноставним реалним ситуацијама; **2. средњем нивоу** 2. МА.2.2.5. примењује тригонометријске функције у једноставним реалним ситуацијама; **3. напредном нивоу** 2. МА.3.2.5. примењује тригонометријске функције у проблемима.
Кључни појмови:	правоугли троугао, Питагора, Питагорина теорема, тригонометријске функције (синус, косинус, тангенс, котангенс), комплементни угао, тригонометријски идентитет
Корелација:	– Садржаји тригонометрије су у корелацији с разним математичким дисциплинама – анализом, алгебром, статистиком, геометријом, које се изучавају током четворогодишњег школовања у гимназији. – Наставна тема је у корелацији са појмом правоуглог троугла и Питагорином теоремом, које се обрађују у 7. разреду основне школе.

Eduka portal

Корелација:	– Наставна тема је у корелацији с предметима који се уче у гимназији: • **физиком**: разлагање силе, величина сенке, нагиб стрме равни; • **астрономијом**: израчунавање положаја планета, радијуса Земље, удаљености звезда...; • **географијом**: израчунавање удаљености на мапи... – Тригонометрија је повезана с различитим дисциплинама и има у њима огромну примену: геодезија, навигација (инструмент секстант-пловидбе), аеронаутика, инжењерство (идентификација сигнала), архитектура (израда планова стамбених кућа или зграда, изградња египатских пирамида), грађевинарство (изградња моста, путева, зграда и распореда земљишта), машинство (пројектовање и мерење делова, пројектовање снаге), медицина (читање електрокардиограма). – Живот и дело Питагоре, као старогрчког математичара, повезани с наставним градивом историје у 1. разреду гимназије.
Међупредметне компетенције	Изучавањем наставне теме, ученик развија следеће међупредметне компетенције: – компетенције за целоживотно учење; – компетенције за комуникацију; – дигиталну компетенцију; – компетенцију за решавање проблема; – компетенцију за рад с подацима и садржајима; – сарадњу – тимски рад.
Напомена	Квалитет наставе у великој мери зависи од наставника, и од њега се очекује да свој начин предавања прилагоди захтевима савременог друштва, да мотивише ученике и олакша им разумевање предвиђених садржаја. Методе које користи могу бити од великог значаја при усвајању градива. У раду је градиво из тригонометрије правоуглог троугла које је приказано уз помоћ програмског пакета ***Геогебра.*** Ученицима је омогућена визуелизација математичких садржаја, што омогућава разумевање теорије, али и олакшава израду задатака, што се на датим примерима може и видети.

Eduka portal

Хибридни (комбинација класичне и онлајн наставе)

Имајући у виду да се део школске године одвијао онлајн (Гугл учионица) и да су ученици били упућени на електронске лекције, дати прилог је конвертован у видео-запис (помоћу програма ***ActivePresenter***) и постављен на канал *Јутјуб*.

Линк до **видео-лекције**:

https://www.youtube.com/watch?v=57hfe8Ldpeo&t=566s

Такође, ученици који су пратили наставу онлајн могли су да провере степен усвојености знања кроз Гугл упитник.

Линк до **Гугл упитника**:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeD_LSndbDrhY1KkOEEbvy9h1xxhv6fDZqnvjKloXHPuPELxQ/viewform.

У Гугл учионици, поред видео-лекције и Гугл упитника, био је остављен и додатни – помоћни материјал у **формату pdf**, који је израђен уз помоћ апликације ***PicPick***.

Рад је осмишљен као додатни материјал за предавање из тригонометрије правоуглог троугла у средњој школи. Електронска лекција је јавно доступна и ученици могу да је користе.

Електронски материјали који садрже интерактивне аплете показују колико информационе технологије могу да унапреде и олакшају процес усвајања градива. Неоспорно је да овакав начин излагања углавном позитивно утиче на мотивацију, а самим тим доприноси унапређивању и побољшању квалитета наставе математике.

Прилог за евалуацију:

Упитник за ученике

Овај упитник служи да сазнамо шта ти мислиш о часу. Упитник се не потписује тако да нико не зна који су твоји одговори.

Пажљиво прочитај свако питање па онда заокружи одговор који одговара:

1.**Да ли Вам се допао данашњи час математике:**
а) потпуно се слажем б) слажем се
в) не слажем се д) уопште се не слажем

2.**Настава у обичном учионичком часу интересантним:**
а) потпуно се слажем б) слажем се
в) не слажем се д) уопште се не слажем

3.**Да ли данашњи час подстицао да самостално мислите и помогао Вам да самостално решите задатке:**
а) потпуно се слажем б) слажем се
в) не слажем д) уопште се не слажем

4.**Да ли овакав начин реализације часа Вам може у потпуности помоћи у савладавању нових наставних јединица:**
а) потпуно се слажем б) слажем се
в) не слажем се д) уопште се не слажем

5.**Да ли сте активно учествовали у савладавању и решавању задатака:**
а) потпуно се слажем б) слажем се
в) не слажем се д) уопште се не слажем

6.**Да ли по Вама је лакше користити традиционални или АОН учења у редовној настави:**
а) ДА б)НЕ

7.**Како бисте вредновали(оценили) целокупни ток часа и наступ наставника:**
а) одличан б) врло добар в) добар г) слаб

Коментари/сугестије:.....

ЕВАЛУАЦИЈА

Сваки ученик индивидуално и анонимно попуњава анкетни лист одговарајући на постављена питања.Одговори служе наставницима за процену остварености циљева и унапређења наставе.

АНКЕТА

1.**Ваш степен задовољства реализованим часом**:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Највише ми се допало:
.....
.....
.....

Није ми се допало:
.....
.....
.....

2. **На овом часу сам уз помоћ различитих и занимљивих вежби и активности поновио/ла и увежбао/ла:**

1.Пуно новог и занимљивог ученог на претходним часовима
2.Научио/ла понешто ново
3.Све је већ било познато

3. **После овог часа:**

1.Више ћу се активирати у савладавању нових садржаја
2.Користићу се наученим у савладавању нових садржаја
3.Задржаћу постојеће ставове

И за крај твоји:

КОМЕНТАРИ/ПРЕДЛОЗИ:.....
.....
.....
.....
.....

Eduka portal

Никола Савић

Положај болесника у постељи

Медицинска школа „Др Миша Пантић”, Ваљево

Предмет: Здравствена нега
Разред и одељење: I_1
Наставна тема: Положај болесника у постељи
Наставна јединица: Положај болесника у постељи
Тип часа: обрада новог градива
Циљ часа: Стицање основних знања ученика о положају болесника у постељи.
Задаци часа: **образовни:** Стицање основних теоријских знања о положају болесника у постељи. Усвајање знања о врстама положаја у постељи и о значају примене одговарајућих положаја код различитих стања и обољења болесника.
васпитни: Формирање правилног става код ученика о значају постављања болесника у одговарајући положај. Схватање улоге и значаја правилне комуникације медицинске сестре приликом постављања пацијента у одговарајући положај. Развијање правилног и одговорног односа према раду. Неговање тимског рада у току спровођења сестринских интервенција и промене положаја болесника у постељи.

Облик наставног рада: фронтални, рад у групи, индивидуални

Наставне методе: монолошка, дијалошка метода, илустративна метода, рад на тексту

Наставна средства: презентација *Power Point*, фотографије, стручни текст, задаци за ученике, папир за рад ученика, евалуациони листови, школска табла и маркер

Корелација:

- **корелација у оквиру предмета:** Здравствена нега (болесничка постеља, врсте и намештање болесничке постеље)
- **корелација са другим предметима:** Прва помоћ (положај пацијента без свести, бочни кома положај), Анатомија и физиологија.

Наставни објекат: класична учионица

Литература за ученике:

Баљозовић, А., Костић, С., Баљозовић, Н., *Здравствена нега 1*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991.

Eduka portal

Литература за наставника:
1. Бањозовић, А., Костић, С., Бањозовић, Н., *Здравствена нега 1*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991.
2. Тијанић, М. и сарадници, *Здравствена нега и савремено сестринство*, Научна КМД, Београд, 2008.
3. Ранковић Васиљевић, Р., *Методика наставе здравствене неге*, ВЗШ Београд, Ауторско издање, Београд, 2003.

АРТИКУЛАЦИЈА НАСТАВНОГ ЧАСА

УВОДНИ ДЕО ЧАСА (5–7 минута)

На данашњем часу ћемо радити положаје болесника у постељи. На већ стечена и усвојена знања о болесничкој постељи и личној хигијени болесника надоградити нову наставну јединицу.

Наставник путем линка и ПИН кода покреће квиз **Kahoot** у коме учествују сви ученици. Решавање задатака и анализа одговора.

Линк на коме се налази квиз:

https://create.kahoot.it/details/385798b2-86db-4[illegible]a9[illegible]3-d6461d70da4d

ПИТАЊА у квизу Kahoot:

1. Шта обухвата покретљивост тела?
   – Покретљивост тела обухвата кретање у простору, стајање, промену положаја, премештање и седење.
2. Због чега је битан правилан положај тела?
   – Правилан положај утиче на физиолошко функционисање организма, на пример дисање, на равнотежу и друго.
3. Од чега зависи који положај тела ће болесник заузети у постељи?
   – Положај тела болесника зависи од његовог општег стања и природе обољења.
4. Да ли се постављање пацијента у одговарајући положај може користити као један од начина лечења одређених обољења и стања?
   Положаји болесника се могу користити у лечењу пацијента.

Истаћи ЦИЉ ЧАСА: Циљ данашњег часа јесте стицање основних знања ученика о положају болесника у постељи.

ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА (20 минута)

Болесници у постељи могу да заузму различите положаје, што зависи од природе обољења и од општег стања болесника.

Положај болесника у постељи може бити:
- активан,
- пасиван,
- принудни.

Eduka portal

Активан положај

Овај положај заузимају болесници који могу сами да се покрећу у постељи и према својој жељи да мењају положај јер им природа обољења то дозвољава. То су покретни пацијенти који могу да устају из постеље.

Пасиван положај

Пасиван положај заузимају болесници који не могу да се покрену и промене заузети положај. Ови болесници зависе од других особа и остају у заузетом положају у постељи све док им медицинска сестра не помогне да положај промене.

Зависно од природе и степена тежине обољења пасивни положај може бити:

- **хоризонтални положај на леђима са главом положеном више од карлице** – то је физиолошки положај, удобан за болесника јер је леђина мишића опуштена и растерећена;
- **полуседећи положај** – најчешће се користи код болесника који болују од:
  – болести срца,
  – дисајних органа са присутним кашљем,
  – астме и других акутних и хроничних обољења;
- **положај на боку** – најчешће се примењује код:
  – чира на желуцу и
  – запаљења плућа.

Принудни положај

Принудни положај зависи од природе обољења и од терапијских мера које се предузимају. Овај положај може бити привремен и сталан.

Привремени принудни положај примењује се када је потребно болеснику олакшати дисање и рад срца и смањити болове. У привремени принудни положај постављају се болесници за време лумбалне пункције, ректалног прегледа и многобројних других дијагностичких или терапијских интервенција.

Најчешће се примењују следећи привремени принудни положаји:

- **Хоризонтални положај на леђима** примењује се код болесника са акутном психозом и код болесника код којих је присутна измењена свест и оријентација како не би пали с кревета и повредили се. Руке и ноге болесника, уколико је потребно, имобилишу се специјалним наруквицама од коже или завоја.
- **Фовлеров положај**, који може бити полуседећи или седећи. Заузимају га болесници који имају отежано дисање.
- **Тренделенбургов положај** омогућава боље протицање крви из екстремитета у витално важне центре. Глава се полаже ниже од екстремитета, на постељу без јастука. У овај положај се постављају болесници са знацима искрварења и вртоглавице.

Edika portal

- **Колеманов положај** се користи код краниоцеребралних повреда, када је болесник у коми.
  Питање: Да ли неко од вас може да ми каже шта су то краниоцеребралне повреде?
  Очекивани одговор: Краниоцеребралне повреде су повреде лобање и мозга.

  Када је болесник у коми, секрет се накупља у респираторном систему и отежава дисање. Постављањем болесника у Колеманов положај омогућава се дренажа и олакшавају тегобе.

- **Квинкеов положај** се примењује код болесника са плућним обољењима праћеним обилном секрецијом. Омогућава бољу евакуацију секрета, који се кашљем не може спонтано одстранити из дисајних путева. Болесник се постави косо преко ивице кревета, лактовима се ослања на јастук на поду, а ноге остају на кревету.

- **Ортопноични положај** заузимају болесници са отежаним дисањем (услед обољења срца или напада бронхијалне астме). Болесник је у седећем положају, са трупом нагнутим напред, и ослања се рукама на тврду подлогу.

Стални принудни положај примењује се у сврху лечења и корекције насталих патофизиолошких поремећаја.
Стални принудни положај може бити:

- **Хоризонтални имобилизациони** – примењује се код болесника са повредом вратног дела кичменог стуба. Поставља се ваздушно гумено јастуче испод врата и главе.
  Питање: Шта је имобилизација?
  Очекивани одговор: Имобилизација је поступак којим се повређени део тела поставља у стање мировања.
- **Стални екстензиони хоризонтални** – користи се код болесника са повредама скелетног система. Овим положајем се истовремено постиже имобилизација и истезање повређеног дела.
- **Опистотонус** – заузима болесник оболео од тетануса за време грчева скелетне мускулатуре.

Примена мултимедије у настави.
Презентовање и детаљно објашњавање промене положаја болесника у постељи на едукативном снимку вештина у здравственој нези, међународне организације *Vings*.
https://www.youtube.com/watch?v=eJESfPA4NWM

ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА (23 минута)

Омогућити ученицима да поставе питања и затраже објашњења у вези с оним што им је нејасно из наставне јединице.

Eduka portal

Да би се проверила оствареност циља часа, наставник ће ученике поделити у шест група, свака група ће добити задатак да на основу клиничке слике болесника описане у стручном тексту наведе у који положај је потребно поставити болесника и на којој слици се налази одговарајући положај.

Наставник даје упутства и објашњења о начину рада. Свака група ће изабрати по једног представника који ће након истека времена за рад (8 до 10 минута) излагати у име свих чланова групе. По завршетку рада на задацима следи провера тачности одговора, и на тај начин понављање обрађеног градива. (Стручни текст и задаци налазе се у Прилогу број 2.)

Најавити ученицима наредну наставну јединицу која ће се реализовати на следећем часу.

Домаћи задатак:

Ваш задатак је да из уџбеника научите о положајима болесника у постељи како бисмо поновили градиво на следећем часу и били припремљени да данашње усвојено теоријско знање применимо на вежбама у кабинету здравствене неге.

Слике положаја болесника које сте добили на данашњем часу потребно је да исечете и залепите у свој дневник вежби из здравствене неге како би вам било олакшано усвајање наредне наставне јединице (Прилог број 3).

Поделити евалуационе листове ученицима (Прилог број 4).

ПРИЛОГ: 1. План табле
2. Задаци за ученике са решењима
3. Слике коришћене у настави
4. Евалуациони лист.

Прилог број 1: План табле

Положај болесника у постељи

– Активан – Пасиван – Принудни

Eduka portal

1. Прва група

Пацијент отежано дише и жали се на болове у грудима; у разговору с њим из узете анамнезе сазнајете да је и раније имао респираторних проблема, да је отежано дисао, имао гушење и осећај недостатка ваздуха; тренутно је у хоризонталном лежећем положају са главом постављеном на јастук.

У који положај је потребно поставити болесника и на којој слици се налази одговарајући положај? Фовлеров положај, на Слици број 1.

2. Друга група

Пацијент је узнемирен и дезоријентисан у времену и простору, показује знаке агресије према себи и према другима.

У који положај је потребно поставити болесника и на којој слици се налази одговарајући положај? Хоризонтални положај на леђима, на Слици број 2.

3. Трећа група

Код пацијента се при дисању може чути присуство велике количине секрета у плућима; у разговору с болесником сазнајемо да отежано дише уз немогућност да секрет из дисајних путева изађе кашљем.

У који положај је потребно поставити болесника и на којој слици се налази одговарајући положај? Квинкеов положај, на Слици број 3.

4. Четврта група

У службу Интензивне неге у саставу Инфективне клинике примљен је болесник оболео од тетануса. Болесник је лошег општег стања уз изражене грчеве скелетне мускулатуре.

У који положај је потребно поставити болесника и на којој слици се налази одговарајући положај? Положај опистотонус, на Слици број 4.

5. Пета група

У току примопредаје смене сазнали сте да је на одељење на коме радите примљен болесник оболео од бронхијалне астме. Болесник отежано дише и не може да устане из постеље.

У који положај је потребно поставити болесника и на којој слици се налази одговарајући положај? Ортопноични положај, на Слици број 5.

6. Шеста група

Код болесника је претходног дана било присутно крварење, тренутно се жали на вртоглавицу и зујање у ушима. Малаксао је, бледе боје коже и слузокоже.

У који положај је потребно поставити болесника и на којој слици се налази одговарајући положај? Трендерлембургов положај, на Слици број 6.

Eduka portal

Прилог број 3: Слике коришћене у настави

1. Хоризонтални положај на леђима

2. Фовлеров положај

3. Тренделенбуров положај

Eduka portal

4. Колеманов положај

5. Квинкеов положај

6. Ортопноични положај

7. Опи тотонус положај

Eduka portal

Прилог број 4: Евалуациони лист.

Евалуациони лист

1. **Да ли ти се допао час?**
   А) да
   Б) не

2. **Оценом од 1 до 5 оцени ниво усвојености знања са данашњег часа.**
   _____

Напиши свој општи утисак о часу.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Eduka portal

Јелица Пајић

Одржива мода

Седма београдска гимназија, Београд

Изборни програм: Уметност и дизајн
Модул: Контекст
Узраст: други разред гимназије
Наставна јединица: Одржива мода
Тип часа: радионица
Облик рада: фронтални, групни, у пару
Трајање: четири школска часа (два блок часа)
Кључне речи: одрживост, мода, реконтекстуализација културног наслеђа, вршњачко оцењивање, активизам
Методе: дијалошка, дискусија, истраживачка, стваралачка

Општи циљ часа: Кроз креативни израз повећати свест о нашем утицају на околину и промовисати еколошки освешћене животне стилове.

Исходи: Ученик ће бити у стању да прикаже своја уверења, вредности и навике; разуме комплексност интереса у потрошачком друштву; разуме последице масовне производње; истражи платформу *Европеана* чији је циљ очување културног наслеђа у дигитализованом облику; примени знања о ауторским правима и лиценцама и одабере одговарајућу слику/фотографију за свој постер; напише поруку; комбинује текстуални и уметнички израз у новом (еколошком) контексту; направи постер у дигиталном алату по избору; ради у групи/пару; процени свој рад и рад својих вршњака; пригрли нове еколошке навике.

Наставна средства: рачунар/мобилни телефон/таблет, апликације за обраду слике (*Канва*, *Адоб Спарк*, *Рендерфорест*), https://www.mentimeter.com/, https://www.renderforest.com, https://www.canva.com/, https://spark.adobe.com/sp/

Међупредметне корелације: уметност и дизајн, енглески језик, грађанско васпитање, биологија/екологија

Активности наставника: мотивише ученике, анализира грађу, информације и литературу, упућује на изворе у истраживању, подстиче оригиналне, креативне и личне стратегије у решавању проблема и приступу теми, модерира дијалог и подстиче ученике на даља самостална истраживања и отварање нових тема.

Активности ученика: учествују у дијалогу, повезују информације у вези с темом, решавају проблеме групно, истражују грађу, бирају уметничко дело погодно за слање поруке, пишу поруку/слоган, креирају постер, излажу резултате групног рада/рада у пару, процењују дело друге вршњачке групе/пара, износе своје закључке и образлажу их.

Eduka portal

Вештине за 21. век: критичко мишљење, комуникација, сарадња, креативност

Уметност и дизајн је изборни програм у нашим гимназијама. Као и сви изборни програми у гимназијама, то је интегративни интердисциплинарни програм који је фокусиран на ученике и њихову активну улогу у процесу учења. У оквиру модула Контекст покушали смо да са ученицима другог разреда гимназије обрадимо тему одрживости тако што смо је повезали с темом моде и дизајна. Ученици постављају питања, траже решења проблема у пару или у групи. Одрживост као горућа тема данашњице може се интегрисати у разне наставне предмете. На примеру обраде ове наставне јединице желели смо да на еколошке и социјалне проблеме укажемо кроз уметнички израз. Како бисмо своју поруку о овом глобалном проблему могли послати широм света, наставу изборног програма повезали смо са наставом енглеског језика и део својих активности извели на том језику. Настава изборних програма ове школске године одвијала се онлајн. За овај час користимо апликацију *Зум*. Линк за час поставили смо у Гугл учионицу у којој су ученицима доступни сви ресурси потребни за рад.

Све чешће чујемо израз одржива мода, еколошка мода, спора мода. Све чешће видимо ознаке одрживости на етикетама брендова. Шта то у ствари значи? Постоји ли нешто као што је одржива мода? Претерана потрошња и производња угрожавају наше окружење. Како модна индустрија утиче на експлоатацију природних ресурса, на животну средину и социјалну правду? Када говоримо о одрживости, морамо признати да наше садашње навике нису довољно ефикасне. Свесни смо да је ова тема веома широка и да не можемо променити поредак у свету моде. Ипак, сматрамо важним да се у школи говори о актуелним светским проблемима и тако укаже на њих. После уводних активности и дискусије покушаћемо да дизајнирамо модни додатак (вишекратну памучну торбу) који је у складу са еколошки освешћеним стилом живота. У ту сврху користићемо ресурсе са платформе *Европеана* (https://www.europeana.eu/sr) која се бави дигитализацијом културног наслеђа. Покушаћемо да рекоинтекстуализујемо постојећа уметничка дела настала у ранијим епохама тако што ћемо их поставити у еколошки оквир. Користићемо културно наслеђе и своју креативност да пошаљемо поруку о одрживости.

Уводни део часа: Ученици су упознати са циљем часа, корацима у пројекту и исходима наставе. Ученици су такође упознати са УН Агендом 2030. и са циљевима одрживог развоја. Укратко резимирамо садржај агенде, долазимо до тачке 12 (одговорна производња и потрошња) и почињемо разговор о својој теми. Како бисмо стекли увид у вредности, уверења и навике ученика, за анкетирање користимо апликацију *Ментиметар* (https://www.mentimeter.com/). Резултати анкете су у прилогу. Како смо већ нагласили, активности се спроводе на енглеском језику. Резултате анкетирања прилажемо на сликама.

Главни део часа: Након анкете анализирамо резултате и са ученицима разговарамо о последицама масовне производње, о томе како се она рефлектује

Edika portal

на наше окружење и социјалну правду. Када је реч о масовној производњи и потрошњи, модна идустрија је један од великих загађивача планете, али то није све. Постављамо питања шта осим екологије може да буде проблематично у модној индустрији. Разговарамо о важности модне индустрије када је реч о њеном утицају на слику младих о самима себи, о моћи коју мода има када се говори о инклузивности и разноврсности. Од ученика тражимо што више аргумената за тврдње које износе. Познати су примери социјалног израбљивања, негативног утицаја на формирање личности и на самопоуздање особе када је реч о моди и модној индустрији, али циљ нам је да осмислимо што више начина да мода постане одржива и инклузивна. У исто време наглашавамо и могућности модне индустрије које се пружају када је реч о промовисању различитости у изгледу, пореклу, социјалном статусу, годинама. Пример за то је кампања расне инклузивности *United Colors of Benetton* компаније *Бенетон*. Како бисмо детаљно пришли проблему, делимо се у групе. Кроз разговор долазимо до закључка ко су стејкхолдери у модној индустрији. Једна група ће бити у улози представника модне индустрије, друга ће представљати владу која има моћ да бе[illegible]лише односе на тржишту, трећа група играће улогу дизајнера и модних инфлуенсера, а четврта потрошаче. Свака група из своје перспективе треба да размисли о томе шта би се могло урадити како би мода могла да буде одрживија. Ученике делимо у групе у апликацији *Зум* (*breakout rooms*). Рад у групи траје 10 минута.

Шта је основни циљ модне индустрије? Којим се средствима служи? Размислите о последицама масовне производње. Како би модна индустрија могла постати инклузивнија а мање ексклузивна? Зашто одрживост није приоритет влада? Како владе могу наћи баланс између економије, одрживости и социјалне правде? Која је најјача снага дизајнера и инфлуенсера? Како они могу утицати на потрошаче? Да ли купци купују производ или имиџ? Како потрошачи утичу на масовну производњу? Размислите о привилегованим социјалним групама и о њиховој могућности да делују у складу са етиком много више него групе које су ниже на социјалној лествици. Да ли постоји начин да променимо своје разумевање моде и потрошње? Шта је ту најизазовнији?

Завршни део часа: После групног рада дискутујемо и покушавамо да укрстимо погледе на феномену одрживости у модној индустрији. Ова дискусија нема циљ само да отвори мноштво нових и сложених питања. Постоје могућности да се ствари промене, али немамо моћ да променимо цео свет. Можемо покушати да делујемо на људе у свом окружењу. Рециклажа, ношење винтиџ одеће, куповина у радњама половне одеће, промоција организоване замене половне одеће, подржавање еко-брендова само су неке од активности које ми као појединци можемо преузети. Покушаћемо да будемо дизајнери и модни инфлуенсери у својој школи и локалној заједници. Одлучили смо да дизајнирамо еколошки предмет, тј. вишекратну памучну торбу коју бисмо носили у куповину како бисмо промовисли одрживост. Наш пројекат има два корака:

1. **Дизајн торбе** (домаћи задатак за рад у пару). Под дизајном подразумевамо поруку коју бисмо послали људима из свог окружења. Поруку

Eduka portal

шаљемо преко постерâ које можемо штампати на торбама. Тада приступамо *Европеаниним* ресурсима. Креирамо постер у алату који ученици изаберу (*Канва*, *Адоб Спарк*). Ученици бирају уметничко дело које има потенцијал да шири еколошку поруку. У време настанка дела еколошка порука није била намера аутора, али дело се може реконтекстуализовати. Наш је креативни задатак да осмислимо како. Ефикасност поруке проистиче из корелације речи и слике. Ученици у паровима треба да истраже платформу *Европеана* да би пронашли слику/фотографију која може имати потенцијал за слање еколошке поруке. Треба да напишу кратак текст, тј. поруку и направе постер у дигиталном алату.

Инструкције за израду домаћег задатка за парове ученика: а) Истражите платформу *Европеана* како бисте пронашли слику или фотографију која се може реконтекстуализовати тако да има еколошку поруку. б) Проверите ауторска права и лиценце и да ли се то дело може користити и под којим условима. в) Напишите поруку која се може повезати са сликом на ефектан начин. г) Направите постер комбинујући текст и слику. Размислите о порукама које шаљете.

Током следећег блок часа, кад су постери готови, ученике тражимо да размене радове и оцене дело других парова узимајући у обзир поштовање ауторских права, одговор на задату тему, литерарну и визуелну компатибилност, оригиналност рада. Заједно правимо побољшане верзије постера ако је потребно. Линк ка радовима: Messages of Sustainability in Pictures and Words

2. **Креирање торби**. Ученици су већ упознати са апликацијом *Рендерфорест* тако да сваки пар прави прототип своје торбе у овој апликацији. Један пар ученика/ученица координира рад група, прикупља дизајниране торбе и прави виртуелну изложбу у апликацији *Адоб Спарк*. Линк ка виртуелној изложби: A Bag for You

Ова галерија радова промовисана је у Гугл учионицама изборног програма Уметности дизајн ученика првог и другог разреда дељењем линка. С обзиром на то да школска година протекла у неповољној епидемиолошкој ситуацији, сусрети уживо одложени су. Торбе би се могле заиста и сашити тако да би овај пројекат добио свој активистички облик. Могуће би било организовати и размену одеће међу ученицима и тако делом показати да је допринос одрживости могућ. На крају пројектних активности вршимо евалуацију рада.

Литература:

Арнхајм, Рудолф (1985). *Визуелно мишљење*. Београд: Универзитет уметности у Београду.

Богдановић, Коста (1986). *Увод у визуелну културу*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

https://www.rs.undp.org/content/serbia/sr/home/sustainable-development-goals.html

https://www.europeana.eu/en

Eduka portal

Шта за тебе значи мода?

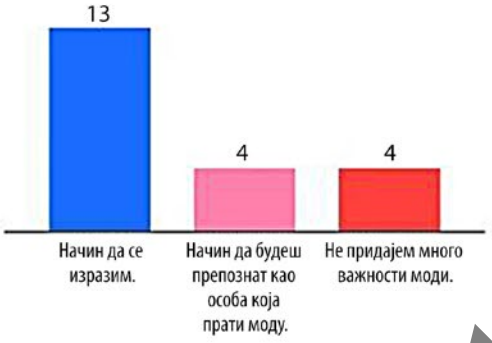

Када бираш коју ћеш одећу купити, чиме се руководиш?

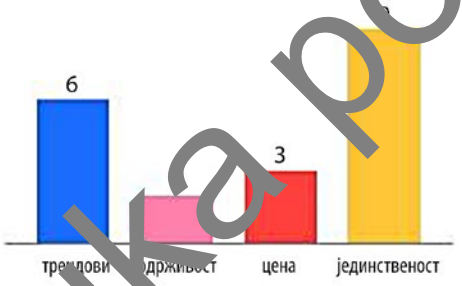

Када помислиш на индустрију моде, да ли помислиш и на њен утицај на животну средину?

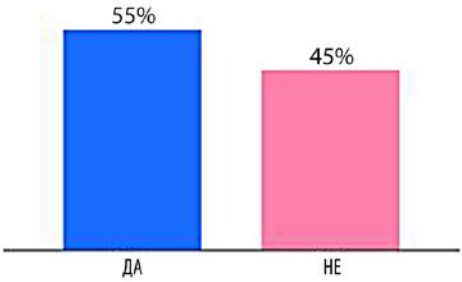

Eduka portal

ЧАС ЗА УГЛЕД 7

Зборник припрема за угледне часове разредне и предметне наставе
у основној и средњој школи

РАЗРЕДНА НАСТАВА

Александра Филиповић
Бранка Љубичић
Данка Јовановић
Гордана Вучинић
Звонимирка Јовичић
Јелена Гајић
Миа Кришановић
Слађана Дринић
Снежана Влајковац
Сузана Мијаиловић

ПРЕДМЕТНА НАСТАВА

Александра Томић
Belma Selimotić
Биљана Вукмановић
Верица Симић
Весна Андрејевић
Данијела Анђелковић
Данијела Драмићанин Дениће
Елизабета Милошевић
Здравка Ма[illegible]
Зорица Ива[illegible]
Иван[illegible]евто[illegible]ић
Ј[illegible]ми[illegible]а Сени[illegible]
Јасминка Оли[illegible]лчеш[illegible]ин
[illegible]елен[illegible] Ђурић
Јелен[illegible]ановић
[illegible]елен[illegible] Ћетковић
Јелица Пајић
[illegible]елка Филиповић
Љ[illegible]а Глођовић Пантић
Љиљана Ивано[illegible]ић Јован[illegible]ић
Маја Живић
Марија А[illegible]ексиħ
Марија Р[illegible]стивоје[illegible]ић
Ма[illegible]ија Ј[illegible]
М[illegible]бина Ј[illegible]ановић
Ма[illegible]ина М[illegible]лановић
Марин[illegible] Милошевић
Mili Hilm[illegible] Selimotić
Милица Милетић
Никола Савић
СавицаЂурђевић
Сања Парезановић
Сања Симић де Граф
Силвана Лесковац
Славица Миленковић Жикић
Сузана Јовановић
Тања Ђорђевић
Урош Миливојевић

Eduka portal